

1 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Peter Danielsson* (m) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 9 november.

Kammaren biföll denna anhållan.

2 § Allmänpolitisk debatt

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Anf. 1 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Nu när jag fått förmånen att inleda den allmänpolitiska debatten tänkte jag tala om allas vår gemensamma egendom, nämligen de statliga företagen.

Det är inget självändamål för oss socialdemokrater att staten ska äga företag, utan det är en medveten strategi för att uppnå viktiga mål för alla oss samhällsmedborgare. De statliga företagen utgör en motvikt och en konkurrent till det privata ägandet. På så sätt får vi en demokratisk möjlighet att via ägandet påverka samhällsutvecklingen. Inte heller flyttar de utomlands.

Med ca 190 000 anställda i 55 företag eller koncerner utgör de statliga företagen en viktig aktör. Den avgångna socialdemokratiska regeringen har förvaltat företagen väl. De är professionellt skötta och lämnar en avsevärd vinst till statskassan. De skapar jobb och nyttigheter till befolkningen. De finns i landets flesta län och är speciellt viktiga för sysselsättningen i en del annars sysselsättningssvaga områden.

Vi socialdemokrater ser de statliga företagen som ett mycket viktigt verktyg för att nå samhällsviktiga intressen. Låt mig peka på några exempel.

Bostadsfinansieringsföretaget SBAB har blivit en viktig konkurrent på bolånemarknaden. De har tvingat de stora bankerna till räntesänkningar på en marknad där det råder alltför dålig konkurrens mellan de privata aktörerna. Detta har haft stor betydelse för folks möjligheter att köpa sig en bostad, framför allt för arbetarbefolkningen som inte har så stora ekonomiska marginaler. Detta har i sin tur ökat bostadsbyggandet

och sysselsättningen – alltihop positiva effekter som inte hade uppnåtts utan denna statliga konkurrens.

Nästa exempel som jag tänker ta upp är statliga Vattenfall. Ett av de viktigaste instrumenten för att vi ska vara ett framgångsrikt industriland och kunna förädla våra råvaror är att vi har tillgång till energi till konkurrenskraftiga priser. Men det räcker inte med det. Vi socialdemokrater anser att vi också ska ha en hållbar energiproduktion. Vi ska få fram förnybar energi i en sådan omfattning att vi så småningom kan fasa ut det som inte är hållbart och som tär på detta vårt enda jordklot.

Här kommer Vattenfall med i bilden. Vattenfall är ett för det demokratiska samhället viktigt instrument i energiomställningen. Genom åtgärder från den socialdemokratiska regeringen investerar Vattenfall omkring 40 miljarder för att ta fram förnybar energi – satsningar som mycket starkt kommer att bidra till energiomställningen, om nu inte någon är klåfingrig och säljer ut denna samhällsviktiga verksamhet till privata intressen. Risken är då uppenbar att den ganska snart hamnar utomlands och utanför svenska folkets kontroll.

Mitt tredje exempel gäller statliga Sveaskog. Den svenska skogen ägs till hälften av enskilda privata skogsägare, till 24 % av privata aktiebolag och till 19 % av staten.

Från skogen får vi vårt största exportnetto samt fritid och rekreation, och det folkliga engagemanget för våra skogar är mycket stort. Skogen innehåller också våra viktigaste biologiska värden. Därför har vi här i riksdagen enats om två jämställda mål för skogspolitiken: ett produktionsmål och ett miljömål.

Här är Sveaskog ett för oss alla viktigt instrument. Genom ägardirektiv kan vi använda det statliga skogsägandet som ett föredöme för att uppnå de skogspolitiska målen.

Herr talman! Det här är tre exempel på vikten av att några av landets företag är statligt ägda. Jag är övertygad om att högeralliansen inte har en majoritet av svenska folket bakom sig när den vill auktionera bort de svenska kronjuvelerna, som vi socialdemokrater tycker att de statliga företagen är. En försäljning är oåterkallelig, och vi förlorar folkligt inflytande över många av våra naturtillgångar. Ja, de kan mycket snabbt hamna i ägo utanför landet.

Jag kan inte se annat än att utförsäljning av statliga företag är ett led i det systemskifte vi nu ser i Sverige. Jag vill därför tydligt markera att svensk socialdemokrati kraftigt tar avstånd från det systemskifte som högerregeringen nu lägger grunden för.

Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag noterar att det starkt betonas att statliga företag ska vara välskötta. Jag tycker att detta är det viktigaste av alltihop och konstaterar att välskötta måste de under alla omständigheter vara.

Sedan kommer den andra frågan in: Är det möjligt att sälja något av dessa statliga välskötta företag? Den tidigare regeringen har haft principen att man visst kan göra det. Man har till och med tagit upp 15 miljarder kronor i varje statsbudget under de senaste fyra åren när det gäller att sälja en del av dessa företag. Sedan har man inte genomfört så mycket, men det har åtminstone kommit med i bokföringen.

Det är en sak som jag särskilt tänkte på i det här sammanhanget och det är detta med att de här företagen ska vara konkurrenter. Men då ska man komma ihåg att det finns företag som inte behöver konkurrera. Situationen blir väldigt speciell för dem.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 3 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Det finns naturligtvis statliga företag som har en annan viktig uppgift än just detta med konkurrens. Jag tänker då på företag som utgör samhällsviktiga funktioner – Systembolaget och Apoteket, för att nämna ett par företag som har en viktig roll för sådana nyttigheter som, när det gäller Apoteket, är nödvändiga. Vi måste ha en kontroll över Systembolaget och alkoholpolitiken. De företagen är alltså viktiga instrument för det svenska folket. Därför tycker vi att de ska vara kvar i statlig ägo.

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag instämmer i mycket av det som Alf Eriksson har sagt. På en punkt vill jag dock korrigera honom. Den nya alliansen, som inte är någon högerallians utan en allians, har sagt att statliga Vattenfall inte ska säljas ut. Dock är det inte på det sättet att inga statliga företag flyttar utomlands. Vattenfall är dessvärre ett bra exempel på att en del av verksamheten har flyttat just utomlands. Vi ska ändå ha kvar Vattenfall i statlig ägo.

Anf. 5 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Vattenfall har sitt säte i Sverige. Jag hör med stort intresse att Gunnar Andrén säger att Vattenfall inte ska få säljas. Jag kommer att noga komma ihåg den utfästelsen och hoppas att den håller.

Anf. 6 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Jag vill tala om den andra sidan av myntet – Gunnar Andrén talade om den ena – och funderar inte bara över de statliga jobben, Alf Eriksson. Jag förvånas lite grann över att du slåss för dem, eftersom det under den förra mandatperioden verkade som att skapa sysselsättning och jobb inom den gröna sektorn inte var lika viktigt. Då gick du fram med en majoritet för att skapa näringsförbud på vissa näringar, till exempel pälsnäringen, ett indirekt näringsförbud. Du ville ta bort säsongsjobben inom turismen och inom den gröna sektorn.

Nu slåss du för de statliga jobben. Varför var det inte viktigt under den förra mandatperioden att slåss för den här andra typen av jobb? Då tvingades de här verksamheterna ut ur landet. Nu räds du över att andra jobb ska ut ur landet.

Jag förvånas över att det är så lätt att byta fot och byta sida på myntet när man kommer i opposition. Kommer du att värna om de här jobben under den här mandatperioden?

Anf. 7 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Cecilia Widegren tillhör ett parti som har varit förespråkare för mer aktiekapital. Jag kommer ihåg när Gösta Bohman under slutet av 70-talet var den som var med om att införa allemansfonder. När

det tillkom mycket kapital på marknaden steg aktiekurserna. Det var få aktier. Vad hände, Cecilia Widegren, med dessa? Många av dessa fonder blev så småningom pensionsfonder. Vad kommer att hända med värdet på de här fonderna när man nu, som alliansen har annonserat, ska auktionera ut ett antal statliga företag på börsen? Vad händer med pensionerna?

Anf. 8 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Jag noterar tyvärr med besvikelse att Alf Eriksson inte bryr sig om den gröna sektorn och de gröna jobben. Han gjorde det inte under den förra mandatperioden, och han gör det inte nu heller. Nu värnar Alf Eriksson bara om de statliga jobben.

Men vad säger du till näringsidkare som kan livnära sig och försörja sig utan att gå på a-kassa och skapa jobb på landsbygden? Vad säger du till dem när du bara vill värna om de statliga jobben? Det förvånar mig, Alf Eriksson, att du inte ens väljer att svara på frågan: Kommer du att ändra inställning nu under mandatperioden så att vi får se att du röstar ja till säsongsjobb och nej till näringsförbud?

Anf. 9 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Jag har under hela förra mandatperioden värnat om de gröna jobben och kommer även under den här mandatperioden att göra det. Tala inte om att vi har varit motståndare till säsongsarbeten med bakgrunden att vi vill ändra reglerna på arbetsmarknaden. Vi vill ha ordning och reda på arbetsmarknaden. De säsongsjobb som finns kan man enligt vårt sätt att se ordna genom kollektivavtal, och så är gjort också.

Anf. 10 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Hur näringslivet och arbetsmarknaden utvecklas handlar väldigt mycket om hur vi ska försörja oss i dag och i framtiden. Det handlar om trygghet och framtidstro för människor och företag i Sverige. Det handlar om hur välfärden ska finansieras. Det handlar om att hålla ihop Sverige och låta hela Sverige leva. Det är det som är grunden för hur en aktiv näringspolitik borde utformas.

Mot den bakgrunden var jag väldigt nyfiken på vad alliansen skulle komma med förslag i budgetpropositionen. Man hade i valrörelsen pratat om den blomstrande företagarnationen som vi skulle få uppleva bara man kom till makten. Entreprenörskap skulle blomstra och utvecklas, och man hade tänkt sig att bli världens bästa nation i företagande.

Jag måste erkänna att jag blev något förvånad över frånvaron av konkret politik även fast det fanns en och annan ljuspunkt. Men det duger inte att komma med förslag om hushållsnära tjänster och sänkta skatter. Det kommer inte att leda till att Sverige stärker sin position som företagarnation i en globaliserad värld där konkurrensen är knivskarp. Det kommer definitivt inte att skapa utveckling utanför tillväxtområdena – jag tänker då närmast på glesbygden och landsbygden.

För Vänsterpartiet är full sysselsättning och arbete åt alla en prioriterad fråga. När alla människor oavsett kön eller etniskt ursprung har möjlighet att få arbete fungerar vårt samhälle som bäst. Den offentliga sektorn spelar en viktig roll och i vissa fall en helt avgörande roll för att hela Sverige ska kunna leva och nya företag utvecklas.

Nya fasta jobb i den offentliga sektorn kombinerat med nya jobb i småföretagen är sannolikt en väg att klara den fulla sysselsättningen men också en förutsättning och en nödvändighet för att vi ska klara den generella välfärden i framtiden. Det behövs en näringspolitik som gör det möjligt att bo och verka i hela Sverige.

För att företagen ska ges lika möjligheter i hela landet krävs en aktivare politik inom en rad områden. Det krävs en politik där staten eller andra offentliga aktörer garanterar en grundläggande samhällsservice för att företag och entreprenörskap ska kunna utvecklas, inte minst i den del av Sverige som inte tillhör tillväxtområdena.

En fungerande infrastruktur är en nödvändighet för att vi ska kunna ha ett land som håller ihop. Vägar och järnvägar måste fungera även utanför storstadsområdena, även om vi kan uppleva att vi har vissa problem även i de större städerna. Det kan inte vara så att kommuner ska tävla med varandra om Vägverkets pengar för att på det sättet kunna låna ut och få en utveckling till stånd. Virket måste fram i skogen, på vägar till våra sågverk och pappersbruk. Annars kan inte företagen utvecklas.

Vi måste ha en utveckling på IT- och telemarknaden. Den är bristfällig i stora delar av Sverige. Här har staten ett övergripande ansvar. Men det räcker inte. Vi måste kunna garantera en samhällsservice. Utan en fungerande sjukvård, post och polis kommer vi inte att ha ett företag som utvecklas i den delen av landet som jag kommer ifrån.

I diskussioner om att skapa en hållbar tillväxt och fler jobb är tillgången på kapital för små och medelstora företag av central betydelse för att de ska kunna växa. Särskilt svårt är det för företag utanför tillväxtområdena, speciellt för kvinnor.

En aktör som jag tror kommer att spela en allt viktigare roll, när nu bankerna sviker sitt uppdrag, är de olika kreditgarantiföreningar som växer fram i Sverige. Det är ett system där föreningar har en unik möjlighet att arbeta i regioner som inte tillhör tillväxtområdena och där tillgång till riskkapital är en bristvara. Ett av syftena är att skapa ett lokalt engagemang bland lokala företagare och entreprenörer. Jag hoppas att riksdagen också kommer att medverka till att underlätta den verksamhet som finns i stora delar av landet.

Vi vill också se ett system med statliga kreditgarantier. Det skulle vara ett system som framför allt riktar sig mot mindre företag med begränsade tillgångar och säkerhet. Det skulle ge dessa företag i främst glesbygden större möjligheter att utveckla sin verksamhet.

En av grunderna för utveckling är forskning. Det är en av de kanske viktigaste faktorerna för att skapa tillväxt. Riksdagen bör besluta om att ge stöd till små och medelstora företag så att de kan satsa, utveckla och öka värdet i de tjänster och varor som ska produceras.

Därför blir det för mig en gåta att regeringen inte låter forskningsprogrammet Forska och väx fortsätta. Det är ett program som vänder sig direkt till små och medelstora företag med statligt stöd till forskning och utveckling. Det är med förvåning jag konstaterar att regeringen sparar inom detta område. Från Vänsterpartiet kommer vi att med kraft verka för att de pengarna återförs till den verksamheten. Regeringen har tyvärr inte heller visat prov på något nytänkande i budgeten. Det pratas väldigt mycket, men det är väldigt lite konkreta mål.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Vänsterpartiet föreslår, avslutningsvis, ett flertal satsningar inom miljöområdet, både i forskningshänseende och på konkreta projekt, vilka också skapar framtidsjobb inom miljöteknikbranschen och en ny nisch för lantbruken i stora delar av Sverige.

Anf. 11 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Jag konstaterar med glädje att Kent Persson uttrycker sig väldigt om hur viktigt det är att vi har en levande landsbygd, att vi har olika näringar och att vi uppmuntrar människors önskan att leva, bo och verka på landet. Då undrar jag om jag kan tolka detta som att Vänsterpartiet också har svängt i en fråga som diskuterades mycket under förra mandatperioden, nämligen framtiden för den svenska pälsdjursnäringen. Är Vänsterpartiet berett att satsa på denna näring som ju har väldigt utvecklingsmöjligheter i vårt land?

Anf. 12 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Ett kort svar: Det är vi inte. Vi står fast vid vår tidigare politik.

Anf. 13 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Jag måste beklaga det ställningstagandet för här finns verkligen en potential. Vi har många duktiga pälsdjursfarmare i Sverige som vill utveckla denna näring, och det skulle ge väldigt många arbetstillfällen om de fick fortsatt stöd. Från alliansens sida ska vi göra allt för att hjälpa dessa näringsidkare.

Anf. 14 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag tror inte att just den näringen är den som vi bör satsa på i Sverige och på landsbygden. Det finns inom miljöteknikområdet betydligt större möjligheter för landsbygden att utvecklas. Vi kommer att lägga fram förslag på vad vi vill och bör satsa på inom just miljöteknikområdet.

Anf. 15 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Det var många vackra ord från Kent Persson om småföretag, och att hela Sverige ska leva kan vi vara överens om. Samtidigt tyckte han att det inte är mycket som händer i politiken med den nya regeringen. Kent vill ha full sysselsättning. 200 000 nya statliga jobb, sextimmarsvecka och nej till all privat verksamhet i hela den offentliga sektorn är vad ni står för.

Ni har haft möjligheten i tolv år att få denna fulla sysselsättning. Vi står i ett Sverige med massarbetslöshet i en internationell högkonjunktur av enorma mått. Det behövs en ny politik. Den politik som nu genomförs har lagts fast med all kraft i regeringsförklaringen. Att beteckna den som tam och innehållslös tycker jag är fel.

Min fråga är: Kommer Vänstern att stå fast vid sin egen plattform? I dag är ni helt ensamma i det politiska Sverige, vad jag förstår, och kommer aldrig att få någon plattform tillsammans med andra partier här i riksdagen för att genomföra er politik.

Anf. 16 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Den plattform som vi har gått till val på är den som vi också har fått ett mandat av våra väljare att föra fram, och det vore märkligt om vi inte gjorde det.

När vi pratar om full sysselsättning pratar vi faktiskt om en kombination av en satsning på det offentliga och på det privata. Vi vet också att det offentliga årligen upphandlar för 400–500 miljarder kronor. Det är till gagn för det privata näringslivet och utvecklar en rad verksamheter runtom i landet. Inte minst i kommuner ute i glesbygden är det offentliga en garanti för att det över huvud taget ska finnas privat verksamhet. Jag har jobbat i tolv år som kommunalråd i en liten kommun, och jag vet hur viktig den offentliga verksamheten är för det privata näringslivet.

Anf. 17 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Vi kan vara överens om att det är viktigt med en offentlig, skattefinansierad tjänsteproduktion i Sverige. Vi har en mycket stor offentlig sektor.

Vänsterpartiet pratar väl om småföretagsamhet, om att det ska finnas vissa privata alternativ, men man vill faktiskt förbjuda all privat verksamhet, vad jag förstår, i hela Sveriges offentliga sektor. Det ska inte finnas privatdrivna skolor, daghem, äldreboenden och annat. Detta ska bort. Är detta rätt uppfattat av mig? Det är en sanslös politik, tycker jag. Att samtidigt driva detta och tala väl om privata initiativ, om fri konkurrens och om marknadsekonomi är väldigt motsägelsefullt.

Anf. 18 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det är en sanning med modifikation. Det finns vissa verksamhetsområden som vi anser ska bedrivas privat eller av kommuner, landsting eller staten. Däremot finns det verksamhetsområden som vi kan tänka oss passar alldeles utmärkt att lägga ut på entreprenad inom det tekniska området, vilket vi också har drivit på i många kommuner, så det är inga konstigheter. Men vad vi måste förstå är att ute i glesbygden är detta inte något alternativ. Privata sjukvårdsföretag och privata skolföretag är inte intresserade. Det är inte tillräckligt intressant för dem.

Vi måste ha en politik som håller ihop hela Sverige, inte bara en politik för Stockholmsområdet.

Anf. 19 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Miljöpartiet gick till val med ett program för en aktiv miljöpolitik, en kraftig jobsatsning och ett flertal åtgärder för att underlätta för Sveriges småföretag. Det vi gick till val på har vi nu också med i vårt budgetförslag. Det handlar om en omställning till förnybar energi i Sverige som kan ge 200 000 nya jobb. Det handlar om minskad regelbörda och minskade arbetsgivaravgifter för småföretag. Det handlar om stöd till forskning och kunskapsutveckling i mindre företag, bland mycket annat.

Även alliansens partier gick till val på att skapa jobb och att underlätta för småföretag. Tråkigt nog visar det sig nu att detta i mycket var tomma ord från alliansens sida. I stället för satsningar på småföretagen ser vi nedskärningar och skattehöjningar. Arbetsgivaravgiften höjs i

många svenska företag, och det stöd som småföretagen behöver dras ned. Sveriges småföretag måste vara gruvligt besvikna på den nya regeringen.

Ett tydligare exempel på detta är forskningsprogrammet Forska och väx som stöder spetsforskning i småföretag. En viktig faktor för att Sverige ska kunna hävda sig på den globala marknaden är att vi har företag som ständigt kompetensutvecklas. För att se till att vi har högteknikföretag med en mycket hög kunskapsnivå krävs det att vi har ett brett stöd för spetsforskning inom småföretag. Det var därför som Miljöpartiet drev och också fick igenom programmet Forska och väx som har varit mycket lyckat. Det har faktiskt övertecknats flera gånger om. Tunga näringslivsföreträdare har hyllat programmet. Till vår häpnad finner vi att den nya regeringen i stället för att öka resurserna helt tar bort programmet Forska och väx. Samtidigt som man är ute och talar sig varm för de kunskapsintensiva företagen drar man undan mattan för dem genom att avskaffa den forskningssatsning som betytt så mycket för dessa företag. Man förstår att småföretagarna blir förvirrade av regeringens ambitioner på näringslivsområdet.

Företrädare för regeringen har varit ute i medierna och sagt att detta var ett misstag. Vi i Miljöpartiet vill nu hjälpa regeringen att rätta till misstaget att ta bort Forska och väx-programmet. Vi kommer därför att lägga fram ett konkret förslag i näringsutskottet i morgon, där vi återställer de 100 miljoner kronor som togs bort från programmet i budgeten. Jag vill nu uppmana regeringspartierna att ansluta sig till förslaget så att Forska och väx-programmet, som betytt så mycket för kunskapsintensiva forskningsföretag, kan få vara kvar.

Herr talman! Det går mycket bra för företagandet i Sverige. Svensk tillväxt är hög, och företag efter företag redovisar rekordvinster. Nästan 45 000 nya företag startades år 2005. Det är den högsta siffran för nyföretagande som någonsin har uppmäts. Utvecklingen är glädjande för ett Sverige som i dag i stor utsträckning är beroende av ett fåtal mycket stora företag för sysselsättning och ekonomisk stabilitet. För att Sverige även i framtiden ska kunna ha en positiv ekonomisk utveckling måste nya företag etableras och ges möjlighet att växa, framför allt inom de branscher där den globala tillväxtpotentialen är allra störst.

En sådan tillväxtbransch är miljöteknik. OECD pekar i en rapport ut miljöteknikbranschen som den viktigaste framtidsbranschen efter informationstekniken. Man uppskattar världsmarknaden för miljöteknik till häpnadsväckande 6 000 miljarder kronor år 2010.

Redan i dag exporterar Sverige enligt Exportrådets beräkningar miljöteknik för 25 miljarder kronor årligen. Det gör miljöteknik till landets åttonde största bransch, lika stor som pappersmasse- och möbelindustrin tillsammans. Dessutom ökar miljöteknikexporten med 8 % per år vilket många andra branscher inte kommer i närheten av. Sverige har därför inte råd att halka efter i den globala konkurrensen på miljöteknikområdet utan vi måste ligga i den absoluta framkanten.

Det är väl känt att Sveriges tätposition inom miljöteknik till stor del beror på den aktiva miljöpolitik som har bedrivits i Sverige, inte minst under Miljöpartiets tid som stöd för regeringsmakten.

Genom den omställning av samhället i hållbar riktning som har inletts och de tuffa miljökrav och styrmedel som har drivits igenom har en hem-

mamarknad skapats som gör att svenska miljöföretag nu har en unik kompetens och en unik teknologi som de kan sälja på en global marknad.

I en ny Nutekrapport konstateras att styrmedel och lagstiftning på miljöområdet har varit den främsta drivkraften för svensk miljöteknisk innovation. Industrin har anpassats till de krav som har funnits. Det har skapat den kompetens och den teknik som har kommit fram.

Ett mycket tydligt exempel på detta är omställningen av uppvärmningssektorn. Under 2005 minskade användningen av olja för uppvärmning av varmvatten till bostäder och lokaler med häpnadsväckande 32 % på ett enda år. Även användningen av direkt elvärme minskade kraftigt. Omställningen bort från fossil uppvärmning har gett en kraftig ökning av värmepumpar, pelletspannor och olika former av biobränslen. De företag som säljer och installerar den nya tekniken har ökat kraftigt.

Den viktiga omställningen och de marknadsmöjligheter och arbetstillfällen den ger skulle aldrig ha kommit till stånd utan en tydlig och kraftfull miljöpolitik med långsiktiga ekonomiska styrmedel.

Det är mot bakgrund av detta som vi med stor oro ser de brister som finns i den miljöpolitik som den borgerliga alliansen nu lanserar. För att svensk miljöteknikexport ska ligga i framkant även fortsättningsvis måste den svenska omställningen till hållbar utveckling fortsätta.

När nu andra regioner, som till exempel Kalifornien och Storbritannien, aviserar ett högre tempo i miljöomställningen och en mer aktiv miljöpolitik är risken överhängande att Sverige tappar viktiga marknadsandelar globalt i ett mycket snabbt växande marknadssegment. Samtidigt har den borgerliga alliansen i Sverige inte ens kunnat enas om ett gemensamt klimatmål, och ännu mindre om de åtgärder som ska leda fram till ett sådant klimatmål. Avsaknaden av långsiktighet och tydliga spelregler för företagen är total och Sveriges möjligheter som föregångsland inom miljöteknik utarmas.

Herr talman! Vi kan med sorg konstatera att den nya regeringen driver en politik som skapar ett dåligt klimat för människor och ett dåligt klimat för företag.

Anf. 20 HANS ROTHENBERG (m):

Herr talman! Det valresultat som tidigare i höst begåvade Sverige med en ny regering inger många förhoppningar. Det är förhoppningar om att landet ska kunna växa på ett sätt som det anstår och är rimligt när man står på toppen av en högkonjunktur.

I många stycken är svenskt näringsliv i framkant internationellt sett. Det kan i det läget vara farligt bekvämt att luta sig tillbaka och vara nöjd med sig själv för stunden och glömma bort att fråga sig: Vad kan vi göra ännu bättre och vad mer kan vi göra för att utveckla vår position? Att vara självkritisk när man står på topp är just den försäkring för framtiden som ingen har råd att vara förutan.

En av Sveriges framtidsbranscher är utan tvekan turism- och besöksnäringen. Det är en näring som vuxit dramatiskt det senaste decenniet och som har kraftfull potential att utvecklas ytterligare och därmed ge möjlighet att tillföra många nya arbeten där människor kan utvecklas.

I det här sammanhanget har såväl riksdag som regering ett ansvar att kratta i manegen för att skapa förutsättningar för denna tillväxt.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Trots Sveriges i många stycken framgångsrika ställning som attraktivt land för internationella möten, kongresser och övrig turism är det en alltför ofta upprepad uppfattning att Sverige är en av världens bäst bevarade hemligheter. I det här sammanhanget är det alltför enkelt att kräva mer pengar och större satsningar på marknadsföring av Sverige som turistland utomlands.

Visst är det bra att regeringen accelererar upp dessa anslag med drygt 10 miljoner kronor per år. Av pengar och anslag kan man, som bekant, aldrig få tillräckligt. Därför är satsningar på att skapa andra tillväxtförutsättningar för branschen att utvecklas väl så viktiga.

Kännetecknande för turism- och besöksnäringen är framför allt att det är där som många ungdomar gör sin debut på arbetsmarknaden. Kännetecknande är också att den i många stycken präglas av vad man kan kalla okonventionella arbetstider och begränsade möjligheter till kraftig löneutveckling.

Att många av ungdomarna efter ett tag lämnar denna yrkesbana för att gå vidare till studier och andra branscher är därför inte konstigt. En av de stora utmaningarna för service- och tjänstebanschererna måste rimligen vara att den som arbetar där också kan utveckla sin kompetens och därmed utveckla sin egen försörjning.

Att branschen tar sitt ansvar vad gäller personalens kompetens och löneutveckling samt karriärmöjligheter är den ena sidan av myntet. Den andra sidan är att staten samtidigt ger förutsättningar med satsningar på utveckling av till exempel högskoleutbildningar med inriktning på besöksnäring samtidigt som regelverken för näringsidkare förenklas.

En tydlig internationell trend är kulturturismen som växer stadigt. Vad är då anmärkningsvärt med den? Jo, kulturturismen är ett exempel på hur kvalitetsinnehållet i service och upplevelser kan ökas. När värdet av upplevelserna ökar blir givetvis också möjligheten att ta betalt större och ekonomin växer.

Att ge förutsättningar för servicenäringar att utveckla sitt kvalitativa innehåll är just att kratta i manegen för framtida tillväxt.

Den nya alliansregeringens politik är i många stycken tilltalande, inte minst för besöksnäringen. Beslutet att desinficera resebranschen från sådan ohyra som flygskatten hade inneburit är ett tydligt exempel. Minst lika värdefull är sänkningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar under 25 år då det är särskilt utvecklande för personalintensiva servicenäringar. Det finns mycket kvar att göra; skam vore det väl annars.

Att sätta kraft bakom ambitionen att rensa rent bland den svarta ekonomin, som tyvärr förekommer i servicenäringar, kräver inte bara handfast tydlighet utan även samspel med respektive branscher och näringar.

En betydande del av den kriminalitet som drabbar inte minst restaurangnäringen i form av beskyddarverksamhet vittnar om att staten här har svikit en av sina viktigaste uppgifter. Här måste staten ta sitt ansvar och gå från svek till handling.

Herr talman! Det är min förhoppning att riksdagen och regeringen under de kommande fyra åren fortsätter att föra en konsekvent politik som ger förutsättningar för turism- och besöksnäringen att ytterligare utvecklas vidare.

Anf. 21 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Hans Rothenberg pratar om småföretag i turistnäringen som en viktig framtidsbransch för Sverige. Jag kan hålla med. Hans Rothenberg pratar också om svek från den tidigare regeringen. Det är då intressant att titta på hur alliansen har hanterat småföretagen i sin första budget.

Man kan konstatera att de åtgärder som man stolt proklamerade när det gällde småföretagen har uteblivit helt och hållet. Man börjar mandatperioden med att ta bort den nuvarande nedsättningen av arbetsgivaravgifterna som är generell och framför allt gynnar små företag som är hårt konkurrensutsatta, i stället tar man helt bort arbetsgivaravgifterna för ett fåtal branscher som inte alls är konkurrensutsatta i samma utsträckning. Man slopar också den nedsättning av arbetsgivaravgifterna som genomfördes i och med systemet med medfinansiering av sjukpenningen som också har gynnat de allra flesta företag med lägre kostnader för anställningar. Dessutom har vi i Miljöpartiet under den förra mandatperioden genomfört en viktig reform för att hjälpa de minsta företagen att utvecklas när vi tog bort arbetsgivaravgiften för den ensamföretagare som anställer en första person i företaget.

Min fråga är: När kommer de åtgärder som alliansen har utlovat för småföretagen? Varför ser vi bara neddragningar?

Anf. 22 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! När det gäller svek kan vi tala om det svek som gäller en av statens viktigaste uppgifter, nämligen att upprätthålla lag och ordning. Under lång tid har man inte tillfört resurser för att följa upp vare sig ekonomisk brottslighet eller annan kriminalitet. Det är ett svek. Det var det jag avsåg i sammanhanget.

Man brukar tala om 100 dagar. Vi har inte nått dit ännu i regeringsmakten. Vi ser fram emot att ha fyra gånger 365 dagar att framöver göra något åt utvecklingen för små företag.

På den punkten håller jag med Per Bolund. Det är i de små företagen och i de mellanstora företagen som morgondagens tillväxt ligger. Det är framför allt inom tjänstesektorn.

Här krävs det, vilket jag just har anfört, ett antal insatser, och det kräver samspel med näringarna.

Anf. 23 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Den nya regeringen har trots allt kommit med en budget, och där ser man tydligt vilka prioriteringar som gäller. Om man hade velat hade man kunnat satsa krutet och ansträngningarna på att underlätta för småföretagen. Men i stället har man satsat det mesta på att genomföra en gigantisk skattesänkning som gynnar framför allt dem med höga inkomster och inte gynnar den som kämpar för att få luft under vingarna i sitt nystartade företag.

Det är därför som jag är lite förvånad över prioriteringarna i alliansens politik. I valrörelsen talade man ju så väldigt mycket om småföretagens situation och hur mycket som man skulle underlätta för dem. Men när man sedan kommer ned till praktisk politik i budgeten så har man faktiskt vänt småföretagen ryggen. Jag måste säga att jag är förvånad

över det och över prioriteringen att man i stället gynnar skattesänkningar för dem som har höga inkomster.

Anf. 24 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Det kan väl knappast undgå någon att skattesänkningar är någonting som kommer alla inkomsttagare till del. Och detta gäller inte minst dem som tidigare faktiskt inte har haft förmånen att få särskilt många skattesänkningar, det vill säga låg- och medelinkomsttagare.

Det som jag ville ta fasta på i mitt anförande var framför allt besöksnäringen. Den nya regeringen har i sin framlagda budget föreslagit 10 miljoner kronor mer i anslag för marknadsföring i fråga om satsningar på Sverige utomlands. Det är en höjning med 10 %. Vi kan, som sagt var, tala hur mycket som helst om siffror. Men detta är väl efter knappt två månader en väl så tydlig signal om att besöks- och servicenäringarna har denna regering som en vän.

Anf. 25 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Jag konstaterar med glädje att Hans Rothenberg tar upp besöksnäringens framtid. Det finns alltså stora möjligheter för Sverige att etablera sig mera inom turist- och besöksnäringen.

Men jag saknar en del i anförandet. Jag tänker då på turism för funktionshindrade. Vi har väldigt många funktionshindrade både inom Sverige och utanför Sverige som gärna skulle vilja besöka de många attraktioner som vi har i vårt land. Och jag undrar vad Hans Rothenberg vill göra för att öka tillgängligheten till våra besöksmål i Sverige?

Anf. 26 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Det är ett mycket förnuftigt påpekande av Lars-Ivar Ericson. Vi kan konstatera att det av Västra Götalandsregionen helägda bolaget Västsvenska Turistrådet under den gångna mandatperioden har satsat kraftfullt på att öka tillgängligheten och göra tillgänglighetsprogram framför allt för funktionshindrade. Detta tycker jag är ett initiativ som mycket väl kan sprida sig till övriga delar av landets regioner.

Tillgängligheten ska inte på något sätt behöva vara ett hinder, även om man är funktionshindrad, för att kunna ta del av de upplevelser som alla andra har möjlighet att ta del av.

Detta är en mycket bra idé. Vi har fyra år på oss att jobba med det.

Anf. 27 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Det är bra att det finns goda exempel också i Sverige. Jag brukar i dessa sammanhang hänvisa till Danmark där man har 1 600 licensierade besöksmål som är tillgängliga för funktionshindrade. I Sverige har vi bara ett par hundra. Här finns alltså väldigt mycket att göra.

Anf. 28 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Hans Rothenberg vädjar om mer än 100 dagar för att få genomföra någonting som är positivt för landets småföretag. Men regeringen behövde inte mer än tio dagar för att ordentligt drämma till småföretagen. Vi har i tidigare replikskiften hört om ett fullständigt avskaf-

fande av det forsknings- och utvecklingsanslag som är direkt riktat till småföretag.

När det gäller servicesektorn vill jag också lyfta fram den kraftiga höjningen av arbetsgivaravgiften som regeringen föreslår ska införas från årsskiftet. När den är genomförd kommer den att innebära en höjning på närmare 40 000 kr per år. Ett litet företag i servicenäringsen med två anställda får ett rejält hårt slag i och med detta.

Sedan talar Moderaterna om att man satsar på Sverigebildens utomlands och hänvisar till 10 miljoner kronor i extra satsning men nämner inte att man minskar anslaget för export- och investeringsfrämjande med 170 miljoner kronor i budgeten. Vad är förklaringen till detta?

Anf. 29 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Det finns, som sagt var, mycket att göra. Det kommer nog att hända betydligt mer under de första 100 dagarna. Om man ser tillbaka på vad den gamla vänsterkartellen åstadkom med sina gemensamma insatser under tolv år, så får vi nog säga att det är ett steg framåt bara att föra upp dessa frågor på dagordningen.

Om man tycker att 10 miljoner kronor inte är någonting att hänga i julgranen så vill jag fråga varför den tidigare regeringen i så fall inte var beredd att satsa mer pengar på detta. Tycker Thomas Östros att det är bra att regeringen satsar pengar på att marknadsföra Sverigebildens utomlands, eller tycker Thomas Östros att detta spelar långt mindre roll?

Anf. 30 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Hans Rothenberg, läs Socialdemokraternas ekonomisk-politiska motion! Vi vill satsa 170 miljoner kronor mer än regeringen på främjande av Sverigebildens utomlands. Vi står fast vid en sänkning av arbetsgivaravgifterna som är så betydelsefull för de minsta företagen. En höjning på upp till 40 000 kr per år för ett litet företag i turistnäringen innebär att man måste komma upp i en omsättning på 700 000 kr mer för att kompensera sig för den skattehöjning som regeringen föreslår. Och vi vill fördubbla, inte ta bort, anslaget till forskning och utveckling för de minsta företagen.

Alliansen marknadsförde sig som småföretagarvänlig. Men efter tio dagar lägger man fram en budget som kraftigt slår mot småföretagen. Och jag noterar att Hans Rothenberg inte i någon av sina repliker denna morgon har gått till försvar för dessa åtgärder.

Låt mig då bli mycket konkret. Varför är det så viktigt att från årsskiftet kraftigt höja arbetsgivaravgifterna för småföretagen?

Anf. 31 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Det är alldeles utomordentligt bra att Socialdemokraterna i dag är beredda att satsa resurser på denna näring. Det är bra att man inser detta. Jag ska givetvis läsa denna motion från Socialdemokraterna när den kommer i min hand.

Man kan också fråga sig: Varför är det nu dags, när man är i opposition, att tala vitt och brett och ta fram jultomtens säck och dela ut pengar och göra satsningar?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Det kan förhoppningsvis vara en bra genomlysning av sin egen politik att under några år vara i opposition och faktiskt kunna inse att det finns luckor i det som man åstadkom under de tolv år som man hade makten.

Anf. 32 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Först vill jag uttrycka min besvikelse över att ansvarigt statsråd inte finner det angeläget att ta del av riksdagens debatt och diskussion om ett så viktigt område som näringspolitiken. Arbete och tillväxt på en trygg arbetsmarknad är ju förutsättningen för vår välfärd.

Det är uppenbart att den politik som högeralliansen nu presenterar leder till större klyftor i Sverige. De arbetslösa får sämre a-kassa, det blir svårare för arbetslösa att studera, och denna politik försvårar särskilt för unga och för kvinnor. Arbetsmarknadsåtgärderna skärs ned kraftigt, vilket kommer att innebära sämre anställningsbarhet för de arbetslösa.

I småföretagarbarometern som presenteras i dag kan vi se att flera branscher, däribland byggbranschen, aviserar svårigheter att få tag i rätt arbetskraft. Det är något som på kort sikt och relativt enkelt kan åtgärdas genom arbetsmarknadsutbildning. Och just på detta område gör alliansen stora nedskärningar. Det är inte bara en djupt orättvis politik som förs. Värre är att den bara leder bakåt.

Egentligen är jag inte förvånad. Jag är bara väldigt arg. Och som socialdemokrat tar jag avstånd från denna politik.

Vad jag däremot blir förvånad över när jag har läst högeralliansens budget och hört det som har nämnts här i dag är att det inte bara missgynnar småföretag utan att det rentav motarbetar småföretagandet i landet. Det står i motsats till retoriken under valrörelsen. Det innebär höjda arbetsgivaravgifter och att det populära forskningsprogrammet försvinner genom slarv. Och satsningen på exportfrämjande, som jag vill tala mest om, halveras på några år.

Hur tänker alliansen egentligen? Vi lever i en värld där alltfler länder i vår nära omgivning utvecklas till moderna demokratier. Tillväxten i Europa förväntas vara fortsatt hög, och därmed ökar efterfrågan. Det är ett gyllene tillfälle för våra småföretag att finna nya marknader och nya kunder såväl på nära håll som längre bort i de snabbväxande ekonomier-na.

Men detta ger sig inte av sig självt. Det insåg den förra socialdemokratiska regeringen och ökade resurserna till exportfrämjande åtgärder. Regionala exportrådgivare som handfast kunde ge kunskap, tips och råd till småföretagen inrättades i varje län. Detta har gett resultat trots den korta tid som verksamheten har varit i gång. I Värmland, som jag kommer från, har småföretag inom flera branscher nått nya marknader. Det handlar om tjänsteexport, om besöksnäringen och om miljöteknikområdet. I dagsläget räknar exportrådgivaren i Värmlands län med att av det tiotal företag som han har kontakt med just nu kommer de allra flesta att kunna nyanställa till följd av detta gemensamma arbete.

Företagen i sin tur vittnar om att de aldrig hade sökt denna hjälp om det inte hade varit en för företaget kostnadsfri rådgivning.

Löfbergs Lila i Karlstad har tack vare exportfrämjandet nått nya marknader på andra sidan Östersjön, och detta har gett företaget stora utvecklingsmöjligheter.

Vi socialdemokrater vill se fler småföretag, men vi vill också se växande småföretag och inom alla branscher. För oss räcker det inte med att företag som tillhandahåller hushållsnära tjänster ökar sin omsättning. Nej, vi socialdemokrater har i vår motion en fortsatt satsning på exportfrämjandet. Vi vill stärka den regionala exportrådgivningen både genom ökade medel och genom utbyggnad.

Alla företag ska ha tillgång till exportrådgivning. Exportfinansieringssystemet ska utvecklas, tjänsteexporten ska underlättas, och särskilda insatser ska göras på snabbväxande marknader. Inte minst föreslår vi en särskild satsning på miljöteknikområdet för att främja export av dess varor och tjänster.

Min fråga till alliansen måste bli: Ska vi tvätta varandras golv och snyta varandras ungar här hemma i Sverige, eller ska vi ta vara på möjligheten i en globaliserad värld för fler jobb, för en bra tillväxt och för en bättre miljö?

Anf. 33 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Svaret på Berit Högmans sista fråga är nej. Vi ska inte satsa på enkla och billiga jobb i Sverige. Vi ska satsa på att Sverige ska bli ett av de mest framgångsrika länderna i världen på att ta vara på de möjligheter globaliseringen innebär. Det var just därför som det svenska folket röstade bort Socialdemokraterna och valde en alliansregering. Den som lyssnar på denna debatt måste bli väldigt förvånad när Socialdemokraterna nu står upp för småföretagarna efter så många år då man har missbrukat småföretagarpolitiken och gjort Sverige till det land i Europa som är sämst på att omvandla tillväxt till jobb. Man har gjort Sverige till ett land där det råder en otroligt stor orättvisa just för att så många människor fastnar i arbetslöshet och utanförskap. Så står ni här och säger att borgerligheten borde ha löst allting på tio dagar!

Vi behöver göra mer för att stärka småföretagandet. Men titta i vår budget: Ändra 3:12-reglerna, ta bort medfinansieringen, sänk arbetsgivaravgiften. Det har vi redan gjort och vi kommer att göra mycket mer. Men jag tror att väldigt få människor tror att Socialdemokraterna är bättre på småföretagarpolitik än alliansen.

Anf. 34 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Men sanningen är ju att ni i praktiken har höjt arbetsgivaravgifterna. Ni har tagit bort arbetsgivaravgiftssänkningar. Ni avser att sänka arbetsgivaravgifter för några, men för det krävs ett godkännande av EU. Det kommer att ta betydligt längre tid än vad företagarna anser sig ha råd att vänta. Inget av de förslag som jag berättade om var okänt innan valet, därtill kommer exempelvis det som Hans Rothenberg nämnde, 10 miljoner till besöksnäringen. Vi hade också förslag om ett branschprogram för besöksnäringens utveckling och ökade anslag till branschprogrammen.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Ni säger att branschprogrammen är bra men att det får räcka som det är. *Fine*, säger jag. Är branschprogrammen bra, satsa då också på ett branschprogram för tjänstenäringen och särskilt för besöksnäringen, för det behövs.

Anf. 35 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Det gick en lättnadens suck genom Sverige och framför allt genom Småföretagar-Sverige när landet fick en ny regering. Man var trött på en socialdemokrati som hade försökt låtsas vara småföretagarevänlig men som i själva verket inte klarade av det för att man plotttrade bort allting.

Nu får vi en politik som sätter småföretagaren i centrum, som ger fler människor chans att starta företag. Vi satsar på kvinnors företagande, vilket Socialdemokraterna har missbrukat tidigare. Nu får vi en politik som gör att fler människor verkligen får jobb. Fler människor går från bidrag till jobb och färre människor fastnar i utanförskap. Jag tror att det är just det Sverige behöver om vi ska anpassa landet till att klara de globala utmaningarna.

Socialdemokraterna har under tolv år visat, ibland tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet, att man inte är det parti som kan lösa Sveriges problem när det gäller småföretagarvillkor. Vi är i själva verket hittills sämst i Europa på att omvandla hög tillväxt till jobb, och det beror på att vi har haft en alldeles för dålig småföretagarpolitik. Vi har haft ett bra klimat för de stora jättarna, de som konkurrerar på globala marknader, men vi har haft ett dåligt klimat för de småföretagare som skapar de nya jobben.

Anf. 36 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Varför, Christer Nylander, går ni då inte från ord till handling? Fortfarande är er politik bara ord. Det som har blivit handling går i rakt motsatt riktning. Det blir inga förbättringar för småföretagen med den politik som ni nu redovisar i ert budgetförslag.

De traditionella könsmönstren bibehålls. I valrörelsen sade alliansens företrädare ofta att det är den sammantagna politiken som räknas. Den sammantagna politiken slår stenhårt mot kvinnor och ungdomar. Det handlar om a-kassesystemet, om försämrade skyddsnät och om försvåringar för dem som ta sig in i dem, om sämre utbildningssystem och om färre platser på universitet och komvux. Allt detta slår mot de grupper ni säger att ni vill förbättra för.

Det är en stor klyfta mellan ord och handling i alliansens politik.

Anf. 37 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Berit Högman, det var intressant att höra hur snabbt du gick från kvinnors arbetsmarknad till byggnadsarbeters. Det var just den politik som Berit Högman och Socialdemokraterna representerar som skapade den stora arbetslösheten bland ungdomar och kvinnor.

Nu lägger alliansen fram olika förslag som kommer att gynna ungdomars inträde på arbetsmarknaden och också skapa en större mångfald av möjligheter för kvinnor att ge sig in på företagsmarknaden. Alliansen och Moderaterna ser inte olika på arbeten. Vi anser att arbeten är lika värdefulla oavsett typ. Det anser inte Berit Högman.

Anf. 38 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Kvinnors arbetsmarknad behöver inte alltid vara vården och omsorgen. Genom er syn på hur man utvecklar kvinnligt företagande konserverar ni synen på att kvinnor alltid ska befinna sig i vården.

Forskningsprogrammet Forska och väx kunde leda till att bland andra fler kvinnliga ingenjörer också nådde utveckling i arbete. Ni tar bort möjligheten med akademikertraineer, som ger nytexaminerade akademiker en chans att visa vad de kan på arbetsmarknaden.

På punkt efter punkt är det fortfarande en väldigt stor skillnad mellan ord och handling hos alliansen.

Anf. 39 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Nu går Berit Högman och Socialdemokraterna i sin egen fälla igen. Varför ska man gynna utveckling av egna företag inom vårdsektorn, som är en kvinnlig sektor? Vård och service är ju den allra viktigaste sektorn i en humanitär stat. Därför måste den, enligt Berit Högman och Socialdemokraterna, vara offentligt styrd.

För oss i alliansen och Moderaterna är det fullständigt självklart att detta ska vara en öppen sektor där de som vill, antingen de är män eller kvinnor, ska kunna skapa företag. Vi ställer inte upp på den nedvärdering av vissa typer av jobb som har varit Socialdemokraternas signum.

Anf. 40 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Jag kommer från ett landsting som under fyra år har varit borgerligt styrt. Nu är det rött igen. Där skedde en jättestor privatiseringsvåg. Det ledde inte till en enda ny kvinnlig företagare. Det ledde inte till ett enda mindre vårdföretag. Det ledde inte till en enda bättre löneökning för kvinnorna i det stora privata vårdbolaget än för kvinnorna som var kvar i landstinget. Det är återigen så att orden måste följas av handling. Det är då som människor ser om politiken leder till något. Er politik leder inte framåt. Den leder bara bakåt.

Anf. 41 GÖRAN MONTAN (m):

Herr talman! Varför har jag valt att tala om hästar? Vi kan tydligt se att intresset för hästen ökar hela tiden. I söndagens Svenska Dagbladet kunde man läsa följande i en artikel med överskriften ”Ryktbar sport som livsstil”. Jag läser citerar ingressen: ”Glöm yoga, balansbollar och powerwalking – den hetaste livsstilssporten just nu är ridning.”

Det är i högsta grad en fantastisk och i alla bemärkelser enastående resa som hästen, mänsklighetens viktigaste bundsförvant genom årtusenden, har gjort. Den har tjänat oss i krig såväl som i fred. Den sprängde fram över världens slagfält. Den drog våra vagnar. Den bar oss över stock och sten. I Skånes tunga leråkrar krävdes ett tolvspann för att plöja.

För bara en mansålder sedan såg det ut som att hästen hade spelat ut sin roll som människans nyttigaste husdjur. Traktorer, bilar och stridsvagnar tog över hästens uppgifter, och populationen dalade. Men hästen i Sverige har i dag en betydelse i samhället som är vida större än vad människor tror. Jag är ganska säker på att väldigt få ens har en aning.

Vet ni hur stor en fotbollsplan är? Det krävs 600 000 fotbollsplaner, eller halva Skånes åkermark, för att producera foder för Sveriges 300 000 hästar. Hästnäringen omsätter drygt 20 miljarder kronor årligen, varav

hälften utgörs av spel på trav och galopp. Näringen genererar betald sysselsättning som motsvarar 10 000 heltidstjänster. Då har jag inte räknat med spridningseffekter och inte heller insatserna från alla tusentals volontärer.

Det är siffror som talar för sig själva. Det är en näring som stadigt växer och som får allt större betydelse för svensk samhällsekonomi. Är då inte allt frid och fröjd? Nej. Att ridning är Sveriges största handikappidrott, att ridning är den näst största idrotten över huvud taget, och självklart den största kvinnoidrotten, hinner jag knappt ens nämna. Men jag ska peka ut några områden där det måste ske förändringar.

Karakteristiskt för hästnäringen är att de allra flesta företagen är mycket små och drivs av bara en eller möjligtvis två personer. Lönsamheten är ofta dålig, och gränsdragningar mellan vad som betraktas som hobbyverksamhet och vad som är näringsverksamhet upplevs som oklar. Att vara momspliktig kan ha stor betydelse. Vi vet också att det ibland förekommer att företag i branschen inte följer gällande regler på arbetsmarknads- och skatteområdet. Låt oss inte hymna med det.

För att komma till rätta med det krävs förutom viljan, och den vet jag finns, även utbildning och information. Men staten kan och ska också bidra med att förenkla och förtydliga regelverket. Inte minst inom den viktiga upplevelseindustrin, där många hästföretag är verksamma, finns det en djungel av regler och bestämmelser som ofta utgör ett direkt hinder för att vilja utveckla det lilla företaget och nyanställa.

Ett annat område som vållar problem är hästens påverkan på miljön. Den är både positiv och negativ. Samtidigt som hästen i allra högsta grad hjälper till att hålla landskapet öppet utgör gödselhanteringen ett problem för många. Det gäller särskilt för dem som inte har sin verksamhet knuten till ett lantbruk. Även här bör regelverket ses över och information och praktiska råd utvecklas.

Det är inte möjligt att tala om hästar utan att komma in på djurskyddet. Hästnäringens egna organisationer spelar en stor roll när det gäller upplysning, information och utbildning. Det är inte minst viktigt eftersom många nya hästägare är oerfarna och har ingen eller mycket liten erfarenhet av hästhållning. Antalet hästar som inackorderas, särskilt i storstadsregionerna, ökar ständigt.

Alla djurskyddsregler som införs uppfattas inte av hästägarna som motiverade. Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan djurskyddet och å andra sidan näringens möjligheter att utvecklas och växa. Återigen behövs enkla och tydliga regelverk. Det finns inga hästägare som inte vill att deras hästar ska må bra och att deras miljö är anpassad på ett ändamålsenligt sätt.

Att äga och ta hand om ett djur är förknippat med stort ansvar och djupt liggande känslor. Men när hästen till slut måste avlivas uppstår stora praktiska problem. Vem ska göra det? Vem ska frakta bort kroppen, och vart? Med 300 000 hästar i landet kan ni säkert föreställa er hur stort det problemet är och att det måste lösas.

Hästen och all verksamheten runt den är ett bra exempel på vad vi moderater och alliansen gick till val på: entreprenörsanda, nyföretagande, nyanställningar och högre sysselsättning.

(Applåder)

Anf. 42 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag tänker inte tävla med Göran Montan om kunskaper när det gäller hästsport och hästar. Där tror jag att dina kunskaper vida överstiger mina. Jag tänker knyta an till några delar som du tog upp i ditt anförande.

Det handlar om hästsporten för småföretagarna. Där delar vi mycket ambitionen att man måste underlätta för småföretagarna. Det är också därför med förvåning som vi har sett att i alliansens första budget föreslår man försämringar för småföretagarna i stället för förbättringar. Det vill jag gärna ha en kommentar om.

Du var också inne på frågan om regelförenklingar. Där har vi från Miljöpartiet väldigt mycket en gemensam agenda med de borgerliga partierna. Reglerna i dag kostar väldigt mycket pengar för svenska företag och väldigt mycket arbete som ofta är i onödan. Det finns en beräkning som visar att ett mindre företag kan lägga ned ungefär 30 000 kr per anställd och år på att följa alla regler och lagar när det gäller skatt och administration. Svenskt näringsliv betalar totalt ungefär 50 miljarder kronor per år.

Där kan alliansen räkna med Miljöpartiets stöd när det gäller att minska regelbördan för företag. Men frågan är där varför det inte kom några förslag om regelförenklingar i den första budgeten. Det fanns möjligheter att lägga fram förslag redan nu, men vi såg inga sådana.

Anf. 43 GÖRAN MONTAN (m) replik:

Herr talman! Det gläder mig att vi kan räkna med Miljöpartiets stöd för att förenkla regler för småföretag. Det är en belastning. Det vet vi alla. Det går åt oerhört mycket tid, och det går också åt väldigt mycket pengar. Det är också så att många av de mindre företagen drivs av en vilja att genomföra det kall som de har, om jag kan kalla det så. De har ofta inte heller kunskapen i den regeldjungel som finns. Det är mycket bra att det stödet finns. Vi kommer att komma med förslag inom området. Budgeten lades fram, som du vet, i all hast. Man får ha förståelse för att inte varje detalj kom med.

Anf. 44 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Miljöpartiet och alliansen har tidigare kämpat tillsammans för regelförenklingar. För tre år sedan lade fem partier fram en gemensam reservation i näringsutskottet om regelförenklingar. Där slog man fast en gemensam syn på många avgörande frågor när det gäller regelförenklingar.

Miljöpartiet har ett stort engagemang. Förutom att stödja de förslag som kommer från alliansen har vi också anslutit oss till det mål som alliansen har satt upp om att minska regelbördan med 25 % under mandatperioden. Vi välkomnar att regeringen nu för fram det. Men vi kommer också att aktivt följa och granska den nya regeringens arbete.

Vi kommer också att kritisera regeringen hårt om den inte lyckas leva upp till de löften den gett när det gäller hastighet och omfattning. Det är ytterligare en sak vi kan lova. Vi kommer att göra en hård granskning av regelförenklingsarbetet framöver.

Anf. 45 GÖRAN MONTAN (m) replik:

Herr talman! Det ser vi fram emot. Jag är övertygad om att Miljöpartiet inte kommer att ha särskilt många tillfällen att angripa oss på det området. Här har vi en hög ambitionsnivå. Vi kommer naturligtvis att lägga fram förslag som baserar sig på den reservation som Per Bolund talade om.

Det är oerhört viktigt; jag säger det en gång till. Vi pratar kanske i allmänhet om regler för företagen, men det finns ju så många andra regler också, som jag antydde i mitt anförande här. Jag kan ju inte spänna över allting. Men det finns oerhört många instanser på djurskyddsområdet som ska tillfrågas. Det är nästan ogenomträngligt för det lilla företaget, kanske framför allt just för dem som har med djur och natur att göra. Där är det så många olika myndigheter som sätter upp regler. Även om ambitionen finns så finns kanske inte alltid kunskapen.

Anf. 46 TINA EHN (mp):

Herr talman! Miljöpartiet har en syn på det svenska jordbruket som på sätt och vis sammanfaller med vår syn på både fiske och flera andra områden. Vi ser vinster, fördelar och flexibilitet i det decentraliserade och många gånger småskaliga – de mindre brukningsenheterna.

Jordbruksnäringen i dag har att möta en allt större internationell konkurrens. Redan i dag importeras en stor del av de livsmedel som konsumeras inom Sverige, främst från andra länder inom EU men även från långväga trakter som Brasilien och Nya Zeeland. I ett rättviseperspektiv finns det dock stora problem med dagens globala livsmedelshandel. Det handlar dels om att handelsregler missgynnar odlare i utvecklingsländer, dels om andra problem på marknaden, som att företagskoncentrationen ökar snabbt i förädlings- och försäljningsleden.

Utifrån ett hållbarhetsperspektiv med stora behov av en övergång till kretsloppssamhället och minskade transporter finns det också skäl att betrakta handeln med livsmedel som annorlunda än handeln med andra varor. I dagens handel tappas olika kvalitetsaspekter bort, till exempel krav på djuretisk produktion och miljökvalitetsmål.

Miljöpartiet anser att den basala livsmedelsförsörjningen ska betraktas i ett regionalt, inte globalt, perspektiv. Inom såväl livsmedelsindustrin som detaljhandeln har det under senare tid skett en avsevärd koncentration både i Sverige och globalt. Samtidigt har det blivit fokus på låga priser. Det här kan leda till en minskad välfärd för konsumenterna samtidigt som små producenter ställs utanför leverantörskedjorna. Den privata oligopolsituation som råder inom livsmedelshandeln och förädlingen, såväl nationellt som globalt, missgynnar en decentraliserad lantbruksnäring.

Svensk jordbrukspolitik bör vara utformad med nytta av de areella näringarna i centrum. Lantbruket är till skillnad från många andra näringar inte flyttbart, utan i mycket stor utsträckning hänvisat till naturgivna och platsbundna effekter som klimat och jordmån. I många regioner är lantbruket också en mycket viktig motor i det lokala näringslivet.

Det finns många positiva effekter av att ha ett svenskt jordbruk som är bärkraftigt. Jordbruket är en mångfasetterad näring som har både positiv och negativ påverkan på miljön. Utan jordbruksnäringen kommer vi inte att ha några möjligheter att uppnå miljökvalitetsmålen.

Mycket görs och mycket har gjorts för att minska näringsläckaget från den svenska åkermarken. Läckaget har minskat. Mellan 1985 och 2000 minskade kväveläckaget från jordbruksmarken med 25 %. Trots detta står jordbruket för ca 50 % av de vattenburna antropogena utsläppen av kväve.

Miljömålsrådet anser att det kommer att bli svårt att nå miljökvalitetsmålen om ingen övergödning. Man pekar på vikten av livsstilsförändringar, till exempel minskad köttkonsumtion, som verktyg för minskad näringsbelastning. Det är också viktigt med odlingssystem och åtgärder som minskar kvävebelastningen till bland annat Östersjön.

I det sammanhanget finns det ingen rim och reson i att gynna möjligheten att köpa och sprida handelsgödsel på jordbruksmark när det inte råder brist på näringsämnen i samhället. Problemet är i så fall att näringsämnena inte finns där behoven finns. I det här resonemanget kommer decentraliseringen och de mindre enheterna in samt en balanserad fördelning av jordbrukets djurhållning.

Miljöpartiets utgångspunkt är att verka för rättvisa både globalt och mellan generationer. Vi påstår att man ska utgå från det som är ekologiskt långsiktigt hållbart. Den inställningen ska genomsyra vårt samhälle, och vi vill då gynna ekologisk odling som tar ett långsiktigt ansvar. Det gäller också att se att vi har begränsade resurser även i havet och att ta hoten på allvar om att vissa bestånd, bland annat torsken i östra Östersjön, befinner sig i kris.

Jag känner oro och undrar vad den nya regeringen har för långsiktiga och hållbara planer för att inte överutnyttja och övergöda hav och land.

Anf. 47 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Vi hörde här alldeles nyss att det inte fanns någon anledning att sänka handelsgödselavgifterna eftersom det fanns problem i Östersjön. Om nu världen vore så enkel att den direkta kopplingen fanns kunde jag naturligtvis också hålla med. Men nu handlar det om att handelsgödsel inte används mer än absolut nödvändigt av det svenska lantbruket.

Det finns inget annat område, påstår jag, inom unionen som är så genomreglerat tillsammans som just jordbruksproduktionen och jordbruksförutsättningarna.

Min fråga är: Är det eftersträvarsvärt från Miljöpartiets sida att de svenska lantbrukarna har samma konkurrensmöjligheter som sina konkurrenter eller bröder runtom i övriga Europa?

Anf. 48 TINA EHN (mp) replik:

Herr talman! Vi tycker att det svenska jordbruket ska konkurrera med sin kvalitet. Det ekologiska jordbruket är någonting som vi i Sverige har alla möjligheter att utveckla. Därför ser vi det som första prioritet. När vi har ett övergödningssproblem och ett överskott av näringsämnen i vårt samhälle gäller det att få in det i kretsloppet. Det är där vi vill ha in den ekologiska produktionen som en drivkraft.

Anf. 49 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Menar Tina Ehn att det svenska jordbruket egentligen skulle förbjudas generellt att använda handelsgödsel? Den här avgiften är

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och
skogsbruk

ju inte avgörande för exempelvis Östersjöns hälsotillstånd. Det måste i så fall bli slutsatsen. Vi i alliansen hävdar att vi ska ha en konkurrensneutralitet som ger förutsättningar för det svenska lantbruket och dess livsmedelsprodukter att på samma villkor som övriga kunna konkurrera runtom i Europa.

Anf. 50 TINA EHN (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker att vi ska vara föregångare i Sverige och se till att ekologiskt jordbruk blir något stort i vårt land. Jag tänker inte stå här och förbjuda handelsgödsel i Sverige, men jag känner att vi måste satsa på det som är hållbart, och det är den ekologiska utvecklingen av jordbruket.

Anf. 51 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Sverige, vårt land, har oerhört goda förutsättningar och bra utgångspunkter för att kunna driva alla typer av näringsverksamhet. Vi har utomordentligt bra råvaror. Vi har skog som producerar mängder av kubikmeter per år, men vi hävdar från moderat håll att produktionen kan öka med uppemot 40 %. Vi har malmtillgångar som är unika i världen när det gäller kvalitet och som skapar en trygghet när det gäller försörjning av råvaror. Där ser vi nu LKAB investera mångmiljardbelopp. Vi har tillgång till förnybar energi i form av vatten och skog, och vi har inom de areella näringarna en begynnande energiproduktion som bara är i sin linda. Förutsättningarna är utomordentligt goda. Det är svårt att uttala sig om hur många procent vi kan öka de här grundförutsättningarna med, men det är alldeles tydligt att ökningar är möjliga.

Vi har en omvärld. Vi är medlemmar i EU som skapar möjlighet att handla mellan länder på ett enklare sätt. Vi är också framgångsrika på många områden när det gäller den globaliserade handeln och så vidare.

Men trots detta, herr talman, är det över en miljon människor som inte är med i den dagliga verksamheten och där bidrar med eget arbete fullt ut eller så mycket som man skulle önska. Det är här politiken kommer in. Politik gör skillnad. Vi har nu sett hur tidigare regering har backat in i framtiden. Man har saknat förutsättningar och möjligheter att genomdriva en politik som har skapat fler företag och ännu fler som kan försörja sig själva. Man har saknat visioner, och man har i huvudsak ägnat sig åt förvaltning. Det är här skillnaden kommer in med en ny regering som precis har satt i gång sitt arbete.

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att man har medborgarna som utgångspunkt och inte, som jag har upplevt att den tidigare regeringen alltid har gjort, börjar utifrån systemen och regelverken. Man måste börja från människornas, medborgarnas, utgångspunkt. Det är där kraften att skapa hämtas. Om den dämpas av regelverk eller vad det vara månne har vi också en hämsko.

Det handlar också väldigt mycket om attityder. Jag som kommer från Gnosjöregionen lever med detta väldigt tydligt. Det måste alltid löna sig att arbeta. Det handlar alltså om en attitydfråga, och det har alliansen lyft fram. Det är bra med företagande. Det är också väldigt viktigt att lyfta fram. Tidigare har det varit så att om du har vunnit en miljon lyfts du fram i pressen och medierna, men har du tjänat en miljon är du suspekt

och misstänkliggjord därför att då har du nog inte gjort rätt för dig i alla ändar.

Det handlar om förståelse för de förutsättningar som inte minst småföretagen har. Därför tycker jag att det är bra att alliansregeringen nu har förutskickat att man exempelvis kan tidigarelägga EU-utbetalningar till lantbrukarna så långt ekonomin tillåter det. Det har den tidigare regeringen totalt misslyckats med.

Jag hävdar att småföretagandet är grunden för stora delar av den tillväxtökning som vi kan se fram emot, och då gäller det de riktigt små företagen. Det handlar om att skapa en trygghet, det handlar om att stärka äganderätten och det handlar också om att skatterätten måste se till att man kan få ett mål avgjort i tid i skattedomstolar. Det handlar om att få fasta spelregler som inte ska rycka fram och tillbaka beroende på vilken regering det är. Därför skulle jag vilja räcka ut en hand till socialdemokratin med flera för att i bästa samförstånd försöka skapa de bästa spelregler som går att skapa för att vi ska kunna lyckas ännu bättre i vårt land.

Det handlar om konkurrensneutralitet. Vi var inne på det i ett replikskifte för en liten stund sedan. Vi måste se över allt som i dag är svårare i Sverige än i konkurrentländerna, och det är ganska många områden. Inte minst på tillsynssidan är det betydligt mer besvärligt i Sverige. Vi måste öppna möjligheten för tjänsteföretag på ett annat sätt, inte minst inom den offentliga sektorn. Det är en kvinnofråga i allra högsta grad. Det handlar om att de också ska kunna skapa sig en bättre löneutveckling än den offentlig sektor kan tillhandahålla. Det handlar också om att hela Sverige ska ges dessa förutsättningar. Det handlar om infrastruktursatser med mångmiljardbelopp för att inte minst landsbygden också ska ha en möjlighet att utvecklas på samma sätt.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis vädja till hela riksdagen att samlas kring en enad politik som skapar ännu bättre förutsättningar för vårt land. Resultaten är bra i dag, men de kan bli bättre.

Anf. 52 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Det är lite intressant att höra att Bengt-Anders Johansson tycker att vi har bra utgångspunkter i Sverige. Man kunde inte riktigt höra samma sak under valrörelsen. Jag tycker själv att Sverige är ett fantastiskt land att leva i. Jag tycker att det är märkligt att man säger att man har förståelse för små företagare samtidigt som man höjer arbetsgivaravgifterna. Jag undrar vad det är för förståelse för de små företagen när man vill höja arbetsgivaravgifterna.

Du pratar om att du vill ha fasta spelregler och ett samförstånd kring dessa spelregler. Om du är beredd att vända hela ditt parti och även den borgerliga alliansen när det gäller arbetsmarknadens spelregler, som ni nu vill förändra, är vi nog beredda att hitta ett samförstånd. Men det krävs att du får hela den borgerliga alliansen att vända där. Min fråga är: Tänker du göra det?

Anf. 53 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Detta är de typiska angreppen från Socialdemokraterna. Det är alltså ett micklande och macklande med avgifter hit och avgifter dit. Just nu är det arbetsgivaravgiften som är allena saliggörande. Det är

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv, jord- och skogsbruk

den som allt kretsar kring. Låt mig påminna om det är över en miljon människor som står utanför. Alliansregeringens huvudmål har varit, och är, att se till att så många som möjligt kommer i arbete. Man har inte lyckats att hålla budgeten fullt ut av det skälet att det är viktigare att se till att människor får mer pengar över i plånboken än tidigare.

Sedan beklagar jag Eva-Lena Jansson inställning i frågan: Visst kan vi vara överens om ni vänder. Jag är alldeles övertygad om att vi inte når någon gemensam överenskommelse om ni har den utgångspunkten, Eva-Lena Jansson.

Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Du har inte riktigt förstått att det påverkar de små företagen om man höjer arbetsgivaravgifterna, Bengt-Anders Johansson. Jag har uppfattat att det var en av de saker som ni sade att ni skulle sänka. Då är det klart att vi måste ställa frågan: Ljög ni före valet? Var budskapet att ni sade en sak men inte menade det? Eller var det ett micklande och macklande, som du uttrycker det? Det är viktigt med fasta spelregler.

Du pratar om att en miljon människor står utanför arbetsmarknaden. Jag tycker att det är att fara med osanning. Väldigt många av dessa människor är de som Hans Rothenberg pratade om hade dåliga löner och dåliga arbetstider. Lösningen på det var att de skulle gå vidare till universitet och inte göra någonting åt de dåliga lönerna och den dåliga arbetsmarknaden.

Det är klart att fasta spelregler är bra, men det ska också gynna Sveriges utveckling. Era förslag på spelregler som ni vill införa är inte bra.

Anf. 55 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det gäller påståendet att den här siffran skulle vara osann. Jag trodde att vi var överens om att den är fastlagd med den statistik vi har. Det är över en miljon människor som inte har så mycket arbete som man skulle vilja eller som på annat sätt inte finns med i den arbetsgemenskap som jag är alldeles övertygad om att de allra flesta söker.

Anf. 56 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! I sitt anförande sträcker Bengt-Anders Johansson ut en hand till Socialdemokraterna med flera. Jag antar att Miljöpartiet med flera ingår i detta. Jag kopplar gärna på det. Det vore trevligt att kunna ta den utsträckta handen. Men då krävs det nog att regeringen presterar lite mer än vad den har gjort hittills, framför allt när det gäller småföretagen. Man börjar sin första budget för mandatperioden med att kraftigt höja arbetsgivaravgifterna för företag på ett sätt som dessutom drabbar småföretagen extra hårt. Då är det svårt att hitta ett samförstånd.

Även Forska och väx är väldigt viktigt för småföretagen och för den långsiktiga utvecklingen i Sverige. Där vill jag fråga Bengt-Anders Johansson om han är beredd att ta den hand som jag sträckte ut i mitt anförande om att man ska anta det förslag som vi lägger i näringsutskottet i morgon där man lägger tillbaka 100 miljoner kronor till forskningsprogrammet Forska och väx. Om alliansen är beredd att göra det kan vi få ett enigt utskott som ser till att det här viktiga programmet finns kvar.

Anf. 57 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tycker att Per Bolund har en intressant ingång i den här debatten, nämligen att det är viktigt att lyssna på varandras argument. Jag kan säga för egen del att jag noga ska studera det förslag som vi kommer att lägga fram i näringsutskottet. I den mån det känns som om det här är den absolut rätta vägen har jag inga problem med att försöka medverka till att vi i så fall ändrar budgeten i det avseendet.

Nu är det kanske inte det som är helt avgörande för huruvida småföretagen kommer att lyckas eller inte, men det är en ack så viktig del. Låt oss se, Per Bolund! Jag tror att vi kanske kan hitta varandra i många frågor när det gäller just småföretagen, därför att det är en bortglömd grupp. Den tidigare regeringen har inte haft förmågan att klara den målsättningen.

Anf. 58 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Förslaget om Forska och väx är ju utsänt via mejl till alla utskottets ledamöter och ersättare, så det finns att läsa där. Jag hoppas att ni ansluter er till vårt förslag.

När det gäller småföretagen hade ju vi också förhoppningen att man via regeringen skulle underlätta för svenska småföretag. Därför blev vi också djupt besvikna när vi nu ser att det i stället är försämringar som blir följden. Räknar man ihop alla de höjningar och neddragningar för småföretagen som har gjorts så landar vi på en summa av 7 miljarder kronor per år, och det är ju resurser som våra hårt arbetande småföretag verkligen behöver själva för att kunna utveckla sin verksamhet och också anställa personal.

Jag hoppas att Bengt-Anders Johansson kan påverka sin regering och sin allians så att man i nästa budget faktiskt gynnar småföretagen i stället för att motverka dem.

Anf. 59 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Den här typen av förutskickade beräkningar, som nu presenteras, har jag lärt mig genom åren att man ska vara lite försiktig med. Verkligheten är inte alltid så enkel som man kan tro när man sitter i den politiska processen och ska besluta.

Vi kommer nogsamt att följa utvecklingen av småföretagarnas möjlighet att etablera. Är det så att det här är till stort förfång för småföretagen så kommer vi givetvis att ta till oss det. Men låt den här budgeten nu komma i gång och börja arbeta. Vi ska ha klart för oss att stora delar av den, kanske upp till 90 %, bär den gamla regeringens signum eftersom man inte hinner ändra så hemskt mycket. Låt oss se nästa budget an och göra utvärderingar av det som nu kommer.

Anf. 60 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Forskning är ett område som är otroligt viktigt för småföretagande, inte minst det projekt som startat, Forska och väx, har betytt otroligt mycket. Särskilt, vet jag, i Gnosjöområdet har det inneburit stora framgångar. Framför allt ser man också att man genom detta kan anställa fler.

Jag skulle vilja fråga Bengt-Anders Johansson: Varför tycker ni att det är så viktigt att skära ned anslaget till Forska och väx?

Anf. 61 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! I budgetsammanhang gäller det att till syvende och sist få ihop en budget som håller rakt igenom. Då måste man göra prioriteringar. Detta var *en* sådan prioritering som gjorde att man inte orkar med detta just nu.

Låt oss ändå vara ärliga när det gäller forskningspengar. De är oerhört viktiga – jag negligerar definitivt inte detta – men i det korta perspektivet är det ju inte forskarpengarna som är helt avgörande. Där har man ofta så pass lång framförhållning att möjligheterna att korrigera är ganska stora. Det är den erfarenhet man kan dra. Annars är vi fullständigt överens, jag och Karin Åström, om att betydelsen av forskningen inte kan framhållas nog.

Anf. 62 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag vill fortfarande säga detta: Programmet Forska och väx är i gång. Där bedriver man väldigt bra forskning, särskilt de väldigt små företagen. I Gnosjöområdet går det rejält bra med dessa forskningsinsatser. Strypningen av anslaget innebär att flera påbörjade projekt helt enkelt kommer att få avslutas så att säga mitt i.

Jag vill fortfarande ställa frågan: Varför var det så viktigt för ett parti som dessutom hävdar att småföretagarna ska vara de som ger framgång i svenskt arbetsliv att strypa detta anslag?

Anf. 63 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det var inte viktigt att strypa de här pengarna. Det viktiga i budgeten var att få fler människor i arbete. *Det* var det viktiga. För att uppnå det målet var man också tvungen att göra prioriteringar när det gäller pengar i budgeten. Det är alltså en av förklaringarna till detta. Men som jag har sagt tidigare: I den mån detta skulle visa sig vara helt avgörande så kommer alliansregeringen naturligtvis att utvärdera det.

Sedan påstår jag att möjligheten att få fler att driva företag handlar väldigt mycket om attityder, möjlighet och känsla av att det här är okej att göra, och inte, som det har varit, lite halvsuspekt.

Anf. 64 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Vi har kunnat höra Bengt-Anders Johansson sträcka ut sin hand här i sina repliker och vilja hitta någon form av enighet i kamraren. Han säger också att politik gör skillnad, och visst är det så! 40 000 nya företag startades under föregående år, vilket är rekord på många sätt, och fortsättningen ser väldigt bra ut även under innevarande år.

En av de frågor som är absolut avgörande för om företag ska växa och utvecklas är forskning och utveckling. Vi har hört flera talare tala om forskningsprogrammet Forska och väx, och även från Vänsterpartiet har vi lyft fram det här i vår budgetmotion och motionerat om det. Vi kommer att följa den frågan med största noggrannhet.

I dag kunde vi också läsa i Dagens Nyheter om småföretagarnas stora problem med att få tag på kompetens och arbetskraft, och jag funderar över vad regeringen tänker göra för att lösa det kompetensbehov som i dag är ett stort bekymmer för många av Sveriges företag.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 65 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det här med antalet nystartade företag kan ju för den oinvidde verka väldigt högt. Det kan vara så. Om man då sätter det i relation till att vi befinner oss i en högkonjunktur så är jag inte alls säker på att de siffrorna är speciellt anmärkningsvärt höga. Då kommer alltid den här omöjliga frågan: Hur många skulle det ha varit om vi hade haft andra regler? Låt oss inte hålla på och dividera om detta, men just det här med sifferexercis är väl inte det allra viktigaste, måhända. Jag är övertygad om att vi hade haft väsentligt många fler nystartade företag om vi hade ändrat politiken för småföretagarna för ett antal år tillbaka sedan.

När det gäller arbetskraften och kompetens: Ja, om det är något som den förutvarande regeringen har havererat på så är det ju skol- och utbildningspolitiken, och det har ju lagt grunden till ett utanförskap för många hundra tusen människor. Där kommer det att bli en ändring.

Näringsliv, jord- och skogsbruk

Anf. 66 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Detta är ju faktiskt en akut situation i dag för väldigt många företag. En tredjedel av Sveriges småföretagare upplever i dag att de har behov av att anställa men inte kan göra det. Därför rimmar det väldigt illa när regeringen drar ned på arbetsmarknadspolitikens område – det som ska göra det möjligt att omskola arbetskraft efter det behov som näringslivet i dag har. Det rimmar också väldigt illa att dra ned på stödet till vuxenutbildningen, som också är väldigt viktigt ute i kommunerna för att kunna matcha behoven ute i näringslivet.

Vad tänker regeringen göra rent konkret för att underlätta den omställning som behöver göras så att företagen får den arbetskraft de är i behov av? Om inget görs får vi ingen tillväxt i landet.

Anf. 67 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Egentligen skulle jag kunna svara Kent Persson med ett enda ord: flexibilitet. Om det är något som Ams saknat, eller kanske skulle jag säga något som Ams inte getts möjlighet till, är det att kunna agera snabbt på marknaden.

Jag har själv ett förflutet i lokala arbetsnämnder etcetera, och det största problemet var att regelverket var så tungrovt att det inte fanns någon möjlighet att skapa de åtgärder som behövdes just där vi fanns. Regelverket är fyrkantigt, stelt och förlegat, och det har sådana inlåsningseffekter på arbetskraften att jag vill påstå att det för närvarande utgör en broms för att kunna matcha arbetskraft till de företag som behöver det.

Detta har alliansregeringen tagit till sig, och där kommer vi snart att se förändringar till det bättre.

Anf. 68 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag tänkte framför allt uppehålla mig vid regeringens skattepolitik.

Under hela valrörelsen fick vi höra att de borgerliga partierna var väl förberedda för att överta regeringsmakten. Det har funnits arbetsgrupper, program, äntringsstyrkor med mera som skulle förbereda dem. Före valet lovade man sänkta skatter för vanligt folk och minskad arbetslöshet. Politiken som den borgerliga regeringen nu presenterar leder till ökade inkomstklyftor och 60 000 fler människor i arbetslöshet under nästa år jämfört med om den socialdemokratiska politiken hade fått fortsätta.

I budgetpropositionen, som nyligen presenterades, avfyras en bredsida av skatte- och avgiftsförslag med förödande verkan för arbetslösa, sjuka och förtidspensionärer. De som redan har det gott ställt ska genom sänkning av inkomstskatter och av förmögenhets- och fastighets-skatterna få det ännu bättre på de sämst ställdas bekostnad.

Men hur är då detta förberett? Regeringen har inte, som brukligt är, lämnat särskilda propositioner om stora skatteförändringar. Ingen remissbehandling har skett, utförligare konsekvensanalyser har inte gjorts, vägledande författningskommentarer finns inte, och dokumentation från så kallade underhandskontakter med Skatteverket saknas i budgetpropositionen.

Lagrådet har riktat skarp kritik mot det sätt som regeringen haft att lägga fram sina förslag på skatteområdet, inte minst när det gäller fastighetsskatten och förmögenhetsskatten. Lagrådet anser att ”den beredning som förekommit i ärendet inte motsvarar de krav som ställs i 7 kap. 2 § regeringsformen”, alltså den regeringsform som reglerar hur regering och riksdag ska arbeta.

Socialdemokraterna har i riksdagen begärt att förslagen ska sändas ut på sedvanlig remiss men blivit nedröstade i finansutskottet av den borgerliga majoriteten. Detta är sensationellt. Beredningen är alltså mycket knapphändig. Man kan utan överdrift säga att det som regeringen hittills presenterat är ett hafsvverk på ett för svenska folket mycket viktigt skatteområde. Det är beklagligt och leder till politisk strid om både form och sak.

Vår uppfattning är att skattesystemet vinner på breda majoriteter i Sveriges riksdag. Därför var skatteöverenskommelsen 1990–1991 mellan främst Socialdemokraterna och Folkpartiet bra. Den byggde på enkla, neutrala och likformiga skatteregler för att uppnå rättvisa och effektivitet i skattesystemet. Även Centerpartiet var med på den övervägande delen av överenskommelsen, och i riksdagen stöddes principerna för reformen av alla partier utom Moderaterna.

Skattebaserna breddades och skattesatserna sänktes. Arbete och sparande gynnades. Man ville ha en likvärdig beskattning av arbetsinkomster och inkomster av kapital, och man ville motverka skatteplanering och skatteflykt. Nu har emellertid Moderaterna tagit över, och då tvingar man fram enkla majoriteter för sina skatteförslag med stöd av sina uppbackare i näringslivet och i Skattebetalarnas Förening.

Rättvisan sätts på undantag genom att sjuka och arbetslösa ska betala halveringen av förmögenhetsskatten och en lägre fastighetsskatt för per-

soner med stora villatomter. De största vinsterna av jobbskatteavdraget, som sades vara riktat mot låg- och medelinkomsttagarna, görs av den rikaste tiondelen av befolkningen. De blir ännu rikare.

Det visar sig, enligt det underlag som riksdagens utredningstjänst presenterade för skatteutskottet, att en person med en lön på 15 000 kr i månaden, alltså en ganska låg lön, får kvar några tiotusent i månaden medan den som tjänar 35 000 kr får behålla 830 kr i månaden. Det var tydligen det som Moderaterna och de andra borgerliga partierna menade när de sade att låg- och medelinkomsttagare skulle få skattelättnader.

Ett skattesystem måste vårdas och givetvis även förändras då och då. Vi socialdemokrater tror på breda skattebaser och på skatter som styrinstrument för att exempelvis klara miljö och klimat i framtiden. Enskilda skatter och skattesatser kan naturligtvis ständigt omprövas. Vi socialdemokrater har exempelvis successivt förändrat fastighetsskatten och har även ett nytt förslag i årets budget. Men att helt avskaffa skatter och drastiskt minska skatteinkomster, som den borgerliga regeringen nu gör, är något helt annat.

Det är ett systemskifte som vi ser framför oss, och det är en ny attack på solidariteten och välfärdssamhället. Det kommer vi under denna mandatperiod att med alla demokratiska medel bekämpa.

Anf. 69 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Svenska folket gav ju besked i valrörelsen. Vi fick en majoritetsregering, en majoritetsregering med mandat att sänka skatten för vanliga människor i arbete. Det är den skattesänkningen som människor kommer att uppleva när januarilönen utbetalas. Vi har också fått mandat att förändra den fastighetsskatt som upplevs som illegitim.

Nu förargar sig Lars Johansson över att dessa förslag inte haft en normal beredning. Lars Johansson vet att det beror på att vi haft ett regeringsskifte och att regeringen därmed haft utomordentligt kort tid på sig att i departementen och genom kontakter med myndigheter lägga fram sina förslag. Men förslagen fanns under hela valrörelsen.

Anledningen till att vi har det på det sättet är att Socialdemokraterna hittills vägrat att gå med på att ha valen i maj-juni så att en ny regering i god tid ska kunna bereda sina förslag. Förslagen har varit kända i valrörelsen, och de har framlagts efter det att regeringen fått mandat av svenska folket.

Jag förstår inte riktigt den kritik som Lars Johansson för fram eftersom regeringen samtidigt vinnlagt sig om att, i kontakter med dem som är berörda, se till att dessa förslag är lagtekniskt korrekta.

Anf. 70 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Eftersom Lennart Hedquist har en replik kvar tycker jag att han då ska svara på varför det bara blir några tiotusent över för låginkomsttagarna fastän ni sade att ni skulle sänka skatten med tusen kronor i månaden. Det var nämligen det ni sade i valrörelsen. Och det är inte resultatet av den politik som ni nu, efter valet, presenterar i praktisk handling, utan nu presenterar ni en annan politik. Det innebär framför allt att ni i fortsättningen kommer att beskatta enbart arbete, däremot inte kapital. Det är den politiken ni för i regeringsställning. I valrörelsen sade ni att ni inte skulle göra det.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

När Lennart Hedquist säger att de fått så stort mandat är det viktigt att komma ihåg att endast 48 % av svenska folket röstat på denna regering. Då var ni ganska luddiga beträffande vad resultatet skulle bli. På några punkter var ni tydliga med vad ni skulle åstadkomma.

Men frågan är, som sagt, på vilket sätt Lennart Hedquist nu förklarar för svenska folket att det bara blir några tiotusent kvar för den som tjänar 15 000 kr i månaden.

Anf. 71 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Lars Johansson och alla andra berörda kommer att upptäcka att skattesänkningen är betydligt större än vad han nu säger. Även om man tar hänsyn till de avbränningar som genomförs på grund av andra förändringar blir det ett stort netto för de allra flesta skattebetalare, inte minst för låg- och medelinkomsttagare.

Sedan antyder Lars Johansson att det är en sänkning av kapitalskatten. Kapitalskatten ligger ju kvar vid 30 %. Däremot görs det vissa förändringar för att se till att kapitalskatter som skadar tillväxten förändras.

Anf. 72 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Ni har ju för avsikt att också avskaffa fastighetsskatten. Ni har för avsikt att avskaffa förmögenhetsbeskattningen. Det är också en form av kapitalbeskattningar. Det som kvarstår och som är den stora frågan för arbetare är skatt på inkomsten. Där ligger ni kvar.

De skattesänkingsförslag som ni påstod i valrörelsen att ni hade har riksdagens utredningstjänst mycket noggrant gått igenom. De har visat att för låginkomsttagare och även för medelinkomsttagare är det relativt små skattesänkningar det i realiteten innebär när man dessutom inte får göra av drag för sin fackföreningsavgift och man får betala en högre avgift till a-kassan. Nettoresultatet blir några tiotusent, medan den som tjänar mycket får en viss skattelättnad. Det är korrekt. Det är ju er profil, till skillnad mot den profil vi har som vill att man ska betala skatt efter bärkraft.

Anf. 73 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt positivt att Socialdemokraterna har så oerhört höga förväntningar på den nya regeringen. Jag räknade ut att Göran Persson hade varit stats- och finansminister i 4 383 dagar. Tio dagar efter att den nya regeringen tillträdde lade den fram sin första budget. Nu har den suttit i 32 dagar. Om man ser med lite perspektiv på dessa tidsperioder framstår det klart att det är olika mycket man hinner göra.

Herr talman! Jag ska återkomma till Lars Johanssons synpunkter på 1990 års skattereform. Jag menar att var det någonting som missköttes under lång tid var det den. Jag ska ta upp den mycket noggrant.

Sedan måste jag säga att ni ofta talar om arbetare, tjänstemän och sjuksköterskor. Men är det någonting de kommer att märka den 25 januari så är det att de får mer pengar kvar i sitt lönekuvert än om vi hade haft en socialdemokratisk regering stödd av vilka partier som helst på vänsterkanten.

Anf. 74 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det intressanta är ju att det inte är min uppgift eller att det är det socialdemokratiska kansliet som har räknat ut detta utan det är riksdagens utredningstjänst. De har också överlämnat det materialet till skatteutskottet, där det också framgår att det inte blir den effekt som flera borgerliga företrädare påstår.

Men varför så bråttom? Jag har inga synpunkter på att den borgerliga regeringen har suttit en kort tid. Det är helt okej för mig att man behöver tid att förbereda sig. Då borde man också ge chansen att ta fram väl underbyggda förslag. Men det gör man ju inte genom det hafsverk som man presenterade i budgetpropositionen avseende skatteområdet.

När vi hade en genomgång av detta tillsammans med generaldirektören för Skatteverket i skatteutskottet häromdagen redovisades också att här är väldigt många problem och svårigheter för Skatteverket att informera svenska folket om de här förslagen, eftersom de är så svåra att räkna ut. Det blir ett krångligare skattesystem med det hafsverk som den borgerliga regeringen har presenterat.

Anf. 75 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker att man ska ta Lagrådets invändningar på största allvar. Det måste man göra. Jag tycker att det är en nyhet att Socialdemokraterna fäster så stor vikt vid Lagrådet. Jag lade då inte märke till att till exempel Pär Nuder brydde sig det minsta om vad Lagrådet sade under sina år, ej heller företrädaren Bosse Ringholm. Jag tycker att det är mycket bra att Socialdemokraterna nu fäster stor vikt vid vad Lagrådet säger. Det ska vi också se till blir gjort.

Det var dock väldigt kort tid, som Lars Johansson var inne på här. Vi fick också beskedet att finansutskottet hade begärt till exempel att Skatteverket skulle komma in med ett yttrande över de konsekvenser som det här får. Jag tycker också att Lars Johansson har rätt i det. Det är klart att om det finns tekniska oformligheter i de förslag som är framlagda måste man rätta till dem. Det är ingenting som vi ska skoja bort över huvud taget utan vi ska se till att det blir korrekt.

Men det bästa i det här sammanhanget är att Socialdemokraterna helt plötsligt fäster så otroligt stor vikt vid vad Lagrådet säger. Det har ni faktiskt inte i historisk tid gjort tidigare.

Anf. 76 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det har heller inte förekommit att en socialdemokratisk regering har lagt fram 25 olika förslag till skatteförändringar utan att de har varit remissbehandlade och utan att de har varit förberedda för konsekvensanalyser på det viset som den borgerliga regeringen nu gör. Det är ju det som är den allvarliga kritiken. Hade det varit några enstaka skattejusteringar hade det varit en annan sak, men det är det ju inte.

Ni har inte ens bemödat er om att lägga fram särskilda propositioner till riksdagen avseende de här skatteförslagen utan ni har bakat in dem i budgeten och sagt att ni under hand har fått information och haft samtal med Skatteverket. Det är det enda underlaget som finns. Det är ett väldigt starkt underbetyg som jag vill rikta mot den borgerliga regeringen för att man visar en sådan liten hänsyn till riksdagen och parlamentarismen avseende skatteområdet.

Anf. 77 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag kommer att inleda med att delvis ta upp samma fråga som Lars Johansson har gjort från talarstolen. Jag tänkte att jag skulle friska upp minnet lite grann på regeringens företrädare här i kammaren. Det står faktiskt i budgetpropositionen att den höga skattebelastningen för låg- och medelinkomsttagare är en viktig orsak till att många i Sverige inte befinner sig i arbete. Man skriver också att skattelättnaden således bör utformas så att större delen av skattelättnaden tillfaller låg- och medelinkomsttagare. Det har ni skrivit i er budgetproposition.

Jag tycker att det är viktigt att ta fasta just på detta, för när vi i går fick ta del av den fördelningsanalys som det har pratats om tidigare kunde vi se att man där befäster att det är höginkomsttagarna som tjänar på den nya reformen med jobbvdrag. Och det sades aldrig så i valrörelsen, regeringsföreträdare. Det var inte så. Nu visar det sig att man måste tjäna en bra bit över 400 000 kr per år för att kunna få tillgodoräkna sig den berömda tusenlappen som man gjorde sådant stort nummer av i valrörelsen, medan de som tjänar mindre också får mindre av den skattesänkning som man utlovar.

Jag har också sett en annan sak i den här utvärderingen. Det är när man tittar på hur det här slår när man jämför män och kvinnor. Det handlar då om att männens genomsnittliga nettoinkomst ökar med ca 4 600 kr medan kvinnors ökar med 3 000 kr. Vad innebär det? Jo, att de skillnader i ekonomi som män och kvinnor har redan i dag inte bara befästs; de ökar ytterligare.

Då måste man ställa sig frågan: Vilka överväganden gör man från regeringens sida när man lägger fram den här typen av förslag? Vad är det för politiska diskussioner som ligger bakom ett förslag som leder till den här utvecklingen?

I tidigare budgetpropositioner har det alltid funnits en så kallad jämställdhetsbilaga där man väldigt tydligt kan följa hur skatter, välfärdssystem, transfereringar hela tiden har minskat de ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor. Vad säger regeringens företrädare om detta?

En annan fråga som också är intressant att ta upp, tycker jag, är den regionala fördelningen. Det är inte bara på grund av jobbvdrag som storstadsbor är de stora vinnarna utan också på grund av hur man utformar förändringen av fastighetsskatten. Vad säger Centerns företrädare och Centerns väljare ute i glesbygden om det?

Lite grann tillbaka till jobben. Det har pratats väldigt mycket om insatser för forskningsprogrammet Forska och väx. Jag har också varit väldigt frågande till varför regeringen inte vill fortsätta satsa på detta som är så viktigt. I stället vill man införa avdrag för hushållsnära tjänster. Då måste man ställa sig frågan vad det är för typ av jobb vi ska satsa på i det här landet. Är det att subventionera rika människors möjlighet att få städhjälp, eller handlar det om att vi ska se till att mindre företag ska kunna utveckla kompetens kring miljö, energi och annat som vi redan i dag är väldigt kunniga på i Sverige och redan har men också i framtiden kan få stora exportframgångar med. Till råga på allt har man från regeringens sida också dragit in stödet för att kunna öka företagens exporttätgärder.

Vi har tidigare hört att regeringens skatteförslag är orättvisa och krångliga. Man förutspår att det kommer att bli svårt att förklara för svenska folket hur de nya skattereglerna kommer att fungera.

När det gäller till exempel avdrag för hushållsnära tjänster hörde jag en radiointervju med en regeringsföreträdare som sade att den som köper tjänsten ska få betala halva priset på en gång. Sedan förväntar man sig att Skatteverket ska hålla reda på hur mycket varje familj har utnyttjat systemet. Det är inte lite jobb som regeringen lägger på Skatteverket.

Herr talman! Jag hade tänkt säga några ord om skatteundandragande. I budgetpropositionen står det att regeringen nu ska ta krafttag mot fusk. Så lägger man fram förslag om att införa subventionerade hushållstjänster, och man vill sänka socialavgiften för tjänstebranscher. Det är två områden som egentligen leder till stora gränsdragningsproblem, som kanske snarare öppnar upp för mer fusk. Jag får väl höra mer när regeringens företrädare kommer upp senare i debatten. Jag förväntar mig att då också kanske få svar på flera av de frågor jag har ställt.

Anf. 78 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Det valresultat vi fick i Sverige var en tydlig seger för arbetslinjen. Det ska bli mer lönsamt att vara i arbete, och flera ska vara i arbete. Gjorda skatteförändringar har framför allt den inriktningen.

Marie Engström försöker dribbla lite grann med siffrorna, men det går aldrig att komma ifrån att det procentuella utfallet i nettolöneökning i olika inkomstlägen är väldigt gynnsamt för låg- och mellaninkomsttagarna. Sedan finns det ett skattesystem i det här landet som innebär att räknat i kronor kan det ibland bli något flera kronor för dem som tjänar något mer. Men inriktningen har varit att tyngdpunkten i skatteförändringarna ligger i de vanliga inkomstlägena.

Sedan var det frågan om förändringarna i fastighetsskatten. Alla vet att fastighetsskattens konstruktion har varit så orimlig att när de värsta avarterna ska rättas till får vissa personer i vissa lägen lite större skattesänkning än andra. Det vet Marie Engström mycket väl.

Anf. 79 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Dribbla med siffror! Jag kan tycka att regeringen skojar med siffror. Om man anger andelen av inkomsten i procent ser siffrorna mycket käckare ut än om man skriver ut kronor och ören. Men medborgarna är intresserade av det som hamnar i plånboken och inte en procentsats.

Vad gäller fastighetsskatten skriver ni i budgetpropositionen att ni under mandatperioden ska ta bort fastighetsskatten. Ni har ännu inte talat om för oss eller väljarna i synnerhet hur detta ska finansieras. Vem är det som ska betala ett borttagande av fastighetsskatten?

Anf. 80 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Vi får ett bättre system om vi inför till exempel en låg kommunal fastighetsavgift. En utredning ska ta fram underlaget för en sådan förändring.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Det viktiga som Marie Engström sade var att de skatteförändringar som vi genomför i någon mening skulle vara missgynnande för låg- och mellaninkomsttagarna. Så är det inte. De procentuella utfallen för de grupperna är goda. Marie Engström kan jämföra med lönerörelsen. Då anges löneökningar i procent. I kronor kan det ibland bli något lägre för den som har mycket låg inkomst eller inte alltför hög inkomst, men procentuellt är utfallet mycket gott.

På samma sätt är det med jobbvadraget. Det ger procentuella utfall för människor i vanliga inkomstlägen som de inte utan vidare skulle få i en lönerörelse.

Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Lennart Hedquist undviker skickligt att svara på mina frågor när det gäller fastighetsskatten. Såsom den kommunala avgiften är utformad – jag utgår från det förslag som Kristdemokraterna har levererat många gånger från talarstolen – vet både Lennart Hedquist och jag att det inte räcker med den kommunala avgiften för att täcka upp statens inkomstbortfall när fastighetsskatten tas bort. Frågan är hur mycket Lennart Hedquist och hans regeringskompisar tänker höja till exempel reavinstbeskattningen för att täcka upp detta. Detta kräver ett ärligt svar från regeringens sida. Jag kan bara konstatera att man hela tiden glider undan.

När det gäller det så kallade jobbvadraget och hög- och låginkomsttagare har det som hittills sagts från talarstolen talat sitt tydliga språk.

Anf. 82 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Marie Engström talade, liksom tidigare talare i kammaren i dag och i valrörelsen i olika vänsterpartier, nedvärderande om hushållsnära tjänster. Det förvånar mig när ett parti som säger sig företräda arbetare talar så nedvärderande om arbete i sig. Moderaterna värderar arbete högt oavsett form.

Vi har gått till val på ett förslag om hushållsnära tjänster, och vi ämnar återkomma till formerna kring detta i framtida propositioner.

Vid den träff vi hade i går i skatteutskottet tillsammans med Skatteverket flaggade Skatteverkets generaldirektör för så enkla regler som möjligt. Det ska vi ta fasta på. Det är dagens krångliga och dyra system som framför allt gör att denna sektor görs svart och till stor del utförs av kvinnor. Det ska göras välbetalt och vitt.

Anf. 83 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag pratar inte nedvärderande om någon speciell yrkesgrupp. Jag tar upp problemet, och jag ifrågasätter att vi ska subventionera höginkomsttagares behov av städhjälp. Det är en väsentlig skillnad i det jag säger.

Vi har knappa resurser i samhället. Var ska vi använda dem bäst? Jo, vi ska använda dem bäst där de behövs som mest. Då kan man till exempel jämföra med att det är viktigt att ge kommuner resurser så att kommunerna kan ge det stöd och den hjälp som äldre kan behöva, till exempel enkla hushållsgöromål. Det är en viktig sak att använda pengarna till – men inte till att subventionera höginkomsttagares städhjälp.

Anf. 84 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Reformen om hushållsnära tjänster kommer givetvis även att komma pensionärerna till del.

Vi lever tydligen i lite olika världar, Marie Engström. Jag tillhör kategorin småbarnsföräldrar och umgås inte bara med höginkomsttagare. Tvärtom träffar jag arbetare, dagmammor och personer som jobbar på Dynapacs tillverkningslinje. De efterfrågar också mer tid med barnen. Det är bland annat det som reformen syftar till.

Varför ser man ned på att till exempel putsa fönster när det är så uppvärderat att laga fönster och sätta in dem – till stora delar en manlig marknad?

Anf. 85 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag har inte gjort någon åtskillnad mellan manliga och kvinnliga arbetsmarknader. Jag vet inte riktigt vad frågeställaren menar. Det är lite svårt att föra en diskussion om vilken värld man befinner sig i. Jag hade för ett antal år sedan också småbarn, och jag vet att det kan vara problem med att få det pusslet att gå ihop. Jag kan tycka att det är viktigt att vi har en bra och väl utbyggd föräldraförsäkring, att vi har ett jämställdhetstänkande och att vi kan dela försäkringen mellan mamma och pappa – föräldrarna. Det finns en lång rad frågor som är viktiga för att komma vidare i jämställdhetsarbetet, tycker jag.

Men när jag säger så här om avdrag för hushållsnära tjänster bygger det väldigt mycket på den utvärdering som man har gjort av bland annat det finska systemet, där det visar sig att det är framför allt människor med högre inkomster som har utnyttjat detta. Jag tycker att det är en viktig utgångspunkt i den här debatten.

Anf. 86 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det var ett mycket intressant yttrande av Marie Engström när hon sade att vad människor var intresserade av var vad de fick kvar i sin plånbok. Jag vill fästa den ärade kammarens uppmärksamhet på att om man läser Vänsterpartiets ekonomiska motion ser man att ni i motsats till alliansen inte alls vill sänka skatterna, utan ni vill ta mer och mer från de plånböcker som redan är så tunna för väldigt många människor. Det är ju det som är den stora skillnaden mellan alliansen och Vänsterpartiet.

Låt mig sedan gå in på frågan om hushållsnära tjänster. Det allra viktigaste motivet för att införa något annat än det som finns nu är att få fram flera vita tjänster, att det inte ska vara så mycket fiffel, bedrägerier, skattefusk och så vidare. Då måste man få en marknad där inte så många kvinnor behöver jobba svart inom den här sektorn.

Anf. 87 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Gunnar Andrén förfasar sig över att vi föreslår höjda skatter vid högre inkomster. Men vad som har hänt under den senaste mandatperioden är ju att vi har gått in och kompenserat för de egenavgifter som infördes i mitten på 1990-talet av den anledningen att statsbudgeten hade ett underskott som var större än 200 miljarder kronor efter en borgerlig regering som hade suttit och satt sprätt på en massa pengar.

När den här kompensationen har gjorts har vi vid flera tillfällen varit kritiska mot att den har gjorts krona för krona, vilket vi har tyckt inte varit fördelningspolitiskt riktigt. Nu gör vi i vår budgetmotion en korrigering för detta och höjer skatten för människor som har en månadsinkomst över 30 000 kr.

Anf. 88 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tackar så mycket för det. Det var ett klagande av att ni vill gå den andra vägen. Vi vill sänka skatterna för de flesta människor, och ni vill höja dem, åtminstone för dem med inkomster över 30 000 kr.

Jag kan hålla med om att man ibland behöver göra en del korrigeringar. Men det principiellt intressanta är att Vänsterpartiet alltid vill höja skatterna. Nu har den nya regeringen kommit till för någonting annat, och det är att sänka skatterna. Vi ska se till att det blir så att alla människor i det här landet får någon skattesänkning. Det står inte ni för. Ni vill egentligen höja skatterna för alla människor. Det är en verkligt stor skillnad.

Låt mig sedan komma tillbaka till detta med den vita och svarta marknaden. Det är naturligtvis i någon mån en nödåtgärd att införa en form av subventionerade hushållstjänster. Jag har många gånger i den här kammaren sagt till Marie Engström att det är en nödåtgärd. Men det beror ju på att vi inte har någon ordentlig vit marknad på den här sidan. Det är det som är det stora problemet. Om man vill värna kvinnors rätt till pensioner och drägliga förhållanden – och det vill vi – måste vi se till att få fram en marknad där folk har råd att jobba vitt.

Anf. 89 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Nödåtgärd – det är ganska intressant. Det är framför allt väldigt intressant att när regeringen säger att man ska ta krafttag och bekämpa skattefusk har man två förslag. Man har subventionerade hushållstjänster, och man ska subventionera tjänstesektorn. Det är två förslag som kommer att innebära stora gränsdragningsproblem.

Jag menar att om vi ska komma till rätta med skatteundandragandet är det en lång rad saker som ska göras. I våras fattade vi ett antal beslut i den här kammaren, till exempel att det ska finnas personalliggare hos frisörer och på restauranger och att man ska kunna göra oannonserade kontrollbesök. Det finns fler saker som ligger i pipeline, som att införa bättre kassaregister så att man ska kunna göra bättre efterhandskontroller. Men någonting sådant pratar ni från regeringen ingenting om. Jag får fortfarande inget svar, och kan inte heller få det nu, om vad ni tänker göra mer än det som ni har skrivit i budgetpropositionen.

Anf. 90 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att lugna Marie Engström och säga att Centerpartiets väljare nog är rätt hyggligt trygga med den budget som vi har lagt. Det är man inte på grund av att man har gjorts mer bidragsberoende, vilket man säkerligen hade gjorts av en socialistisk regim. Det är man på grund av att det är ett hyggligt näringsläge ute i Sveriges lands- och glesbygd, där tillväxten är väldigt god.

Jag skulle vilja rikta en direkt fråga till Marie Engström: Menar du att någon vänsterpartistisk, socialdemokratisk eller miljöpartistisk regering, oavsett i vilken konstellation man har samarbetat, någonsin har gjort en större skattesänkning för låginkomsttagarna i Sverige än vad den borgerliga regeringen nu gör?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 91 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Det kanske var lite svårt att uppfatta den egentliga frågan från Fredrick Federley. Jag beskrev vad vi hade gjort de senaste tio åren. Det var nog för tio eller tolv år sedan som det infördes en skattehöjning för alla via allmänna pensionsavgifter, som senare kom att kallas egenavgifter. Det var bara en beskrivning från min sida. Det vi har gjort åren sedan dess är egentligen det som sades redan då, att man så småningom när statsbudgeten såg bättre ut skulle kompensera löntagarna för att man införde avgiften. Detta är nu slutfört.

Det jag menade var att detta kunde ha gjorts på ett fördelningspolitiskt bättre sätt. Någonting annat har inte jag konstaterat från den här talarstolen.

Anf. 92 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! I sitt anförande menade Marie Engström att det här faller helt fel ut och att det är en för liten skatteåterbäring. Hon försöker åtminstone på något sätt ge sken av att Vänsterpartiet skulle vara de hyggliga som vill ge medborgarna mer kvar av sin lön när de har arbetat hårt 40 timmar i veckan en hel månad.

Min direkta fråga, som Marie Engström undviker, är: Skulle Vänsterpartiet om man hade suttit i regeringsställning denna mandatperiod ha lagt fram en budget som hade gjort att låginkomsttagare fått behålla mer av sin lön i plånboken, eller skulle man inte ha gjort det?

Anf. 93 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet har ju väckt en budgetmotion med anledning av er budgetproposition, och i den budgeten har vi oförändrad skatt för låg- och medelinkomsttagare, jämfört med vad som var fallet i vårpropositionen.

Anf. 94 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Jag kan hoppa in precis där föregående talare slutade och säga att Miljöpartiet i sin budget föreslår sänkt skatt med 1 800 kr om året för låginkomsttagare, medan däremot den borgerliga alliansen endast ger 1 500 kr för den som tjänar 150 000 kr om året. Så torde det vara bevisat.

Jag har inga illusioner om att den borgerliga regeringen ska svänga vad gäller fördelningspolitiken och plötsligt vilja minska klyftorna. Jag sätter mitt hopp till att man i stället ska ta sitt förnuft till fånga när det gäller ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, bland annat skatter. Redan i regeringsförklaringen slås det fast att ekonomiska styrmedel är ett viktigt verktyg för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling. Då skulle man hoppas att man kunde återfinna lite grann av de förslagen också i budge-

ten, men det är tyvärr inte fallet. Därför kommer jag att komma med lite tips.

För en regering som tycker att det är viktigt att det ska löna sig att arbeta och därför gladeligen sänker skatter – mest för dem som tjänar mest – och ökar klyftorna mellan dem som jobbar och dem som inte jobbar borde det också löna sig att vara miljövänlig. Det är klart att det vore trevligare om man bara plötsligt insåg att det inte är hållbart i längden att leva så som vi gör nu och ställde om sin livsstil till att vara mer miljöanpassad.

Men vi är inte riktigt där än, och i väntan på det kan ekonomiska styrmedel vara ett viktigt verktyg. När det är billigare att vara miljövänlig behöver vi inte förlita oss på människors goda vilja. Det är också en annan fördel med ekonomiska styrmedel, som liberaler borde uppskatta, att man fortfarande har ett val även om det kan kosta.

Överlag borde liberaler gilla ekonomiska styrmedel, för det är så otroligt marknadsliberalt. Man gillar ju marknaden, för marknaden ska vara ett effektivt sätt att organisera ekonomiska aktiviteter på. Tanken är att på en perfekt marknad när allt fungerar som i läroboken sätts priserna så att de speglar kostnaden för att producera varan och det värde som konsumenten sätter på den. Då kommer den magiska osynliga handen och styr ekonomins begränsade resurser dit de gör mest nytta. Det är ju en fin tanke, även om vi gröna menar att man måste komplettera det med en solidarisk fördelningspolitik.

Problemet är när marknaden inte fungerar som i läroboken. Där är miljöproblemen ett så tydligt exempel, som faktiskt rentav smugit sig in i läroböckerna på senare år. För miljöproblem ger ju upphov till olika kostnader. Till exempel säger man att kostnaderna för de förestående klimatförändringarna kan vara 51 biljoner kronor – ofattbara summor. Det är ju varken den som säljer eller köper en vara som betalar för det, utan det får någon annan stå för. När inte alla kostnader syns i priset fungerar inte prissignalerna, och den osynliga handen slinter. Slutresultatet är att vi får orimligt mycket miljöproblem i samhället.

Den marknadsliberala lösningen på miljöproblem är att helt enkelt baka in de här kostnaderna i priset för varan eller internalisera de externa effekterna, som man säger på ekonomiska. Det gör man lämpligtvis genom att lägga in en miljöskatt som motsvarar miljökostnaden. Det är kanske inte alltid så lätt att beräkna den kostnaden, men det borde ändå vara viktigare att man har en grov uppskattning eller ett steg på vägen än att man låtsas som att miljökostnaden alltid är noll.

När förorenarna själva får betala för de problem de orsakar får de ett incitament att minska sin miljöpåverkan och därmed sina kostnader. De som billigast kan göra det är de som tjänar mest på det, vilket gör att vi fördelar utsläppsminskningen på billigaste sätt för samhället.

En annan variant på temat är att man ger eller låter förorenarna köpa utsläppsrätter som de sedan kan handla med varandra. Det är också ett kostnadseffektivt sätt att fördela en utsläppsminskning, men å andra sidan kan det vara klurigt om man har väldigt många källor eller om de är otydligt definierade. Så det är lite oroväckande att regeringen tycks mena att i största allmänhet är det bättre med utsläppsrätter än med miljöskatter.

Men det stora problemet är att de ekonomiska styrmedlen ska komma någon annan gång. Visserligen river man inte upp den gröna skatteväxling som redan har genomförts. Däremot är det kliniskt rent från nya förslag. Menar regeringen att miljöproblemen redan är lösta, att vi inte behöver göra något mer, eller?

Flygskatten som var färdig att införas tar man bort helt och inte ens alliansens enda förslag på miljöområdet som förts fram i valrörelsen, miljöbilspremierna, finns med. Det är inte utan att man undrar när de här förslagen egentligen ska komma.

Men jag har ett litet tips till regeringen, om man nu vill göra allvar av sitt förslag att satsa på ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Miljöpartiet har tagit fram ett förslag till en fortsatt grön skatteväxling där höjda skatter på främst trafikområdet kompenseras med sänkta skatter på arbete. På trafikområdet är det förutom flygskatten också höjd skatt på bensin och diesel och en koldioxidrelaterad registreringsskatt. Det ligger väl i linje med regeringens påstådda oro för klimatförändringarna. Så det borde inte vara något som helst problem att ställa sig bakom, egentligen inte de andra förslagen heller. För inte kan det väl vara den sänkta inkomstskatten som är problemet? Förutom att vi också sänker arbetsgivaravgiften sänker vi bara för låg- och medelinkomsttagare i stället för att som regeringen föreslår ge mest till dem som redan har mest.

Så tipset alltså: Om regeringen menar allvar med sitt vackra tal om ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken finns det ett utmärkt förslag till skatteväxlingspolitik som Miljöpartiet har lagt fram som det bara är att rösta ja till.

Anf. 95 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det var ett intressant anförande som Helena Leander höll här. Jag vill ändå börja med att säga att vid 1968 års riksdag, som ni inte alla har i närminnet, lade Sören Norrby från Folkpartiet fram en väldigt stor miljömotion som just tog sikte på att man skulle använda miljöstyrande medel. Så det är en god liberal tradition i den här kammaren att förespråka detta.

Det betyder dock inte att man kan godta varje förslag. Era förslag till exempel när det gäller energiskatterna har ju lett till att ni i Norrland har tvingats föreslå ett förhöjt grundavdrag eftersom det är så dyrt med elektricitet. Det tar vi nu bort.

Det andra är flygskatten. Det är ju inte så att vi inte vill ha en ordentlig beskattning av flyget. Vi säger att vi ska driva detta inom EU eller utsläppsrättigheter eller bådadera, men den passageraravgift som ni hade per flygstol har ju ingen annan effekt än att flyget flyttar från Sturup till Kastrup eller något sådant. Det är ingen miljöavgift över huvud taget.

Anf. 96 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag måste fråga varför det är bättre att gynna glesbygden genom låga elskatter som incitament att slösa på el än genom ett grundavdrag som är mer neutralt, som fortfarande kan ge incitament till att spara på el. För det kan man faktiskt göra även i Norrland.

Vad gäller flygskatten är vi alla rörande överens om att det inte är en optimal utformning. Det vore egentligen mycket bättre om man kunde ha en skatt på flygbränsle eller om man kunde införliva flyget i EU:s ut-

släppsrättshandel. Men problemet är att det kan vi inte göra nu. Om vi ska ha mer i handeln med utsläppsrätter dröjer det troligtvis till nästa handelsperiod som är först 2013. Om vi ska ha en skatt på flygbränsle finns det internationella avtal som krånglar till det hela. Dessutom kan det finnas problem med att flygplanen tankar i andra länder där det är billigare. Då tappar man hela effekten. I väntan på det – vi lägger fram ett förslag om att utreda skatt på flygbränsle för övrigt – tycker vi att flygskatten är en bra idé.

Anf. 97 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag noterar ändå att det parti som stödde er i den här frågan, nämligen Socialdemokraterna, nu har gått ifrån tanken på passageraravgift per flygstol. Det är inte en optimal väg. Det Helena Leander pläderar för var ju det förslag som de nuvarande allianspartierna föreslog i stället, att man skulle gå just vägen att inom EU:s ram se till att få en bättre flygavgift. Men ni drev något helt annat. Nu pläderar Helena Leander för det förslag som vi fick nedröstat förra gången. Någon ordning måste det vara också på Miljöpartiets politik. Man kan ju inte inta olika ståndpunkter vid olika tillfällen. Det är helt orimligt.

Anf. 98 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Däremot kan man ha olika tidsperspektiv. I väntan på att vi lyckas införliva flyget i utsläppshandeln måste vi ha något verktyg. Eller ska vi bara acceptera att flyget fortsätter att öka koldioxidutsläppen? Sika har beräknat att flygskatten kommer att minska koldioxidutsläppen från flyget med 100 000 ton. Det kan vi inte bara säga nej till och hoppas på att vi någon gång i framtiden kommer att lyckas få med oss EU.

Anf. 99 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Tack Helena Leander för alla tipsen! Jag kan med intresse titta igenom de tipsen efteråt när vi ser vad det står i anteckningarna. Det finns emellertid en hel del poänger där som vi inte riktigt är överens om, kan jag tänka mig.

Allianspolitiken och det som vi vann valet på är framför allt att skapa fler arbeten. Fler arbeten ger större skatteintäkter och på det sättet möjlighet till pengar som ska satsas också på miljöbefrämjande åtgärder. Precis som Helena Leander lyfte fram är givetvis klimatfrågan och miljöfrågan en stor och väldigt aktuell fråga som är behäftad med stora kostnader. Det handlar också om att rätt satsningar ska göras på rätt område. Därför har regeringen i sin budget lagt fram en stor satsning på forskning inom bland annat de här områdena.

Anf. 100 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Det är fint att ni vill forska fram alternativ, men de alternativ som finns i dag måste vi ju gynna på olika sätt, till exempel genom ekonomiska styrmedel som jag fortfarande väntar på att få se i er budget.

Anf. 101 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Helena Leander efterlyste skatteväxlingar. Skatteväxlingar bygger ju på en princip om att man höjer en skatt, på till exempel miljöpåverkande beteenden som bilåkande i form av att höja bensinskatten, och att man då kompenserar det med att sänka skatten på någonting annat, till exempel arbete. Det är knappast något som Miljöpartiet förordar för att man tycker att det är kul att skyffla omkring i skattesystemet. Syftet är, precis som Helena Leander påpekade i sitt inledningsanförande, att minska miljöpåverkande beteenden. Om man till exempel höjer bilskatten och det i slutändan leder till att människor kör mindre bil, att man helt enkelt är framgångsrik i det avseendet, resulterar ju det i slutändan i att de tilltänkta intäkterna som skattehöjningen skulle inbringa till statskassan minskar. Då blir det mindre utrymme till att kompensera skattehöjningen genom att sänka annan skatt.

Min fråga till Helena Leander är: Hur ställer sig Miljöpartiet till en sådan situation? Kommer ni att höja skatten? Blir skatteväxlingen bara en skattehöjning eller kommer ni att införa besparingar?

Anf. 102 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Precis som du säger, Fredrik Schulte, är målet att minska bilåkandet, och då kommer också skatteintäkterna från bilismen att minska så sakteliga. Sedan kan man i och för sig successivt möta det genom att höja bensinskatterna till en viss gräns, men ibland kanske man kommer till ett läge där det inte går att gå vidare i skatteväxlingen. Att stanna redan nu på grund av att skatteintäkterna i framtiden kommer att minska när vi har lyckats få ned bilismen ser jag dock inte som en smart idé.

Anf. 103 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Då är det alltså tydligt att det inte är fråga om en skatteväxling i alla lägen. Det kan mycket väl bli så att ni står och lovar väljarna att höja en skatt som påverkar miljön och att sänka en annan skatt, men sedan kan ni inte alla gånger hålla det löftet. Vad händer när så pass många väljer att gå över till miljöbilar att det på allvar påverkar statsfinanserna i form av mindre intäkter från bilismen? Innebär det då att er politik i slutändan bara är skattehöjningar?

Anf. 104 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Du är ju själv inne på, Fredrik Schulte, att det i så fall blir mindre skatteintäkter från bilismen. Folk betalar mindre skatt via bilarna. Om man i så fall betalar den skatten via något annat är det ju egentligen inte en skattehöjning i människors plånböcker. Lika mycket skatteintäkter kommer fortfarande in till statskassan. Däremot är vårt mål att försöka ta in de där skatteintäkterna på bästa sätt så att det är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart i längden.

Anf. 105 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Det är nu tre veckor sedan Nya moderaterna och Allians för Sverige presenterade sin första budget. Precis som tidigare sätter vi människan framför samhällssystemen. Precis som tidigare presenterar vi reformer som ska lösa de problem som människor upplever i vardagen i stället för lösningar på problem och frågor som inte finns och kanske över huvud taget aldrig ställs.

Budgetpropositionen för 2007 innehåller många av de reformförslag som vi presenterade i vårt gemensamma valmanifest, välkända och flitigt debatterade under en lång valrörelse. Reformåtgärder inom en del politikområden återstår dock, vilket innebär att tilläggsbudgetarna under 2007 kommer att bli mer omfattande än vanligt.

Under mandatperioden avser Allians för Sverige även att genomföra en mångfaldsreform inom vård, skola och omsorg. Dessa och andra förslag kommer att genomsyra det kommande arbetet.

Den viktigaste frågan, herr talman, är dock att minska det stora utanförskapet i det svenska samhället. Därför har vi i Allians för Sverige återupprättat arbetslinjen i svensk politik.

I Socialdemokraternas Sverige tillkom 140 förtidspensionärer om dagen. Om alla som var utanför i Socialdemokraternas Sverige ställde sig på en rad skulle en mänsklig mur bildas mellan Sveriges riksdag, där vi sitter i dag, och Rådhusorget i Luleå. Som en lösning på detta politiska misslyckande föreslår Socialdemokraterna höjda bidrag. De vill göra det mer lönsamt att inte jobba. Faktum är att utanförskapet inte verkar finnas över huvud taget i Socialdemokraternas värld.

Vi får dagligen samtal från och har dagligen kontakter med tidigare socialdemokratiska väljare runtom i Sverige som nu stöder oss i vårt arbete. Dessa människor delar uppenbarligen vår verklighetsuppfattning.

Det är också intressant, herr talman, att även Riksbanken i sin oberoende granskning och bedömning av svensk ekonomi i den senaste inflationsrapporten slår fast att en förklaring till den kraftiga nedgången i arbetskraftsdeltagandet ”skulle kunna vara att den dramatiska uppgången i antalet arbetslösa i samband med 1990-talskrisen tillsammans med en hög varaktighet i arbetslösheten har bidragit till att en stor grupp i arbetsför ålder inte anser det lönt att stå till arbetsmarknadens förfogande”.

Riksbanken fortsätter sin analys av det ekonomiska läget med orden: ”Det finns också anledning att tro att de ekonomiska incitamenten i skatte- och bidragssystemet inverkar på detta men kanske också att det kan ha skett en förändring i de sociala normerna, dvs. att attityden till sjukskrivning och förtidspensionering ändrats.”

Det är mot denna bakgrund, herr talman, som Socialdemokraterna föreslår och på allvar, med emfas, agiterar för att göra det ännu mer olönsamt att arbeta.

Sammantaget presenterar vi inom Allians för Sverige en reformagenda som tar sin utgångspunkt i människors vardag. Våra politiska satsningar syftar till att underlätta för människor i vardagen. Det är mer än vad man kan säga om vänsterpartiernas alternativ, för i dessa varvas ideologisk principfasthet med en sällan påträffad slösaktighet. Flera hundratusen nya anställningar omnämns på utgiftssidan utan en enda rad om hur dessa satsningar ska balanseras på inkomstsidan.

Socialdemokraterna väljer att fortsätta att tala mer om vår politik än om vad de själva vill åstadkomma. Jag tycker att det har varit ganska tydligt även i debatten här i dag. I det här sammanhanget nöjer jag mig med att konstatera att den politik som Allians för Sverige företräder fick väljarnas förtroende i valen den 17 september.

Herr talman! Alliansen tycker om att arbeta tillsammans. Vi gör det med ett gemensamt mål: att bryta utanförskapet för alla dessa människor som under tolv år av socialdemokratisk regim i Sverige inte har lyckats ta sig in i det samhälle som vi alla vill ha. Vi har arbetat målmedvetet med att lösa svåra politiska knäckfrågor inom alliansen. Vi har lagt fram ett familjepolitiskt program. Vi har en gemensam energipolitik för de kommande fyra åren. Detta är politikområden som tidigare orsakat splittning inom borgerliga regeringar men som vi nu har kommit överens om.

Herr talman! Inom Allians för Sverige vill vi släppa loss människors kreativitet och entreprenörskap. Vi vill underlätta för små och medelstora företag att växa och anställa. Vänsterpartierna har för denna kammare presenterat olika förslag på hur människor ska sluta arbeta eller jobba ännu mindre. Vissa vill till och med betala för att svenskarna ska sluta arbeta. Här går, herr talman, den stora och viktiga skiljelinjen i svensk politik.

Anf. 106 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Eftersom din partikamrat finansminister Anders Borg inte är här och inte vill tala med parlamentariker om den budget han har lagt fram, och eftersom din borgerliga kompis ordföranden i finansutskottet inte heller är här och vill ta någon debatt, tänkte jag ställa några frågor till dig.

Du sade att ni har lagt fram er första budgetproposition, och det stämmer ju. Men sedan kommer du med påståenden om vår politik som inte stämmer. Bland annat skriver ni själva i er budgetproposition att ni tänker öka den öppna arbetslösheten från årsskiftet. Ni vill nämligen hellre att människor är passiva när de är arbetslösa än att de gör något vettigt – går någon datortekkkurs, får någon praktik eller går i någon typ av åtgärd. Ni tycker inte om sådant, för ni tycker att det är bättre att de passivt går hemma och väntar på att få ett jobb. Vi tycker att det är bättre att de är aktiva. Varför lägger ni fram ett sådant förslag?

Anf. 107 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Under tolv år av socialdemokratiskt styre och långt dessförinnan har det skapats en miljö i Sverige som gjort att människor inte har fått möjligheten att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden trots att regeringspartiet, som har varit Socialdemokraterna, har sagt sig arbeta för just denna lösning.

Det har skapats en miljö – ja, system – som gjort att människor har hållits kvar i utanförskap. Vi har identifierat de här problemen som ni uppenbarligen inte har sett under alla dessa år. Er politik har ju bara syftat till att ge människor olika former av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, inte till att ge människor riktiga jobb.

Vår politik i Allians för Sverige syftar till att ge människor riktiga långsiktiga arbeten. Det är alltså det som vår politik syftar till. Det arbetet har vi bara inlett. Det finns mycket kvar att göra. Men vi är mycket målmedvetna och kommer att arbeta hårt för att bryta den fruktansvärt negativa trend som vi har haft i Sverige. Människor har ju tvingats ut i utanförskap.

Anf. 108 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Man baxnar när man hör det här. Hur bra har det inte gått för Sverige under de senaste åren? Du själv hänvisade till Riksbanken som säger att det går mycket mycket bra för Sverige. Det har aldrig startats så många företag som under den senaste tiden, 41 000. Det är 300 000 nya jobb som har kommit till. Trots knivskarp konkurrens från resten av världen kommer jobb till varje dag. Så har det varit fram till nu, och så kommer det att vara också ett tag framöver tack vare den socialdemokratiska politiken.

Det är ni som nu ökar den öppna arbetslösheten – detta trots att jobb kommer till. Med berått mod tänker ni från årsskiftet skicka ut människor i passivitet. Jag tycker att det är ett tecken på en dålig människosyn. Dessutom körde ni i går med berått mod över en minoritet i finansutskottet. Lagrådet hade ju en svidande kritik mot era förslag i budgetpropositionen. Vi ville ge ett antal remissinstanser chansen att svara på de förslag som ni lagt fram. Det körde ni fullständigt över. Ni följer inte ens regeringsformen – inte ens här.

Anf. 109 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! När det gäller det sistnämnda kan jag säga att vi har följt regeringsformen. Jag tror att varje granskning kommer att visa att så är fallet.

När det gäller att skapa arbete och att människor befinner sig i utanförskap är det just er politik under de senaste tolv åren som har gjort att människor hamnat i utanförskap. Vi har i dag, Monica Green, 500 000 förtidspensionärer i Sverige – 500 000 människor i åldern 16–64 år som inte är med och som inte var med i det socialdemokratiska Sverige. Den trenden måste brytas. Det är vad vår politik i Allians för Sverige syftar till.

Anf. 110 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Eftersom Ulf Sjösten säger att man följer de regler som gäller och att kommande granskning kommer att visa det vill jag återigen läsa upp vad Lagrådet har sagt. Man säger att den beredning som förekommit i ärendet inte motsvarar de krav som ställs i regeringsformen.

Det är vad Lagrådet har sagt. Vi återkommer säkert till en debatt om vad det på sikt kan få för konsekvenser om regeringen på det sätt som skett när det gäller budgetpropositionen fortsätter att obstruera mot riksdagen.

Jag tycker också att det är viktigt – för att nu påminna Ulf Sjösten om vad han sagt om att den politik som Socialdemokraterna bedrivit inte har varit framgångsrik – att konstatera att fram till i dag omfattar den öppna arbetslösheten 184 000 personer. Det är den officiella statistiken över arbetslösheten. I er budgetproposition medvetandegör ni att er politik

kommer att leda till fler människor i arbete. Men 60 000 flera människor av kött och blod kommer nästa år att gå ut i öppen arbetslöshet. Det är vad ni föreslår.

Hur kan den politiken stämma överens med det ni sade i valet?

Anf. 111 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! När det gäller statistiken vill jag här i kammaren lyfta fram att den kommer att göras om – det gäller från den 1 januari. Vi kommer att ha en statistik som är mer lik den man har i EU när det gäller arbetslösheten. Det innebär att vår arbetslöshet då stiger.

I Sverige har vi under socialdemokratiskt styre haft en statistik som inte har speglat hur många människor det är som befinner sig i arbetslöshet. Det där kommer alltså att göras om.

Vår politik måste ses som en helhet. Vår politik syftar till att ge människor jobb. Vår politik syftar inte till att människor ska gå på bidrag under längre perioder, utan vi har en politik för entreprenörskap, för att skapa nya arbeten och för att släppa fram de kreativa krafter som vi vet finns i det här landet. Det är hög tid att de människorna och vi alla får den möjligheten – detta för att skapa ett annat Sverige än det vi haft fram till nu.

Anf. 112 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Problemet för Ulf Sjösten blir då att förklara den politiken för alla människor som nu från länsarbetsnämnderna får besked om att aktivitetsstöden upphör: Du kan inte fortsätta att gå på din utbildning. Det kan vara till exempel på en folkhögskola.

Varför har vi en sådan politik? Jo, för att människor ska kunna komma i arbete krävs det en utbildning – detta för att kunna ta de jobb som finns på arbetsmarknaden. Den politiken säger ni nej till väldigt tydligt i er budgetproposition.

Dessutom är det väldigt intressant att höra Ulf Sjösten säga att ni ska satsa på nya industrier, på nya arbeten. Men varför säger ni då nej till de sex olika industriprogram som den socialdemokratiska regeringen förra året förhandlade fram med branscherna? Det har ni sagt nej till. 1 miljard kronor har den tidigare socialdemokratiska regeringen avsatt till de olika industriprogrammen för att vi ska kunna konkurrera på den globala marknaden med de nya jobben och för människor som ska komma i arbete. Den politiken säger ni alltså nej till.

Anf. 113 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Vår politik i Allians för Sverige var väl känd före valet. Till skillnad från vänsterpartierna på den svenska politiska arenan hade vi en politik. Vi hade förslag som vi presenterade före valet. Det stod mycket tydligt och klart för alla vad Allians för Sverige avsåg att göra för att bryta den trend med passivitet och utanförskap som vi i dag har. Genomförandet av den politiken har vi inlett. Det finns dock oerhört mycket kvar att göra. Därför kommer vi, som jag sade i mitt anförande, i tilläggspropositionerna under år 2007 att också ta hänsyn till detta.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 114 HANS OLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Ulf Sjösten. Vi har nu en valrörelse bakom oss. Där pratades det väldigt mycket om jobbvdrag, om 1 000 kr mer i plånboken och så vidare. Men i den fördelningsanalys som görs av riksdagens utredningstjänst visar det sig att det skiljer väldigt mycket här, Ulf Sjösten! Den som tjänar ca 15 000 kr får 500 kr. Du och jag tjänar lite över 10 000 kr på den här reformen.

Det intressanta är att höra om ni visste om detta i valrörelsen. Gick ni ut kanske inte med ljug men lite grann så, eller kom det här som en överraskning för er? Om det nu kom som en överraskning att det slår så här, är ni då beredda att ändra på detta eller tycker ni fortfarande att det är ett bra förslag att du och jag får 10 000 kr mer och de som tjänar 15 000 kr får 500 kr?

Anf. 115 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Allt det som Allians för Sverige i valrörelsen gick ut med var sådant som vi i dag står för. Vi beskrev verkligheten, till skillnad från partierna på vänsterkanten i svensk politik. Vi står för det.

När det gäller den analys som gjorts kan jag säga att jag fick den alldeles före debatten här så jag har ännu inte tagit del av den. Men jag kan se att det enligt den här uträkningen blir betydande skattesänkningar i varje fall för dem som tjänar allra minst.

Vår inriktning är fullständigt klar: Vi vill satsa på låg- och medelinkomsttagargruppen när det gäller skattesänkningar som är kopplade till vårt så kallade jobbvdrag. Sedan får vi självfallet ta del av den analys som gjorts. Det har jag, som sagt, ännu inte gjort. Därför kan jag inte ge ett mer uttömmande svar.

Anf. 116 HANS OLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag kan förstå att du inte har hunnit se vad som står i analysen. Du får läsa den. Men är det så att du efter att ha läst den tycker att den är okej förändrar vi kanske lite grann sättet att fördela resurser i Sverige.

Om man ska dela på en sak, en korvbit eller någonting annat, på Stora torget i Borås brukar det kunna göras på några olika sätt.

Vi kan dela den rättvist, vi tar hälften var. Sedan kan vi dela den utifrån Socialdemokraternas sätt att se det: Du behöver det bättre än jag, du får en större bit. Sedan kan vi, som jag förstår, dela den efter den borgerliga regeringens sätt att se det: Jag tjänar mest och jag har det bäst, jag ska ha en större bit än du. Det känns inte roligt, och jag tror inte att det är ett bra sätt att hålla ihop ett land i en orolig värld framöver. Jag tror att det är viktigt att alla känner att de får en rättvis del av kakan.

Anf. 117 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Det är just det som vi har försökt att åstadkomma när vi har velat sänka skatterna för breda löntagargrupper. Det är precis det vi försöker åstadkomma. Människor ska få mer makt över sina egna liv, mer möjligheter att själva bestämma över de pengar som de tjänar.

När det gäller att dela en korv på Stora torget, Hans, tror jag att du och jag kan dela en korv på Stora torget. Det är inga problem.

Anf. 118 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Nu får ni i alliansen faktiskt sluta att påstå att ni satsar mest på låginkomsttagarna. I den rapport från riksdagens utredningstjänst som det refereras till har man räknat på era skattesänkingsförslag, jobbavdrag, fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Man kommer fram till att den som tjänar mellan 115 000 och 145 000 om året får 1,4 % sänkning av inkomstskatten. Den som tjänar över 412 000, riksdagsledamöter och andra som har orimligt höga löner, får 3,4 % sänkning av skatten. Det är alltså både i reda pengar och i procent som de som tjänar mest får mest av skattesänkningen. Är det rimligt? Är det så ni vill få dem som går i bidragsfällor att få jobb? Är det de som tjänar en halv miljon om året som behöver mest skattesänkningar för att inte fastna i bidragsfällan?

Anf. 119 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Det är rimligt att människor får mer pengar i plånboken, och det har varit vår huvudinriktning. Sedan har vi sagt att vi riktar det här till dem som har de lägsta inkomsterna och medelinkomster, och det gäller fortfarande.

Analysen från riksdagens utredningstjänst ifrågasätter jag inte på något sätt, men jag har inte tagit del av den ännu och vill gärna läsa den och se vilka parametrar som ingår i den.

Anf. 120 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag är ledsen att jag citerar ett papper som du inte har läst. Det man har räknat på är alltså jobbavdraget, det är grundavdraget i stödområde A, avdragen för resor från bostaden och övriga kostnader, slopad skattereduktion för fackförenings- och a-kasseavgifter, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt och inkomst. Där kommer man fram till att både i procent och i reda pengar är det de som tjänar mest som får den högsta skattesänkningen. Det är bra att du inte ifrågasätter det, men i så fall ska ni inte heller påstå att det framför allt är låg- och medelinkomsttagare som får del av er skattesänkning, för så är det inte.

Anf. 121 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! När det gäller vårt jobbavdrag har inriktningen varit att jobbavdraget ska rikta sig till människor med låga och medelinkomster, och det står fortfarande fast.

Anf. 122 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att påminna kammaren om att för några år sedan vände sig faktiskt Moderaterna till riksdagens utredningstjänst för att få en bedömning av hur fördelningsprofilen på deras skatteförslag såg ut. Var vänlig och gör det igen. Vi har nämligen gjort det från Socialdemokraternas sida. Det visar den tydliga profil som här har kommit fram, att det är 88 % av de fem högsta decilerna som får mest. Fem högsta deciler får 88 % av fördelningen. Det är en förmögenhetsfördelning från de sjuka, arbetslösa och så vidare till dem som redan har. Det har vi redan konstaterat. Nu har vi hört tidigare att det finns moderater i kammaren som tvivlade på RUT. Min rekommendation är att vända sig till utredningstjänsten igen.

Jag ska träffa en grupp arbetslösa nu på fredag. Jag kan bara konstatera att ni inte har någon politik för jobb utan en politik mot dem som står utanför arbetsmarknaden. Vilket budskap ska de få? De får sänkt a-kassa. Den som är förtidspensionerad får försämrade villkor, och den som är sjuk får sänkta ersättningar. Vilket budskap har ni?

Anf. 123 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att tolv år av socialdemokratiskt styre, backat upp av Vänsterpartiet och Miljöpartiet, har inneburit att drygt en miljon människor i Sverige i åldern 16 till 64 år står utanför. Många av dem har gjort det under många år.

Jag träffade en man i Borås i valrörelsen, en man som kom till Sverige 1992 från Bosnien. Då fick vi en flyktingförläggning i samband med oroligheterna i forna Jugoslavien. Denne man hade gått väldigt många arbetsmarknadspolitiska program. Han sade till mig: Du förstår, Ulf – han talade mycket god svenska – jag känner att jag inte orkar längre. Jag har inte kraft längre, jag har gått alla dessa utbildningar gång efter gång och slussats runt, fram och tillbaka. Nu orkar jag inte längre.

Det förstod jag. Jag tror att just den här mannens upplevelser delas av väldigt många människor i Sverige i dag. Jag tror också att det är en av huvudorsakerna till att Allians för Sverige fick väljarnas förtroende den 17 september. Man ville ha en förändring.

Anf. 124 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Vi kunde lyssna på Ulf Sjöstens anförande där han angav tonen. Han sade att det faktiskt är så att det är ett klimat här i landet som gör att den som är arbetslös i en del fall väljer att inte ta ett arbete. Är det den signalen vi ska skicka till de arbetslösa och säga att det är ni som inte vill ut på arbetsmarknaden därför att ersättningarna är för höga? Det här är ett sätt, som jag ser det, att visa förakt. Att stå här i talarstolen och tala om att det är många som befinner sig i utanförskap – ja, det kan vara riktigt – och samtidigt signalera att en del av dem som är i utanförskap väljer det själva tycker jag är allvarligt.

Det här föraktet konkretiseras med de skatteförslag som ni väljer att lägga fram. Det konkretiseras också genom de åtgärder som ni tänker vidta gentemot de arbetslösa. Det här är en politik som inte är riktad för jobb utan en politik som är riktad mot de arbetslösa.

Anf. 125 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Utanförskapet, Raimo Pärssinen, är inte på något sätt något nytt, utan det är någonting som vi har levt med under de senaste tolv åren av socialdemokratiskt styre i Sverige. Problemet är att trots att vi har passerat högkonjunkturer har utanförskapet inte minskat. Människor har inte kommit i arbete. Det finns människor som har gått hela den här perioden utan arbete och som har haft en innerlig stark vilja att få ett arbete men som inte har fått det. Det är det vår politik syftar till att ändra, att se till att dessa människor faktiskt får ett riktigt arbete. Det har ni misslyckats med, Raimo Pärssinen.

Anf. 126 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Ulf Sjösten säger att ni hade en politik före valet till skillnad från oss på vänsterkanten, som han förmodligen menade, och att folk verkligen visste vad de röstade på för inriktningen var klar. Men då skulle jag vilja höra en kommentar från Ulf Sjösten till att det nu enligt fördelningsanalysen visar sig att man måste tjäna en bit över 400 000 kr per år för att kunna ta del av den tusenlapp som var så viktig i valrörelsen.

Sedan till några frågor som jag ställde i mitt anförande men som jag hittills inte har fått något svar på. Det handlar om fastighetsskatten och förmögenhetsskatten, som ni säger att ni ska ta bort under mandatperioden. Då har jag frågat hur ni ska finansiera det. Vilka grupper är det som ska få betala de skattesänkningarna? Är det de sjuka och arbetslösa, som ni redan tidigare har gett er på?

Jag skulle också vilja ha en kommentar till era förslag som kommer att innebära att de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män kommer att öka ytterligare.

Anf. 127 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! När det gäller jobbavdraget har jag nu flera gånger sagt att det i första hand riktar sig till människor med låg- och medelinkomster. Det har inte förändrats av den analys som jag ännu inte har tagit del av. Vi kommer givetvis noggrant att följa konsekvenserna av vår politik.

Som jag sade i mitt anförande tar vi vår utgångspunkt i människors vardag och de problem som de som bor och verkar i Sverige och landet upplever. Vi ser verkligheten.

När det sedan gäller förmögenhetsskatten har det under många år lapats och lagats i ett sjukt system, med följd att en skatt som driver kapital ur landet och missgynnar kapitalbildning, riskvillighet, investeringar och nyföretagande har blivit kvar. Den har samtidigt missgynnat vanliga egnahemsägare och gynnat dem som är riktigt rika och har bäst möjligheter att tillse att de slipper skatten. Den skatten har blivit kvar på grund av den politik som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har fört.

Anf. 128 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag har analysen här, så Ulf Sjösten kan få läsa den efteråt. Jag kan garantera att alla parametrar finns med. Ulf Sjösten ifrågasatte det i sitt anförande, men alla parametrar finns med från era olika förslag.

I första hand undrar jag hur ni har tänkt er att finansiera ett borttagande av fastighetsskatten, för där pratar vi om riktigt stora belopp. Förmögenhetsskatten, varav hälften nu är kvar efter ert senaste förslag, handlar ju inte om så många miljarder kronor som de kanske 25, 28 eller 30 miljarder, vad vet jag, som det kommer att handla om när det gäller fastighetsskatten. Det är en oerhört central fråga för regeringen. Jag kan tänka mig att ni, eftersom ni inte före valet gav besked om detta, sliter med frågan ganska rejält.

Sedan tycker jag att det är märkligt att ingen över huvud taget tar upp jämställdhetsfrågor i budgetens olika skatteförslag. Det kanske vore bra om Ulf Sjösten kunde svara på den frågan först i slutrepliken.

Anf. 129 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Herr talman! Jämställdhetsaspekterna och bland annat mäns och kvinnors löner är något som vi har uppmärksammat i Allians för Sverige. Vi kommer att återkomma med mycket konkreta förslag när det gäller just jämställdhetsfrågorna.

Jag ifrågasatte inte RUT-rapporten, Marie Engström, utan jag sade tvärtom att jag inte ifrågasätter rapporten. Så sade jag. Det står nog i protokollet. Däremot sade jag att jag inte vet vilka parametrar som är med.

När det gäller fastighetsskatten har vi sagt att vi har en viljeinriktning. Vi har tagit ett steg nu inför 2007 och vi kommer att utreda hur vi ska kunna nå det mål som vi har inför 2008. Det arbetet är inte färdigt än. Som någon sade här tidigare är det 32 dagar sedan regeringen tillträdde. Under dessa 32 dagar har det faktiskt hänt en hel del i Sverige, och det kommer att fortsätta hända en hel del kan jag försäkra.

Anf. 130 FREDRICK FEDERLEY (c):

Herr talman! Det känns fortfarande som att man befinner sig mitt i valdebatten. Jag tror inte riktigt att de som i dag befinner sig i opposition har insett att de befinner sig i opposition utan de flyttar valdebatten rätt in i kammaren och riksdagsarbetets kärna. De som inte har tagit debatten hit utan faktiskt lämnat den därhän börjar redan inleda den budgetdebatt som vi ska föra om några veckor eller så anklagar de regeringen för att utföra ett hafsverk, trots att man i samtliga partier är väl medveten om att regeringen har haft en mycket kort tid att förbereda sig.

Det är väl så att om man är van att alltid få regera är det klart att man tar med sig det konceptet och förväntar sig att alla ska kunna förbereda sig på tio dagar, så som man har kunnat göra när man har styrt i flera mandatperioder. Men det är dags att vi alla inser att Sveriges folk har valt en ny regering och att den nya regeringen har stöd för sin politik. Den har heller inte mörkat vilka frågor det är man skulle vilja driva.

Jag skulle önska att debatten kanske kunde lyfta fram nya frågor i stället för att trampa runt i samma bittra träsk som den har befunnit sig i genom hela valrörelsen.

Mitt bidrag till debatten är att diskutera någonting som, säkert till regeringens glädje, inte är budgetpåverkande utan som snarast handlar om grundläggande principer för hur vi betalar och hanterar skatteintäkterna i Sverige.

När det kommer till olika typer av produkter som vi medborgare handlar förväntar vi oss att det finns en tydlig innehållsdeklaration som klart avgör var produkten kommer från, hur den är producerad och vad den innehåller. Men på ett av de kanske mest kärnfulla områdena för oss medborgare redovisar man varken vart pengarna går eller hur mycket det är som vi faktiskt skickar in, och då menar jag till statskassan.

Jag tycker att det vore rimligt att vi medborgare själva har ansvaret för att betala in våra skatter. När jag får min lön får jag hela min lön och sedan betalar jag in den del jag ska till inkomstskatten. När jag ska

handla en tröja, en T-shirt eller mat i affären utgör kostnaden på prislappen den faktiska kostnaden för produkten. Sedan lägger man på moms, alltså skatten som jag ska betala, i kassan, så att jag får känna och veta hur mycket av det jag handlar för som jag faktiskt betalar i skatt.

Under valrörelsen hade jag dessutom ganska många intressanta debatter där jag hävdade att en sänkt arbetsgivaravgift är någonting som är hyggligt och bra och leder till fler arbeten. Från andra sidan i svensk politik menar man att arbetsgivaravgiften är någonting som arbetstagaren själv har jobbat ihop och att den därför är någonting som tillhör arbetstagaren. Jag kan dela den uppfattningen. Men då borde det rimligen också vara så att det är arbetstagaren själv som väljer att betala in arbetsgivaravgiften och därmed får ut hela sin lön och inte bara delar av den.

Jag tror att det finns ganska kraftiga stämningar i oppositionen för att det inte ska vara på detta sätt. Det handlar om, herr talman, att minska möjligheterna för medborgarna att själva kunna styra över sitt eget liv, det handlar om att ha ett mer kollektivt sätt att se på människor, och det handlar om att kunna ta ifrån människor deras hårt och surt förvärvade inkomster utan att det ska märkas så mycket. Få av dem som går och handlar i dag tänker över huvud taget på den extraskatt de betalar. När man räknar ut det totala skattetrycket kan man se att vi i Sverige har en bra bit över 60 % skattetryck för låginkomsttagare.

I debatten har man hittills försökt hävda att alliansens skattesänkningar inte är tillräckligt bra. Man försöker lägga ett moraliskt dilemma på alliansen där man hävdar att den inte fullföljer sitt löfte som innebar att man skulle sänka skatten mest för låg- och medelinkomsttagare. Men att fortsätta att mörka skatter, att fortsätta att dölja dem, att fortsätta att plocka av medborgarna höga skatter är knappast ett bättre sätt att skapa större frihet, större valmöjlighet och ökat livsutrymme för dem som har det absolut sämst ställt.

Jag tror också att det finns ett initiativ i diskussionen som är viktigt. Det är att medborgarna bör känna att man faktiskt äger sin egen lön. Har man jobbat 40 timmar i veckan i fyra veckor ska man känna att det som står på utbetalningsbeskedet faktiskt är det man själv har jobbat ihop. I Sverige i dag känns det som att man har kapitulerat inför det här och att det är vi som sitter i Sveriges riksdag, kommunpolitikerna eller landstingspolitikerna som har större rätt till de förvärvade pengarna än vad den som själv har arbetat har. Då har vi ett ganska stort dilemma där äganderätten är i grunden ifrågasatt, och som innebär att det offentliga har en större rätt till förtjänsten av ett arbete än vad medborgaren själv har. Det i sin tur tror jag knappast heller leder till att medborgarna känner en större förpliktelse gentemot det offentliga. Man känner snarast en resignation och ett avståndstagande. Man har inte heller koll på hur pengarna flödar i den svenska statskassan.

Anf. 131 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag får tacka Fredrick Federley för hans anförande som var intressant på många sätt. Eftersom Fredrick är representant för Centerpartiet här, vill jag passa på att ställa en fråga till honom avseende just den utredning som riksdagens utredningstjänst har lämnat och som också ledamöter i skatteutskottet har tagit del av. Där framgår väldigt tydligt det som har kommit fram flera gånger i den här debatten, att människor

med låga inkomster inte alls får den skattesänkning som utlovades av de borgerliga partierna i valrörelsen, även av Centerpartiet. Det är precis den typen av utredningsresultat som vi menar att man måste ta fram innan man lägger fram sina skatteförslag. Man måste ta reda på konsekvenserna av sina skatteförslag, göra konsekvensanalyser för att på det viset få fram ett riktigt underlag så att vi vet vad vi fattar för beslut.

Ni har gått ut i valrörelsen och sagt att ni ska sänka skatten för låginkomsttagare med 1 000 kr i månaden. Nu blir det några tiotus i månaden. Hur förklarar ni sådant?

Anf. 132 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Skattesänkningen består. Det du försöker hävda, att skattesänkningen minskar genom att vissa andra avgifter höjs, är ju inte sant. Min fråga tillbaka till dig är: Är det så att skattesänkningen som vi utlovade har blivit mindre sedan vi fick regeringsmakten och nu har lagt fram budgetpropositionen? Eller är det så att du försöker dribbla med siffrorna och räknar bort det som faktiskt är skattesänkningen genom att matcha den med avgifterna?

Pratar vi om den totala summan kronor och ören som blir kvar i plånboken är det kanske inte en tusenlapp, men skattesänkningen är fortfarande 1 000 kr. Jag tror inte att Centerpartiets väljare på något sätt känner någon otrygghet inför detta. Vi har före valet deklarerat vilka skatter vi vill sänka. Vi har deklarerat vilka avgifter vi vill höja. Det är den politiken vi nu genomför. Huvudmålet för alliansens och Centerpartiets politik är att vi ska få ett skifte på arbetsmarknaden där man går från arbetslöshet till arbete. Det har regeringen lagt en grund för i budgetpropositionen.

Anf. 133 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det intressanta är att ni bryter ett vallöfte bara några veckor efter det att ni har fått bilda regering. Det är ju riksdagens utredningstjänst som har tagit fram det här underlaget. Jag hänvisade hela tiden till det. Det var så i valdebatten.

Det är viktigt att vara noga med vad man säger. När borgerliga företrädare blev pressade sade man att om man räknar in höjningen av a-kassan, borttagandet av avdragsrätten på fackföreningsavgifter etcetera kanske det handlar om 500 kr i skattesänkning netto för en låginkomsttagare. Nu är det alltså 40 kr i månaden. Det är det som utredningstjänsten har tagit fram.

När ni tar del av det underlaget måste ni väl säga er: Det var inte så vi sade i valrörelsen. Vi måste ta reda på konsekvenserna av våra förslag innan vi låter förslagen gå igenom i riksdagen med en borgerlig majoritet.

Om ni inte gör det kommer ni i januari nästa år att tvingas ut i en svekdebatt inför väljarna där det klart framgår att det ni sade i valrörelsen inte stämde. Jag vill varna er för den politiken. Det kommer att skapa ett politikerförakt som ni som sitter i regeringen och företräder regeringen kommer att drabbas av.

Anf. 134 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Lars Johansson dribblar återigen med siffrorna. Vi har sagt att vi ska sänka skatten. Skatt är ett procentuellt uttag av inkomsten

till exempel. Vi har möjlighet att reglera det. Det vi lovade genomför vi. Det du pratar om är nettoinkomsterna därefter. Det är en helt annan diskussion.

Tvinga gärna ut mig i svekdebatten i januari. Jag lovar dig att jag ska följa dig genom landet och ta de debatterna med dig. Jag är övertygad om att det vi nu genomför är mycket bättre oavsett om man är hög- eller låginkomsttagare än vad en socialdemokratisk regering någonsin hade kunnat producera. Oavsett vilka debatter vi tar här inne och hur behjärtansvärt man än vill att det ska verka från den socialdemokratiska sidan hade ni knappast lagt ett förslag som hade gett medborgarna ens 40 kr kvar i plånboken.

Flera av era riksdagskandidater som jag debatterade med inför valet lovade att man skulle verka för att höja skatterna. Ni hade också behövt stöd från Vänsterpartiet som klart och tydligt drev att man skulle höja skatterna. Det hade gjort att låginkomsttagarna hade fått en ännu sämre situation i stället för den positiva utveckling som man har med den borgerliga regeringen.

Anf. 135 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Fredrick Federley är förvånad över att vi socialdemokrater begär besked av den nya regeringen. Han är förvånad över att vi står fast vid våra socialdemokratiska förslag och vill ha besked. Han tycker att det är jobbigt att behöva stå till svars. Han säger att det låter som i valrörelsen.

Vi tänker inte byta åsikt. Vi har 35 % av befolkningen bakom oss. Vi är fortfarande socialdemokrater. Nu får ni stå till svars för de löften som ni gav och som ni faktiskt redan bryter. Det är därför du står i talarstolen i dag och får försvara det.

Eftersom inte finansministern behagar komma hit och eftersom inte heller finansutskottets ordförande är här vill jag ha ett besked av Fredrick Federley om varför ni mörkar i budgetpropositionen. Jag antar att ni har haft gruppmöten innan ni lägger fram era förslag så att du kan berätta om det.

Varför mörkar ni i budgetpropositionen när det gäller jämställdhetsfrågorna? Tidigare har vi haft särskilda avsnitt om hur man jobbar med jämställdheten och hur det slår mellan män och kvinnor. Varför mörkar ni när det gäller klassperspektivet? Tidigare har vi i budgetpropositionen delat upp befolkningen i tio deciler. Ni tar bort det avsnittet också. Det finns sådana uppgifter på Finansdepartementet. Där finns det tjänstemän som kan de här frågorna. Ni har valt att lyfta bort de avsnitten. Varför?

Anf. 136 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag är inte förvånad över att ni fortsätter er politik, Monica Green. Jag är definitivt inte förvånad. Jag tycker bara att det är märkligt att ni inte är beredda att gå vidare och lyfta fram andra frågor som kanske vore viktiga för Sverige, som hur vi ska arbeta för att kunna bryta arbetslösheten.

Det har varit ert dilemma under tre mandatperioder att ni inte har klarat av det.

Ni har 35 % av väljarna i ryggen det här valet. Om ni fortsätter er politik är jag övertygad om att det inte är mer än 15 % i nästa val.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Kom inte och prata klasspolitik med mig. Jag vet varifrån jag kommer och vilken uppväxt jag har. Vi borde diskutera hur vi ger alla människor möjlighet att, oavsett vilken bakgrund man har, växa och ta sig dit man själv vill. Man kan se hur klassretoriken på något sätt sitter fastetsad på ett mentalt sätt inom socialdemokratin. Ni är tillsammans med Vänsterpartiet de hårdaste kritikerna av det arbete som min biologiska mormor hade när hon kom hit från Finland efter världskriget, nämligen hushållsnära tjänster. Ni svartmålar olika typer av jobb. Ni tycker inte längre att arbete är vackert. Ni har gått från att vara en arbetarrörelse till att bli en sysselsättningsrörelse. Så länge man har en dator framför sig är ni nöjda. Jag vill att folk ska ha riktiga arbeten.

Anf. 137 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Varför ska jag inte få ta en debatt med dig om klasspolitiken? Varför säger du att jag inte får prata klasspolitik med dig? Jag har rätt att ställa vilka frågor jag vill till dig. Jag förutsätter att du kan ge svar.

Jag vet att ni vill ha låglönejobb inom hushållsnära tjänster. Det är de enda svar ni hittills har haft på var de nya jobben kommer. Det är hushållsnära tjänster, som tydligen din mormor jobbade med. Då var det inga skattesubventioner. Om det är framtidens jobb, varför ska vi ha skattesubventioner på de områdena så att skattekraften till staten minskar så att vi får mindre till vård, skola och omsorg? Om det är där jobben kommer, varför ska ni sänka skatterna där så att vi får mindre och mindre till staten?

Jag tycker att det är ett förakt för din mormor som inte hade någon skattesubvention. Hon kunde jobba vitt. Det kan man göra även i dag. De som behagar betala vitt kan göra det i dag, men det finns människor inom vissa områden, har vi märkt, som inte tycker att de har råd att betala hushållsnära tjänster vitt fastän de i allra högsta grad har den inkomsten.

Jag får prata klasspolitik med dig hur mycket jag vill.

Anf. 138 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Du får ställa vilka frågor om klasspolitik eller jämställdhet du vill, men försök inte läxa upp mig om vad som gör en politik framgångsrik och låter människor växa.

Klass har blivit något som inom socialdemokratin anses nästan genetiskt och biologiskt i stället för något som man kanske ska försöka bryta för att skapa ett samhälle som ger alla människor samma förutsättningar. Det har socialdemokratin släppt. Socialdemokratin har i stället försökt göra flera människor beroende av statssystemet genom att ständigt höja taken i ersättningarna så att flera människor hamnar i den grupp som är föremål för statens omsorg i stället för att se till att man satsar pengar på dem som har det absolut sämst. Vi kan prata om kloakfolket i Stockholm. Vi kan prata om de människor som inte har ett boende att gå till. Dem har ni helt negligerat i tolv år. I stället har ni valt att gynna medel- och överklassens inkomster.

Ni har skapat ett system som gör att jag om jag i dag skulle bli arbetslös skulle få ut mer i ersättning än vad min mamma får när hon jobbar heltid i omsorgen. Det är ett klassförakt utan like.

Anf. 139 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Fredrick Federley beklagade sig lite över att det här verkar var något slags eko från valrörelsen och att vi befinner oss i samma bittra träsk – så tror jag att orden föll. Han menade att vi inte debatterar några nya frågor.

Jag skulle vilja säga till Fredrick Federley att vi debatterar nya frågor. De här frågorna är nya i den här kammaren. Den här kammaren är inte något torgmöte. Här dissekerar vi frågorna och tar dem på största allvar. Det är därför vi har fått en sådan diskussion som vi har fått när vi får svart på vitt på vad era förslag betyder för människor i Sveriges land.

Man har tittat på det fördelningspolitiskt och skillnaden mellan män och kvinnor och stora städer kontra glesbygdskommuner till exempel.

Det sista vill jag ta fasta på eftersom Fredrick Federley företräder Centerpartiet.

Om man ska gå vidare med att ta bort fastighetsskatten hur ska man förhindra att glesbygdskommunerna blir förlorare i en sådan omläggning?

Anf. 140 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista. Jag tror att vi har lite olika syn på hur vi skapar ett Sverige som får växa, oavsett om det handlar om Arboga kommun, Pajala eller Stockholm. Jag representerar Stockholm och kan Stockholms stad.

Av de senaste tillväxtsiffrorna för landet ser jag att exempelvis Norrbotten har mer än dubbelt så hög tillväxt som vi har i Stockholm. Det gör att jag som politiker i Stockholm börjar fundera över vad det är som gör att vi tappar fart. Vi behöver driva på.

Ditt synsätt när du diskuterar politik handlar mycket om att vi i den här kammaren ska försöka styra upp verksamheten och skicka riktade pengar i stället för att skapa kraften underifrån och ha ett starkt näringsliv och kommuner som är självstyrande och har ett så starkt näringsklimat att man faktiskt kan påverka sin egen situation.

Det är det som vi ser börjar hända i olika delar av Sverige, och det är den processen som jag är beredd att fortsätta. Mer egenmakt till kommunerna och mer egen beslutanderätt så klarar de denna utveckling.

Sedan får jag väl tacka en äldre riksdagsledamot för uppsträckningen när det gäller vad kammarens arbete faktiskt innebär. Vi i Centerpartiet kallar det härskarteknik.

Anf. 141 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Flera människor i arbete, flera småföretag och flera åtgärder för att få bättre ekonomi i kommunerna är naturligtvis sådant som Vänsterpartiet står bakom. Men jag ställde en lite mer precis fråga: Hur tänker Fredrick Federley jobba, och vad har regeringen för svar på frågan hur man ska förhindra att det är just glesbygdskommunerna som i framtiden också kommer att visa sig vara förlorare, om man ser på era olika skatteförslag, vilket de är redan i dag enligt den rapport som ligger till grund för det som vi debatterar nu? Det var min fråga.

Anf. 142 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Det finns många olika saker som man kan göra. Nu vill du lyfta fram att det bara handlar om fastighetsskatten. Men det handlar om oerhört många frågor. En fråga kan handla om plan- och bygglagen. Det kan till exempel handla om strandskyddet. Det finns kommuner i Sverige där man har mer än två sjöar per invånare men där man trots allt omfattas av samma reglemente som man har i särskilt skyddsvärda kustområden. Det leder också till att man tar bort en hel del av de positiva möjligheter som man har i olika delar av landet.

I grund och botten handlar det om att få en ökad ekonomisk tillväxt, om arbetstillfällen, men också om medborgare som väljer att flytta. Det som vi kan göra från rikspolitiskt håll för att underlätta detta är att se till att kommunerna har så mycket beslutanderätt över sig själva som möjligt, att man kan påverka det lokala näringslivet och arbetsmarknaden och att man kan påverka hela infrastrukturen. Det är en makt som jag är beredd att verka för att vi ska flytta från det här huset ut till människorna där de faktiskt bor, finns och verkar.

Anf. 143 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Jag tänkte fråga Fredrick Federley om han är riktigt nöjd med den fördelningspolitiska profilen i budgeten när det gäller skatteförslagen.

En del av er inom högeralliansen säger att det är de lågavlönade som får procentuellt mest. Men i kronor är det faktiskt de högavlönade som får mycket mer. Då kan man säga att det är en profil. Och då kan Fredrick Federley säga att det är en bra profil. Låt oss då få höra det här i kammaren. Men såvitt jag vet köper man inte bröd och mjölk med procent utan med kronor.

Visst är det väl också så, om man tänker på profilen när det gäller avdrag för hushållsnära tjänster, att det per automatik kommer att bli personer som Fredrick Federley och andra höginkomsttagare som kommer att få mycket större möjligheter att nyttja dessa tjänster? Man kan säga att det finns en fördelningspolitisk profil i det. Är du riktigt nöjd med detta?

Anf. 144 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! När det gäller de fördelningspolitiska effekterna så säger du att det inte är med procent som man köper bröd och mjölk. Då undrar jag om det är en kritik som du riktar mot de fackliga förbunden där man har framlagt olika krav på löneökningar? Du kanske tycker att alla fackförbund ska begära samma löneökningar? Jag vet inte, men du får gärna återkomma med ett svar. Jag tror att det är fler i LO-borgen som är väldigt intresserade av att få höra det svaret.

När det kommer till den fördelningspolitiska effekten ska du inte inbilla mig saker. Självklart skulle jag med den nya riksdagsmannalönen – jag vet inte exakt vad den är, men jag tror att det är 48 000 kr, men du som har suttit här längre kan få berätta det – ha råd med en städhjälp. Men vad det handlar om är att ganska vanliga människor, som inte har råd med det och som har svårt att få vardagen att gå ihop, faktiskt ska få den möjligheten. Och det är klart att vi som har bra inkomster, vi som tjänar nästan 50 000 kr i månaden, kan betala för oss. Men det handlar om vanligt folk. Mina gamla jobbarkompisar i den särskilda omsorgen,

underskötorskorna, har en lön på 15 000–17 000 kr i månaden, och de har inte råd med detta. Och vi skapar möjligheter för dem också att få tillgång till detta.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 145 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Fredrick Federley! Du kunde inte svara på min fråga. Du sade att jag skulle vända mig till LO för att få svar. Jag vill att du svarar. Är du nöjd med den fördelningspolitiska profilen?

Jag blev intresserad av det futuristiska inslaget som du hade i början. Du ville tala om framtiden och att varje enskild människa ska betala sin skatt själv oavsett om det handlar om varor, tjänster eller arbete. Är Centerpartiets väljare trygga med den typen av tankar? Varför inte spotta ur skägget om vi ska tala om en fördelningspolitisk profil? Varför kan ni inte här i kammaren beskriva de visioner som finns till exempel i fråga om platt skatt? Jag kan bara för min personliga del konstatera att vi har fått in Centerpartiet i en ny skepnad här i kammaren.

Anf. 146 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Ja, jag är nöjd med den fördelningspolitiska profil som budgeten har. Det är jag därför att den innebär att människor får mer pengar tillbaka än vad ni någonsin hade kunnat prestera eftersom ni hade tvingats höja skatterna för att klara de feta vallöften som ni gav.

Ett system med platt skatt är det enda rättvisa och solidariska systemet. Det bygger på att man betalar efter bärkraft och innebär att det alltid lönar sig att vara hederlig och ägna sig åt hårt arbete.

Vi kan se att många av de länder i Europa som är mest framgångsrika i dag har ett plattskattsystem som gör att den som tjänar exempelvis 100 000 kr i månaden och den som tjänar 10 000 kr i månaden betalar procentuellt sett lika mycket skatt, men i kronor och ören.

Det innebär att de som börjar närma sig gränsen för att betala statlig skatt inte behöver fundera på om de ska minska sin arbetstid med någon timme eftersom det inte lönar sig tillräckligt mycket att jobba. Det gör att en företagare som skulle vilja plocka ut lite mer än de nästan 27 000 kr som det handlar om faktiskt skulle kunna göra det. Och det lönar sig alltid att utbilda sig.

Ni skapar ett system där det lönar sig att vara fuskare och att inte göra rätt för sig.

Anf. 147 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det är intressant att höra alla attacker på dem som vill att det ska vara mer lönsamt att arbeta. Men jag ska inte börja där.

För fyra år sedan, faktiskt exakt på dagen, den 8 november 2002 var det också allmänpolitisk debatt. Och jag minns den faktiskt som i går.

Jag vill säga till Monica Green att jag har kontrollerat i protokollet. Men på den tiden kunde man i alla fall inte av protokollet utläsa att Bosse Ringholm var närvarande. Men det är möjligt att han var det. Det var inte alltid som han yttrade sig.

Vid detta tillfälle läste jag emellertid en liten dikt, och det tänkte jag göra i dag igen. Den är skriven av en av våra främsta samhällsskildrare. Som chefredaktör en gång för Pressens Tidning lärde jag känna denne märklige man. Han skrev regelbundet dagsverser i den tidningen.

Dessvärre finns han inte längre bland oss. Som de flesta nu förstår handlar det om den oförliknelige Alf Henrikson, i Dagens Nyheter känd under signaturen H. Under sju decennier skrev han där. Dikten heter *Samhällsutveckling*, och jag vet inte riktigt när den skrevs. Så här lyder den:

Det var som det var
tills det blev som det blev.

Det blir som det blir
när det är som det är.

Det är som det är
tills det blir som det blir.

Faran är att det blir som det var.

Herr talman! Vad har detta med ekonomi och skattepolitik att göra? Jo, vi har just nu upplevt att faran har blivit verklighet. Det blev som det var.

Folkpartiet och Socialdemokraterna ingick 1990 – med Kjell-Olof Feldt och Erik Åsbrink på den socialdemokratiska sidan och Bengt Westerberg och Anne Wibbe på den liberala sidan – en överenskommelse om en mycket stor skattereform. Jag vill säga att det var en av de två viktigaste reformerna under mycket lång tid. Den andra var avregleringen av kreditmarknaden som möjliggjorde en av de allra viktigaste reformerna, nämligen att vi skulle få låg inflation i det här landet. Och låg inflation, herr talman, är de fattigas bästa vän. De som äger stenhus och så vidare klarar sig alltid. Men låg inflation är de fattigas absolut bästa vän.

Från den 6 oktober 1994 var Göran Persson under 4 383 dagar finans- och statsminister. Jag har räknat in skottdagarna också för säkerhets skull. Han hade ingen lätt uppgift. Sveriges ekonomiska läge var i mitten av 1990-talet mycket ansträngt. Arbetslösheten var hög, och företagandet var lågt. Det var inte i första hand en effekt av Bildtministärens så kallade misskötsel utan av 1980-talets kasinoekonomi som ju ledde fram till att regeringen Ingvar Carlsson avgick i januari 1990 och Kjell-Olof Feldt lämnade regeringen. Jag vill säga att Göran Persson som finansminister och som statsminister gjorde så gott han kunde. Och han gjorde mycket som var bra. Men på ett område misskötte han den grund som var lagd, och det gällde skattepolitiken, främst under åren 1998–2006.

Det har blivit mindre lönsamt att arbeta. 1990 års skattereform har urholkats och förfuskats. Alliansregeringen gör nu ett ordentligt försök att återgå till de sunda principer som var grunden för 1990 års skattereform. För det första ska det löna sig bättre att arbeta. För det andra ska det löna sig bättre att våga satsa på att vara företagare. För det tredje ska det löna sig att utbilda sig. Det är de tre grundläggande principerna för den skattepolitik som nu ser dagens ljus igen.

I motsats till vad som vanligen sägs är det särskilt anställda med tämligen låga inkomster som kommer att gynnas mest av denna skattereform när man ser till den totala summan. Den utredning som RUT har gjort är alldeles utmärkt. Men den räknar på deciler av disponibel inkomst och inte på antalet skattebetalare, vilket är en helt annan sak. Men även om man räknar på deciler ser man att den allra största skattesänkningen blir

för dem som har en inkomst om 0–77 000 kr – de får 5,8 %. Men sedan, Lars Johansson, slår kommunalskatteshöjningar och allt möjligt annat till. Det är klart att det då blir lite konstigt. Men det här är bara första steget enligt mitt sätt att se. Vi behöver göra mycket mer för att göra det mer lönsamt att arbeta.

Socialdemokraterna ogillar detta. Det har vi hört i en lång rad inlägg. Fortsatt misskötsel av skattepolitiken ligger i partiets linje. Dock har man gjort några bra saker. Man har gått ifrån flygskatten, friåret och så vidare. Det är jättebra! Men det behöver göras mycket mer, och vi måste göra det mer lönsamt att arbeta.

Det finns mer att önska på skattepolitikens område. Det finns många saker som jag inte tycker vi har nått ända fram till. Energiskattepolitiken är ett moras. Den resulterar just nu i att många arbeten riskerar att förlo-
ras i vårt land. Utansjö bruk, Timrå och Hallstavik, som jag nyligen be-
sökte, är exempel på stora arbetsplatser som hotas.

Allra sist: Förra året anslogs 225 miljoner extra för skattekontroll. Enligt Skatteverkets chef Mats Sjöstrand som var i skatteutskottet i går kommer vi att få se många goda resultat av detta. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi får bättre skattekontroll – inte för att det skulle ge så otroligt mycket mer inkomster till staten, det är inte det viktiga, utan för att det ska avhålla människor från att fuska med skatten. Företag som arbetar vitt ska veta att de gör rätt för sig och inte blir utkonkurrerade av skattefuskande företag.

Anf. 148 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Skattefrågan är ganska central här. Det är viktigt att komma ihåg att vi diskuterar skatterna nu för att de är viktiga för välfärden. Det är faktiskt så att i vårt socialdemokratiska budgetförslag genomför vi inte den typ av skattesänkningar på dryga 40 miljarder som den borgerliga regeringen presenterar. Vi behöver inte höja skatten, utan vi utgår från nuvarande skattenivå och använder den resursen till att bygga vidare på välfärdssystemet, till exempel med en ny tandvårdsreform.

Dessutom har ni underfinansierat er budget. Det är ju ett annat problem som ni kommer att få leva med och som vi kommer att fortsätta kritisera er för.

Men frågan till dig, Gunnar Andrén, är: Gäller fortfarande principen med skatt efter bärkraft eller är det, som en centerpartistisk talesman nyss sade, platt skatt som ska gälla? Är det vad regeringens nya politik innebär?

Anf. 149 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Som Lars Johansson säkert vet då han noga har studerat skattepolitiken, finns det överhuvudtaget ingen diskussion om platt skatt i budgetpropositionen. Det finns enskilda debattörer, till och med socialdemokrater, som tycker att detta är en god idé. Det finns socialdemokratiska ministrar i andra länder som tycker att det är en bra idé. Men vi tycker inte det. Vi tycker att skatt efter bärkraft är det som är det riktiga.

Problemet, Lars Johansson, är att den reform som Socialdemokraterna och Folkpartiet var överens om byggde just på den principen, men den har på en lång rad områden urholkats. Det är ju det stora problemet, som jag tycker att det är den här regeringens stora uppgift att få bukt med. Jag

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

hoppas att vi kommer att få stöd från den socialdemokratiska oppositionen när det gäller detta. Däremot har jag inget som helst hopp om att Vänsterpartiet, som vill höja en massa skatter, eller Miljöpartiet, ska stödja detta. Men vi som var överens om detta en gång i tiden har god anledning att se till att det lönar sig bättre att jobba i det här landet. Det tror jag vore en väldigt bra politik för vårt land.

Anf. 150 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! I så fall, Gunnar Andrén, kan man inte börja med en knuten näve mot socialdemokratin, vilket den nuvarande borgerliga regeringen gör med sina förslag. Ni rycker undan en del av den breda skattebas som fanns i den skatteöverenskommelse som Folkpartiet och Socialdemokraterna var med om att genomföra för 15–16 år sedan. Det är vad ni gör nu.

Då är det inte rimligt att ni börjar prata om att vi ska vara med och delta i ett samtal om hur skattesystemet ska utvecklas framöver. Det är en ohållbar ståndpunkt om man vill inleda sådana samtal. Det är det som är problemet nu, Gunnar Andrén.

Ni har nu låst in er tillsammans med Moderaterna och vill genomföra en moderat skattepolitik som steg för steg går ifrån den skattepolitik som Socialdemokraterna tillsammans med Folkpartiet stod för. Nu lämnar ni den politiken i och med att ni inför en ny skattepolitik som innebär att man tar bort skatten på förmögenheter, fastigheter etcetera, och att man genomför en skattesänkning för höginkomsttagarna.

Anf. 151 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att denna beskrivning alls är korrekt. Jag uppfattar att vi i stora delar återgår till det som Socialdemokraterna och Folkpartiet stod bakom. Att också Moderaterna ansluter sig till detta är jättebra. Fundamenten är de som jag räknade upp tidigare.

Socialdemokraterna måste nu fundera på om det inte stämmer att skatten på arbete har blivit för hög här i landet. På den punkten förekommer åtminstone utåt sett ingen diskussion. Det tycker jag är bekymmersamt.

Slopandet av vissa skatter – fastighetsskatterna, förmögenhetsskatten och till exempel reklamskatten – har vi sagt att man ska finansiera på ett ansvarsfullt sätt. Det kommer man också att göra. Den del som man tar först, inkomstskatten, sänks med förvärvsavdraget. Det blir mycket pengar.

Herr talman! Jag noterade att Lars Johansson inte tog upp kritiken att det skulle vara en felaktig fördelningspolitik. Det är en annan sak när man räknar deciler än när man räknar antalet inkomsttagare. De 40 miljarderna går i huvudsak till dem som har ganska låga inkomster.

Anf. 152 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Gunnar Andrén inledde med att läsa dikten *Samhällsutveckling*. Det vi nu talar om är samhällsavveckling. Jag syftar då på förslaget till budget. Jag och Gunnar Andrén har debatterat skatter förut, och vi har också varit överens om att skatterna betalar vår gemensamma välfärd och om att breda skattebaser därför är viktiga.

Den borgerliga regeringens hela politik handlar som jag ser det om skattesänkningar för dem som har det bäst. Det innebär neddragningar i den välfärd vi värnar om. Den enda lösning för att få fler jobb – vilket behövs för att klara samhället – som har presenterats gäller hushållsnära tjänster. Hur många flera jobb ger det, och till vilket pris? Utvärderingar från Finland visar bland annat att det gav mellan 8 000 och 10 000 deltidjobb. För det mesta var det studenter som tog dessa jobb för att dryga ut sitt studiemedel.

Anf. 153 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är svårt att hinna med allt på en minut. Britta Rådström ställde tre olika frågor. Det är alltid trevligt att debattera med Britta Rådström.

Jag tror att den breda skattebasen är nödvändig att behålla. Men just de 225 miljoner som vi förra året anslog för att öka skattekontrollen visar att det är alltför många människor som avstår från att inordna sig i systemet. Det är väldigt viktigt att vi har en sådan skattekontroll, så att flera blir uppmärksamma på att man inte kan avstå från att delta i skattesystemet och den solidariska välfärden.

Att kalla vår politik för samhällsavveckling tycker jag är att något överdriva det hela.

Slutligen har vi frågan om de hushållsnära tjänsterna. Vi har debatterat den tidigare här i dag. Jag ser det inte i första hand som en fråga om att få in pengar till statskassan, även om det i och för sig också är bra. Men framför allt är det – liksom den subventionerade barnomsorgen, som jag också står bakom – en fråga om kvinnors frihet. De ska slippa komma ut på en arbetsmarknad där det i stort sätt bara är svartarbete som gäller. Det är det allra viktigaste. Jag har också kallat det för en nödgärd. Det står jag för.

Anf. 154 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Gunnar Andrén sade tidigare att med denna reform slipper så många kvinnor jobba svart. Då har vi ju redan placerat oss i ett fack: Det är kvinnor som ska utföra de här jobben. Det är kvinnor som ska ut och städa hos andra.

Om det nu är så viktigt att bekämpa svartarbete, varför lägger man då fram ett förslag till budget som på några års sikt drar undan 225 miljoner kronor från Skatteverket just för att utföra skattekontroll?

Anf. 155 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! På den sista punkten vet vi ingenting om vad regeringen kommer att föreslå. De 225 miljonerna gäller också för år 2007. Men vad som händer år 2008 kan vi inte veta. Till exempel Ulf Sjösten, som är en varm anhängare av sådan här politik, kanske vill ha ännu mer pengar. Då får han försöka påverka detta. Det kan ju vara på sättet att vi kan göra olika saker. På den punkten tar jag inte åt mig kritiken över huvud taget. Vi vet inte vad som händer.

När det sedan gäller kvinnors frihet måste man enligt mitt förmenande gå tillbaka till den subventionerade barnomsorgen. Både män och kvinnor använder denna. Jag tycker att det är en väldigt viktig åtgärd för kvinnors frihet i första hand. Det är de som drar mest nytta av det. De

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

hade inte kommit ut på arbetsmarknaden annars. Jag är säker på det. Vi hade fått en återgång till 1950-talets samhälle. Det vill inte jag ha.

Just när det gäller hushållsnära tjänster har vi fått en omfattande svartmarknad. Man kan tycka illa om att det bara är kvinnor som jobbar på denna. Men tyvärr är det så. Vi måste ha ut dem på den vita marknaden.

Anf. 156 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Det var tydliga besked att det är kvinnorna som ska hem och städa i de välbärgade hemmen fortsättningsvis och att vi ska sänka inkomsten till staten. Det är det som är framtidens jobb, säger Gunnar Andrén. Det är den enda typ av nya jobb som den nya regeringen har pekat ut.

Jag har en annan fråga. Eftersom finansministern inte har behagat att komma hit till kammaren tänkte jag att ni säkert har haft något gruppmöte om den nya budgeten, så du kan säkert svara på detta.

Ni har valt att bryta mot lagen. Ni har valt att inte låta remissinstanser få ta del av förslagen om bland annat fastighetsskatt. Det är något som slår hårt mot villor och bostäder i gles- och landsbygd. Bland annat i Skaraborg, som jag kommer ifrån, kommer man att få det mycket sämre.

Ni har valt att inte låta detta remissbehandlas. Det bryter mot lagen. Lagrådet har mycket starkt kritiserat att ni bryter mot lagen på det sättet. Gäller inte lagen för de borgerliga partierna?

Anf. 157 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att protestera mot frågeställningen att lagen inte skulle gälla för de borgerliga partierna. Det är oförskämt att ställa en sådan fråga. Jag tänker inte besvara den över huvud taget, eftersom svaret är givet. Jag ber att få protestera mot frågan i sak.

Sedan ska jag gå över till det andra. Jag skulle inte alls beskriva det som Monica Green gör och säga att det bara gäller kvinnor. Jag vill ställa frågan så här: Hur ska vi få kvinnor och män bort från den svarta arbetsmarknaden? Det är vad det gäller.

Där har i varje fall ni inte haft något enda förslag. Ni vill behålla dessa kvinnor och män på den svarta arbetsmarknaden. Du kan skaka på huvudet, men så är det.

Det en dålig tradition att inte finansministern befinner sig här. Det ska jag gärna säga. Jag ska säga till om det. Jag ska träffa finansministern senare i dag. Då ska vi ta upp frågan att det är bra om finansministern kommer.

Under de fyra år som jag satt i skatteutskottet, Monica Green, var Bosse Ringholm eller Pär Nuder inte här vid ett enda tillfälle och debatterade någon skattefråga med någon företrädare med skatteutskottet. Det ska vi se till att Anders Borg kommer att göra många gånger.

Anf. 158 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Han har inte startat så väldigt bra. Det kan man konstatera. Han har valt att inte delta i den här debatten. Därför får du gärna svara på frågan. Du säger att lagen gäller även er. Men ni har valt att gå ifrån det. Ni har valt att köra över remissinstanserna, och ni har valt att köra över Lagrådet.

Ni säger att ni har haft kort om tid. Ni hade kunnat göra som med de andra förslagen när det gäller a-kasseförsämringen. Där återkommer ni i en senare proposition. Även i det här fallet hade ni kunnat skugga in det i budgetpropositionen och säga: Vi återkommer till det när remissinstanserna har sagt sitt. Ni har valt att köra över lagen, och ni har valt att köra över Lagrådet. Jag beklagar det.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 159 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Om Monica Green hade varit här tidigare under debatten hade hon kunnat höra vad jag sade. Jag tycker att är väldigt glädjande med det stora intresse som Socialdemokraterna helt plötsligt visar för Lagrådet. Det tycker jag absolut att också vi ska göra. Jag protesterar än en gång mot påståendet att vi skulle ha brutit mot lagen. Konstitutionsutskottet får i så fall pröva om det är på det sättet.

Nu vet Monica Green likaväl som jag att finansutskottet – som jag är suppleant i, men där jag inte var med vid mötet i går – beslutade att tillfråga Skatteverket. Man ska naturligtvis ta hänsyn till alla de synpunkter som Lagrådet har kommit med. Man när det gäller påståendet att vi skulle ha brutit mot lagen vill jag än en gång kraftigt protestera mot att det påståendet framfördes, herr talman. Konstitutionsutskottet får pröva det innan jag tar till mig den kritiken.

Anf. 160 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Herr talman! Det går att skapa nya jobb. Det går att föra en politik där det lönar sig mer att arbeta och starta företag. Det går att föra en politik som tränger tillbaka bidragsberoendet. Det går att föra en politik där Sveriges medborgare får behålla mer av vad de arbetat in och sparat ihop. Därför gör Allians för Sverige och landets nya regering satsningar på skatteområdet.

- Det blir en skattereduktion på förvärvsinkomster från den 1 januari 2007.
- Det blir en skattereduktion på hushållstjänster från den 1 juli 2007.
- Det blir en slopad särskild löneskatt för personer som är 65 år eller äldre från den 1 januari 2007.
- Det blir nedsättning av socialavgifter för personer i åldern 19–24 år från den 1 juli 2007.
- Det blir sänkta socialavgifter för tjänstesektorn den 1 juli 2008.
- Det blir slopad fastighetsskatt under år 2008.
- Det blir fryst underlag för fastighetsskatt och begränsning av skatten på markvärdet med mera.
- Det blir sänkt fastighetsskatt på flerbostadshus.
- Förmögenhetsskattens avveckling ska ske under mandatperioden.

Herr talman! Det går med andra ord att lägga om skattepolitiken i Sverige och ge den en ny inriktning men också att bidra till en mental förändring. Ett viktigt mål för alliansens och Kristdemokraternas politik

är att så många som möjligt ska kunna leva på sin lön när skatten är betald. Det kan uppfattas som en självklarhet. Låt oss arbeta för att denna självklarhet också kan förverkligas.

Herr talman! Om Sverige ska klara den framtida välfärden krävs det flera och nya företag som vågar anställa och vidareutvecklas. Skattepolitiken ska inriktas på en långsiktigt hållbar tillväxt. De skattesänkningar som därför ska prioriteras är de som direkt positivt påverkar utbudet av såväl arbetskraft som kapital.

Om Sverige ska långsiktigt vara ett land för företagande, investeringar och tillväxt går det inte att ha kvar skatter som gör att kapital, företag och kompetens har starka skäl att lämna landet. Det internationella perspektivet gör det omöjligt för ett land att hålla sig med ett skattetryck som avsevärt avviker från omvärldens. Det totala skattetrycket i Sverige behöver sänkas.

Herr talman! Varje enskild person och familj har såväl rätt som ansvar att förverkliga allmänna och grundläggande värden. Det kan vara värden som handlar om liv, kroppslig och själslig hälsa, tillit och tilltro till tillvaron och varandra, medmänsklighet, framtidstro, kunskap, sanning, trygghet, gemenskap, frihet etcetera.

Allt detta går hand i hand med våra livsmål, som att värna våra liv och vår hälsa, ordna ett boende, få en utbildning, bilda familj etcetera. Att begränsa familjers och enskildas ekonomiska förutsättningar kan vara detsamma som att allvarligt begränsa eller fränhända friheten och valmöjligheten att förverkliga dessa värden och livsmål.

Herr talman! Alliansregeringens förslag med skattelättnad från och med den 1 januari 2007 för fysiska personer är därför en mycket välkommen reform. Skattelättnaden ska lämnas i form av en skattereduktion på 5 000–11 000 kr per år för skattepliktiga inkomster av anställning och av aktiv näringsverksamhet.

Mycket återstår att göra. Allians för Sverige och Kristdemokraterna anser det som en viktig uppgift att skapa en skattestruktur som gör att flera kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop.

Herr talman! Det är djupt känt att många svenskar upplever genuin vanmakt och frustration när man inte kan komma till rätta med sin ekonomi trots att man arbetar heltid. Det är därför ett viktigt mål för en kristdemokratisk politik att utforma skatterna så att så många som möjligt, enskilda och familjer, ska kunna leva på sin lön. En heltidsanställd person ska inte behöva vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop.

Vi kristdemokrater har med inte så lite uthållighet och energi pekat på att fastighetsskatten kommer att kränka enskilda människors fri- och rättigheter. En fiktiv intäkt kan bara beskattas med en fiktiv skatt. Det är Kristdemokraternas åsikt.

Den välfärd som hela samhället får genom dessa skatteintäkter kan på intet sätt uppväga den kränkning av äganderätten som de har varit med om som har tvingats flytta från sina hem därför att de inte har kunnat bo kvar till följd av en tyngande skatt. De har sört över att lämna ett hem som de har skattats bort ifrån. Jag tror inte att vi fullt ut kan förstå smärtan i att det samhälle och det gemensamma som skulle vara deras skydd och som de har bidragit med sina inkomster till att bygga upp nu har

straffat ut dem. Icke realiserade värden för ägaren har realiserats i staten i form av en fastighetsskatt.

Vi har funnit detta vara fel, och vi har funnit det tillsammans med väldigt många andra. Vi har sagt att denna skatt måste avvecklas därför att den är orättfärdig. Nu kommer genom Allians för Sverige denna fastighetsskatt att avskaffas under 2008 – just därför att den är orättfärdig.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 161 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Vi får höra här att det är möjligt att lägga om skattepolitiken. Jo, vi ser det! Det är ofinansierade skatteförslag som ni lägger fram nu och som ni tänker driva igenom i den här kammaren så att vi får mindre till tandvårdsreform, mindre till vård, skola och omsorg och mindre att bygga den gemensamma välfärden med.

De enda förslag som ni lägger fram när det gäller jobb är låglönejobb som också ska skattefinansieras så att vi får ännu mindre inkomster till staten i framtiden. Det är en tydlig strategi från er sida.

Ni skickar ut arbetslösa som i dag har någon form av praktik, går på något datortek eller finns i någon form av åtgärd i passiv arbetslöshet från årsskiftet. Tycker du att det är en bra politik?

Anf. 162 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Först vill jag varmt tacka Monica för frågorna. Jag håller mitt jungfrutal i riksdagen i dag. Jag är inte erfaren när det gäller den debatteknik som vi har här. I Europaparlamentet hade man en mycket märklig hantering. Där fanns det inte några replikskiften; däremot var det mycket livliga utskottssammanträden.

Vad gäller den ofinansierade budgeten, Monica, så vet du att alliansen och den nya regeringen upprätthåller finansmålen och de överskottsmål som finns.

När man talar om att det blir mindre till välfärden kan man alltid anslå mer pengar till allting – det är klart! Men vad gäller tandvårdsreform och andra områden kan man inte säga att Sverige inte skulle vara ett välfärdsland som läget är i dag.

När det gäller låglönejobb tycker jag att det är viktigt att man inte ser ned på några arbeten oavsett vilken lön de ger, men det ska inte vara oskäligen löner.

Det är viktigt att de som är i åtgärder i dag inte fastnar i dessa långsiktigt.

Anf. 163 MONICA GREEN (s) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att de inte ska fastna i åtgärder. Men er politik leder till att de blir passiva i stället. Ni tycker att det är bättre att man är passiv och arbetslös hemma än att man gör något aktivt under sin arbetslöshetsperiod. Det är en knivskarp konkurrens som vi upplever just nu. Trots denna knivskarpa konkurrens har vi lyckats upprätthålla en bra välfärd. Människor har kommit i arbete. Flera jobb har kommit till, och det har aldrig startats så många företag som i dag.

Vi vill bryta passiviteten så att man kan passa på att utbilda sig under tiden. Nu har er politik också lett till att ni aviserar att komvux ska försämrats och dras ned. Ni har aviserat att det ska bli färre som får möjlighet att läsa vidare som äldre. Är det en bra politik för framtiden – att vi

ska se till så att vi ökar klyftorna och får flera låglönejobb? Är det bra att människor i framtiden inte kan läsa vidare om de av något skäl har misslyckats med det under sin ungdom?

Anf. 164 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Monica igen. Jag kan inte alla detaljer i budgeten, exempelvis det som rör komvux. Som gymnasielärare, vilket jag är stolt över att ha fått vara, och dessutom som journalist, vill jag säga att det är viktigt att vi erbjuder människor möjlighet till utbildning och till komvux.

Jag vet inte på vilka nivåer de eventuella nedskärningar du talar om skulle ligga. Men jag känner en väldig trygghet, Monica, och du gör inte det själv som socialdemokrat, i att vi har en regering som står för välfärd. Vi är också svenskar, vi bor också i detta samhälle och vi vill att människor ska kunna ha möjlighet att läsa vidare.

Vad gäller de åtgärder – Monica, nu pratar jag till dig, och då vill jag att du lyssnar – som kommer att dras bort från årsskiftet är det inga som inte erkänner att detta kan innebära övergångsproblem i det enskilda fallet. Men att långsiktigt ligga fast i bara åtgärdsprogram är inte det som skapar nya jobb.

Anf. 165 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att Lennart Sacrédeus är en alldeles utmärkt företrädare för den borgerliga regeringen och deras syn på skattepolitiken, för i ditt anförande pratade du väldigt mycket om betydelsen av att sänka en rad olika skatter.

Vi vet att den långsiktiga planen är att ta bort skatter motsvarande ungefär 250 miljarder. Det är klart att det kommer att få stor påverkan på samhällsutvecklingen i Sverige. Vi kan se det redan nästa år, då 60 000 flera människor blir arbetslösa på grund av den politik som presenterades i den nuvarande budgeten. Och det kommer flera sådana åtgärder. Det är den ena sidan av saken. Den andra sidan av saken är att det har gjorts ett hafsverk och att förslagen inte är utredda, vilket man ser när man studerar de olika skatteförslag som lagts fram.

Lennart Sacrédeus berättar dock att det ska komma nya förslag nästa år som ska träda i kraft den 1 juli, till exempel rörande hushållsnära tjänster och avdragsmöjligheten som ska ges för det. Varför är inte det förslaget också framlagt i budgeten? Varför väntar ni till nästa år?

Anf. 166 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Jag tackar varmt för frågorna. Lars beskrev mig som en värdig företrädare för en borgerlig skattepolitik – det var inget dåligt epiteta. Den typen av beröm tror jag att vi alla har att vinna på i riksdagen. Lars är säkert en värdig företrädare för socialdemokratisk skattepolitik.

Uppenbarligen har vi inte så mycket diskussioner och debatter i utskotten här i Sveriges riksdag som man har i Europaparlamentet. Men jag tycker, Lars, att vi skulle kunna prata oss samman om hur vi gemensamt i det här landet, för vi är medborgare i det här landet tillsammans, ska kunna hitta en balans mellan skatter och lönsamhet för jobb. Det ska löna sig att få löneyft, att gå till nya jobb och att utbilda sig vidare – det ska finnas incitament för detta. Med all respekt och all ödmjukhet tror jag

också att Socialdemokraterna inte exakt vet var den balanspunkten finns. Att det skulle bli 60 000 flera arbetslösa under det kommande året är en prognos som Lars får stå för. Vi får se vid årsskiftet om denna prognos är med sanningen överensstämmande.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 167 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag utgår ifrån att det som står i den borgerliga budgeten stämmer. Det är ni som säger att arbetslösheten kommer att stiga till 5,8 % nästkommande år. Med den politiken blir 60 000 flera människor arbetslösa, därför att ni kraftigt drar ned insatserna i arbetsmarknadspolitiken, bland annat för människor som behöver kompletterande utbildning, till exempel på folkhögskolorna runtom i Sverige.

De tas bort. De har redan fått besked. Människor har redan nu fått besked av arbetsförmedlingen att de inte längre får aktivitetsstöd, att de inte får möjligheter att till exempel kunna ha plusjobb om de varit arbetslösa. En massa sådana åtgärder upphör, vilket gör att de här människorna blir arbetslösa nästa år. Det är det som är resultatet av den politik som Lennart Sacrédeus för.

Jag fick inte svar på frågan: Varför väntar ni med att lägga fram ett förslag om hushållsnära tjänster? Är det så att ni ändå har tagit till er av kritiken från Lagrådet: att man faktiskt måste granska och utreda sina förslag och göra konsekvensanalyser av dem innan man lägger fram dem i Sveriges riksdag och att man ska göra det med en särskild proposition. Är det det svar jag ska få?

Anf. 168 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Låt mig tacka Lars som hjälper mig med svaret vad gäller de hushållsnära tjänsterna. Det var nästan så att frågeställaren själv kunde hjälpa mig hela vägen.

Vad jag uppfattar av denna kammardebatt och av hela valrörelsen, Lars, verkar inte denna reform vara så uppskattad inom det socialdemokratiska lägret, trots att det finns ett behov av detta och trots att vårt östra grannland Finland har infört det.

När den genomförs den 1 juli kommer den att vara utredd. Jag sitter inte i regeringen, Lars, så jag kan inte svara på alla detaljer kring detta.

Vad gäller den nya arbetslöshetsnivå som nämns i budgeten har det nämnts tidigare i debatten att Sverige inför ny EU-statistik som gör att vi blir mer jämförbara med andra länder.

Vad gäller talet om att rusta ned arbetsmarknadspolitiken handlar det om en nivå som Socialdemokraterna historiskt sett har legat på. Det är inget exceptionellt med det.

Anf. 169 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Lennart, du säger i din inledning att det ska gå att leva på sin lön och att vi inte ska behöva vara beroende av bidrag. LO har tidigare räknat ut att även om man skulle slopa alla skatter i Sverige – för det är ju det ni säger att man måste göra och att man måste sänka skatten – skulle den skattesänkningen inte täcka det den här personen får i form av bidrag i dag.

Man kan också se att skatter faktiskt omfördelar väldigt mycket från kvinnor till män. Skatterna, till exempel kommunalskatten, omfördelar

tre gånger så mycket som transfereringarna tillsammans. Den grupp som består av de 10 % mest ekonomiskt utsatta får faktiskt 1,2 miljoner mer tillbaka under livet i form av transfereringar, service och så vidare än vad de betalar in i skatt.

När du påstår att skatterna är ett problem säger du egentligen att vår omfördelning och vår gemensamma välfärd är ett huvudproblem i samhället i dag. När du säger att vi inte ska vara bidragsberoende, menar du då också att lönerna kraftigt ska höjas? Det måste ju vara det som är er lösning i så fall.

Anf. 170 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Varmt tack, Ulla, för dina frågor. Jag tror att vi är överens om att det är bra om var och en kan leva på sin lön, och då självklart sin heltidslön. Det är en princip som jag vill tro att Vänsterpartiet också tycker är vettig. Det handlar om varje människas självkänsla, och varje människas rätt att kunna leva på sitt arbete skapar en sådan självkänsla.

De skattesänkningar som föreslås nu är ju inte huggna i sten. De är inte eviga sanningar. Men jag skulle vilja önska att vi hade ett skattesystem i Sverige där låginkomsttagare fullt ut kunde leva på sin lön. Transfereringar kommer inte att tas bort i Sverige. De behövs för att jämna ut. Skatter innebär både problem och möjligheter. Vi kanske ser mer på problemen. Ni ser bara på möjligheterna.

Anf. 171 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Men det är faktiskt skatterna som betalar vår sjukvård, vår förskola, vår skola och till exempel vuxenutbildningen som Monica tidigare var inne på och där ni skär ned 600 miljoner. Det är faktiskt de som betalar vår gemensamma välfärd. Om man inte ska betala detta genom skatter måste det ju bli genom avgifter, och vi vet att avgifter slår mycket hårdare mot just låginkomsttagare medan en högavlönad minister alltid har råd att betala för sig själv. Kristdemokraterna måste ändå på något sätt ha någon tanke på hur vi ska finansiera vår välfärd framöver, om ni nu säger att vi ska gå denna väg med enorma skattesänkningar.

Anf. 172 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Tack igen, Ulla. Jag tror att vi ska ha proportioner på skattesänkningar. Att de skulle framstå som jättelika gör nog inte det ordet rättvisa. Skatterna är till för att finansiera utgifter som vårt samhälle har, Ulla. Dessa utgifter är relaterade till de kostnader som vi har. Det innebär att om vi kan få ned arbetslösheten, sjukskrivningstalen och andra samhällskostnader minskar behovet av att ta ut höga skatter. Det är inget självändamål att beskatta våra medborgare och vår befolkning. Dessa skatteuttag ska sättas i relation till de kostnader och de utgifter som samhället har. Går det att sänka skatter därför att utgifterna inte är så höga i samhället ska vi göra det, och det är Vänstern välkommen att delta i.

Anf. 173 AGNETA GILLE (s):

Fru talman! Pulsen slår av den här debatten. Jag vill börja med ett citat från en numera känd politiker. Han sade så här: "Att på ett rationellt

och humant sätt nedmontera den generella välfärdspolitik, i syfte att öka den allmänna välfärden, kommer att vara politikens och den politiska ingenjörskonstens viktigaste uppgifter åtminstone under de närmaste 3–4 decennierna. Arbetet kommer att kantas av misstag, bakslag och besvikelser, precis på samma sätt som det mödosamma arbetet med att bygga upp modellen, men det måste ske.”

Vi kan tro att det här är ett citat från en högerman från det förgångna, men nej, där tar vi fel. Det är ord av en högerföreträdare av i dag. Han talar om att nedmontera den generella välfärdsmodellen och säger att det måste ske. Detta sades av före detta statsminister Carl Bildts gamla medarbetare Anders E. Borg. Det är dagens finansminister i den moderatledda regeringen.

Det är samma gamla höger, trots att de kallar sig de nya. Det är samma gamla vilja att nedmontera vår gemensamma välfärd. Vi vet vad som hände sist, och nu tar högern åter tag i samma anda. Skatterna ska sänkas kraftigt och allra mest för dem som är absolut rikast. Det visar också riksdagens utredningstjänst med all tydlighet, som vi hört här i dag. Samtidigt vill man slå på dem som har det tuffast i samhället, på sjukpensionärerna och de arbetslösa. Barnflickor och städhjälp ska bli billigare samtidigt som den som drabbas av långvarig sjukdom eller arbetslöshet kommer att få så låg ersättning att man kan tvingas att gå från hus och hem.

Fru talman! Ersättningen till de arbetslösa ska sänkas, för så pressas en låglönemarknad fram. De arbetslösa ska tvingas att ta låglönearbeten där det kanske inte räcker med att ha bara ett jobb utan man måste ha flera jobb för att få det hela att gå ihop. Enligt arbetsgivarna i den pågående lönerörelsen driver de också att de lägsta lönerna ska sänkas med 3–4 %. Vem drabbar detta?

Vi är för kollektivavtal och avtalsenliga löner, sade de nya moderaterna i valrörelsen. Ja, men på vilka lönenivåer? Vi är för arbetslinjen, sade också de nya moderaterna. Ja, och med det menar man låglönearbetslinjen. Lägg till detta förslaget om att subventionera så kallade hushållsnära tjänster så blir bilden komplett. Deltidsarbetande kvinnor ska arbeta för löner som ingen kan klara sig på, och avgifter kommer att ta den större delen av den lilla lön som finns.

Först av allt, som alltid, vill man göra gigantiska skattesänkningar. Mest sänker man skatten för dem som har förmögenheter och stora villor i Storstockholm. I samma veva, för att delfinansiera skattesänkningarna, sänker man ersättningen till de arbetslösa så att de blir tvungna att ta anvisade låglönejobb. Till sist gör man det billigare för dem som har råd att köpa låglönets tjänster. Detta är tankegången. Barnflickorna ska bli fler, men de ska också ha väldigt låg lön. Samtidigt ska de välbeställda i samhället som köper deras tjänster få sänkt inkomstskatt, sänkt fastighets-skatt och slopad förmögenhetsskatt. De rika, de blir rikare, och de fattiga blir fattigare.

Vi är många i samhället som fortfarande väntar på ett konkret svar på den här frågan – jag ställer den åter till regeringen, trots att regeringen inte är här: Hur ska jobben bli fler bara för att man kraftigt försämrar villkoren för de arbetslösa? Hur skapar det fler jobb? Hur ska klyftorna i samhället minska om ni stärker de rikas ställning och drar åt för alla som redan har det knackigt i dag?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Fru talman! Detta handlar ytterst om en samhällssyn och en människosyn och att man vill att samhällets utveckling ska drivas framåt av en liten elit som får de andra att springa efter bäst de kan. Samhället ska bändas isär, och olika grupper ställs emot varandra. Så blir det än mer avgörande än tidigare för en människas framtid om man föds i en överklassfamilj eller av vanliga löntagare som haft oturen att bli långtidssjuka eller arbetslösa.

Vi kan inte välja våra föräldrar. Då måste vi arbeta för att minska klyftorna i samhället genom utbildning, genom välbetalda arbeten och genom ett utvecklat försäkringssystem. Jag är lycklig över att jag blev född i ett arbetarhem med mycket kärlek i en bruksort, men en förutsättning för att det skulle gå bra är att det finns ett tryggt samhälle som vi når genom politiska beslut som motverkar klyftor och håller ihop Sverige, inte det vi ser i dag: beslut som drar isär Sverige.

Socialdemokraterna har i vårt land visat att vi lyckades skapa trygghet i samhället, vilket också skapade arbete och tillväxt – ingen kan säga någonting annat. Vi har haft en hög tillväxt. De senaste tio åren har vi skapat 300 000 nya jobb.

Anf. 174 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Agneta Gille citerar Anders Borg, och jag kan också längre fram här i kammaren läsa upp en del citat från Anders Borg, som jag har följt som Uppsalastudent och studentpolitiker. Han var en tid också vikarierande ledarskribent på den tidning där jag jobbade, Barometern OT.

När Agneta Gille nu beskriver alliansens politik pratar hon om kraftiga försämringar, gigantiska skattesänkningar och en liten elit. Jag tycker att det är ett tal från Agneta Gille, Socialdemokraterna och andra vänsterkrafter i kammaren som saknar proportioner.

Jag vill ta upp en sak i Agneta Gilles citat av Anders Borg. Han såg tillbaka på den politik som hade bedrivits och sade att även tidigare politiska generationer hade begått misstag vid uppbyggandet av dagens system. Min fråga till Agneta Gille är: Idkar ni ingen som helst självkritik inom socialdemokratin?

Anf. 175 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! Tack, Hans Wallmark! Jag är glad att du ställde frågan. Jag hade missbedömt mitt anförande och hade en del kvar, och det var precis den delen som jag hade kvar av mitt anförande.

Det är så att allt inte är bra i vårt land. Alla har det inte heller bra. Klyftorna finns fortfarande kvar. Det är det som vi har lagt fram i vår budgetmotion så att vi försöker jobba för att utjämna de klyftorna så mycket som möjligt för att få bort klyftsamhället och för att hålla ihop Sverige, och inte den politik som du företräder, Hans Wallmark, där det är så att man försöker dra isär och skapa stora klyftor.

Vi är kritiska. Vi är självkritiska till att vi inte har nått längre från socialdemokratin – visst är det så – men jag vill också säga att i World Economic Forum hamnade Sverige nyligen på en tredjeplats i konkurrenskraft, och detta tack vare socialdemokratisk politik. Men många fanns också utanför arbetsmarknaden, och dem måste vi också se till att

få med. Det vill vi göra genom att skapa möjligheter till arbetsmarknads-
politiska åtgärder.

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 176 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag tyckte att det var talande att Agneta Gille beskrev att i hennes anförande, som var sex minuter långt, så låg självkritiken sist och hon hann inte med den. Det var de första sex minuterna som var alliansskäll – jag skulle säga att det var oproportionerligt alliansskäll. Jag tror att Agneta Gilles talekonst är signifikativ för Socialdemokraterna, där allianskritiken kommer först och självkritiken kommer sist – om man alls hinner med den.

Min rekommendation till Agneta Gille och Socialdemokraterna är att man kanske skulle vända på det. Någon förklaring borde ni söka till det faktum att ni förlorade valet och förlorade det ganska starkt. Min rekommendation i all ödmjukhet är alltså: Ägna talen åt en inledning bestående av självkritik och ta sedan allianskritiken – gärna en allianskritik med proportioner.

Anf. 177 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! Jag kan lova Hans Wallmark att vi kommer att ha en eftervalsdebatt inom socialdemokratian där vi också kommer att titta på vad som var fel och vad som inte blev bra.

När det gäller debatteknik ska vi väl också kunna säga att i en sådan här allmänpolitisk debatt är det inte det som gjordes under förra mandatperioden som står i fokus, utan det är bland annat mina arbetskamrater på förskolan. Det är mina medarbetare ute i Uppsala län som jag känner att jag måste lyfta fram för att förklara för er att er politik kommer att slå hårt mot dem. Det är mitt viktigaste syfte att berätta att de här kvinnorna där ute kommer att bli drabbade av er politik. De kommer inte att få några kronor av de skattesänkningar som ni lovar – på sin höjd 40 kr, har vi hört här i dag – utan det är de som är förmögna och rika som kommer att ta del av era skattesänkningar, och det är det som jag vill sätta fokus på i politiken.

Anf. 178 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag noterade åter att den socialdemokratiska företrädaren inte hade ett enda ord att säga om att det ska bli lönsammare att arbeta. Aldrig säger ni någonting om detta. Men det är ju detta som är det viktigaste i hela politiken. Det måste bli lönsammare att arbeta. Varför säger ni aldrig någonting om det?

Sedan hade Agneta Gille ett intressant och ogenomtänkt citat av Anders Borg, som man skulle kunna replikera, om man var fräck, med att säga att Bosse Ringholm gett ut en skrift en gång som heter *Förstatliga affärsbankerna*. Det var också lika dumt. Det är ju så att det förekommer en massa saker som är dumma.

Allra sist, fru talman: Varför säger ni aldrig någonting från Socialdemokraternas sida om hur man ska göra de jobb som utförs på en svart arbetsmarknad vita? Varför säger ni aldrig någonting om det? Ni har aldrig några förslag om detta. Jag tycker inte att detta med subventionerade hushållstjänster är det optimala, men det är i alla fall ett förslag.

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Anf. 179 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! Ja, det ska vara lönsamt att arbeta. Det är därför vi socialdemokrater driver frågan om att vi måste ha löner som man också kan klara sig på – inte ha en låglönekonkurrens i samhället som kommer att dra isär Sverige, precis som den moderatledda regeringen nu föreslår.

Vi vill från Socialdemokraternas sida se till att man har en lönenivå som man klarar sig på, att låglönedelen höjs i stället för sänks och att det inte ska gå att få en lön på 13 000 kr, som vi såg i ett inslag i Rapport häromkvällen. Det måste bli lönsamt så att man kan klara sig och ha en lönenivå som man kan leva på.

När det sedan gäller den svarta arbetsmarknaden är det naturligtvis så att det är fel. Det är straffbart. Det är straffbart att ha svart arbetskraft, och det är där vi måste sätta in åtgärderna – inte subventionera det hela för att man ska kunna få ännu mer fördel av att anlita hemtjänst, barnflickor eller så.

Anf. 180 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Så här är det ju: Om det nu är fel med subventionerade hushållsnära tjänster, är det då också fel med kommunala subventioner till barnomsorg? Är det också fel? Ska vi avskaffa det också? Jag kommer inte att vara med på att avskaffa detta, därför att det skapar möjlighet och frihet för många människor – man kan säga att det gäller kvinnor – som annars inte skulle ha den friheten på arbetsmarknaden – frihet i förhållande till sin make – att gå ut och ha en egen inkomst. Jag menar att det är en jättebra reform. På det sättet är det här fråga om samma sak, som jag ser det. Vi måste se till att inte så många människor – återigen i huvudsak kvinnor – blir beroende av oseriösa arbetsgivare. Vi måste se till att de har en social trygghet också. Det menar jag är det viktigaste i hela den här reformen.

Anf. 181 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! Det är bra, Gunnar Andrén, om du även resonerar om detta med regeringen och gör din ståndpunkt klar på de gruppmöten som ni har. Jag tror nämligen att regeringen behöver upplysas om vissa delar, till exempel om jämställdheten, om hur viktigt det är att kvinnor får en lön som de kan försörja sig på och kanske bara behöver ha ett arbete.

Det är precis det som jag är rädd för, och det är det som jag har engagerat mig i och också lagt tyngden på i mitt anförande. Den politik som den moderatledda regeringen för slår hårt mot deltidsarbetande kvinnor, mot lågavlönade, som kommer att få det ännu svårare, mot arbetslösa, mot långtidssjuka. Det är en orättvis politik som slår mot de svaga i samhället.

Anf. 182 MATS SANDER (m):

Fru talman! Effekten av skatter kan påverka oss människor rent fysiskt. Då menar jag inte den oro i magen som en del ger uttryck för när de lämnar in sin självdeklaration till skattemyndigheten, utan jag tänker på folkhälsan.

Jag tänkte tala om hur den höga beskattningen av alkohol i EU-landet Sverige påverkar oss och vad jag tycker att vi ska göra åt det.

Det börjar med hur vi köper och säljer alkohol. Grunden för en fungerande alkoholpolitik är att alkohol säljs under kontrollerade former. Sverige är ett litet land som är beroende av sina grannländer. Sedan EU-inträdet har det varit känt att införselkvoten av alkohol successivt skulle öka till dagens nivå.

Den förra regeringens motsträvighet var stor, och det var först under hot om domstol som nuvarande kvoter accepterades. Under tiden vidtogs inga åtgärder för att påverka attityden till alkoholkonsumtion eller för en harmonisering av skattenivåerna. I stället spelades den organiserade kriminaliteten rakt i händerna. En ny marknad hade öppnats. Smugglare och langare hyllar högskattepolitiken eftersom den ger utrymme för en fortsatt lukrativ illegal affärsverksamhet. Det är nämligen de som står för den största delen av alkoholförsäljningen i stora delar av Sverige.

Systembolaget har visserligen försäljningsmonopol avseende alkoholförsäljning i Sverige, och syftet med den är ju att ha kontrollerad försäljning. Men enbart hälften av den alkohol som konsumeras i Sverige säljs av Systembolaget. I praktiken har alltså syftet med monopolet satts ur spel. En harmonisering av alkoholskatten skulle föra tillbaka majoriteten av kunderna till kontrollerad försäljning. Den försäljningen kunde ske antingen i Systembolaget eller i licensierade butiker. Att denna kontrollerade försäljning dessutom skulle innebära att intäkterna från den hamnade inom Sveriges gränser i stället för utanför är en bieffekt som jag tror att Anders Borg skulle glädjas åt.

I ett europeiskt perspektiv finns inget samband mellan konsumtionsnivå och skattenivå sett över tiden. Jag anser att orsakerna till de skilda alkoholkonsumtionsnivåerna i olika länder är mer komplicerade än bara kopplingen till skattenivåerna. Exempel på detta visar de studier som gjordes i Danmark i samband med skattesänkningen 2003. Skatten sänktes och därefter har konsumtionen faktiskt minskat.

Det är en omfattande införsel som sker från Nordtysklands färjelägen. Pallvis med öl, vin och sprit körs med truck till väntande skåpbilar och släpvagnar med svensk hemvist. Den godkända införselkvoten torde med ett gott mått motsvara en privat årsförbrukning av alkohol. Endast en bråkdel har dock detta syfte, och den organiserade brottslighetens ansikte kan beskådas på dessa parkeringsplatser. En bieffekt av införseln är att miljontals pantfria aluminiumburkar utan sortering slängs i soptunnor eller i naturen.

En harmonisering av alkoholskatten är ofrånkomlig för att få grepp om alkoholförsäljningen. Det aktuella läget i exempelvis Skåne innebär illegal dygnetruntförsäljning med leverans till önskad plats utan krav på ålder. Det enda som kontrolleras och räknas i detta sammanhang är köparnas kontanter.

En harmonisering av skattenivåerna krävs alltså för att få önskvärda effekter på införsel och organiserad kriminalitet. Över 1 700 000 liter sprit är just nu omhändertaget och lagrat hos tullen. Den omfattande illegala införseln av alkohol innebär att betydande delar av tullens resurser måste avdelas för att försöka störa denna handel.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

En harmonisering av alkoholskatten skulle helt ta bort incitamenten för illegal hantering, och tullens resurser kunde i stället användas till en ytterligare skärpt gränsbevakning, exempelvis med avsikt att stoppa införsel av illegala droger som narkotika. Polisens resurser skulle inte heller behöva tas i anspråk på grund av organiserad brottslig handel med alkohol.

En harmonisering av alkoholskatten minskar eller tar helt bort utrymmet för den kriminella hanteringen av alkoholförsäljningen. En harmonisering av alkoholskatten, i kombination med attitydpåverkande åtgärder, minskar alkoholkonsumtionen. Det i sin tur innebär att människor kommer att må bättre, att den alkoholrelaterade misshandeln minskar, att jobbfrånvaron minskar, att produktiviteten ökar och så vidare.

Fru talman! Dessa åtgärder i kombination med ett långsiktigt arbete inom EU för att höja miniminivån på alkoholskatten inom unionen innebär ett naturligt ställningstagande som jag anser att vi är skyldiga Sverige och svenskarna.

Anf. 183 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! De rikaste 10 % av hushållen i Sverige äger 71 % av den samlade nettoförmögenheten. Samtidigt har de minst förmögna hushållen haft en lägre genomsnittlig förmögenhet år 2005 än år 1999. Ekonomisk utsatthet handlar om strukturer som upprätthålls av det kapitalistiska och patriarkala system som vi lever och verkar i.

Det finns en rad förslag som regeringen kunde ha lagt fram för att utjämna de ekonomiska skillnaderna bland befolkningen, men tyvärr väljer man att lägga fram beslutsförslag som går i motsatt riktning. Man lägger fram förslag om stora skattesänkningar för dem med de högsta inkomsterna i stället för satsningar på kvinnors löner i offentlig sektor.

Regeringen kunde ha lagt fram det reformförslag som Vänsterpartiet varit med och utarbetat om rätt till heltid för alla kvinnor. Då kunde 200 000 kvinnor direkt ha fått bättre ekonomi. Man kunde även ha valt att lägga fram förslaget om den reform som Vänsterpartiet också varit med och tagit fram och som handlar om att slopa alla former av visstidsanställningar. I dag har vi 13 olika sådana. Regeringen svarar med att vi behöver ännu fler. Över 500 000 människor lever i dag med visstidsanställning och den otrygghet som det innebär. Det gäller framför allt ungdomar, unga kvinnor och människor med invandrabakgrund.

Vi får skattesubventioner i hemmen, något som bygger på att det ska finnas lågavlönad arbetskraft så att de högavlönade slipper städa själva. Och vi får vårdnadsbidrag i stället för individuell föräldraförsäkring; just föräldraförsäkringen är nyckeln till en jämställd arbetsmarknad.

Ni kunde ha valt att lägga fram dessa reformer i stället för era egna. Det är reformer som skulle ha lett till minskad ekonomisk utsatthet för stora grupper i samhället, såsom LO-kollektivet, ensamstående föräldrar – vilka till 90 % är kvinnor – och många med annat etniskt ursprung. Det handlar om människor som lever under knapphetens tyranni, som en utredning uttryckte det för några år sedan, människor som hela tiden varit tvungna att avstå från nästan allt utom det absolut nödvändigaste, som att bo och äta.

Det gäller den grupp som via skatterna får en omfördelning på 1,2 miljarder mer än de betalar in via transfereringar och service. Vi vet alla att skatter omfördelar från män till kvinnor. Men det kanske är det som är den stora problematiken hos borgerligheten, alltså att skatter faktiskt omfördelar och utjämnar levnadsvillkor och skillnader i de sociala strukturerna.

Samtidigt vet vi att ungefär 800 000 människor i Sverige kommer att finnas i kronofogdens register. Det är omkring 300 000 fler än år 2004. Psykisk sjukdom, missbruk och konkurs är ofta orsaker till dessa människors situation. En stor del av de här människorna är också överskuld-satta, det vill säga evighetsgäldenärer. I den tid vi lever är det också stor risk att den gruppen kommer att fortsätta öka. Man kan låna via sms. Vi har erbjudanden om räntefria lån som sköljer över oss dagligen. Man kan till och med få skuldsaneringslån till en ränta på 15 %. Många lockas att ta lån för att lösa sina skulder. Till slut sitter man där i skuldfällan.

Företagen, de hyllade, tar inget ansvar utan anser att det är kronofogden, det vill säga statens förlängda arm, som ska lösa deras problem. Och man kan handla med människors skulder.

Den här gruppen går runt i ett ekorrhjul och kommer nästan aldrig ur. Det är ränta på ränta på de här skulderna. Till slut orkar man knappt längre. Hur jag än betalar kommer jag aldrig till själva skulden. Hälsan försämras. Det blir svårare att få ett jobb, om man över huvud taget får ett, eftersom arbetsgivarna ofta också kollar upp ens ekonomi. Livet känns rätt meningslöst.

Vi behöver underlätta för att människor ska kunna göra rätt för sig, för det vill människor. Man skulle kunna lägga ett räntetak på dröjsmåls-räntan på 2 % över ECB:s styrränta, som man har gjort i Finland. Man kunde ha en absolut preskriptionstid på civilrättsliga fordringar gentemot privatpersoner, vilket man också har gjort i Finland. Där är tiden 15 år. I dag kan man ha en evighetslång preskriptionstid. Det gäller bara att påminna i rätt tid.

Vi skulle också kunna erbjuda sociala eller statliga saneringslån, vilket många länder i Europa faktiskt redan har infört. Det ger människor som i dag inte får banklån en möjlighet att slippa ta saneringslån på 15 % och ändå komma ur skuldfällan. Det ska självklart vara lån som man också har en möjlighet att betala tillbaka. Det ska vara ett kriterium, och de ska inte ersätta försörjningsstödet.

Man behöver se över inkassobolagens verksamhet. De blir alltmer aggressiva. De tar ränta på allt och tar betalt för varje litet utskick. Det blir många små summor som dras in med mycket aggressiva metoder.

Men vi behöver också arbeta förebyggande i skolor, eftersom 44 % av dem som har betalningsföreläggande hos kronofogden i dag är mellan 18 och 25 år. Det kräver ökade resurser till budgetrådgivning och konsumentvägledning, vilket saknas i borgerlighetens budget. Det kräver förebyggande arbete i skolor. Det kräver en ändring av marknadsföringslagen och större krav på företag som lättvindigt lockar med lån och köp utan någon djupare kreditprövning. Gränsen för när enklare kreditprövning behövs behöver sänkas.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Men framför allt, fru talman, känns det kasst att människor väljer att tjäna pengar på att utnyttja andra människor, andras utsatthet och andras olycka. Ett sådant samhälle vill åtminstone inte Vänsterpartiet ha.

Anf. 184 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag uppfattade att Ulla Andersson hade en annan ingång än hennes företrädare på posten som ekonomisk talesman, Lars Bäckström, brukade ha. Det var en helt annan infallsvinkel. Det är intressant att notera.

I den sista delen instämmer jag mycket, det är besvärligt med inkasoföretagen. Jag förstår att det är dålig konkurrens på det området så att många människor råkar illa ut. Jag tycker att det är en uppgift för den nya regeringen att se till att konkurrensen förbättras, därför att det är många som hamnar i skuldfällan.

Men det finns bara en lösning på det problemet, Ulla Andersson. Det är att människor får bättre köpkraft i grund och botten. Det måste vara fler som kan ha 100 % i lön. Vi måste se till att öka antalet som verkligen är i jobb. Tyvärr uppfattade jag inte något enda förslag från Ulla Andersson på den punkten.

Anf. 185 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag får börja med att tacka för frågan från Gunnar André. Jag tänker inte jämföra Gunnar med några andra folktoppartister. Det tänker jag avstå från.

Det är ganska typiskt att i borgerlighetens värld ska allting lösas genom konkurrens. Att köpa sig lycklig är tydligen den melodi som ni företräder. Jag trodde att lösningen på sådana här problem var ökad jämlikhet i samhället, att vi tar ett gemensamt ansvar och möjliggör bättre förutsättningar på arbetsmarknaden genom ökad trygghet, genom rimliga löner och inte låglönejobb som ni hela tiden föreslår.

Vilka är det som ska göra de här låglönejobben? Jo, det är människor som många gånger redan sitter fast i en mycket olycklig situation. Man har en visstidsanställning. Man kanske är arbetslös. Och man tvingas ut på arbetsmarknaden till 65-procentiga ersättningsnivåer. Det kan väl ändå inte vara en lösning på dessa problem. Snarare kommer problemen att öka.

Jag tycker att ni borde ta ert ansvar och se över de lagstiftningsområden som faktiskt finns och även lösa de här människornas problem.

Anf. 186 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det verkar som om Ulla Andersson inte alls har lagt märke till att ni under de senaste åtta åren i praktiken har varit med och regerat, även om ni inte formellt har varit med i regeringen. Det är som helt bortblåst. Alla dessa visstidsanställningar som ni nu går till attack mot är inte något som är riktat mot mig. Det är riktat mot Socialdemokraterna, som har varit med och drivit den politiken. Så är det på den punkten.

Sedan håller jag med om att det är många människor som har det väldigt svårt i vårt land. Jag efterlyser fortfarande vad man ska göra åt detta annat än att se till att de får bättre löner. Det går inte genom att man liksom försöker trola med knäna. Problemet är att alltför få människor i

landet har fasta jobb eller kan vara företagare. Det är det grundläggande problemet, inte det som Ulla Andersson talar om, en massa konstiga anställningsformer och så vidare. Det viktigaste är att vi måste få fler jobb så att människor har råd att leva på sin lön.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 187 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Det var just det som vi var överens om, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, att lägga fram förslag om en reform där vi minskar antalet visstidsanställningar. Jag sade tidigare att det finns 13 former i dag. Vi tycker att det är ett jättestort problem att över en halv miljon människor ska behöva springa in och ut i visstidsanställningar och inte veta hur deras ekonomi över huvud taget ser ut i morgon. Den reformen väljer ni att inte föra fram, eller hur? Det är inte vi som har valt att inte lägga fram det förslaget.

Sedan säger du att människor ska kunna leva på sina jobb. I er budget har ni förslag på ett jobb. Det är städtjänster, eller hur? Det är det enda konkreta förslag jag har sett i er budget. Jag tror inte att det är ett jobb med lön som man skulle kunna leva på. En av de utredningar som finns på det här området visar dessutom att det egentligen inte är ekonomin hos arbetsgivarna som de här människorna städar hos som är problemet. Problemet är att man har en kultur där man tycker att man inte har ansvaret att ordna trygga anställningsförhållanden och betala vettiga löner. Jag tycker att ni faktiskt behöver titta över det här inom er egen regering.

Anf. 188 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! När jag lyssnar på Ulla Anderssons anförande och andra vänsterinlägg, oavsett om de kommer från Ulla Anderssons Vänsterpartiet eller från andra partier till vänster, är det två aspekter som jag skulle vilja fästa uppmärksamheten på. Det ena är det lite föraktfulla uttryck om hushållsnära tjänster som vi hörde alldeles nyss. Städtjänster, sägs det med en släng precis på de sista stavelserna. Då är min konkreta fråga till Ulla Andersson: Tycker du att det finns fina och fula jobb?

Den andra frågeställningen som jag skulle vilja peka på är skatten. Ulla Andersson tillhör ju dem som hyllar beskattningen. Men en skatt som slår hårt är kommunalskatten. Den slår framför allt hårt mot låg- och medelinkomsttagare. Hur kommer det sig att där det finns vänstermajoritet bestående av s och v är man nästan systematiskt ute efter att höja skatten? I de kommunerna är också skatten generellt sett högre än i borgerliga kommuner. Slår inte kommunalskatten extra hårt mot låg- och medelinkomsttagare?

Anf. 189 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! I Vänsterpartiet är rätten till arbete det grundläggande, och vår budget bygger i väldigt stor utsträckning på det. Jag tycker att vi har en jobbpolitik. Jag tror snarare att du borde ställa dig själv den frågan eftersom ert förslag är just att det ska finnas låglönejobb som högavlönade ska ha rätt att utnyttja. Det är det hela problematiken handlar om och att ni män inte ska ta ert ansvar för städarbete hemma. Det blir ju kvinnor som får gå hem till andra kvinnor och städa. Kvinnor med lägre löner får gå hem till kvinnor med högre löner. Därmed slipper ni män ta ert ansvar.

Kommunalskatten är faktiskt en skatt som omfördelar mest. Om du tittar på den ser du att kvinnor betalar ungefär 53 000 kr i snitt per år och män 78 000 kr. De välfärdstjänster som produceras i kommuner är kvinnor i mycket större utsträckning beroende av på grund av de sociala könsroller som faktiskt finns.

Kommunalskatten i sig är faktiskt den mest omfördelande skatten i kronor och ören. Det behöver ni moderater titta över. Ni verkar inte riktigt insatta i den frågan.

Anf. 190 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Ulla Andersson säger: Ni män får ta ansvar för era hem. Jag betackar mig för att höra att Ulla Andersson vet exakt hur vi har organiserat det hemma i min familj. Jag tycker inte om den typen av tal om kollektiv skuld som Ulla Andersson och andra vänsterretoriker använder sig av.

Min grundinställning är att det inte finns en uppdelning i fina och fula jobb. Jag hör vad Vänsterpartiet säger. Jag hör vad andra vänsterpolitiker säger. Jag har en annan grundsyn. Jag tycker att det är bra att alla kan bidra i samhället. Det är bra att det finns olika sorters jobb.

Sedan var det frågan om hög respektive låg kommunalskatt. Man kan inte säga att det finns ett generellt samband mellan att ha hög kommunalskatt och bra produktion av tjänster i de kommunerna samt omvänt att låg kommunalskatt leder till sämre kommunala tjänster. Tvärtom. Snarare finns det ett omvänt samband. Just därför är det märkligt att det finns en blind fläck hos Vänsterpartiet när det gäller att acceptera hög kommunalskatt bara av ideologiska skäl.

Anf. 191 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Ett av Moderaternas problem är att man inte erkänner att det finns strukturer som underordnar kvinnor. Jag har svårt att förstå hur ni annars kan förklara att kvinnor tjänar mindre, att det inte är norm med heltidsanställningar inom kvinnors arbetsmarknadsområden, att det är kvinnor som till 80 % tar ut föräldraförsäkringen, att kvinnor har sämre tillgång till sjukvård och mediciner. Jag kan fortsätta med listan hela livet igenom.

Sedan säger ni att vi talar om en kollektiv skuld. Jag skulle bli lycklig om ni tog ett kollektivt ansvar. Det handlar om makt – en makt som män faktiskt tjänar på. Jag tror att debatten och lösningarna skulle komma längre om ni skulle våga ta en sådan debatt. Det finns strukturer, och vissa i dessa strukturer tjänar på att det är så.

Ja, det ska finnas olika sorters jobb. Det hoppas jag verkligen. Men varför ska det finnas så stora löneskillnader? Varför ska vissa ha rätten att slippa ta ansvar och kunna utnyttja andras otrygga levnadsvillkor?

Anf. 192 HANS WALLMARK (m):

Fru talman! Jag är en av riksdagens nyvalda ledamöter. Vi är ganska många – särskilt i den moderata gruppen där ca 70 av 97 riksdagsledamöter är nyvalda eller statsrådsersättare. Ursäkt därför en nykomling då jag i detta anförande mer önskar fästa uppmärksamhet på några i mitt tycke grundläggande samhällsfrågor än att jag kommer med exakta angi-

velser om procentsatser som bör ändras eller lagparagrafer som måste justeras.

Vad hjärtat är fullt av talar munnen.

Ledamöter av Sveriges riksdag – särskilt vi nyvalda – möts gärna av frågan om vilka förväntningar vi har. Vad förväntar vi oss av vår insats under kommande år? Fru talman, den frågan är egentligen inte särskilt intressant. Ett långt viktigare spörsmål är väl vad medborgarna och den breda allmänheten förväntar sig av oss folkvalda.

I samband med statsministerns regeringsförklaring och finansministerns budgetpresentation underströks gång efter annan att en av alliansregeringens viktigaste uppgifter är att göra något åt bristen på jobb och det utanförskap som finns i samhället. Framgången i detta uppdrag blir en av de politiska linjaler regeringens arbete kommer att mätas efter om fyra år. Det var också en av förklaringarna till att så många väljare gav de borgerliga partierna och de borgerliga kandidaterna sitt förtroende i årets val att vi fick till stånd en efterlängtd maktväxling i Sverige.

Men jag tror att det finns fler frågor som också anses viktiga. Det finns en önskan om ett förnyat Sverige med större plats för enskilda initiativ, människor i samarbete och att de ideella krafternas arbete bättre ska ses och lyftas fram. Till min glädje har organisationen Forum för frivilligt socialt arbete i dagarna här i riksdagshuset delat ut en skrift med titeln *Samhället är större än staten*.

Fru talman! För egen del kan den titeln tjäna som rubrik både för det jag säger i dag och för det jag önskar ska präglade politiska arbete både jag och mina riksdagskolleger kommer att lägga ned under kommande år. Jag är nämligen rädd för att vi i Sverige har börjat vänja oss vid att socialt arbete och hjälp till svårt sjuka, handikappade och människor med psykiska eller fysiska problem endast kan och bör utföras av företrädare för de offentliga systemen, myndigheterna och organen. Men jag tror inte att brödet till den hungrande är sämre bara för att det delas ut av en kristen hjälporganisation eller att missbrukaren eller den till fängelsestraff dömda fången får en mindre stödjande arm bara för att den räcks fram av en person från en ideell organisation. Tvärtom tror jag att ett gott samhälle skapas av att den gemensamma myllan hålls samman av en mängd olika rotträdar.

Just därför behöver vi se alla landets kyrkor, församlingar och samfund. Just därför behövs allt från Stadsmissionen till Rädda Barnen, Röda Korset och landets tusentals och åter tusentals idrotts- och kulturföreningar.

Vad Sverige behöver är en medveten politik som gör det möjligt för dessa hjälpende och stöttande händer att få ett större ansvar och därmed också ekonomiska förutsättningar för sina insatser. Även om vi via skatten finansierar många av våra välfärdstjänster som erbjuds är det viktigt att andra utförare tillåts. Det kan till exempel vara skolor och fritidshem på entreprenad. Det kan vara sjuk- och hälsovård samt missbrukshem som drivs av exempelvis kyrkliga stiftelser eller föreningar. Det kan vara idrottsplatser som tas om hand av föreningslivet självt.

På så sätt är vi med och skapar ett samhälle som är större än staten. På det sättet är vi med och förverkligar det statsminister Fredrik Reinfeldt slog fast i alliansens regeringsförklaring: ”Grunden för trygghet och gemenskap läggs i ett starkt civilt samhälle, såsom föreningsliv, idrotts-

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

rörelser, kyrkor, samfund och ideella organisationer. Solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement till ett samhälle som i högre grad präglas av medmänsklighet, ansvarstagande och idealitet.”

Ytterst handlar allt detta om ideologi. Jag ansluter mig till den polska Nobelpristagaren och underbara poeten Wisława Szymborska som i dikten Utopia just avvisar alla förenklade lösningar och självklara svar. Det finns nämligen inte endast en lösning, och således kan det offentliga inte svara för allt. Utopia för henne är följande:

En ö där allting bara klarnar
Ju längre in i snåren, ju bredare öppnar sig Självklarhetens dal.

Och vidare skriver hon:

Finns det något tvivel, så skingras det av vinden.
Ekot tar till orda utan anrop, förklarar så gärna världarnas hemligheter.

Men poetens mästerliga förklaring lyder:

Ön är trots sin tjusning öde, och på stranden syns små märken av fötter, samtliga vända i riktning mot havet.
Som om man bara begett sig härifrån och utan återvändo sänkt sig i djupet
I ett liv man inte begriper.
Det livet man inte begriper är alltid större än staten!

Anf. 193 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Det var trevligt att vi fick höra några citat från regeringens företrädare. Eftersom de inte är här kan det vara trevligt att Hans Wallmark får citera dem på olika sätt så att vi ändå får höra vingslagen av den ideologi som ska vara vägledande för hela Sverige.

Jag tror också att politik mycket handlar om ideologi. Er människosyn går ut på att det ska vara större skillnad. Eftersom Hans Wallmark citerade Reinfeldt tidigare kan jag berätta att jag lyssnade på ett av hans tal när han i det talet 17 gånger sade att det skulle vara större *skillnad* mellan dem som jobbar och dem som inte har något jobb, att det skulle vara större *skillnad* mellan dem som är sjuka och dem som är friska. Incitamentet, den stora skillnaden, skulle göra att de nya jobben skulle komma så där automatiskt. Det är det som er människosyn går ut på, nämligen att de stora skillnaderna i ert samhälle ska finnas och att man ska arbeta sig upp i karriärstegen. Vi socialdemokrater har i stället en människosyn som går ut på att alla är lika värda. Vi tror på att hålla ihop grupperna.

Tror du verkligen på att de låglönejobb som folk inte kan leva på ska leda till att Sverige får en lägre arbetslöshet när ni i själva verket har skrivit att arbetslösheten kommer att öka från årsskiftet?

Anf. 194 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Monica Green sade att Fredrik Reinfeldt i ett anförande hade sagt något 17 gånger. Jag har nu suttit i kammaren någon timme, och jag tror att jag har räknat till minst 17 gånger då socialdemokrater

eller vänsterpartister dels har påpekat att det inte finns någon regeringsföreträdare i kammaren för närvarande – budskapet har gått fram – dels har påpekat att regeringens budgetpolitik inte är speciellt bra. Även det budskapet har gått fram. I det senare delar jag inte slutsatsen.

Jag citerade två personer. Den ene var Fredrik Reinfeldt, och han är inte här. Den andra var Wisława Szymborska. Hon är förvisso inte heller här, men jag tror att hon andligen kan finnas här. Dessutom tror jag att en poet aldrig tillhör en enskild regering utan tillhör något slags kollektivt medvetande.

Monica Green avslutade med en fråga, och mitt svar är: Jag tror inte att det finns, på det sättet som ni försöker konstruera, fina och fula jobb.

Anf. 195 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Nej, jag konstruerar inte de fula och fina jobben. Det är ett påhitt från er sida, från högerregeringens sida, att påstå att jobb är fina och fula.

Däremot kan jag konstatera att det ni föreslår är låglönejobb, att det är en låglönemarknad som ni ska erbjuda de människor som i dag är arbetslösa, att det är lägre löner som vi ska möta framtiden med. Vi socialdemokrater tycker att det är bättre att hålla ihop grupperna, att se till att alla är med, att vi har högre löner och att vi har höga ersättningar den dagen som något drabbar oss.

Vi har en annan människosyn, för vi tror på alla människors lika värde. Vi tycker inte att man är sämre för att man råkar bryta benet eller för att det företag som man har jobbat på har lagt ned. Vi tror på människors lika värde och att man ska kunna vidareutbilda sig och kunna skaffa sig en ny start i livet. Det tar ni ifrån dessa människor i dag. Ni skickar ut dem i öppen arbetslöshet från årsskiftet, och det beklagar jag.

Anf. 196 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Monica Green säger att hennes politik går ut på att man ska hålla ihop. Jag tycker att det finns något sympatiskt i det. Därför har jag också reagerat mot att vi lever i ett samhälle med ett så stort utanförskap, att det är så många människor utanför den ordinarie arbetsmarknaden. Om ni tycker om en politik som vill hålla ihop borde ni gilla en politik för att få fler i sysselsättning, för att få fler jobb. Det var det alliansen gick till val på. Det är det som präglar den budget alliansen har lagt.

Jag sade också i mitt anförande, som Monica Green har tagit två repliker på, att jobben blir en av de politikens linjaler som den här regeringen kommer att mätas med om fyra år. Låt oss återkomma i debatten, och säkerligen i valrörelsen 2010, och mäta alliansregeringen när det gäller jobben. Jag tror att det är den politik som regeringen har lagt som kommer att hålla ihop Sverige, i stället för att separera och skilja så som vi har upplevt ett antal år nu.

(Applåder)

Anf. 197 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Det är lite intressant: Ena gången är det en och en halv miljon som står utanför arbetsmarknaden, och nästa gång är det en miljon. Och så läser man alliansens budget med förhoppning om dynamiska

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

effekter som ska ge 67 000 nya jobb. Det är mycket intressant, tycker jag.

Jag kan fortsätta, för då förstår jag vad människor i stället ska göra. Det är socialt frivilligt arbete. Det blir också en konsekvens när man tänker på de stora skattesänkningar som ni föreslår.

Visst är socialt frivilligt arbete oerhört viktigt, men när det ersätter det samhälleliga ansvaret blir det problem. Vi ska ta till vara de resurser och den kraft som finns hos människor, men det ska inte ersätta det samhälleliga ansvaret, vilket ser ut att vara er lösning. Det har också varit er lösning genom tiderna. Vi har haft det här samhället en gång i tiden, och vi har valt att lämna det bakom oss.

Dessutom visar andra undersökningar att just kvinnor som lever under fattiga förhållanden väljer bort hjälp från släktingar och vänner och så vidare därför att de inte vill vara beroende av någon sorts välgörenhet. Hur ser du på den problematiken?

Anf. 198 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att Ulla Andersson pekar på det ideologiska svalg som finns i kammaren mellan vänsterkrafterna och oss som tillhör borgerligheten. Jag tror att samhället är mycket större än staten. Jag tror att hjälp och stöd, att resa människor, kan förmedlas av många fler än kommunalarbetare, statligt anställda och de som är anställda av landstinget. De utför bra och viktiga uppgifter. Men det är oerhört viktigt att vi också ser de andra insatser som görs för hela samhället via de frivilligorganisationer och de ideellt arbetande krafter som finns.

Sedan undrade Ulla Andersson huruvida det var en miljon eller en och en halv miljon människor som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden. Det är glädjande att ni i Vänsterpartiet har kommit så långt att ni är beredda att diskutera huruvida det är en miljon eller en och en halv miljon människor som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden. I mitt tycke är det tillräckligt många för att vi ska inse att vi har problem i vårt land.

Anf. 199 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra vurmandet från högern för frivilliga krafter, eftersom det är vänstern som oftast deltar i detta frivilligarbete. Om man räknar antalet medlemmar och antalet aktiva kan man se att det bland de frivilliga är en dominans på vänsterkanten. Det säger en hel del om vad människor står för.

Du säger att du är jätteglad över att jag diskuterar människor i utanförskap. För att vi ska nå målet om full sysselsättning i Sverige behövs det ungefär 350 000 nya jobb. Ni går ut med att öka arbetslösheten, och ni säger att ni ska skapa 67 000 nya jobb med dynamiska effekter. Tydligt ska då resten jobba i frivilligsektorn. Eller hur ser ni på det?

Jag tycker att ni dessutom använder våra skattemedel med era egna definitioner och lägger dem utanför arbetsmarknaden, till exempel i vårdnadsbidraget. Det är också ett sätt att ställa människor i utanförskap. Det tycker ni att vi ska använda våra skattemedel till. Det vore väl bättre att se till att dessa människor som är sjuka eller arbetslösa får trygghet med god ekonomisk ersättning från våra försäkringssystem.

Anf. 200 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag ska säga tre saker när det gäller Ulla Anderssons inlägg. Det första är att hon för en stund sedan recenserade hur det såg ut vad gällde arbetsfördelningen i våra hem. Det kunde hon inte.

Det andra är att hon nu vet exakt hur Frivillig-Sverige är uppbyggt vad gäller politisk preferens. Jag är inte säker på att hon har alldeles rätt i det heller.

Sedan, som jag sade i mitt anförande, blir jobben en av de viktigaste politiska linjaler som vi kommer att använda för att mäta den här regeringens politik under de kommande fyra åren. Låt oss återvända till det.

Avslutningsvis pratar man om skattesubventionerade tjänster. Det bygger på ett resonemang som säger att allt ska beskattas till 100 %, och det som är under 100 % är i så fall att betrakta som en subvention. Jag har ett helt annat förhållningssätt i synen på skatter än vad Ulla Andersson och Vänsterpartiet har.

Anf. 201 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Jag har också lagt märke till skrivningen i regeringsförklaringen, och jag ska läsa den en gång till. Vi lägger tydligen in helt olika saker i vad som står där.

”Grunden för trygghet och gemenskap läggs i ett starkt civilt samhälle, såsom föreningsliv, idrottsrörelser, kyrkor, samfund och ideella organisationer. Solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement till ett samhälle som i högre grad präglas av medmänsklighet, ansvarstagande och idealitet.”

Som argument för att göra det här systemsiftet använder man sig av några citat, men jag saknar citat från företrädare för föreningsliv, idrottsrörelser, kyrkor, samfund och ideella organisationer som tycker att det är den här tolkningen som ska gälla.

Anf. 202 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag är inte riktigt säker på att jag exakt förstod Krister Örnfjäders inlägg. Men om han misstror att det skulle finnas till exempel idrottsföreningar som vill ta över skötseln av idrottsplaner och simhallar tror jag att han har fel.

Om han tror att det finns kyrkor och församlingar både med kristen konfession och med andra religiösa inriktningar som inte känner att de både kan och skulle vilja ta ett större samhällsansvar tror jag att Krister Örnfjäder har fel. Jag tror att det finns många ideellt arbetande krafter som både skulle vilja synas mer i samhället och höras mer i samhället och som skulle vilja få uppskattande ord för de oerhört stora insatser de gör. Jag tillhör den typen av politiker som vill det här, möjligtvis i motsats till Krister Örnfjäder.

Anf. 203 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Jag är helt övertygad om att det råder en stor skillnad där mellan oss två, men det står faktiskt att solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement. Det handlar inte om några enstaka fotbollsplaner eller om att man ska göra något som att gå ut med någon som är inom åldringsvården eller läsa en bok. Man pratar om att man ska göra om det system som finns i dag till ett komplement till frivilliga

krafter. På något annat sätt kan man väl inte läsa det som står skrivet? Det tror inte jag att de frivilliga organisationerna har möjlighet att utföra. Jag tror i stället att vad man är ute efter är att nedmontera välfärdssystemen. Sedan får väl folk klara sig bäst de kan.

Anf. 204 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag tror att Krister Örnfjäder kraftigt övertolkar skrivningarna i regeringsförklaringen. Jag tror att han kraftigt övertolkar dem för att han möjligtvis är lite skumögd av ideologiska skäl inför det som sker i dag. Mycket av den kärlek, den trygghet och det stöd som finns i dag finns oftast i familjerna och är på inget sätt en statlig, landstingskommunal eller primärkommunal uppgift. Jag tror att mycket av det vi uppskattar som glädje och positivt i vår tillvaro får vi genom förenings- och ordensliv, via ett arbete tillsammans med andra människor. Det utförs inte via staten, landstingskommuner eller primärkommuner. Jag tror att redan i dag utförs mycket av tryggheten och det goda i livet långt bortom stat, landsting och kommun.

Anf. 205 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Jag tillhör delegationen från Stockholms län. För att vara mer exakt så kommer jag från Solna.

Moderaterna i Solna fick i kommunvalet nästan hälften av rösterna. Vi håller på att analysera just nu vad det kan bero på. En viktig del av förklaringen är självklart att vi har Sveriges lägsta kommunalskatt och att vi dessutom för en aktiv näringslivspolitik i kommunen. I kombination med en stark ambition att också få in människor i arbetslivet har det lett till att både utbudet och efterfrågan på arbetskraft har ökat. Vi har som ett resultat av det fått minskad arbetslöshet i kommunen.

Det kan man konstatera är någonting som den statliga arbetsmarknadspolitiken inte har lyckats med. Så på det sättet är det anmärkningsvärt, om man till exempel tittar på Riksrevisionens rapport i ämnet som kom strax före valet.

Givet de regler som styr kommunen kan man konstatera att vi har lyckats väl i Solna. Men tyvärr får vi inte fullt ut se konsekvenserna av den politik som vi för, för på samma sätt som det inte lönar sig att arbeta i Sverige på grund av de höga inkomstskatterna lönar det sig också väldigt dåligt för kommuner att driva en ansvarsfull tillväxtpolitik. Om det är de höga inkomstskatterna som gör det olönsamt att jobba är det skatteutjämningen som gör det olönsamt för kommuner att föra en tillväxtpolitik. Kompensationsgraden i den kommunala inkomstutjämningen skulle man kunna jämföra med marginalskatten på arbete. För kommuner som betalar en inkomstutjämningsavgift är kompensationsgraden 85 %. För kommuner som tar emot inkomstutjämningsbidrag är den 95 %, vilket innebär att resultatet blir en i stort sett totalt utjämnad kommunal ekonomi.

Det här innebär att kommunens invånare inte får se resultatet av den kommunala politiken. De kan inte heller ställa företrädarna till svars i och med att resultatet försvinner genom utjämningen. Den ekonomiska tillväxt eller brist på tillväxt som kommunpolitiken medför försvinner genom den statliga utjämningen, eller konfiskeringen som man kanske skulle kunna kalla den.

Det är inte bara en fråga om ekonomisk omfördelning. Det är också självklart en fråga om kommunalt självstyre och tydliga demokratiska spelregler, att kommunens invånare själva får styra över vilken politik som ska föras lokalt. Det är Stockholmsregionen som drabbas hårdast av de omedelbara konsekvenserna av den här omfördelningen, men på längre sikt drabbas även resten av landet av att man missgynnar en politik för högre tillväxt.

Med det här som utgångspunkt lade samtliga allianspartier fram reservationer alternativt särskilda yttranden i den remiss som Sveriges Kommuner och Landsting lade fram med anledning av att 2005 års skatteutjämningsystem infördes. De krav som allianspartierna ställde var att systemet inte får stå i konflikt med det kommunala självstyret, att systemet ska vara acceptabelt för landets alla kommuner och att systemet inte ska straffa tillväxt. Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet ville alla sänka kompensationsgraden till 80 %. Kristdemokraterna ville ta ett steg till och helt avskaffa inkomstutjämningsavgiften. Jag hoppas att vi nu kan se att de förändringarna i systemet också genomförs under den här mandatperioden.

Anf. 206 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra att man inte från storstäderna vill vara med och solidariskt se till att människor i hela landet kan leva. Jag undrar om ni har Centern med er på det förslag som ni pratar om nu, att ni ska avskaffa det kommunala skatteutjämningsystemet, alltså solidariteten mellan kommuner. Kommunerna i tillväxtområdena, storstadsområdena, delar med sig till människor i andra delar av landet för att de också ska kunna ha en bra välfärd i form av skola, vård och omsorg. Vad säger du till de människor som bor i Gullspång, Skara, Karlsborg och Tidaholm om de skulle förlora sin välfärd för att ni i tillväxtområdena skulle få det bättre? De kommer också att förlora på ert förslag om fastighetsskatt. Ni ska ha sänkt fastighetsskatt medan våra invånare i Skaraborg ska få en högre fastighetsskatt. Vad säger du till dem i Skaraborg?

Anf. 207 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Skillnaden i skattekraft är inte så extremt stor. Den ligger på ungefär 79 % i den kommun i landet som har lägst skattekraft. Några enorma skillnader finns inte. Det borde vara fullt möjligt för samtliga kommuner i Sverige att klara sig även med en något mindre utjämning.

Det är inte så att jag eller mitt parti eller regeringen för den delen har lagt fram något förslag om att slopa skatteutjämningen. Det som jag hänvisade till här var den reservation som fanns till Sveriges Kommuner och Landstings remiss. Det är företrädare för kommuner och landsting runtom i Sverige. Det är ingenting som regeringen har med att göra.

Vad det gäller den regeringspolitik som kommer att föras på området får man väl ställa frågan om det till någon företrädare för regeringen.

Anf. 208 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Det hade jag gjort om det hade varit någon från regeringen här, men regeringen har ju valt att inte delta, att inte vara med i den här parlamentariska debatten. Det beklagar jag. Men du är säkert med på gruppmöten där ni bestämmer om er politik i de borgerliga partierna. Jag

undrar om du kritiserar din nuvarande regering för att de inte lägger fram ett sådant förslag. Är det det som du står i talarstolen och säger? Jag undrar också hur det går på gruppmötena mellan Centern och er i den här frågan.

Anf. 209 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Vad gäller regeringens deltagande i debatten är jag helt ny här och har inte koll på vilken praxis som gäller, så det har jag inga kommentarer kring.

Min inställning till skatteutjämningen är att den ska minska, och det kommer jag att framföra under den här mandatperioden. Nu har det inte hunnit gå så lång tid, och man får ju prioritera vad som är viktigast att göra först. Vi har valt att fokusera på en politik som gör det mer lönsamt att arbeta. Min förhoppning är att vi ska hinna in på också denna fråga under mandatperioden och kunna minska skatteutjämningen.

Anf. 210 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Nu har Monica ställt ganska många av de frågor jag ville ställa, men någonting som får mig att reflektera är detta ständiga ifrågasättande av solidaritetsbegreppet i det svenska systemet. Jag börjar nästan undra om Moderaterna är allergiska mot ordet solidaritet.

Ni säger att ni är emot utjämningssystemet som faktiskt är ett sätt att göra så att hela Sverige ska leva, vilket också några av era regeringsrepresentanter brukar säga. Ni är emot omfördelning av skatter. När ni väljer att sänka skatter sänker ni skatterna mest för de höglönlade. Det skulle vara väldigt intressant för mig att få reda på om ni ifrågasätter alla utjämningssystem vi har i Sverige – från höglönlade till människor med mindre inkomster, från män till kvinnor och nu också mellan kommuner. Ifrågasätter ni alla de systemen?

Anf. 211 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Nu står inte jag här som företrädare för samtliga moderater utan i första hand som företrädare för min egen uppfattning i den här frågan.

Jag har inte sagt att skatteutjämningen ska avskaffas. Det är ingenting som Moderaterna driver. Däremot kan jag säga att jag tycker att skatteutjämningen ska minska och att vi ska sänka kompensationsgraden.

Vad gäller solidaritetsbegreppet finns det självklart alltid en balansgång mellan å ena sidan att ha ett system som gynnar tillväxt och å andra sidan att ha en jämn fördelning. I dagens system har man i princip till hundra procent gått i den riktningen att man förespråkar en jämn fördelning, vilket innebär att drivkrafterna för tillväxt är närmast obefintliga. Jag tycker att den balansen borde ändras så att vi fokuserade mer på hur man kan skapa nya resurser och inte enbart på hur man kan fördela de resurser som finns.

Anf. 212 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ber om ursäkt att jag trodde att en moderat skulle känna till Moderaternas politik. Jag trodde att ni visste vad ni stod för politiskt.

Vi är faktiskt beroende av varandra i Sverige. Stockholm skulle inte fungera utan Norrland, till exempel. Eftersom du säger att det kommunala självstyret ska vara starkt skulle det vara lite intressant att veta vad ni tycker om de så kallade vattenkommunernas krav på att 1 öre per kilowatt ska gå tillbaka till Norrlandskommunerna. Är det också någonting som ni kan tänka er att stödja? Det tycker jag skulle vara väldigt bra, för sådana motioner har Vänsterpartiet väckt i många år.

Anf. 213 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Min uppfattning är inte att ett visst företags geografiska läge ska avgöra var pengarna hamnar. Självklart är det ägandet av företaget som avgör var pengarna hamnar.

Regionalpolitik

Anf. 214 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Jag tänkte hålla ett rent regionalpolitiskt tal med utgångspunkt i behoven i Kalmar län. Det vore intressant om den föregående talaren nu lyssnade till hur man kan ha det i andra delar av landet än de direkta tillväxtområdena. Det kan ge lite perspektiv på tillvaron om inte annat.

Fru talman! Globaliseringen av svenskt näringsliv har slagit hårt mot Kalmar län. Nedläggningen av Electrolux i Västervik och Bombardier Kalmar är två exempel. Jag är trots detta övertygad om att länet har goda möjligheter att klara den omställning som en ny tid och nya förutsättningar kräver. Kalmar län ska därför gå före och vara en föregångsregion i omställningen till ett hållbart samhälle.

Vårt län har unika förutsättningar för att lyckas. Redan i dag är Kalmar det län i Sverige som har flest miljösysselsatta personer. Det handlar om människors och djurs hälsa, ekonomi, tillväxt och jobb, regional utveckling, livskvalitet, trygghet och att värna det unika naturlandskap som finns i Kalmar län. Jag ska peka på några viktiga områden för att utveckla Kalmar län och för att klara den omställning av näringslivet som nu sker.

Fru talman! Ett populärt begrepp är regionförstoring. Det ska givetvis inte bara diskuteras i storstadsområden utan i lika hög grad i Kalmar län. De tre residenskommunerna Kalmar, Växjö och Karlskrona måste knytas närmare varandra. Den norra länsdelens kontakter med Östergötland, bland annat Linköping, måste stärkas.

För att regionförstoringen ska bli framgångsrik krävs det goda kommunikationer. E 22 är livsnerven i Kalmar län som binder samman trafiksystemen i sydöstra och södra Sverige samt östra Europa. Kust-till-kust-banan binder samman de tre residensstäderna Kalmar, Växjö och Karlskrona. För att utveckla arbetsmarknads- och högskoleregionen behöver de satsningar som redan är beslutade för banan snarast genomföras. Moderna och snabba järnvägstransporter behövs även i de norra länsdelarna. Stångådalsbanan och Tjustbanan behöver elektrifieras och moderniseras för att öka tillgängligheten till Linköping och Jönköping. En annan angelägen åtgärd är att bygga ut trafiken med både färja och flyg mellan sydöstra Sverige och länderna runt Östersjön. Den befintliga Gotlandstrafiken via Oskarshamn bör utvecklas med förbindelser via

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi och skatter

Regionalpolitik

norra Öland och fastlandet, samtidigt som trafiken till Baltikum uppmuntras. Länets tre flygplatser i Hultsfred, Kalmar och Oskarshamn är oerhört viktiga för det lokala näringslivet. Att snabbt komma till Stockholm och Köpenhamn med flyg för att därmed kunna resa vidare ut i världen är avgörande för det lokala och regionala näringslivets utveckling.

Fru talman! Högskolan i Kalmar har fått en mycket stor betydelse för länet. Utvecklingen av högskolan måste fortsätta. Målet måste vara att den stärker sin position som hela länets högskola. Det är inte minst viktigt att möjligheterna ökar att studera på distans. Flera kan då studera och bo kvar i hemkommunen. Rock City i Hultsfred och Designhögskolan i Kalmar/Nybro är goda exempel som måste följas av flera. Jag vill se en fortsatt utbyggnad av högskolan och dess forskning med ökad inriktning på miljösektorn.

Fru talman! Det är viktigt att bevara och utveckla den basindustri vi har i länet. I iveren att hitta nya verksamheter får vi inte tappa bort de utvecklingsmöjligheter som finns hos redan existerande företag. Men det handlar också om att stödja ett nyföretagande som utgår från bland annat bioteknik, livsmedelsteknik och miljöteknik. Jag vill som exempel peka på den företagsutveckling som pågår i Västervik. Där finns bland annat ett stort antal små och medelstora företag inom båtindustrin som arbetar med plast och kompositer. En handlingsplan har tagits fram med syfte att stödja små och medelstora företag. De stöds med statligt regionalstöd och mål 2-medel. Detta är ett exempel på hur staten samverkar med lokala och regionala intressenter för att utveckla näringslivet och stärka arbetsmarknaden. Det är angeläget att en sådan samverkan kan fortsätta.

Fru talman! Jag har ytterligare exempel som jag skulle kunna nämna. Det handlar om vindkraft. Det handlar om upplevelseindustrin där vi har Astrid Lindgrens värld i Vimmerby, södra Ölands världsarv, visfestivalen i Västervik, Salve i Kalmar, Glasriket i Nybro och Rock City i Hultsfred som några exempel. Det handlar om utvecklingen av kärnkraften. Det handlar om utvecklingen av de gröna bränslena.

Jag har här försökt redovisa ett antal angelägna insatser för att utveckla Kalmar län. Av redovisningen framgår att länets eget engagemang är stort och initiativkraften god.

Att det här finns kvar är en nödvändig förutsättning för en fortsatt utveckling i Kalmar län. Men staten måste också fortsätta att ta sitt ansvar på samma sätt som man gjort exempelvis med etableringen och utvecklandet av högskolan.

Anf. 215 GUNILLA WAHLÉN (v):

Fru talman! Vänsterpartiet ser det som en självklarhet att alla människor ska kunna välja var de vill bo. Sveriges befolkning ska kunna bo, leva, arbeta och åldras i hela Sverige. Vi är på rätt väg. En ort som Åre och län som Västerbotten och Norrbotten har en alltmer ökande tillväxt.

I mitt eget hemlän Västernorrland ökar småföretagandet bland såväl kvinnor som män. Besöksnäringen slår rekord. Framtidstron är stor i våra regioner – detta tack vare vår politik tillsammans med den förra regeringen med bland annat en medveten och strukturerad satsning på fungerande arbetsmarknadsregioner och ett fungerande utbildningssystem i hela landet.

Arbetsmarknadspolitiken och full sysselsättning har tillsammans med vård, skola och omsorg högsta prioritet för Vänsterpartiet. Sysselsättningsmålen ska uppnås. Vi vill bryta ned dem till regional nivå för att kunna styra resurser dit där de bäst behövs, och vi har i alla budgetförhandlingar slagits för satsningar som stärker kommunernas ekonomi.

Staten ska självklart ta ett övergripande ansvar vad gäller en rättvis regional fördelning. Samtidigt är det grundläggande att de reella besluten involverar de människor som berörs. Vi behöver väl fungerande arbetsmarknadsregioner i folkvalda länsparlament som beslutar om och samordnar vård, kommunikationer, arbete och näringsliv. Detta ska ske i samverkan mellan byautvecklingsgrupper, kommuner och näringsliv.

Kvinnor och män måste ges samma förutsättningar att delta i det lokala och regionala utvecklingsarbetet, för annars har vi ett demokratiproblem.

Men den yttersta förutsättningen för att människor ska kunna leva och bo på landsbygden är att det finns arbete åt alla. Vänsterpartiet vill skapa jobb både inom den offentliga sektorn och inom näringslivet genom stimulanser. Målet för Vänsterpartiet är att människor ska få arbete där de bor!

Svensk basindustri kommer till stor del från våra naturtillgångar – från skogen, gruvorna och vattnet och från jordbruket. Svensk export bygger till allra största delen på den produktion och de företag som finns i anslutning till basindustrin och energi- och miljötekniksektorn.

Fru talman! Turism är ett bra exempel på småföretagande och är den näring som växer snabbt för tillfället. Vi vill att det ska satsas ordentligt på turismen i dess vida bemärkelse. Det kan vara inom kulturområdet, rese- och restaurangnäringen och ekoturismen. Turismen ser olika ut på landsbygden och i storstaden, men den är viktig på arbetsmarknaden och i tillväxtnäringen.

För att de små företagen ska kunna växa behövs det en välutbildad arbetskraft som har bra och förutsägbara regler för anställningstrygghet, löner och rätt till kollektivavtal. Regeringens försämringar för arbetstagarer gör livsvillkoren oförutsägbara och otrygga särskilt i regioner med en liten arbetsmarknad.

Tänker den borgerliga regeringen lägga fram ett strategiprogram för turistnäringen?

Fru talman! Infrastruktur är en av de viktigaste byggstenarna vad gäller landsbygdens fortlevnad. Det gäller vägarna. Bredbandsutbyggnad och utbyggnad av mobilnätet sker inte med hjälp av marknaden i alla regioner.

Tänker regeringen ta sitt ansvar för att infrastrukturen byggs ut och förbättras även i Norrlands inland och på öarna?

Människor måste känna sig trygga i förvisningen om att ha tillgång till nödvändiga dagligvaror. Det är en rätt att alla människor i hela Sverige ska ha tillgång till grundläggande service. Det gäller till exempel vårdcentral, tandvård, apotek, handel, skola och bibliotek. Detta måste ske i samarbete mellan stat, kommun och det privata för att säkra tillgängligheten av god service på landsbygden. Marknaden klarar inte att garantera mindre orter tillgänglighet och välfärd.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

Har den borgerliga regeringen gjort analyser och konsekvensbeskrivningar av hur privatiseringshysterin, privatiseringsmantrat, kommer att påverka de äldre, de sjuka, barnen och de som valt att inte flytta till storstädernas bostadsbrist och kösamhälle?

Fru talman! Utbildning är av stor vikt för kvinnor och män i alla delar av landet. Många behöver en andra chans att komma in på arbetsmarknaden genom vuxenutbildning och omskolning.

Vi vill satsa på lärcentra. Vi vill behålla folkhögskolan och komvux. Vi vill fortsätta att utveckla distansutbildningen vid universitet och högskolor.

Regeringens politik riskerar att återskapa den flyttlasspolitik som tidigare fanns då de arbetslösa till varje pris ska anpassa sig till marknadens villkor.

Vad tänker regeringen göra för att säkra en arbetsmarknad i hela landet? Ska det finnas utbildning i hela landet?

För att hela Sverige ska leva krävs det solidaritet och samverkan. När arbetsmarknadsregioner får bakslag i form av stora statliga neddragningar är det naturligt att de får hjälp av andra delar av landet för att klara påfrestningarna.

Med den nya regeringens förslag om nedläggning, omstrukturering av myndigheter och utförsäljning av statliga företag kommer många av våra arbetsmarknadsregioner att skadas, och arbetslösheten kommer att stiga i dessa regioner.

Har den borgerliga alliansen en plan för hur ersättningsjobb ska skapas exempelvis i Östersund och Sundsvall och på Gotland då man lägger ned myndigheter eller företag som finns på orten?

Vänsterpartiet menar att regionalpolitiken kräver en rad åtgärder på olika politikområden. Vi menar också att kommuner, landsting och hela välfärdspolitiken måste bygga på ett ansvar. Jag har sökt ett svar i budgeten.

Hur ser regeringens aktiva, ansvarsfulla och uthålliga regionalpolitik ut?

Anf. 216 ROLF K NILSSON (m):

Fru talman! Just nu pågår arbetet i den så kallade Ansvarskommittén, som i februari nästa år ska komma med förslag om hur den politiska makten ska delas upp. Arbetet ska resultera i förslag om på vilka politiska nivåer beslut ska fattas och var ansvaret ska ligga. Men det ska också finnas förslag om hur Sverige ska indelas geografiskt för att de politiska besluten ska få bästa effekt. Man talar nu öppet om att dela in Sverige i regioner som ska vara tillräckligt stora och funktionella för att kunna handha de uppgifter som åläggs dem.

Arbetet i Ansvarskommittén har varit hemligt för den stora delen av Sveriges befolkning och för flertalet politiker och beslutsfattare. Det är en liten grupp med anslutna experter som skissar, prövar, förkastar och godkänner.

Ordet ”regioner” och framför allt ordet ”regionalism” har varit ord som politiker i karriären inte ska använda sig av. Regionalism och ökat regionalt självstyre har varit oönskade inslag på den svenska politiska agendan. Trots detta pågår sedan ett antal år tillbaka ett regionförsök i Sverige – ett regionförsök med många begränsningar och förbehåll. Men

trots dessa händelser har regionaliseringen visat sig fungera bra, och ett utökat självbestämmande har alltmer förts fram som den enda rimliga vägen att gå.

Tyvärre har man tidigare från centralmaktens sida visat på såväl oförstående som direkt motstånd till sådana tankar. Förhoppningsvis är vi nu inne i en brytningstid då regioner efterhand kan accepteras som en naturlig del i den svenska statskonstruktionen och som en naturlig del i den svenska och den europeiska demokratin. Men då ska det vara regioner byggda underifrån med ett acceptabelt antal minsta gemensamma nämndare – en förutsättning för att regionerna ska fungera. Regioner konstruerade uppifrån för att staten ska bli mer effektiv i sin maktutövning är i nästan alla kända fall någon form av övergrepp på redan existerande och fungerande samhällsmönster och gemenskaper.

Att låta regioner få ett utökat självbestämmande i en rad frågor är ett led i en demokratiseringsprocess, ett förverkligande av subsidiaritetsprincipen – tanken att besluten ska fattas så nära de berörda som möjligt.

När det gäller det regionala självstyret ska vi inte heller vara rädda för att se på lagstiftningsområdet. Sverige ser inte likadant ut sett från norr till söder eller från öst till väst. Inte heller är det samma förhållanden som råder i Gällivare som i Skåne och inte heller samma på Tjörn som i Stockholm. Därför är det inte heller rimligt att lagar och regelverk ska se exakt likadana ut i hela landet.

Om man ser till hur stora regioner som Ansvarskommittén laborerar med måste man påminna om att storskalighet inte är lösningen på alla problem, tvärtom. Storskaligheten är ofta anledningen till att det uppstår problem eller att redan existerande problem förvärras.

När en planering för att dela in Sverige i regioner pågår krävs det mycket eftertanke och en stor portion ödmjukhet. Vad är det man är beredd att lägga ned och avsluta när man ritar om Sveriges politiska gränser? En regional indelning utan tanke på kultur, tradition och historia är att betrakta som ren vandalism. En felplanerad alltför maktfokuserad regionindelning riskerar att slå ihjäl gamla kultur- och samhällsgemenskaper som sedan inte går att restaurera.

De förslag som lämpligen läckt ut från Ansvarskommittén som testballonger bekräftar anledningen till oro. Det finns naturliga regioner i Sverige, regioner som har mycket gemensamt med många olika nivåer. Det finns många av våra landskap som har mer gemensamt än de ovanifrån påtvingade länsindelningarna. Landskapens historiska konstruktioner är byggda underifrån.

När Skåne blev en region, ett län, och den urgamla landskapsgränsen fick gälla fattades ett ur alla aspekter klokt beslut. Låt denna princip få gälla även för övriga delar av Sverige som nu ska delas in i regioner. Låt de naturliga regioner som finns få fortsätta att existera. Slå inte sönder och splittra för att det ska se bättre ut i statistiken eller för att jämnstora regioner är lättare att jämföra.

I två av de tre förslag som Ansvarskommittén uppenbarligen arbetar med upphör Gotland att existera som egen region. I stället förvandlas den gamla bonderepubliken till några decimaler i en större fastlandsregion.

Vi har det gamla dansk-svenska landskapet Halland som i ett värsta scenario splittras i tre delar – ingen hänsyn till historia, ingen hänsyn till

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

tradition. Så får det inte bli, så får det inte gå till. Det är ett statligt övergrepp som då verkställs.

Herr talman! Regionaliseringen av Sverige är bra, den välkomnar jag. Men regionaliseringen måste genomföras så att det blir naturliga gränser, med subsidiaritetsprincipen som den drivande kraften. Besluten ska fattas på lägsta möjliga nivå.

Anf. 217 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Vi är många som väntar på Ansvarskommitténs utlåtande och synpunkter och det remissförfarande som kommer att bli efter dess arbete. Men i väntan på det skulle jag vilja ställa en fråga till Rolf K Nilsson om arbetsmarknadsregioner och statliga arbetstillfällen och de arbetstillfällen som via omlokiseringsarbetet har gjort att man lokaliserat arbete till bland annat Gotland i samband med omställningsarbetet. Hur ser ni på det? Om Arbetslivsinstitutet ska läggas ned, tänker den moderata regeringen ge nya ersättningsjobb för de jobb som man tar bort från Gotland?

Anf. 218 ROLF K NILSSON (m) replik:

Herr talman! Det handlar inte om ersättningsjobb. Det handlar inte om att vissa jobb ska plockas bort från ett ställe och placeras på ett annat. Det handlar om att skaffa förutsättningar för att nya jobb ska komma till och förverkligas.

När beslutet togs av den förra regeringen att ett par statliga verk skulle utlokaliseras till Gotland och gotlänningarna accepterade var det för att det inte fanns något bättre alternativ. Jag tror att med en annan regering hade det funnits bättre alternativ.

Anf. 219 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Tack för det svaret. Jag skulle väldigt gärna vilja höra några förslag på bättre alternativ. När kommer det bättre alternativa jobb till Gotland? När kommer de, och hur ska de se ut? Vem ska se till att de finns? Hur ska man få de olika näringarna på Gotland att leva om du får en arbetsmarknad där du tar bort viktiga och riktiga jobb, som den statliga arbetsmarknaden innebär?

Anf. 220 ROLF K NILSSON (m) replik:

Herr talman! Den här frågan är tvådelad. Låt mig börja med det vi pratade om, nämligen om regionaliseringen. Jag är för att Gotland – om vi tar Gotland som exempel – ska få samma status som andra öar inom EU har, det vill säga en speciell östatus, där man kan frångå den nationella skattelagstiftningen och få en hel del lättnader på en rad områden som skulle underlätta för arbetstillfällen.

Givetvis ställer jag mig bakom och tror på den politik som alliansen har gått till val på, att den kommer att skapa jobb. Varför den inte skulle skapa jobb på Gotland har jag mycket, mycket svårt att se.

Anf. 221 Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c):

Herr talman! Viktiga steg ska tas för att möta framtidens miljöproblem. Klimatfrågan är en ödesfråga för Sverige och världen. Miljöfrågorna är avgörande för utvecklingskraften i Sverige.

Dessa meningar som jag börjar med har jag hämtat ur regeringsförklaringen från den 6 oktober i år. De orden innebär för mig möjligheter att skapa många nya arbetstillfällen.

Alliansen gick till val på att skapa jobb i hela landet. Just miljöproblematiken som vi står inför kommer att leda till att personer som har innovativ förmåga kommer att betyda mycket för att vi ska kunna göra något åt klimatförändringarna, som vi fått uppleva under några år och som enligt meteorologer kommer att öka.

Vi befinner oss i en brytningstid. Två gånger tidigare har vi bytt energisystem i Sverige och i världen. Först var det kolet i mitten av 1700-talet som ersatte veden, och det ledde till industrisamhällets utveckling, vilket innebar många nya arbetstillfällen i landet. Därefter kom oljan för cirka hundra år sedan som också kom att betyda mycket för arbetsmarknaden.

I dag står vi inför en ny brytningstid. Vi behöver ersätta oljan med biobränslen. Det är oundvikligt – för miljön och för klimatets ”överlevnad”. Och, herr talman, det kommer också att leda till att det skapas många arbetstillfällen runtom i hela landet.

Under de senaste decennierna har de flesta arbeten vuxit fram i tätorter, och överhettningen har varit stor. Många gånger har det lett till problem med bostäder och infrastruktur, exempelvis i Stockholm.

De nya arbetstillfällen som kommer att skapas när vi ska producera biobränslen kommer att skapas på landsbygden. Det kommer att bli betydelsefullt för hela landet. Det finns väldigt många ”igångsättare”, det vill säga personer som har idéer som de vill förverkliga för att vi ska kunna få miljövänliga bränslen i våra fordon.

I Norrland finns redan Bio Fuel i Örnsköldsvik–Umeå-regionen som arbetar med etanoltillverkning. I Västernorrland finns också Framtidsbränslen, som håller på med syntetisk diesel. I Härnösand vill ”igångsättare” bygga en energifabrik som ska kunna producera olika slags bränslen, vilket innebär att de tar till vara hela råvaran i de skogsprodukter som de har som sin råvara. Det blir ett kretslopp som gör att ingenting går till spillo.

För att dessa fabriker ska kunna framställa biobränslen behövs det människor som odlar grödor till bränsleframställningen. Det finns många tusen hektar åkermark i landet där man kan odla energigrödor som exempelvis hampa, lövträd, potatis och säd.

Herr talman! För att klara detta behövs också forskning och utveckling av hur man får fram exempelvis snabbväxande lövträd för att det ska vara lönsamt att tillverka etanol och andra biobränslen. Det behövs också investeringar och utvecklingspengar.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

Därför är det bra att regeringen sagt att man vill stärka den lokala och regionala konkurrenskraften och skapa bättre förutsättningar för investeringar och innovationer för att tillväxtpotentialen ska stärkas i hela landet. Regeringen kommer därför att utarbeta en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden. Det visar att alliansregeringen vill satsa på den regionalpolitiska tanken att hela landet ska leva.

I dag är det många mindre orter som har svårt att överleva för att det saknas arbetstillfällen, som Gunilla Wahlén var inne på i sitt anförande. Med en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften kommer det att ges förutsättningar för att just igångsättare ska våga starta upp olika verksamheter även i mindre samhällen. När bygden lever kommer det också besökare, vilket kommer att leda till nya arbetstillfällen. Då behövs det också övernattningsmöjligheter, matserveringar och en turistnäring som kommer att växa runtom i landet.

I dagarna jobbar de olika länsstyrelserna och regionstyrelserna med att ta fram landsbygdsprogram i och med att det finns pengar från EU som man ska kunna ta del av när man ska skapa verksamhet ute på landsbygden. Det är bra och kommer att behövas i vårt land, eftersom vi i dag ser att många industrijobb flyttar ut till länder med billigare arbetskraft.

Jag vill också säga att skogslänen i Sverige är en tillgång för hela landets ekonomi. Förutom alla naturresurser som finns där i form av skog, malm och vattenkraft finns riklig tillgång till vacker, tyst och lugn miljö. Det är en attraktiv del av landet att bo och arbeta i. Därför är just en fungerande regionalpolitik viktig för hela landet, för medborgare såväl i tätorter som på landsbygd.

Jag vill också säga något om det som Gunilla Wahlén, min länskompis, var inne på. Hon undrade över ansvaret för infrastrukturen. Jag kan redan i dag berätta att infrastrukturministern är intresserad av vad som kommer att hända med E 4 söder om Sundsvall, som vi har väntat på i så många år och där det finns möjligheter till PPP-lösningar, vilket ju den förra regeringen var ganska restriktiv med.

Anf. 222 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Birgitta Sellén och jag delar många av värderingarna och synen när det gäller hur viktig regionalpolitiken och landsbygdsutvecklingen är och att det ska finnas arbeten i alla regioner. Jag blir särskilt glad om man kommer fram till en lösning med E 4 syd i Sundsvall. Jag är inte helt säker på att vi tycker att PPP-lösningen är den riktiga, men det får vi ta upp i ett annat sammanhang.

Jag skulle vilja fråga Birgitta Sellén om en annan marknad. Det gäller turistnäringen. Det finns ju strategiprogram för olika näringar i Sverige, för flygindustrin, för bilindustrin, för gruvnäringen och skogsindustrin. Kommer den nya regeringen att ta fram ett strategiprogram för turistnäringen?

Anf. 223 Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag sade i mitt anförande att regeringen kommer att ta fram en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften i hela landet, och i det ingår givetvis att man även tittar på turistnäringen. Det är en självklarhet. Som jag sade kommer vi att få ännu flera arbeten, flera

tillfällen för arbeten kommer att skapas, som vi har lovat. I Dagens Nyheters debattartikel i dag pratar man om att 70 000 nya jobb kommer att startas ganska snart till följd av att vi ger förutsättningar för det. När vi ger förutsättningar för det innebär det att många fler människor kommer hit. Då blir man också tvungen att ta fram alternativ till turistnäringen. Det är en självklarhet helt enkelt.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

Anf. 224 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Jag delar Birgitta Selléns synpunkt att det är en självklarhet att vi ska ha ett strategiprogram för turistnäringen. Jag tar det som ett löfte att den nya regeringen kommer att göra ett väl utarbetat strategiprogram för turistnäringens utveckling, inte bara i inlandet och på landsbygden utan även i storstäder, ja, hela Sverige, att man tar emot turister från andra delar av Sverige men också från hela världen. Turismen ska göras tillgänglig för olika grupper, för handikappade, för människor som har språksvårigheter och andra, med paket som tilltalar olika familjer. Det ska vara en näring som är mångfasetterad och som gynnar småföretagande i Sverige.

Anf. 225 Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag lovar att jobba för det, för jag tycker, precis som Gunilla Wahlén, att det här är så viktigt. Jag känner styrkan i att alliansregeringen är så angelägen om detta, så jag kommer inte att behöva lägga många ord för det. Det är självklart att det är något som vi kommer att jobba för. Likadant är det när det gäller turism från hela världen. Vi ser redan i dag de innovationer som finns. Vi har ju till exempel en igångsättare uppe i Jukkasjärvi som har dragit enormt många människor till vårt land som turister och som har gett ringar på vattnet. Detta kommer naturligtvis att fortsätta.

Det är viktigt för statens ekonomi att vi får hit många turister. Vi vet till exempel att när Göteborg anordnade EM i friidrott genererade det 800–900 miljoner i turistintäkter. Det måste vi verkligen ta till vara för det är oerhört värdefullt för hela landet, stad som land.

Anf. 226 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Välfärdssamhället i Sverige är unikt vad gäller minskade klyftor, men fortfarande finns det mycket att göra. Jag är stolt, men inte nöjd. Därför ser jag med oro på hur de borgerliga föreslår försämringar för dem som har det tuffast och för vanliga människor samtidigt som man minskar förmögenhetsskatten för de rika.

Jag vill använda den korta stund som jag har i talarstolen till att peka på vikten av en aktiv och tydlig storstadspolitik. Storstaden är unik och har unika förutsättningar. Stockholm är en stad med tillväxt och framåtanda och är en mångkulturell stad. Men Stockholm är också en delad stad.

Segregationen finns naturligtvis i hela Sverige, men den blir tydligare i storstäderna. Den som bor i en paradvåning på Karlavägen kan gå runt ett helt liv i Östermalmshallen utan att träffa en enda vanlig människa som lever i en vanlig förort i samma stad som man själv.

Det är i dag 20 gånger större risk att ditt barn lämnar grundskolan utan att ha godkänt i något av kärnämnen om du bor i Rinkeby jämfört

med om du bor på Östermalm. Barn med resurssvaga föräldrar har mer övervikt, sämre hälsa och färre fritidsaktiviteter. I min förort, där jag bor i södra Stockholm, har nästan en fjärdedel av 17-åringarna provat narkotika. Nästa år börjar min äldsta dotter skolan, och det är klart att man är orolig. I mina yngsta döttrars dagisgrupp är det fyra barn som har svenska som huvudspråk hemma, och två av barnen är mina.

Det behövs en storstadspolitik för att minska klyftorna och öka integrationen. Det handlar naturligtvis om tillväxt, sysselsättning och inte minst om bostadsbyggande, men det handlar också om alla barns rätt till en bra uppväxt. Jag gör inte anspråk på att ha alla svar och lösningar för det här är en komplex fråga, och storstaden är komplex. Men jag vill peka på några vägar.

Skolan är viktig. Skolan är inte lösningen på alla problem, men en bra skola är ett ovärderligt verktyg i integrationen. I Stockholm har resurserna de senaste åren vridits ut till förortsskolorna. Det har gett resultat.

Borgerligheten vill nu gå tillbaka till ett rakare system, som man kallar det för, ett system som signalerar att alla barn är lika, att alla barn kostar lika men inte, som vi socialdemokrater väljer att göra, att alla barn är lika mycket värda och därför ska ha stöd och resurser utifrån sina behov.

Mat och hälsa är klassbetingat. Vi har ett gemensamt ansvar för att bryta dåliga mönster och vanor. Skolan är viktig men också det fria föreningslivet. Förra gången som de borgerliga experimenterade var det fria föreningar som var några av dem som fick stryka på foten. Det blev krångligare att få stöd för barn- och ungdomsföreningar samtidigt som det blev mindre pengar att fördela i föreningsstöd.

Förskolan är början. Här grundläggs mycket av den sociala, kulturella och kunskapsmässiga basen inför resten av livet. Jag är djupt oroad över de borgerligas syn på de riktigt små barnen i förskolan. Tydligast syns det när det gäller vårdnadsbidrag och fördelningen mellan vårdnadsbidrag och förskola. Vårdnadsbidraget gör att kvinnor som har rika män och som redan i dag kan vara hemma ställs utanför arbetsmarknaden och att deras barn fräntas rätten att vara på en bra och utvecklande förskola i ett socialt sammanhang med andra barn och vuxna.

Kostnaderna för det dåliga och orättvisa förslaget som vårdnadsbidraget är lämpas över på alla andra barn. Resultatet blir att de flesta barn får en sämre förskola. I den budget som de borgerliga i Stockholms stad presenterade nu på förmiddagen går man från en satsning på 5–6 % extra varje år, som den socialdemokratiska majoriteten gjorde på förskolan då man minskade barngrupperna och ökade kvaliteten, till i dag 1,6 %. Det är alltså en kraftig resursminskning på de minsta barnen. På mitt dagis har man redan i dag signalerat att det är språkresurserna som är det första som stryps.

Ett drogpreventivt arbete bygger på att ge alternativ. Det ska finnas drogfria miljöer för ungdomar så att mina döttrar när de är 17 år inte prövar narkotika utan i stället går på en bra fritidsgård, en rolig fotbollsklubb eller ett ungdomsfik där det finns vuxna som lyssnar.

De borgerliga är tydliga i sin syn på unga. De kan vara hemma på helgerna, sade en folktoppartist till mig häromdagen när jag väckte frågan om flera träffpunkter för unga.

Alla barn och unga ska ha rätt till en bra uppväxt, fri från våld och droger, en bra skola, en rik fritid och en rolig och utvecklande förskola oavsett om man är född i Nässjö, på Östermalm eller i Rågsved. Hela Sverige ska leva. Det gäller också storstädernas förorter.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 227 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Tack, Veronica Palm. En person från Ängelholm i Skåne har fått lära sig mycket om Stockholm och Stockholms kranskommuner under ditt sex minuter långa anförande. Du konstaterade att klyftorna är 20 gånger större i Rinkeby när du relaterade till Östermalm. Du påpekade att det fanns problem med övervikt och att det var en social faktor. Du nämnde att förfärande många hade provat narkotika.

Min fråga till dig som socialdemokrat är: Vilken självkritik idkar du efter att ni faktiskt har styrt landet fram till för drygt 30 dagar sedan? Ni har haft ansvaret från 1994 till 2006. Det som nu sker är ju en problembeskrivning av ett hittills huvudsakligen socialdemokratiskt styrt Sverige.

Så till min andra fråga. Vi kan ha olika synpunkter på budgetens enskilda förslag. Håller du inte med om att budgetens ambition att öka tillväxten och skapa bättre förutsättningar för sysselsättning ändå är bra, även om du inte håller med om metoderna för att lösa det?

Regionalpolitik

Anf. 228 VERONICA PALM (s) replik:

Fru talman! Visst är det konstigt så mycket illa man kan åstadkomma på 30 dagar. Nej, det är naturligtvis inte så. Jag vill visa att vi lever i ett samhälle som är delat. Stockholm är delat. Sverige är delat. Vi socialdemokrater har tagit aktiva tag för att bryta segregationen. Det handlar om arbete, bostäder, skola och förskola framför allt. Ett exempel är förskolan där vi har arbetat mycket aktivt med att minska barngrupperna men också med att barn i de mer utsatta områdena ska få bra tillgång till det svenska språket, till sitt eget språk, till vuxna som lyssnar och minskade grupper. Den borgerliga majoriteten väljer nu att gå i rakt motsatt riktning. Förskolan är *ett* exempel.

Anf. 229 HANS WALLMARK (m) replik:

Fru talman! Jag delar en hel del av den analys som Veronica Palm gör. Jag tror nämligen att ett bättre Sverige inte bara i Stockholm och Stockholms förorter utan även i Ängelholm och Skåne, som jag kommer ifrån, eller i Norrbotten eller på västkusten behöver en bra skola. Man behöver flera som jobbar och man behöver känna trygghet av flera poliser.

Jag håller med. Jag tror att det är viktigt att vi har den här typen av verklighetsbeskrivningar som du har gett och som jag tror att flera ledamöter här i kammaren kan ge. Utifrån de beskrivningarna måste vi lägga konkreta förslag om hur vi ska förbättra den svenska skolan, hur vi ska öka tryggheten i vårt samhälle, vad vi ska göra åt droganvändandet och hur vi ska skapa flera jobb.

Jag menar, där har vi möjligtvis en olikhet, att den budget som alliansen nu har lagt fram och den politik som man nu anger konturen av för de kommande fyra åren kommer att försöka göra något åt de här problemen i Stockholm och Stockholms förorter likaväl som i Ängelholm och Skåne.

Anf. 230 VERONICA PALM (s) replik:

Fru talman! Jag menar det motsatta. Budgeten pekar i den riktningen att man accepterar klassklyftor och dessutom mot sådant som ökar klyftorna. Man sänker skatten för de rika och ökar orättvisorna. Man inför ett rakare system när det gäller skolpeng och tar alltså inte hänsyn till barnets behov utan man säger att alla barn är lika och kostar lika mycket. Man accelererar utförsäljningen. Man pratar till och med om att ta in konsulter för att sälja ut de kommunala bostadsbolagen, våra gemensamt ägda bostadsbolag. Det är illa inte bara för att de är gemensamt ägda och att man därför säljer ut dem, utan för att man institutionaliserar den segregation som finns, företrädesvis i storstäderna men också på andra ställen.

Bostadsutförsäljningar, försämringar i förskolan och ett rakare pengsystem i skolan ökar och befäster klassklyftorna i storstäderna. Jag är rädd att jag om ett år kommer att kunna stå här och säga att det är en än värre verklighetsbeskrivning i förorterna i Stockholm.

Anf. 231 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Åhörare, ledamöter! Jag tänker uppehålla mig vid det regionala utvecklingsansvaret, självklart med utgångspunkt i Uppsala läns möjligheter.

Samarbetet regionalt måste stärkas. Jag inser och tycker att C-län kan ha en mycket viktig roll i det sammanhanget utifrån framför allt tre aspekter. Det är energiförsörjningen, kommunikationen och sjukvården.

Det regionala utvecklingsansvaret handlar ju om att se strategier långsiktigt och hållbart. Det gäller utifrån tillväxt, sysselsättning och den regionala balansen. Där, fru talman, finns det mycket mer att önska. C-län kan ha en väldigt viktig betydelse för Storstockholmsregionen. Det har man inte tagit till vara, anser jag.

När det gäller energin har Uppsala län en mycket rik jordbruksbygd med en enorm utvecklingspotential i de gröna näringarna. Vi vet att den agrara verksamheten tidigare har spelat en viktig roll i transporthänsende. All näring till hästarna kom ju från jorden förut. Det är inte mer än hundra år sedan. Energin kom från skogen och gick till värme till storstäderna. Uppsala län kan igen få bidra till att värma upp Stockholm och Storstockholmsregionen och se till att man får bättre och miljövänligare drivmedel.

Då behövs det en bättre samordning och en aktiv satsning från regeringens sida. Det hoppas jag verkligen att regeringen inser och tar sig an.

Det andra var kommunikationerna. För att kunna få energi till Storstockholmsregionen behövs det givetvis bra kommunikationer, både vägar och järnvägar. Vi har väg 67 i Heby till exempel som behöver renoveras liksom väg 288 i Östhammar. Vi har också en hamn, Hargshamn i Östhammars kommun, som jag inte kan förstå att man inte har satsat mer och tidigare på från regeringens sida.

Hargshamn skulle kunna bli Mälardalens största och viktigaste hamn. Varför ska all sjötransport ske genom Stockholm där skärgården förstörs, där trafiken förstörs och där miljön förstörs? Nej, en satsning på Hargshamn, och också på järnvägen från Örbyhus till hamnen i Harg, är viktig. Nu ska man ju börja bryta malm i Dannemora gruva igen. Och det är oerhört viktigt för vår region att få sysselsättning.

När det gäller kommunikationerna är det alltså inte bara ett Storstockholmsproblem, utan man måste också se till att vägar, järnvägar och transporter runtomkring fungerar. Jag hoppas verkligen att den nya regeringen inser att det inte bara är en utredning som rör Stockholm. I den nya utredningen måste också övriga delar av regionen tas till vara.

I detta sammanhang måste jag också nämna Arlanda och Arlanda flygplats. Den tidigare regeringen har lagt en död hand över Knivsta kommun och Sigtuna kommun. Man har beslutat om ett riksintresse för att eventuellt bygga ut Arlanda flygplats. Och ni förstår vad det betyder för en expansiv bygd som både Knivsta och Sigtuna utgör. Detta måste man hitta en lösning på för att kunna möjliggöra för en utbyggnad i dessa områden.

Det tredje området som jag sade är viktigt är sjukvården. Då förstår ni säkert att det rör Akademiska sjukhuset som är ett forsknings- och universitetssjukhus med månghundraåriga anor och som har ett internationellt renommé utan like. Och vill vi, menar vi och tycker vi att vi ska ligga i framkant när det gäller forskning och utveckling och utbildning inom medicinområdet och när det gäller att få bättre läkare och bättre personal inom sjukvården över huvud taget, då vill jag verkligen framhålla hur angeläget det är att man satsar på Akademiska sjukhuset i Uppsala i detta sammanhang.

Fru talman! Jag talar inte bara i patriotismens tecken när jag talar om Uppsala läns betydelse i den här regionen. Det är faktiskt av nationellt och internationellt intresse också. Vi tycker ju alla att det är viktigt med grön energi, med goda kommunikationer och med en sjukvård i framkant.

Anf. 232 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt bra att du talar om Stockholm och Mälardalen som ett område som måste växa ihop och växa samman för att skapa tillväxtkraft. Du framhåller särskilt kommunikationernas betydelse. Jag anar också i din formulering en viss oro över den nya regeringens beslut att utreda ett tredje spår i stället för den citybana som vi har beslutat ska vara den viktigaste investeringen i hela Stockholm och Mälardalen för kollektivtrafiken men också för tågtrafiken, inte bara i Stockholmsregionen utan också i Mälardalen.

Min direkta fråga är därför: Vad anser du om pendeltågstunneln, Citybanan? Ska den byggas eller inte?

Anf. 233 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Jag måste vara uppriktig och säga till dig att jag inte kan ge ett rakt svar och säga ja eller nej. Jag ser verkligen fram emot den här nya utredningen som kommer att tillsättas, där man ska belysa detta och ta hänsyn till detta igen. Jag sätter väldigt stor tilltro till att man löser detta, inte bara, som jag sade, utifrån ett Stockholmsperspektiv utan även utifrån hela Mälardalens perspektiv, eller utifrån hela landets perspektiv.

Anf. 234 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag har lite svårt att få detta att gå ihop. Jag ska ställa frågan på ett annat sätt. Du ser fram emot en utredning om det tredje spåret. Vad är bättre med att utreda ett eventuellt tredje spår vid Riddar-

holmen än att stå fast vid det beslut och det avtal som finns om att bygga Citybanan?

Anf. 235 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Det är oerhört intressant att du ställer frågan på det sättet. Det betyder att det för dig bara finns en lösning av detta. För mig finns inte bara en lösning, utan det finns flera lösningar. Det är därför som jag säger att jag tycker att det är bra att det kommer en ny utredning på detta område som kan ta större hänsyn än vad man har gjort och med tanke på det enkla svar som du har på denna fråga.

Anf. 236 MARIA ÖBERG (s):

Fru talman! Vädret är som alltid ett kärt samtalsämne. Och hemma hos mig i Arjeplog i Norrbotten snöar det. Kallt har vi haft, och vintern kom tidigt i år, men det gillar vi.

Vi som bor i Norrbotten har under åtskilliga år producerat och jobbat i skogen, med malmen och vattenkraften som har gett Sverige en stark ekonomi. Basindustrin har varit en stor och levande del av arbetsmarknaden hemma hos oss.

Under många år har vi lärt oss att leva och utnyttja våra naturliga förutsättningar: snö, mörker och kyla. Vi har vänt på det som vid första anblick kan tyckas vara till vår nackdel: gles bebyggelse, långa avstånd och stora arealer.

Hemma hos mig i Arjeplog och i vår grannkommun Arvidsjaur har ett nytt slags basindustri växt fram – testning av fordon och komponenter i arktiskt klimat.

De ledande tillverkarna av fordon och komponenter finns hos oss under vinterhalvåret. Mycket stora summor har investerats i både byggnader och testbanor, men framför allt i kompetens hos människor i våra kommuner. Kompetensuppbyggnaden har varit en stor del i framgångsreceptet med biltest.

Det handlar om arbetsmarknadsutbildningar, specialanpassade och unika för att matcha behoven och för att så att säga kunna sälja mer och mer kompetens till dessa stora fordonstillverkare. Enkelt uttryckt är det ett sätt för våra lokala entreprenörer att kunna erbjuda mer tjänster och ett sätt för människor hemma hos mig att kunna jobba och bo kvar. Som jag ser det är det ett utmärkt sätt att med statligt stöd kunna stärka enskilda människors kompetensbehov men även lokala företags behov av specialanpassad utbildning.

Men att som den moderatledda regeringen brutalt kapa bort stora delar av möjligheten till arbetsmarknadsutbildning är en totalt felaktig analys i dag. Det känns som om högerns blick aldrig lämnat campusområdena runt storstäderna. Den sortens politik skapar klyftor mellan människor, orter och regioner när det faktiskt gäller möjlighet till utbildning och kompetens i så speciella branscher.

Arbetsmarknadsutbildningen i vår testregion har varit en framgångsmodell för människor och entreprenörer. Det som våra entreprenörer och människor som arbetat i branschen har fått lära sig genom åren fanns faktiskt inte att uppbringa i det reguljära utbildningssystemet. De fick testa och pröva sig fram för att sedan i sin tur lära det reguljära utbildningssystemet. Kunskapen fanns på plats bland företagare och anställda,

inte på campusområdena. Våra lokala entreprenörer och deras anställda är i dag världsledande på biltest i arktiskt klimat.

Fru talman! Men detta leder till andra behov, nämligen behov av en fungerande infrastruktur, service som hotell, restauranger, butiker, men framför allt människor som kan ta jobben när de kommer.

Det ställs oerhört stora krav på människorna som ska jobba i branschen, och då menar jag inte bara kompetensmässigt. Den här branschen behöver sina anställda under en begränsad tid, under vinterhalvåret av naturliga skäl. Vi talar om ett behov av att anställa ett antal hundra människor under denna period.

Utmaningen för dessa människor hemma kommer i framtiden att bli: Vad gör vi när a-kassan förändras så radikalt? Vad gör vi när möjligheten till arbetsmarknadsutbildning försämras? Och vad händer när förutsättningarna i livet totalt förändras?

Utmaningen hos de lokala entreprenörer som vi har och som driver dessa företag kommer att bli hur de ska kunna förlänga säsongen, erbjuda mera kvalificerade tjänster och på det sättet förlänga anställningen för flera människor. Situationen för både arbetsgivare och anställda i denna framgångsbransch känns rätt skakig just nu. Vi hade i stället behövt ägna oss åt att utveckla tekniker och uppfinningar om hur vi hade kunnat förlänga säsongen och möta konkurrensen från andra länder med till exempel en investering i en köldtunnel eller andra framtida innovationer.

Vi behöver utveckla flera områden där testning i kallt klimat går utmärkt. En utredning har pekat på möjligheten för militär testning och övning, liksom andra former av krisverksamhet som skulle behöva testas i just kallt klimat.

Det finns goda förutsättningar för utbyggnad av denna bransch, men då behöver utredningens förslag tas på allvar. Staten, det vill säga den nya borgerliga regeringen, måste ta sitt regionalpolitiska ansvar och hjälpa – i stället för att stjälpa – företagsamheten och anställda som försöker försörja sig ute i glesbygden.

Min fråga skulle i dag, om näringsminister Maud Olofsson hade varit i kammaren, ha varit om den borgerliga regeringen kommer att stödja utvecklingen av biltestregionen med nödvändiga investeringar, till exempel till en köldtunnel. Vad blir beskedet till dem som i dag är säsongsanställda?

Hemma hos oss är vi överlevnadskonstnärer, men folk kan faktiskt inte leva på hur lite som helst.

Anf. 237 LEIF JAKOBSSON (s):

Fru talman! Våra storstäder är utomordentligt viktiga för Sveriges utveckling. Stora städer kan vara tillväxtmotorer där nya idéer föds, gamla hinder rivs och toleransen och kulturen gör stora framsteg. Men vi ser också många exempel runtom i världen på att storstäderna i stället blir platser där nöd, fattigdom, brottslighet och miljöförstöring tar över. Skillnaden heter politik.

Stora städer kräver en medveten och stark politik. Utvecklingen av våra svenska storstäder kräver en politik som bejakar framtiden, det moderna.

Därför blir jag oroad när jag läser den nya regeringens budgetförslag. Det är en enda lång läsning om hur högeralliansen vill skruva tillbaka

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

klockan. Inget nytänkande finns där, snarare en vision om en återgång till 1940-talets klassamhälle.

Fru talman! Jag tänker ge några exempel på vad jag menar och relaterar det till min egen hemstad Malmö, som har gått igenom stora strukturr kriser samtidigt som man tagit en stor del av det nationella ansvaret för flyktingmottagandet. Malmö har kunnat resa sig ur alla dessa utmaningar tack vare en storstadspolitik och ett utjämningssystem som har gjort att vi nu på ett helt annat sätt kan vara med och bidra till välfärden i hela landet.

Bostadspolitiken, eller snarare avskaffandet av den, är kanske det bästa exemplet på hur högeralliansens politik kommer att hämma storstäderna. Alla vet att en fungerande bostadsmarknad med många hyresrätter är helt avgörande för tillväxtmöjligheterna. Människor måste enkelt kunna flytta in och ut. Unga människor vill flytta till städerna. De måste få en chans att få någonstans att bo.

Denna budget kommer att göra det i stort sett omöjligt att bygga hyresrätter. När investeringsbidragen och räntebidragen tas bort, som föreslås i budgeten, kommer det att bli tvärstopp för byggandet. Läger man då till att högeralliansen tänker göra fritt fram för att sälja ut kommunala bostäder kan man förvänta sig att deras kompisar i Stockholm ytterligare kommer att förvärpa situationen.

Malmöborna var kloka nog att välja ett socialdemokratiskt styre, så där blir det ingen utförsäljning av allmän egendom. Men med borttagna investerings- och räntebidrag kommer man inte att kunna bygga i Malmö, och absolut inte i kranskommunerna.

Den socialdemokratiska budgeten innehåller i stället utökade investeringsbidrag och ännu bättre möjligheter att bygga studentbostäder. Vår budget innehåller också en kommunal hyresgaranti för ungdomar som ska underlätta ytterligare för dem. Det är en modern politik för framtiden.

Fru talman! Det andra området jag tänker beröra är utbildningspolitiken. Vi behöver mer och bättre utbildning för flera. Det som kanske är den enskilt viktigaste hemligheten bakom utvecklingen och tillväxten i Malmö är att vi tack vare den socialdemokratiska politiken snabbt fick den högskola som har vuxit fram på samma område där Kockums varv en gång låg. I dag arbetar flera människor på det området än när varvet hade som flest anställda.

Att Malmö har kunnat ställa om från att vara en industristad till att bli en modern storstad kan i hög grad tillskrivas detta. Men nu är det slut med det! Högeralliansens budget sätter stopp för utbyggnaden och för examensmöjligheterna. Högre utbildning ska tydligen reserveras för de högre klasserna på de gamla utbildningsorterna igen.

Men det räcker inte med att utbyggnaden av högskolan stoppas. Än värre är det dråpslag mot vuxenutbildningen som budgeten innebär. Malmö har en mycket stor andel vuxna med otillräckliga grundkunskaper. Nu kommer tusentals människor att förvägras möjligheten att komplettera sina kunskaper. De kommer att kastas ut. Den här politiken leder bakåt. Den försämrar våra möjligheter till arbete och välfärd i framtiden.

I stället för en politik för ökad högre utbildning och goda möjligheter till vuxenutbildning blir det enda vi får av högeralliansen bidragssubventionerade arbeten i folks hem. Tydligare kan kontrasten inte beskrivas. Socialdemokraterna satsar på bred utbildning, utveckling och alltmer

kvalificerade arbeten. Högeralliansen vill tillbaka till 1930-talet. Det finns visserligen en eller annan patriciervåning kvar i Malmö, som har kvar pigkammare och köksingång för tjänstefolket, men att det år 2006 skulle vara riksdagsmajoritetens politik att återgå till förra sekelskiftets sociala ordning ter sig mer än omodernt – det är antikt!

Fru talman! Stora städer är sociala utmaningar. På många håll i världen ser vi de största orättvisorna och klyftorna just i storstäderna. Det leder till social oro, brottslighet och dålig livskvalitet för alla. Därför krävs starka sociala trygghetssystem och långt gången utjämning. Högeralliansens budget kommer tyvärr tvärtom att leda till större klyftor, mer utslagning, flera socialbidragstagare och stora skarar arbetslösa som tvingas leva på stigmatiserande levnadsnivå. Samtidigt kommer de välbärgade på de så kallade fina adresserna att bli bra mycket rikare genom att de gynnas av förändringarna när det gäller fastighets- och förmögenhetsskatterna.

De redan i dag för stora klyftorna i Malmö kommer att öka dramatiskt. Limhamn blir rikare och Rosengård blir mycket fattigare. Det bådar inte gott för framtiden. Det är inte socialt hållbart.

Fru talman! På område efter område innebär den budget som den borgerliga alliansen har lagt fram en återgång – en omodern politik som är illa för hela landet och framför allt för våra stora städer. Vi socialdemokrater står för en politik för flera hyreslägenheter, flera studentlägenheter, mer vuxenutbildning, en kraftfull klimatpolitik och en politik för social sammanhållning. Det är en sådan politik som våra storstäder behöver om de ska kunna utvecklas till nytta för hela landet.

Anf. 238 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Som ny i riksdagen är det trevligt att premiärdebattera något så viktig för utvecklingen som storstadspolitik. Det är ett ämne som kan rymma mycket, men jag skulle vilja lyfta fram några frågor som ger förutsättningar för ett tryggare storstadssamhälle, nämligen hur vi nu på alla politiska områden får en politik som lyfter fram det vi kristdemokrater alltid haft som grund för vår politik – att i alla politiska beslut utgå ifrån den värdegrund som skapar förutsättningar för ett tryggt samhälle.

Förra veckan kom det snö. På många håll i landet var det ingen överraskning, men i stora delar av landet var det säsongspremiär, och man kan lugnt säga att det var en premiär med besked. Nu tror säkert en och annan av er som lyssnar att jag kommer att ta upp frågor om infrastruktur, vad som borde ha gjorts, vad man inte gjorde och så vidare. Men jag skulle i stället vilja lyfta fram en av ljuspunkterna i det kaos som uppstod.

Själv packade jag in mig i ett en timme och 20 minuter försenat pendeltåg. Det var rätt välfyllt. Men det jag möttes av där var en helt annan stämning än det brukar vara på de anonyma pendeltågen. Människor pratade med varandra. Kanske inte heller detta låter så förvånande, men den som är van pendeltågsresenär vet att den som pratar med en främling på pendeltåget är på något sätt i obalans, på grund av alkohol eller något annat.

Den delade frustrationen väckte en medmänsklighet. Man delade med sig av tips om resvägar och hur man kunde göra när all busstrafik var inställd. Den som lyckats ordna hämtning av någon som hunnit få på

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

vinterdäcken erbjöd samåkning. Samma sak kunde vi dagen efter läsa om i tidningen eller höra på nyheterna: Människor delade med på ett helt annat sätt än i vanliga fall.

Nu är det inte så att jag tror att brister i vitala samhällsinstitutioner är en framgångsväg för ett medmänskligare samhälle på lång sikt. Men det visar ändå att det bakom den ytliga fasaden som vi ofta möter i storstaden finns enorm inneboende kraft.

En politik som ger svängrum för vars och ens engagemang och vars och ens ansvar är en politik som ser också ideella organisationer och insatser och ger dem stöd att fungera så att vi kan frigöra denna enorma kapacitet. Den kapaciteten behövs som komplement framför allt om vi ska komma till rätta med ensamheten. Ensamhet är det främsta hälsohotet för storstadens anonyma människor.

Det ideella engagemanget är inte utbytbar. Det kommer aldrig att kunna ersättas av utbildning eller handböcker, oavsett hur välformulerade de är. Vi behöver en politik som ger tillbaka makt och befogenheter till varje enskild person. Det är en politik som gör det möjligt för var och en att dela med sig av sig själv.

En storstadspolitik för framtiden är beroende av en trygghet som växer inifrån där var och en får vara med och bidra. Det är någonting helt annat än den falska trygghet som upplevs av den som har fastnat i ett glest och skört nät av bidrag, projekt och riktade satsningar.

Ett konkret exempel på politik som nu blir verklighet och inte minst i våra storstadsregioner ger förutsättningar för stabilitet och trygghet är slopandet av fastighetsskatten. Vi slipper äntligen den orättfärdiga, obegripliga och orättvisa skatten. Det är en stor trygghetsfråga att slippa vara föremål för nyckfullheten som faktiskt har drivit människor från hus och hem.

En annan viktig fråga på bostadsområdet är att vi får stopp på omvandlingen av äldreboenden till seniorbostäder. I till exempel Stockholm har Socialdemokraterna som på många andra håll i landet forcerat fram en otrygghet för våra äldre i form av isolerande seniorbostäder som de inte vill ha. Satsningen på 500 miljoner i budgeten för att bygga ännu flera särskilda boenden ger också trygghet och utrymme för valmöjlighet för våra äldre.

Jag skulle också vilja lyfta fram något av det som har gett ett lyft i Stockholmsbarometern, som Stockholms Handelskammare presenterade i går. Det är alliansregeringens satsning på jobb och ett företagsklimat som skapar viljan och modet att satsa. För alla dem som söker med ljus och lycka för att hitta sin funktion i samhällsbygget har vi skapat en framtidstro. Vad kan vara viktigare för alla de ungdomar med studieskulder som vår framtid? Tyvärr är inte alla lika övertygade om att det är med flera arbeten och bättre företagsklimat vi bygger vidare på ett tryggt välfärdssamhälle, precis som en del hellre behåller skygglapparna på än ser allt utanförskap som år efter år har byggts upp.

Jag ser fram emot att de satsningar vi gör kommer att ge storstadsregionerna den skjuts som behövs för att öka tryggheten så att vi ute i kommuner och landsting får råd med bättre vård och omsorg, bättre utbildning med hög kvalitet, minskad segregation och inte minst får ett samhällsklimat och ekonomiska förutsättningar som ger våra barn möjlighet till en trygg uppväxt.

Fru talman! Jag ska tala om tre områden: resande, boende och arbetsmarknads- och näringspolitik.

Varför gör man en resa? Vem mår bra av en resa, och vad mår bra av en resa? I vår region här i Stockholm görs det många resor. Det är faktiskt så att i regionen Stockholm med lite omnejd är arbetsresorna längst i hela landet om man mäter i tid. Det finns många skäl till att man gör en resa. Det är klart att man träffar familj och vänner, håller på med fritidsintressen eller håller på med andra saker. Våldigt många av resorna går dock till jobbet.

Vi betalar våra resor på olika sätt. Man kan säga att vi betalar dem i både tid och pengar. Vi betalar i tid genom att den tid som spenderas på tåget, i pendeltåget, i tunnelbanan, i bilen eller i bussen för den delen skulle kunna vara kortare. Den tiden skulle kunna spenderas med familj, vänner, fritidsintressen eller med en själv.

Vi har som sagt långa restider i Stockholm med omnejd. En kvart minskad restid i varje riktning varje dag skulle ge två och halv timme i veckan till varje människa att själv använda som sin egen tid. Vi som värnar att människors tid ska gå ihop, att livspusslet ska fungera, att familjen ska hinnas med och att tiden ska finnas är också vi som tror på ett modernt trafiksystem i Stockholm. Vi tror på Citybanan, trängselavgifter och på satsningar på trafiksystemen runtomkring i vår region.

Genom att satsa på Citybanan får vi en möjlighet att bygga ut trafiksystemet på ett sätt som minskar restiden. Men vi vill också fortsätta att få en stark skjuts i ekonomin i Stockholm och i vår region. Resandet görs också av ting, och resor görs för att få företag att fungera.

Många resor görs till jobbet. Jobbet är en förutsättning för såväl som en spegel av den ekonomiska utvecklingen i Stockholmsregionen. Många som jobbar i Stockholm bor långt ifrån Stockholm, i Mälardalen eller på annat pendlingsavstånd. För dem är kanske investeringar i trafiken på olika sätt ännu viktigare.

Stockholms ekonomi och människor som bor i Stockholm med omnejd mår bra av bättre resandemöjligheter i Stockholm. Alla som ser att vi måste satsa på Mälardalsregionen för hela Sveriges skull vill satsa på Citybanan och trängselavgifter.

Vem mår bra av resandet? Jag tror att vi alla mår bra av resandet. Företagen mår bra av att transporterna blir snabbare och smidigare. Familjerna mår bra av att vi alla kommer hem snabbare och att vi behöver åka lite senare. Att satsa på ett bra trafiksystem i Stockholm är att satsa på en modern framtid för en region som är så viktig för hela landet.

I dag lade den nuvarande majoriteten i Stockholms stadshus fram sin första budget. Där skrev man att man ville omfatta Stockholmsberedningens politiska vision. När jag läser det betyder det att majoriteten i Stockholms stadshus står bakom Citybanan. Jag hoppas att den lyckas påverka sina partivänner i den här kammaren och också i regeringen.

Stockholm är fantastiskt. Stockholm är en stad som är vacker, fantastisk och full med olika utmaningar. Men Stockholm är också en stad full med klyftor. Nu kommer jag till mitt andra område, och det är bostäder. Precis som beskrevs förut om Malmö är Stockholm en stad med stora klyftor.

Vi bor i en stad där människor bor i hyresrätter, i bostadsrätter men också i egnahem, i privatägda villor. Vi socialdemokrater vill värna just detta. Vi vill värna möjligheten att välja sitt eget boende. Vi vill också värna möjligheten för unga människor och för nyinflyttade människor från Sverige eller från andra delar av världen att kunna få ett boende, en hyresrätt, och kanske någon gång ha möjlighet att köpa sig en bostadsrätt om de så önskar.

Därför är det minst sagt oroande när man i den nuvarande budgeten ser förslagen om bland annat borttagna investeringsbidrag och räntebidrag och försämringar i lagen om allmännyttan och annat som gör att färre och betydligt dyrare hyresrätter kommer att byggas i regionen.

Med färre och betydligt dyrare hyresrätter kommer det att bli svårare att hitta ett boende. Det kommer att leda till större utslagning och att det blir svårare för unga människor att hitta ett boende. Men det kommer också att hämma den ekonomiska utvecklingen i Stockholm.

Till sist: I går kom beskedet att Volvo Aero i Bromma lägger ned. Vad jag förstår pågår i dag MBL-förhandlingar, och 450 personer riskerar att förlora sina jobb. Vi socialdemokrater förväntar oss att man för en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik från regeringens sida också i storstadsregionerna. Jag undrar om man så tänker göra. Jag hoppas att man kommer att jobba med aktiva arbetsmarknads- och näringspolitiska insatser i storstadsregionerna.

Men en viss oro kan jag känna. Kanske är det så att strategin är att tränga ut arbetslösa, människor med låga löner och människor som inte bor i vad som i Malmö är patriciervåningar och vad som skulle vara Strandvägen här i Stockholm. Kanske vill man på det sättet skapa storstäder som är enklaver för dem med stora plånböcker. Jag hoppas att den farhågan inte blir besannad, men jag tror tyvärr att risken är att jag får fel.

Anf. 240 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande. För alla oss som bor i Stockholm är det kul att det diskuteras mycket Stockholmspolitik i Sveriges riksdag.

När vi kommer till bostadsområdet kan vi se att under det socialdemokratiska styret och med de reglerade hyrorna och hyressättningen i Stockholm har vi fått enklaver i innerstaden. De har blivit till reservat för dem som har haft möjligheter eller kontakter eller som har skaffat sin lägenhet väldigt tidigt, medan många som inte kommer in på bostadsmarknaden över huvud taget får stå utanför.

Jag anar också att du är bekymrad över situationen att många unga och framför allt unga invandrare inte kommer åt ett eget boende. Jag undrar därför vilken din inställning är till marknadshyror. I till exempel Helsingfors har vi kunnat se jättebra resultat av detta, och inga ockerhyror.

Den andra biten gäller byggandet. Det drabbar både dem som köper en lägenhet och dem som hyr en lägenhet. Det är det faktum att 60 % av byggkostnaderna är skatter. Jag undrar om Socialdemokraterna kommer att medverka till att sänka de skatterna för att få ett billigare boende.

Anf. 241 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna kommer att medverka till att se till att det är möjligt att bygga billiga och bra hyresrätter i olika delar av våra stora städer. Jag håller med dig, Fredrick Federley, om att vi har en alltför enahanda boendesituation i innerstaden precis som vi har i en del av våra förorter. Det finns många stora villaområden i en del av våra förorter. Möjligen behövs det också flera bostadsrättslägenheter i en del förortsområden.

Problemet är att för att kunna bygga billiga hyresrätter måste du kunna ha olika typer av investeringsbidrag, räntebidrag och stöd till bostadsföretagen. Det säger företagen själva. Det var en sådan politik under förra mandatperioden som ledde till att vi hade ett rekordhøgt bostadsbyggande, som vi hade velat fortsätta att genomföra. Vi ville fortsätta att bygga blandade upplåtelseformer som gör att unga människor, invandrare och andra som är nyetablerade på bostadsmarknaden har en möjlighet att välja sitt boende.

Anf. 242 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att Carin Jämtin visar lite på det som är Socialdemokraternas dilemma i mycket av politiken – framför allt när det kommer till bostadspolitik. Man vill rikta pengar från staten som går till byggandet i stället för att göra byggsektorn bärkraftig i sig själv. Den som väljer att hyra en lägenhet, oavsett om man är student eller har börjat sitt vuxna arbetsliv, eller som väljer att köpa sin lägenhet betalar 60 % av kostnaden direkt till staten.

Det sambandet borde vara uppenbart inte bara för mig utan också för Carin Jämtin. Det borde också då vara behjärtansvärt, och en klart möjlig framkomlig väg, att sänka skatterna för att minska kostnaden dels för hyresrätten, dels för den som väljer att köpa sin lägenhet. Ser inte Carin Jämtin sambandet?

Anf. 243 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Det finns många samband i våra samhällen. Jag tror att vi ser en del av dem tillsammans, och en del av dem kanske vi inte ser. Vi ser ju på samhället på olika sätt.

Det finns i dag en tro i Stockholm att om man sparar en del av sin hyra under ett fåtal år ska man kunna köpa loss sin lägenhet som en bostadsrätt. Mycket få människor i Stockholms förorter kommer att ha den ekonomiska möjligheten, för man har inte den typen av inkomster. Jag menar att högeralliansen inte ser de sociala klyftor som finns i våra samhällen. Jag tror att det är det som är den största skillnaden mellan dig och mig.

Anf. 244 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Med det inkomstutjämningssystem som den förra regeringen införde betalar Stockholms stad omkring 7 000 kr per invånare och år till skatteutjämningen. För en typisk Stockholmsfamilj innebär det ett antal tusen kronor i månaden som man betalar ut till andra kommuner.

Min fråga är: Anser Carin Jämtin fortfarande att den här Personplundringen av Stockholm bör fortsätta?

Anf. 245 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Tack för frågan! Jag anser att vi ska ha en aktiv regionalpolitik som täcker hela landet. Stockholm ska bära sin del av ansvaret för Sverige. Likaså ska alla andra delar av Sverige bära sitt ansvar.

Apropå den tidigare frågan lyckades vi under den förra mandatperioden i Stockholms kommun att bygga 20 000 nya lägenheter, att minska barngrupperna, att påbörja ett aktivt arbete med flera människor i skolorna och att börja ett arbete med äldreomsorgen. Samtidigt utvecklades näringslivet, och arbetslösheten gick ned snabbare i Stockholm än i övriga landet. Samtidigt klarade vi av att bidra till utvecklingen i andra regioner av Sverige. Det tycker jag att vi som är stockholmare här inne ska vara stolta över. Svaret på frågan är alltså ja.

Anf. 246 KARL SIGFRID (m) replik:

Fru talman! Det var ett klarläggande svar. Om jag är nöjd med det är en annan fråga.

Anf. 247 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Det är mycket roligt att få chans att debattera med Stockholms oppositionsledare här i kammaren, tycker jag. Anförandet innehöll en del intressanta problembeskrivningar. Sedan blir jag lite mer osäker när Carin Jämtin kommer till vad som är lösningarna på problembeskrivningarna.

Jag skulle vilja ställa en fråga. Du nämner ändå bostadsrätten som en viktig form för boende och talar om möjligheten att välja bostadsrättsboende. Är du nu beredd att rucka på den benhårda hållning som socialdemokraterna i Stockholm har haft när det gäller ombildning i ytterstaden, och ge människor i ytterstaden chans att köpa sin bostad? Det skulle i så fall vara ett viktigt besked.

Det andra som jag tycker var bra i ditt anförande var när du talade om transporterna och de långa transporttiderna i Stockholm. Är du beredd att öppna för en diskussion om nya finansieringsformer så att vi kan bygga ut den infrastruktur som är eftersatt i Stockholm?

Anf. 248 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Tack för frågorna! Det är verkligen de två centrala frågorna för den ekonomiska utvecklingen, för människors möjlighet till utveckling i Stockholm och för att vi ska kunna ha bra verksamheter i Stockholm.

I hela Stockholm – i förorterna, i ytterstadsområdena och i innerstaden – behöver det byggas. Det är mitt huvudspår. Vi behöver bygga bostadsrätter i många av förorterna, och vi behöver bygga hyresrätter. Stora delar av dem ska byggas i innerstaden.

Som jag nämnde i mitt anförande finns det något som är mycket glädjande i den nuvarande majoritetens budgetförslag, som lades fram i dag. Vi har nämligen samma målsättning för hur många bostäder som behöver byggas. Jag hoppas att vi tillsammans kan fortsätta att se till att det kommer till nya bostäder.

Blandade upplåtelseformer är viktigt. Det finns som sagt utrymmen för att bygga i många av våra ytterstadsområden. Då tycker jag att man

ska prioritera att bygga det som saknas. Nu tappade jag bort den andra frågan – förlåt!

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 249 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Den gällde nya finansieringsformer. Jag är fortfarande van vid lite mer informella debattformer.

Jag skulle vilja få dig att kommentera de nya finansieringsformerna därför att det är oerhört viktigt att nu äntligen diskutera detta. Det har ju varit totalt stelfruset och nästan förbjudet att diskutera nya finansieringsformer när det gäller infrastrukturen. Det skulle vara oerhört värdefullt om Stockholms oppositionsledare nu öppnade för en sådan diskussion.

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

Anf. 250 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Det brukar alltid vara så livsfarligt att säga att man öppnar för en diskussion. Jag är i grunden mycket skeptisk till det som kallas för *public-private partnership* eller olika typer av andra finansieringar. Men det är klart att det kan finnas tillfällen när det är en bra lösning. Vi får väl känna på det, men jag är i grunden skeptisk.

Jag tror att vi klarar av mycket av de här investeringarna. Vi hade klarat av dem med en socialdemokratisk budget, och jag tror att vi kommer att klara av en hel del ändå med offentliga finansieringar. Då kan vi styra investeringarna, ägandet av det hela och hur det görs på ett annat sätt.

Anf. 251 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Det var ett mycket intressant anförande, speciellt i början. Det värmdde ett centerhjärta att höra Carin Jämtin prata om tiden och hur oerhört viktig tiden är för familjen. Sedan kom du till slutsatsen att det enda sättet för att man skulle få mer tid för familjen, vänner och fritid var att få bättre kommunikationer. Du skulle inte kunna tänka dig några andra lösningar, som till exempel skattesubventioner på hushållsnära tjänster eller arbetstillfällen närmare där man bor?

Anf. 252 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Självklart är inte restiden det enda sättet att få mer tid för familjen. Dock är jag helt bestämt emot skattesubventioner på hushållsnära tjänster, även om de som gör de insatserna har en familj att komma hem till.

Det finns många olika sätt att få mer tid för familjen, och ett sätt är säkert att hitta en arbetsplats närmare hemmet i den mån man har rätt typ av utbildning. Då kan man komma tillbaka till det jag slutade med. Det kan behövas arbetsmarknadspolitiska insatser eller utbildningsinsatser för att människor ska kunna omskola sig och ta ett arbete närmare hemmet. När våra regioner, storstadsregioner eller glesbygdsregioner, utsätts för omstruktureringar på grund av ekonomiska förändringar behövs det utbildningsinsatser och arbetsmarknadspolitiska insatser, kanske delvis av det skälet som du själv pekar på.

Anf. 253 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Det är intressant, och det är väl typiskt för Socialdemokraterna, att era förslag är de allena saliggörande. När det kommer nya

förslag, som det nu har gjort från regeringen, om att stimulera arbetsmarknaden och få fram nya arbetstillfällen förefaller det som om du och ni förkastar det totalt. Det är inte bara utbildning som ger nya jobb. Det handlar också om att stimulera företagen att anställa. Det är ett förslag som vi har kommit med. Jag beklagar verkligen att du inte kan tycka att hushållsnära tjänster är ett alternativ.

Anf. 254 CARIN JÄMTIN (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att hushållsnära tjänster är en väldigt viktig sektor, men jag tycker inte att staten behöver subventionera dessa tjänster. Jag tycker att det är väldigt viktigt hur vi bestämmer oss för att använda den statliga kassan och de offentliga kassorna på landstingsnivå eller primärkommunal nivå. Jag tycker däremot inte att hushållsnära tjänster är en dålig tjänstesektor – tvärtom. Det är många som handlar. Det är alltför många som köper hushållsnära tjänster vitt. Det är en glädjande utveckling. Men de jobbar också på ett viktigt område och vill också komma hem till sina barn, sin fru eller sin man. De vill ha bra resor och kanske jobba lite närmare sina hem.

Anf. 255 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Det känns spännande att delta i den regionalpolitiska delen av den allmänpolitiska debatten som Solnabo och stockholmare. Det är särskilt roligt i dag eftersom storstadsfrågorna nästan har dominerat den regionalpolitiska diskussionen. Det beror kanske på att det saknas någonting i den borgerliga politiken det här året.

Jag älskar min hembygd. Det är här i Stockholms län jag är uppvuxen och har tillbringat hela min levnad. I Stockholmsregionen finns det stortartade möjligheter. Det finns en mångfald av saker. Det finns puls, spänning och närhet till city. Det finns också skärgård och storslagen natur, någonting folk inte alltid tänker på när de tänker på Stockholm. Där finns också Sveriges mest innovativa och framgångsrika företag och en välutbildad befolkning.

Men Stockholmsregionen präglas inte bara av framgång och av möjligheter utan också av problem och växande klyftor. I Stockholmsregionen samsas på många sätt två olika världar, precis som Veronica Palm, och även Leif Jakobsson från Malmö, talade om förut. I storstaden finns det två olika världar bredvid varandra.

Jag är helt övertygad om att alla blir förlorare i ett samhälle där några ställs utanför, där samhället mister möjligheter och mångfald om man inte tar vara på alla människor.

Fru talman! Mot den bakgrunden blir jag oerhört besviken på den budget som den borgerliga regeringen lagt fram på riksdagens bord. Budgeten presenterar nämligen inga lösningar på Stockholms problem. Den har inga ambitioner att minska klyftorna. Tvärtom ökar den segregationen och utanförskapet ytterligare.

Och lika allvarligt är att budgeten inte heller ger stöd för Stockholmsregionens utveckling och framtid. Tvärtom bromsar den och hindrar. Jag ska ge ett par exempel.

För det första innebär budgeten ett stopp för utbyggnaden av den högre utbildningen i Stockholmsregionen. Det är ett mycket märkligt besked. Regionalt har vi varit överens över partigränserna om att det

behövs flera högskoleplatser till Stockholmsregionen för att tillgodose vårt högteknologiska näringslivs behov av arbetskraft och dessutom skapa en tillräcklig konkurrenskraft i forskningsmiljön. Vi vet att den högre utbildningen är underdimensionerad i Stockholm. För att vara en huvudstadsregion har Stockholm få studieplatser i förhållande till sin befolkning. Jämför man Stockholms län med de andra universitetslänen i Sverige ser man att Stockholm har radikalt färre platser i förhållande till vår befolkning. Om Stockholm ska fortsätta att vara en tillväxtmotor för Sverige måste antalet högskoleplatser fortsätta att öka. Över en tioårsperiod handlar det om tusentals nya platser som behövs bara för att möta befolkningstillväxten. I den socialdemokratiska budgeten föreslås 2 500 nya högskoleplatser som ett första steg. Jag beklagar verkligen att den borgerliga regeringen vill sätta ett kunskapstak för Stockholmsregionens utveckling.

För det andra slår den borgerliga regeringens förslag att göra det dyrare att bygga hyreslägenheter stenhårt mot Stockholmsregionen. I ett läge då Stockholmskonjunkturen går som tåget är det kanske enkelt att glömma bort att det faktiskt inte alltid har varit så. En av de viktigaste förklaringarna till dagens tillväxt och optimism i Stockholm är just bostadsbyggandet. På fyra år har vi socialdemokrater genom en målmedveten politik ökat byggandet. Vi har fördubblat bostadsbyggandet. Nästan hälften av de nya bostäderna som har byggts i Stockholm har varit hyreslägenheter. Konsekvensen av den borgerliga regeringens politik är enkel att förutse. Bostadsbyggandet i Stockholm kommer återigen att minska. Det som väl byggs kommer återigen nästan uteslutande att vara bostadsrätter eller mycket dyra hyreslägenheter. Det är orättvist, men framför allt är det en kortsiktig ekonomisk politik.

Mitt tredje exempel handlar om de fyra borgerliga partiledarnas jätte-svek mot Stockholm, DN-artikeln om ett stopp för byggandet av Citybanan, den nya pendeltågstunneln. Utspelet kom som en stor chock för alla oss som läser DN på morgonen. Inte ett ord om detta sades före valet. För ett halvår sedan var alla politiska partier i Stockholms stadshus och landstinget överens om att det var ett bra avtal man hade kommit överens om mellan Banverket, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och staten om att bygga den så kallade Citybanan. Projektet innebär att pendeltågstrafiken på samma sätt som tunnelbanan ges egna spår, och två helt nya pendeltågsstationer ska byggas vid T-centralen och Odenplan. Den nya tågtunneln kommer att minimera störningar av spårhalka, snö och is och möjliggör en ökning av turtätheten för pendeltågstrafiken från dagens femtonminuterstrafik till tiominuterstrafik.

Jag vet inte hur många av er riksdagsledamöter som åker pendeltåg ibland, men jag tror att ganska många läser Stockholm City då och då. I dag kan vi läsa, bara som ett exempel: Krisplan för pendeln. Det står att det behövs en Marshallplan för att lösa trafikproblemen i Stockholm. Det här måste vi ta på allvar. Det enda som kan lösa de här trafikproblemen i Stockholm är en långsiktig trafiklösning för Stockholmsregionen, och den heter Citybanan. Bara i år har 4 400 pendeltågsavgångar ställts in i Stockholmstrafiken.

Jag har fått mejl från människor som bor i Nynäshamn som på fullt allvar berättar att de inte vågar berätta var de bor någonstans när de går på anställningsintervjuer i Stockholmsregionen. De vågar inte berätta det

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

för arbetsgivaren för då tror man att de inte kommer i tid till jobbet. Det här är allvarliga frågor för människor i vår region men också för tillväxten och utvecklingskraften i Stockholm.

Men det handlar inte bara om Stockholms pendeltågstrafik, även om det engagerar mig mycket. Det handlar om hela Mälardalens utveckling, om vi ska fortsätta att knyta ihop Mälardalstrafiken och få Stockholmsregionen att växa. Det är en helt avgörande fråga för Stockholmsregionens utveckling.

Avslutningsvis ska jag knyta ihop detta. OECD skrev en rapport för inte så länge sedan som granskade Stockholm–Mälardalen i ett globalt perspektiv. I den rapporten slogs det fast att man hade stora tillväxtmöjligheter i Stockholmsregionen, men då gäller det att ta vara på möjligheterna, och det gör inte den borgerliga budgeten. Det är jag väldigt besviken på.

Anf. 256 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Som borgerlig politiker är jag väldigt glad att vi har fått en borgerlig regering, och jag sätter väldigt stor tilltro till den – men inte lika stor tilltro som Mikael Damberg, som tror att de problem i kollektivtrafiken som beskrivs i dagens Stockholm City beror på den borgerliga regeringen. Snarast beror de nog på vanskötsel från socialdemokratiskt styre i landsting, stadsfullmäktige och även i rikets styrelse.

Jag tänkte ta fasta på en annan sak som du diskuterade. Du pratade om utanförskapet. En stor del i det utanförskap vi ser i dag handlar faktiskt inte om att komma in på akademiska studier eller inte, utan det handlar om att ha eller inte ha ett jobb. Inför valet 2002 debatterade du och jag i andra roller inför riksdagsvalet. Då gick Socialdemokraterna till val på att man skulle halvera ungdomsarbetslösheten. Summa summarum år 2006 efter ytterligare fyra år av socialdemokratisk styrelse har vi kunnat se att ungdomsarbetslösheten har ökat enormt. Då är min fråga till dig: Ser inte du det här som det största problemet och det som vi borde fokusera mest på? Borde inte socialdemokratin inrikta sig på att diskutera mer om arbeten och lite mindre om sysselsättningar?

Anf. 257 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Fredrick. Jag ska säga att hela mitt anförande handlade om tillväxt för Stockholmsregionen. Det handlade om bostadsbyggande, kommunikationer och högre utbildning – tre helt avgörande faktorer för att Stockholmsregionen ska kunna fortsätta växa och skapa flera jobb. Det var det mitt anförande handlade om. Jag tror att det är det som är de absolut viktigaste förutsättningarna för en långsiktig tillväxtpolitik.

När vi talar om pendeltågstrafiken tror jag inte att man ska vara så slarvig som du var och säga att ansvaret ligger fyra år tillbaka. Ansvaret för att vi har undermåliga investeringar i trafiksituationen ligger över hundra år tillbaka i tiden, då vi inte har gjort tillräckliga investeringar i järnvägstrafiken i Stockholm. Getingmidjan har diskuterats i decennier. Men det som hände förra mandatperioden var att vi fattade ett beslut. Vi skrev på ett avtal där de borgerliga partierna i Stockholm och Stockholmsregionen var överens om att det här var en viktig investering för att lösa upp trafiksituationen i Stockholmsregionen men också för hela Mä-

lardalen och Sverige. Två veckor efter valet publiceras en artikel där man säger: Nu slopar vi det här.

Det är helt obegripligt.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

Anf. 258 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Här fanns då en klar och tydlig skillnad mellan den borgerliga regeringen och den socialdemokratiska oppositionen. För oss är det klart att det är viktigt med satsningar på kollektivtrafiken. Det är viktigt med satsningar på högre utbildning – framför allt då kanske kvaliteten i utbildningen och inte bara antalet platser. Men det allt övergripande målet för oss inom borgerligheten och allra helst för mig som centerpartist, också för att vi ska kunna nå denna långsiktiga tillväxt, är att vi bryter arbetslösheten.

Här ser man så oerhört tydligt hur socialdemokratin, som vill kalla sig arbetarrörelse, har blivit en sysselsättningsrörelse där man negligerar de problem det innebär att som ung människa inte kunna skapa sig en framtid, inte kunna börja pensionsspara, inte kunna skaffa sig ett boende, inte kunna ta lån för att skaffa sig en bil eller någonting annat. Här finns en klar och tydlig skillnad mellan borgerligheten och socialdemokratin. Jag hoppas att ni under den här mandatperioden verkligen kan ta er samman och börja diskutera arbeten i stället för någonting annat.

Anf. 259 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag skulle gärna se fram emot en lång diskussion med Fredrick Federley om ungdomsarbetslöshet, synen på fasta jobb och riktiga löner för unga människor för att få möjlighet att flytta hemifrån och få en bostad – kanske i en hyreslägenhet i den här staden också, om man har möjlighet till det. Jag kan också ta en historisk diskussion med dig om de 300 000 nya jobb som har skapats.

Men jag tror inte att det är det som den här debatten handlar om. Nu handlar det om Stockholmsregionens utveckling, och ni hjälper inte unga människor i den här regionen ett dyft genom att säga nej till 2 500 högskoleplatser i Stockholmsregionen. Det hjälper inte företagarna i den här regionen ett dyft att säga att man inte ska lösa frågan om trafiksituationen i den här regionen. Det hjälper vare sig de anställda eller företagen. Långsiktig tillväxtpolitik är något större än bara åtgärder och Ams. Jag tror att det är viktigt att vi koncentrerar oss på tillväxtfrågorna.

Anf. 260 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande! Mikael Damberg, du började med att säga att du är glad att få prata Stockholmspolitik och att det kanske beror på brister i den politik som förts fram, men jag tror att det kanske är tvärtom. Det finns en massa saker som tidigare har varit brister. Oavsett orsak så är det väldigt spännande att lyssna och debattera detta.

Du pratar om pendeltågen och orsakerna. Det är intressant att du lyfter fram att det är problem som uppkom hundra år tillbaka – inte någonting som har uppstått sedan majoritetsskiftena i stadshus, landsting och riksdag. Man kan ju lite stilla undra vem som har haft makten flest år av dessa hundra. Vi vet väl alla svaret på den frågan.

Eftersom jag åker pendeltåg tämligen ofta och då betydligt längre sträckor än Solna–Stockholm Central så inser jag att även om man skulle bygga den här citytunneln så skulle inte den lilla sträcka det handlar om i hela pendeltågsnätet råda bot på alla de problem vi har med till exempel lövhalka. Sedan är det faktiskt inte så att vi har varit överens.

Det jag undrar är: Ser du inte att ni har haft en viktig roll i de problem som finns?

Anf. 261 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag ska fortsätta med att inte förhåva vare sig socialdemokratin eller mig själv. Jag tror att alla vi politiker i Stockholmsregionen har ett ansvar för att viktiga investeringar inte har gjorts i Stockholm som skulle ha behövt göras tidigare.

Men nu gjorde vi en stor investering och fattade ett beslut om ett avtal om att bygga Citybanan förra mandatperioden. Det är otvivelaktigt så att Citybanan i alla jämförelser är bättre för pendeltågstrafiken än ett tredje spår som kanske kan byggas eller inte byggas. En utredning om ett tredje spår kan aldrig vara bättre än ett beslut om att bygga två egna spår för pendeltågstrafiken. Det är till och med så att Banverket har räknat på att om man skulle bygga ett tredje spår så blir kapaciteten mättad redan samtidigt som man har byggt färdigt det tredje spåret. Det löser inte Stockholmsregionens trafikproblem att bygga ett tredje spår. Vi måste ha en långsiktig lösning 140 år efter att getingmidjan bildades.

Anf. 262 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Självklart ska vi ha en långsiktig lösning. Det tänkte jag återkomma till när det gäller en av de andra frågorna du tog upp. Det gäller utbildningspolitiken. Där är du väldigt besviken över den politik som vi för fram. Men jag undrar: Hur ser du att den politik som har prioriterat kvantitet i stället för kvalitet i utbildningen, som ni har fört fram, skapar en framtid? Är det så att utbildningsplatser som arbetsmarknadspolitiska åtgärder är det vi behöver för tillväxt i storstadsregionerna, eller är det faktiskt så att kvalitet i utbildningen, vilket gör att de som har gått en utbildning faktiskt får möjlighet att få en anställning, och en politik som gör det möjligt för flera att starta företag och får företagen att växa – är det inte det som behövs?

Anf. 263 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag noterar att Emma Henriksson fortfarande inte har svarat på frågan om hon är nöjd med regeringens beslut att utreda det tredje spåret i stället för att bygga en pendeltågstunnel som skulle lösa trafiksituationen och som det fanns en stor bred politisk enighet om innan valet, som nu på något sätt är bruten efter valet.

När det gäller utbildningspolitik skäms jag inte för att vi socialdemokrater vill fortsätta satsa på högre utbildning i Stockholmsregionen. Regionalt har vi varit överens om att Stockholm är underutbildat för att möta våra högkvalitativa företags efterfrågan på arbetskraft de kommande åren. Vi behöver flera högskoleplatser. Vi behöver mer forskning i Stockholmsregionen. Vi behöver också komvux för att kunna ställa om vuxna människor som har för lite utbildning. Den borgerliga regeringens stora besked till dem är att var tredje plats ska försvinna i komvux. Det är

en kortsiktig utbildningspolitik för vuxna människor men framför allt för unga människor inför framtiden. Det kommer inte att leda till flera jobb. Det kommer att leda till att flera unga människor förlorar möjligheten att göra det de vill med sina liv, och det tycker jag är djupt tragiskt.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 264 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Mikael Damberg, du konstaterade inledningsvis att den här debatten har präglats väldigt mycket av Stockholmsfrågor och drog slutsatsen att det skulle bero på någon form av ihållighet i regeringens budget. Personligen tror jag att det snarare är ett uttryck för ett uppdämt behov av att diskutera Stockholmsfrågor, i hög grad beroende på att den tidigare regeringen låtit frågorna om Stockholmsregionen bli eftersatta. Du tog själv upp kollektivtrafiken som ett exempel på det.

Ett kanske ännu värre exempel är faktiskt situationen för bilisterna i Stockholm. Stockholm har vuxit med nästan ett Malmö sedan 1976, då man byggde Essingeleden. Sedan dess har vi bara fått Södra länken som ett nytt större infrastrukturprojekt.

Tycker du inte att det är lite arrogant att tala om ett stort svek från den borgerliga regeringens sida för att man väljer att diskutera andra lösningar än Citybanan när det i själva verket är så att det är den tidigare socialdemokratiska regeringen som konsekvent struntat i att göra nödvändiga satsningar för att anpassa vägnätet i Stockholmsregionen till det invånarantal som Stockholmsregionen nu har?

Anf. 265 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tror att det är bra med en diskussion om Stockholmsfrågor. Jag tror att det behövs. Men jag tycker att det stora sveket ligger i att de fyra borgerliga partiledarna två veckor efter valet skriver en artikel om att stoppa det viktigaste kollektivtrafikprojektet som Stockholmsregionen, Mälardalen och kanske Sverige har beslutat om. Att skriva den två veckor efter valet och inte före valet, det är ett stort svek. Ja, jag måste säga det. Det kunde man ha sagt före valet: Vi ska stoppa Citybanan!

Ni hade kunnat säga det. Vi ska använda pengarna till andra ställen i Sverige eller till andra insatser. Ni skulle ha sagt det före valet, inte två veckor efter. Jag tycker att det är ett stort svek.

Om vi sedan diskuterar trafiksituationen tycker jag att det är högst rimligt att vi i Stockholmsregionen diskuterar vad som är den största och viktigaste trafikfrågan på vägsidan. Och mitt besked är: Förbifart Stockholm. Jag tror att det är helt nödvändigt att knyta ihop de södra och norra delarna av Stockholm med en förbifart Stockholm, och det kan vi också diskutera. Men ställ inte det mot att lösa trafiksituationen, inte minst pendeltågssituationen, i Stockholmsregionen. Det är helt nödvändigt, och det måste vi också göra.

Anf. 266 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Det är roligt att höra att Mikael Damberg tycker att det är nödvändigt att bygga Förbifart Stockholm. Jag hoppas att Socialdemokraterna kan skriva under på de förslag som den borgerliga regeringen kommer att leverera vad gäller dessa frågor.

Jag tycker fortfarande att det är värt att påpeka att det stora sveket i sammanhanget var att Socialdemokraterna struntade i att genomdriva

Dennispaketet och över huvud taget inte gjort någonting åt Stockholms trafiksituation under de senaste tre mandatperioderna. Däri ligger det stora sveket.

Anf. 267 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag noterar att vi har olika definitioner av "svek". Att säga en sak före valet och sedan göra något helt annat efter valet brukar jag beteckna som ett stort svek. Att före valet säga att vi nu ska bygga en stor trafiklösning för Stockholmsregionen och sedan efter valet säga att vi nu eventuellt ska utreda ett tredje spår, som är utrett många gånger tidigare, i stället för att ta itu med trafikproblemen i Stockholmsregionen tycker jag är ett svek. Det kommer jag att stå för, och jag tror att även väljarna upplever det så.

Anf. 268 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Till skillnad från Mikael Damberg var jag med i den politiska referensgrupp som hanterade frågan om Citybanan. Sanningen är att Socialdemokraterna var helt tondöva för de farhågor som framfördes från den borgerliga oppositionen. Inledningsvis fanns en enighet om att dels bättre belysa de tekniska problemen, dels säkra att om investeringen blev väldigt dyr det inte skulle dra undan mattan för andra viktiga Stockholmsinvesteringar. Plötsligt damp det dock ned order om ett avtal, och i maj presenterades det klappat och klart. Det var inget samarbete i den referensgruppen. Det var diktat genomfört av dåvarande landstingsrådet Dag Larsson.

Jag tycker att det är bra och seriöst, och jag tycker också att framtida viktiga järnvägsprojekt i Sverige vinner på att vi nu får en noggrann analys av just Citybanan. Den kommer att genomföras mycket snabbt, och därför finns det ingen anledning till detta uppskruvade tonläge.

Anf. 269 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Om vi är tondöva eller om Moderaterna är det får andra bedöma.

Det utmålas en bild av att vi inte var överens om att Citybanan var viktig för Stockholmsregionens utveckling. Om man läser Stockholmsberedningen framgår där att den är utpekad som den viktigaste kollektivtrafiksatsningen för Stockholmsregionen. Lyssna på Mälardalsrådet som drivit kampanj i årtal, också mot denna kammare, om hur viktig Citybanan är inte bara för Stockholm utan för hela Mälardalen! Ett exempel är den tågtrafik som stoppas upp av getingmidjan. Detta är ingen ny debatt. Den här frågan var vi överens om före valet. Min fråga tillbaka till Sten Nordin är:

Vad var det egentligen för ny information som uppkom under de två veckorna efter valet som ni inte hade före valet? Sten Nordin hade ju kunnat skriva en debattartikel före valet och säga att vi slopar Citybanan och utreder tredje spåret i stället. Det hade varit intressant om han hade gjort det.

Anf. 270 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Det är bara att läsa vad den borgerliga oppositionen i landstinget skrev i sitt mycket omfattande särskilda uttalande kring detta avtal. Men då fanns ju ingen valsituation, varken från Socialdemokraternas eller regeringens sida, i regionen. Det som nu blivit verkställt står att läsa i det särskilda uttalandet. Det har inte varit hemligt för någon.

Jag tycker inte, Mikael Damberg, att man kan krypa undan ansvaret för den förda politiken under de gångna fyra åren och säga att det enda pendeltågsresenärerna har att vänta på är en ny järnväg som kan vara klar 2013 eller 2015. Det är ungefär vad du har sagt i dina inlägg. Det som Socialdemokraterna gjort under den gångna fyraårsperioden är ju att hals över huvud införa en taxekonstruktion som dels skapat rubriker om otrygg arbetsmiljö för busschaufförerna på grund av ökad kontanthantering, dels dränerat SL på 300–400 miljoner per år eftersom försäljningen av periodkort rasat.

Anf. 271 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Nu tror jag inte att vi ska göra det så enkelt för oss, för Sten Nordin vet mycket väl vad som hänt med kollektivtrafiken de senaste åren. Inte minst handlar det om att vi bytt entreprenör och fått ett nytt avtal som är mycket bättre än det gamla. Vi har också från landstingets sida gjort investeringar som innebär att man förskotterar mötesplatser på Nynäsbanan, som varit en av de mest drabbade pendeltågslinjerna.

Vi kan bråka om vem som historiskt sett gjort mest eller minst när det gäller pendeltågstrafiken. Den stora frågan som medborgarna ställer sig är dock: Vad blir bäst för pendeltågstrafikanterna i framtiden? Är det ett nytt tredje spår som ska utredas, eller är det två nya spår för pendeltågstrafiken, med nya omstigningsplatser också till tunnelbanenätet?

I valet däremellan är det klockrent enkelt att inse att pendeltågstrafiken tjänar på den nya pendeltågstunneln. Det beskedet kommer vi att stå fast vid. Om sedan Moderaterna vill säga något annat får det stå för dem.

Anf. 272 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! När vi diskuterar regionalpolitik är det för inskränkt att enbart diskutera Stockholmsproblematiken. Mälardalen är en gemensam arbetsmarknad, och vi bör se på hela det perspektivet. Om vi då tittar på tågtrafiken håller jag med om att något måste göras åt bansystemet i Stockholm. Ansvaret för att ingenting har hänt bär de som haft det politiska ansvaret under 1900-talet. Det är nämligen det långa tidsperspektiv vi har.

Anser du inte att det är rimligt att man gör en översyn? Det är faktiskt det man har sagt. I en snabböversyn av Citytunneln konstateras att man har en kostnadsutveckling från 7 ½ till 13,9 miljarder. Dessutom omfattar det inte hela projektet, utan när det projektet är klart kvarstår delen Tomtebodavägen–Kallhäll som i dag schablonmässigt kostnadsberäknas till i storleksordningen 7 miljarder. Det svek du talar om är en snabbutredning samtidigt som processen med Citybanan går vidare under den utredningstid som nu pågår. Det är alltså fråga om en snabbprocess.

Anf. 273 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tolkar Jörgen Johanssons inlägg så att det i de borgerliga partierna finns en beredskap att fortsätta bygga Citybanan, att driva den vidare enligt planerna. Det tolkar jag som något mycket positivt. Om det blir en snabbutredning och den kommer fram till att det som vi tidigare beslutat och varit överens om, att vi ska fullfölja planerna, är det ju inget större problem. Men som jag tolkade de fyra partiledarna innebar det något helt annat, nämligen att detta var fel och att vi i stället skulle titta på något annat.

Vad gäller kostnadsökningen var den känd när vi skrev avtalet. Den var känd före valet. Det fanns ingenting i form av ny information som kom fram mellan valdagen och de fjorton dagar som gick efter valet när de borgerliga partiledarna sade att de skulle göra helt om. Artikeln hade kunnat skrivas före valet, och då hade vi haft en mycket spännande diskussion inte bara om pendeltågstrafiken i Stockholm utan om hela regionaltrafiken i Stockholm och Mälardalen, något som varit en viktig fråga inte minst för Mälardalsrådet som drivit den stenhårt.

Anf. 274 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att Mikael Damberg ska läsa budgeten. Man kan konstatera att det där sägs att utredningen ska gå vidare inom en viss kostnadsram. Den ska inte stanna upp. Detta visar att man inte helt har skrinlagt den modellen.

Jag tror att vi alla är överens om att problemet måste lösas snabbt. De som i dag pendlar från Västmanland till Stockholm är knappast hjälpta av att vänta till 2013, än mindre till 2020, om man tar frågan om tredje spåret. Frågan måste alltså snabbutredas. Vi måste snabbt komma fram till ett resultat.

Du var även inne på frågan om högskole- och universitetsplatser. Det som också framgår av budgeten är att man radikalt höjt forskningsresurserna till Mälardalens högskola. Jag hävdar alltså fortfarande att när vi diskuterar Stockholmsproblematiken måste vi se hela Mälardalsperspektivet. Vi är en gemensam arbetsmarknads- och utbildningsregion. Se det också från det perspektivet!

Anf. 275 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tror att vi måste vara överens om att se Stockholm och Mälardalen som en region både vad gäller arbetsmarknad, forskning, medicinsk utveckling och samarbete. Det är mycket viktigt att se på det så. Därför blir också trafikfrågorna så viktiga för Stockholm och Mälardalen, och därför är det viktigt att få en långsiktig lösning. Det räcker inte med en kortsiktig lösning där trafikmängden äts upp innan projektet är färdigt, vilket Banverket sagt kommer att ske med tredje spåret. Därför hoppas jag verkligen att Jörgen Johansson har rätt när han säger att det bara är fråga om en snabbutredning och att man sedan kör vidare med Citybanan som planerat. Jag hoppas verkligen att det blir så.

Vad gäller högskolorna blir det med den borgerliga regeringens förslag inga fler högskoleplatser på någon av Mälardalens eller Stockholms högskolor. Det ser jag som ett problem eftersom Stockholm och Mälardalen har stora, framgångsrika företag som har behov av att rekrytera ny arbetskraft de kommande fem tio åren. Då är det viktigt att vi kan tillgo-

dose det kunskapsbehovet hos företagen. Jag tror att vi är helt överens om stora satsningar på forskning.

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 276 CHRISTINE JÖNSSON (m):

Fru talman! Efter denna debatt om Stockholm tar vi oss nu 60 mil söderut till Öresundsregionen. Jag har under de år som jag har varit aktiv i politiken sett hur regionerna blir alltmer viktiga. För mig är det naturligtvis Skåne och Öresundsregionen som har utvecklats under de senaste åren och också skapat landets totala tillväxt.

Ser man på Skåneregionen finner man att det finns skillnader jämfört med till exempel Stockholm genom att Skåne är en gränsregion, i vårt fall till Danmark. Jag har sett hur utvecklingen har varit i Öresundsregionen och framför allt hur utvecklingen har tagit fart efter tillkomsten av Öresundsbron. Från knappt 5 000 pendlare över bron vid starten är vi snart uppe i 15 000 som varje dygn tar sig över bron från Danmark till Sverige och från Sverige till Danmark. Man har gjort en beräkning och kommit fram till att år 2020 kommer det att vara 40 000 skåningar och danskar som pendlar över bron.

I tidningen Sydsvenskan var det den 2 november en artikel där man påpekar och för fram statistik som visar att 500 svenskar börjar jobba i Danmark varje månad. Det är alltså 500 nya personer som söker och får anställning i Danmark varje månad. Ser man på två månader får man perspektivet 1 000 personer, som låter lite mer. Det är en ökning med 446 % på ett år, enligt Öresundsinstitutet.

Skåningarna är i dag ett stort inslag på den danska arbetsmarknaden. Det har naturligtvis också minskat den skånska arbetslösheten. Det har varit ett otroligt tryck på den arbetsförmedling som har startat som heter Öresunddirekt. Men det finns många problem som vi måste lösa.

En kamrat till mig fick klart för sig att hon på den svenska arbetsförmedlingen kunde få en biljett för att söka jobb i Kiruna, men hon kunde inte få en biljett för att ta sig över till Köpenhamn och söka jobb på den danska arbetsmarknaden. Det finns många andra exempel som man kan ta fram och som visar på orimligheten i att det inte är harmoniserat.

I dag jobbar de skånska medborgarna i Danmark, medan de danska medborgarna bor i Skåne. Det är 4 700 personer som har flyttat till Skåne, framför allt till Malmö, det senaste året. Detta ställer krav på en vardaglig anpassning. Det är många som bor i Lund eller i Malmö och arbetar i Köpenhamn. De har sin barnomsorg och skola på den svenska sidan och sitt jobb på den danska.

Än mer komplicerat blir det för dem som till exempel har delad vårdnad om sina barn och den ena parten bor på den svenska sidan och den andra på den danska.

Det finns också ett starkt behov av att harmonisera arbetslöshetsförsäkringen och sjukersättningen för att få det att fungera i det dagliga arbetet.

En annan stor grupp som har kommit till har varit studenter som tar sig över för att läsa på antingen den svenska eller den danska sidan. Det finns inget system för poängöverföring eller gemensamma studiemedel.

De skånska kommunerna och de danska kommunerna har alltmer börjat samarbeta. Det finns en lyhördhet från lokalpolitiker men, som jag

Allmänpolitisk debatt

Regionalpolitik

uppfattar det, en motsträvighet från regeringarna, inte bara i Sverige utan också på den danska sidan.

Integrationen i Öresundsområdet har varit en gräsrotsrörelse. Men det måste bli bättre. Det måste bli så att den svenska och den danska regeringen tar ett större ansvar för integrationen i Öresundsområdet.

Fru talman! Jag hoppas få vara med om att dessa frågor tas på större allvar och att man också underlättar för de tusentals familjerna på Själland och i Skåne så att de får sin vardag att fungera, liksom naturligtvis också för de företag och myndigheter som ska anställa dessa personer. Tänk en Öresundsregion där människor bor, arbetar och har sin fritid på båda sidor om sundet utan onödiga, byråkratiska hinder!

Anf. 277 ANDERS YGEMAN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att gratulera Andreas Carlgren till närvaron här i kammaren. Det är lite imponerande eftersom han är den ende av 22 statsråd som har lyckats hitta hit, ett par hundra meter över vattnet. Jag hade kanske hoppats att några fler ministrar kunnat delta när den beslutande församlingen i Sverige debatterar. Men jag är nöjd med din närvaro, och jag ska säga att vi från Socialdemokraterna vill göra allt som står i vår makt för att kunna garantera att om regeringen för en progressiv miljöpolitik så finns det ett brett parlamentariskt stöd för den.

Vi socialdemokrater har ju fört en aktiv klimatpolitik. Vi har fört en klimatpolitik som har lett till resultat. Vi är ett av de få länder i världen där utsläppen av koldioxid minskar. Vi är ett av de få länderna i världen som har lyckats bryta sambandet mellan tillväxt och ökade koldioxidutsläpp. Samtidigt som tillväxten ökade med 25 % minskade koldioxidutsläppen med 2,3 %. Utan de klimatpolitiska insatser som den socialdemokratiska regeringen genomförde, i strid med stora delar av borgerligheten, hade vi haft 20 % högre utsläpp av klimatskadliga gaser under de senaste åren.

Vi har genomdrivit en mängd förslag i riksdagen för att minska vår klimatpåverkan. Vi var först med att införa koldioxidskatt. Vi har genomfört en grön skatteväxling där skatt på arbete ersätts med en skatt på miljöutsläpp. Vi har utvecklat nya marknadsinstrument som gröna certifikat. Vi har satsat på att främja miljöbilar genom skattesänkningar och offentlig upphandling, och vi har genomfört lokala klimatinvesteringsprogram runtom i våra kommuner.

De flesta, för att inte säga alla de här förslagen har Moderaterna och flera av de borgerliga partierna röstat emot här i kammaren.

Vi har också fler skarpa förslag för att ytterligare minska vår klimatpåverkan. Vi vill bryta Sveriges beroende av olja fram till 2020. Vi vill utveckla ett forskningsprogram för att stärka utvecklingen av solenergi, vågkraft, vätgas och bränsleceller. Vi vill inrätta och utveckla såväl nationella som lokala klimatinvesteringsprogram. Vi vill fördubbla etanolinblandningen i bensin och vi vill införa inblandning av biodiesel i den konventionella dieseln.

De närmaste åren satsar vi socialdemokrater i vårt budgetförslag mer än 2 miljarder kronor mer än den borgerliga regeringen gör i sin, 2 000 miljoner kronor mer, på att bryta klimatförstörelsen. Högerregeringen

anvisar i sin budget inte ett enda skarpt förslag för att minska klimatpåverkan, inte ett enda. I deras 30 eller 40 sidor långa valmanifest fanns det ett skarpt förslag för att minska klimatpåverkan, en skattesubvention av miljövänliga bilar på 10 000 kr, ett förslag som tyvärr lyste med sin frånvaro i den budget som presenterades på riksdagens bord.

I budgeten kan vi läsa att högerregeringen säger att vi ska ställa krav på EU, på FN och på den enskilda individen. Men hur kan man ställa krav på EU om man inte gör någonting själv? Den förra regeringen satte upp ett starkt klimatmål, att minska utsläppen av växthusgaser med 25 % till år 2020. Den nya regeringen har inte förmått att sätta upp något sådant mål.

Svenskarna har tagit sitt ansvar. I år har försäljningen av miljöbilar ökat med 204 %. I regeringen är det 2 av 22 som kör miljöbil. De mest tongivande ministrarna, statsminister Fredrik Reinfeldt, som säger att vi kan vänta i hundra år med att minska växthusgaserna, kör omkring i en Chrysler Voyager och vår finansminister Borg har en stadsjeep. Jag vet inte om han bor ovanför en stor backe eller har dåliga vägar där han bor här i Stockholmsregionen, men han kör omkring i en Ford Maverick.

Högerregeringen vill avskaffa det lokala klimatinvesteringsprogram som vi har drivit under ett antal år, från och med 2009. Man måste ställa sig frågan: Hur ska vi kunna driva klimatfrågorna internationellt om vi inte klarar av att driva dem på hemmaplan?

Andreas Carlgren har replikrätt: Varför vidtar ni inga åtgärder mot klimathotet? Varför avvecklar ni de verksamma åtgärder som den förra regeringen vidtog? Andreas Carlgren och regeringen, det är dags att sluta prata och börja handla.

Anf. 278 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Hur ställer sig Socialdemokraterna till förslagen från Oljekommissionen som lades fram i juni under Göran Perssons tillskyndan och stöd? Anders Ygeman var inne på frågan om etanol och etanolinblandning. Där fanns ett förslag om att Sverige skulle öka sin produktion av moderna drivmedel inom skogs- och jordbruket. Varför ska Sverige göra det när man kan importera etanol från världsmarknaden, framför allt från Brasilien och andra u-länder som odlar rörsocker? I dag är tullarna på dessa produkter 66–70 %. För vanliga industrivaror är de 3–4 %. Om vi vill ha billigare etanol, är det inte bättre att ta de produkterna från u-länderna i stället för att med hjälp av subventioner satsa på ett massivt stöd för svensk inhemsk etanolproduktion?

Anf. 279 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! Först kan jag glädja Carl B Hamilton med att den första klimatpolitiska åtgärd den borgerliga regeringen har vidtagit är att remittera Oljekommissionens rapport. Det gjorde Fredrik Reinfeldt så sent som i går. Även Fredrik Reinfeldt har insett att det fanns stor klokskap i det klimatpolitiska arbete som den socialdemokratiska regeringen har gjort. Det är bara när det gäller de konkreta åtgärderna som regeringen inte vågar ställa sig upp.

Jag tycker att vi måste göra både–och om vi vill till viss del vara självförsörjande i fråga om energi och inte komma i beroendeställning till Vostok Nafta när det gäller naturgas, av diktatorer i Mellanöstern när

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

det gäller olja eller av andra skäl. Vi måste också ha en egen produktion. Men jag är självklart motståndare till EU:s jordbrukstullar och EU:s jordbrukssubventioner. Vi ska även importera etanol och biogas om det behövs. Jag har inga sådana problem.

Anf. 280 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Min fråga var lite mer precis. Om man har så höga skyddstullar som 60–70 % blir det lönsamt att odla motsvarande grödor här. Är ni beredda att arbeta för lägre tullar på etanol? Det är en konkret fråga. Det är inte fråga om att vara beroende av Brasilien utan det är fråga om att importera från fattiga länder som har rörsocker som en viktig del av produktionen. Är ni socialdemokrater beredda att gå från ord till handling och främja svensk etanolförbrukning med hjälp av import?

Anf. 281 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! Ja, självklart är vi det. Men vi är också beredda att stödja fortsatt svensk etanolproduktion. Verkligheten är att det råder brist på de produkter vi ska använda. Vi kommer att stå inför en bristsituation. Även om vi odlar upp varenda centimeter åkermark i Sverige och tar till vara varenda grantopp och gör biodrivmedel av allt detta kommer vi ändå inte att ha tillräckligt för att försörja vårt energibehov på fordonssidan och på uppvärmningssidan. Mitt svar är självklart ja. Jag står naturligtvis också bakom Oljekommissionen. Jag hoppas att effekten av att den borgerliga regeringen har skickat ut den på remiss blir en proposition.

Jag vill passa på att be statsrådet Andreas Carlgren om ursäkt för att jag sade att han hade replikrätt när han inte hade det. Det var inte min mening.

Anf. 282 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Jag tänkte börja 1992. Jag var delegat på FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro. Då antog vi en internationell klimatkonvention som senare hanterades i Kyotoprotokollet. Den baserade sig på de fakta som den internationella forskarpanelen i FN:s regi, IPCC, hade tagit fram.

De övertygade oss redan då om att de klimatförändringar som beror på människans användning av fossila bränslen leder till klimatförändringar som gör framtiden ohållbar. Vi måste vända detta. De 162 medlemsländerna enades om klimatkonventionen och att vi måste göra något. Det enda landet som inte var överens var USA.

Om man nu tittar på vetenskapsmännens prognoser, vad har hänt av det som förutspåddes 1992? Mycket har blivit verklighet. Med facit i hand kan vi konstatera att klimatpanelen var alldeles för försiktig i sina förutsägelser. IPCC sade att styrkan i de extrema väderleksförhållanden som förekommer naturligt kommer att öka på grund av varmare vattenånga i atmosfären. Nu kan väl knappast någon betvivla riktigheten i detta. Orkanen Katrina, stormen Gudrun med flera talar sitt tydliga språk.

En annan av de prognoser som ingick i IPCC:s rapporter var avsmältning av isar. Den senaste veckan har medierna varit fulla av bilder på isbjörnar som står på allt mindre isflak och ser ut som om de inte vet vart de ska ta vägen. Andra arter som påverkas är flyttfåglar som kommer

norrtut allt tidigare. Fjärilar och flera andra arter får sina gamla utbredningsområden alltmer beskurna på grund av klimatet.

Vi i Miljöpartiet bryr oss om djuren men har självklart människor i fokus. Torkan leder till brist på dricksvatten. Odlingsbar mark försvinner. De är dödliga hot för alltför många människor i världen.

Ofta talas det om att begreppet ekologiskt hållbar utveckling inte bara ska ha en ekologisk dimension utan också en ekonomisk dimension. Den förre ekonomichefen på Världsbanken sir Nicholas Stern har presenterat en studie som konkretiserar innebörden av detta. Han har tittat på förändringar av klimatet och menar att kostnaderna för dem kommer att motsvara vad de båda världskrigen kostade tillsammans. Över 200 miljoner människor i världen kan komma att bli flyktingar när deras del av jorden har blivit obeboelig. Det intressanta med Sternrapporten är inte bara att den beskriver kostnaderna för klimatscenarierna utan att den också talar om kostnaderna för att vidta åtgärder för att förhindra att det här blir verklighet. De är bara en tjugondel så stora. Vidtar man inte åtgärder är det detsamma som att slå undan benen på det vi lever av även här i Sverige. Skogsindustrin med flera kommer inte att klara det som till exempel har visat sig i Sårbarhetskommittén. När vattnet svämmar över lär vi inte kunna avverka så mycket mer och få ihop till de exportintäkter som skogs- och pappersindustrin i dag ger.

Hur hanterar den borgerliga regeringen dessa intressanta fakta och vetenskapliga rapporter? I budgeten har man dragit tillbaka flygskatten. Det innebär att flygbranschen och flyglobbyn har fått ny luft under vingarna och annonserar ut weekendresor till Beijing för att shoppa. Det är verkligen ett steg i rätt riktning och att man tar klimatpolitiken på allvar!

Citybanan diskuterades nyligen här. Varför vill regeringen utreda om att eventuellt ändra Citybanan till tredje spåret? Jo, det är för att få råd att starta Förbifart Stockholm – ett motorvägsprojekt för ca 20 miljarder. Har regeringen tänkt efter vilken klimatpåverkan det innebär att dra undan pengar från järnvägsinvesteringar och lägga dem på vägar, att vidga utrymmet för de transportmedel som påverkar klimatet mycket?

Detta står tydligt i budgetpropositionen. Jag sitter i trafikutskottet, och jag har givetvis noggrant studerat regeringens tankar. När man skriver om politikens inriktning under 4:7 på s. 26 framgår det att jämfört med de planer den tidigare regeringen fastställt innebär det att en större del av investeringarna ska ske inom vägsektorn – underförstått mindre inom järnvägssektorn.

Ska vi bli förvånade över det här? Nej, tyvärr är jag inte förvånad. Om man tittar på vad Moderaterna, såväl de gamla som de nya, och Fredrik Reinfeldt har sagt genom åren demonstrerar de en mycket stor okunskap och ovilja när det gäller miljöfrågorna. Trots att trängselskatten och flygskatten är klockrent marknadsekonomiska instrument för att hantera trängsel och miljöhot vill man dra tillbaka detta.

Visst kunde vi i den rödgröna majoriteten ha åstadkommit mer under de åtta år vi samarbetade, men vi tog faktiskt flera konstruktiva initiativ för att minska såväl klimathot som andra globala miljöhot: den gröna skatteväxlingen, en ambitiös investeringsplan för järnvägar, flera intressanta och effektiva medel för att öka förnybara drivmedel och miljöbilar.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Jag slutar med att säga att om inte vi ska vidta åtgärder här i Sverige, med vår tekniska och ekonomiska nivå, var ska man då vidta klimatåtgärder? Om inte vi ska göra det här i Sveriges riksdag, vem är det då som ska bära ansvaret för att vända utvecklingen? Om vi inte ska göra det nu, när ska vi göra det?

Anf. 283 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Studien av Nicholas Stern, den tidigare världsbanksekonomen, som det hänvisades till, är väldigt intressant och mycket läsvärd. Jag rekommenderar den verkligen. En slutsats som finns där är att man ska använda dels marknadsekonomiska styrmedel, dels kärnkraft.

Mot bakgrund av koldioxidutsläppen och ökningen av dem har kärnkraften blivit mer och mer en grön energikälla, och då är min fråga till Miljöpartiets företrädare här: Är ni i Miljöpartiet lika intensiva motståndare till kärnkraft oberoende av hur stort hotet från den globala uppvärmningen är? Kommer ni alltid att säga nej till kärnkraft före att ta hänsyn till den positiva effekten på koldioxidutsläppen?

Anf. 284 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag har läst den rapporten. Jag skulle vilja rekommendera Carl B Hamilton att läsa Miljömålsrådets rapport om vad vägen är för att uppnå klimatmålet och de andra 16 miljö kvalitetsmål vi har inrättat i riksdagen.

Det visar sig att det som är det stora problemet är vägtrafiken. Man talar explicit om att ökningen av vägtrafik, särskilt när det gäller tunga transporter, är den helt avgörande orsaken till att vi har svårt att nå de mål vi har satt upp. Det lär man inte lösa med att vare sig bygga nya kärnkraftverk eller bibehålla dem man har.

Merparten av elen från kärnkraftverken går till att värma hus, och det måste anses som ett rätt gammaldags sätt och som helt oförenligt med alla begrepp för hållbar utveckling.

Dessutom har vi fått erfara att det är mycket otillförlitligt att ha så stor elförsörjning som vi har nu. Om det stopp som skedde i somras hade skett nu, när det är kallt och industrin är i gång, hade vi fått stänga flera stora arbetsplatser i Sverige.

Vi måste ha såväl en miljövänlig som trygg energiförsörjning.

Anf. 285 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Slutsatsen är att även om jordens temperatur går upp med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 grader kommer Miljöpartiet att förespråka att kärnkraft ska inte användas?

Anf. 286 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Du undvek att tala om på vilket sätt kärnkraften ska lindra de klimatproblem vi har i dag. Ska vi koppla bilarna direkt till aggregaten, eller hur har du tänkt dig?

Det är ökningen av lastbilar och flyg som är Sveriges främsta problem att ta itu med, och det kan man inte lindra med kärnkraft. Det leder inte till lösningar på något av de problem som du tar upp. Det krävs helt andra lösningar. Vi hade en bra start på detta i det rödgröna samarbetet,

där Miljöpartiet var pådrivande men där vi kunde enas om effektiva åtgärder. Kärnkraft löser inga klimatproblem.

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 287 JEPPE JOHNSSON (m):

Fru talman! Varje människa har naturligtvis ett ansvar för den miljö som vi har gemensamt, och möjligheterna och förutsättningarna att ta detta ansvar och göra något åt problemen är dock olika beroende på var man bor i världen och i vilken situation man befinner sig. Att bekämpa fattigdomen i världen är nödvändigt, naturligtvis för den enskilda människans skull men också för att detta bidrar till bättre miljö både globalt och lokalt.

Demokrati, marknadsekonomi och fri opinionsbildning är viktiga förutsättningar för att vi ska få bättre miljö på fler ställen i världen. Därför bör en viktig del av Sveriges utvecklingsbistånd gå till att just bekämpa fattigdomen och att stötta demokratisk utveckling i andra länder.

Vi måste också satsa mer på forskning om miljön. Trots att många av miljöproblemen inte är nya är det förvånansvärt vad lite vi vet om en del av våra miljöproblem. Jag tänker både på klimatfrågan och på situationen i Östersjön – två mycket viktiga frågor, som jag ska beröra lite närmare.

Fru talman! Klimatet har visserligen växlat genom årtusendena. Vi har läst i skolan om istider och varmetider. För inte så länge sedan – på bronsåldern, tror jag att det var – hade vi också en varmetid. Men jag tror inte att någon här i kammaren inte tar dagens rapporter om ökad växthuseffekt på största allvar. Vi kan inte vifta bort det med att det alltid har varit så.

Koldioxid är, som vi känner till, en förutsättning för att den viktigaste kemiska processen på jorden, nämligen fotosyntesen, ska kunna äga rum. Det frigörs naturlig koldioxid, men i dag har människan på olika sätt börjat frigöra mer koldioxid än vad fotosyntesen kräver. Då får vi alltså ett överskott. Det handlar helt enkelt om att vi förbränner gammal bunden koldioxid när vi eldar kol, olja och det som kallas naturgas. Det borde rimligen kallas fossilgas. Naturgas låter ungefär som att det var väldigt naturligt och sunt, men det är det inte. Det innehåller också gammal koldioxid.

Sverige släpper ut relativt lite växthusgaser, och det beror till stor del på, som nämndes tidigare, att vår energiproduktion har varit baserad på vattenkraft och kärnkraft.

Den förra s-regeringens så kallade förtida avveckling av kärnkraften har alltså inte bidragit till minskade koldioxidutsläpp. Det hörde vi också förtjänstfullt i det förra replikskiftet.

Om vi hade behållit någon kärnkraft, även om vi i dag är nettoexportörer av el, kunde vi ha exporterat koldioxidfri el. Det är inte bara bilar som släpper ut koldioxid, även om de kanske är svårast att komma åt.

Klimatet är ett globalt problem, och därför måste vi ha globala lösningar. Minskningen av koldioxiden får effekt var vi än gör den. Därför är det kanske lättast att satsa på sådana ställen där det är billigt att få ned koldioxiden. Det gör nytta överallt.

Vi vill använda vårt bistånd till att förbättra miljön. Det måste naturligtvis kombineras med att vi också vidtar åtgärder på hemmaplan här i Sverige.

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Ett av EU:s viktigaste uppdrag, fru talman, är att åstadkomma energisystem som minskar koldioxidutsläppen och hejdar växthuseffekten. Det här kan ske i samarbete mellan demokratiska länder. Det europeiska systemet med utsläppsrätter är det hitintills viktigaste styrmedlet för att minska utsläppen av växthusgaser. Sverige ska bidra aktivt till att nå de gemensamma målen som EU ställer upp och aktivt verka för att Kyotoavtalet får en fortsättning.

Trafiken bidrar naturligtvis, precis som någon sade tidigare här. Vi tror att lösningen på trafikens problem finns i den nya tekniken. Tankarna på att få fram bränslesnålare bilar och bilar som är helt fria från koldioxidutsläpp måste utökas. Faktum är att man kan driva bilar med kärnkraft – elbilar finns ju.

Fru talman! När det gäller tillståndet för haven tänker vi kanske främst på Östersjön och övergödningsproblemet. Ibland tror man att det här med algbloomning är något helt nytt. Min far föddes 1905, och han talade väldigt mycket om algbloomning. Jag kan vidgå – det är nog inte svårt – att den förmodligen har ökat i dag och kanske förekommer oftare. Det är ett känsligt hav, och här måste EU tillsammans med Ryssland komma överens om åtgärder.

Gränsen för hur mycket fisk som får tas upp ur haven är reglerad genom kvoter i EU, men svartfisket är mycket omfattande i en del av länderna i EU.

Här måste vi ta krafttag, hela EU-familjen tillsammans. Det är en gemensam resurs. Vi vill kraftfullt stärka att EU driver på de länder som inte sköter sig.

I det här sammanhanget vill jag gärna lyfta fram den svenska fiskarkåren. Det är sällan eller aldrig någon som tar upp de positiva insatser som faktiskt gjorts av svenska fiskare på redskap som selekterar eller att svenska fiskare i stort sett aldrig har fällts för svartfiske.

Jag kom också att tänka på sjöfarten i Östersjön. Vi måste kräva bättre båtar, bättre saneringsåtgärder. Det sker ungefär ett större eller mindre oljeutsläpp varje dag. Så det finns mycket att ta sig an för vår nya miljöminister, för hela regeringen och för oss alla som sitter här i kamraren.

Anf. 288 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag gratulerar Jeppe Johnsson till de här insikterna om växthusgaser. Men läs lite mer i Miljömålsrådets rapport! Jag har för mig att jag såg dig i förstakammarsalen när den presenterades från Naturvårdsverket. Titta på den tabell Naturvårdsverket och Miljömålsrådet redovisar! Trafiken står för dubbelt så mycket som industrin. Den ökar hela tiden. Du lär inte åtgärda ett enda av de problemen med kärnkraft, oavsett vad du gör med den. Man måste göra helt andra saker.

Du pratar om den nya tekniken. Jag skulle vilja slå ett slag även för den gamla tekniken, det vill säga järnvägstransporter. Det är ett mycket energieffektivt sätt att transportera människor. Jag undrar hur du mot bakgrund av detta kan försvara regeringens förslag att man ska dra ned på järnvägsinvesteringarna och öka på vägsidan.

Jag har en fråga till. Den handlar om krafttag i EU. Vi är mycket flexibla från Miljöpartiet. Vi kan tänka oss vad som helst i det avseendet. Men varför inte ta något krafttag här? Vi förfogar över skatter, lagar och anslag här. Skulle det inte vara lite klädsamt om vi vidtog någon åtgärd här?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Anf. 289 JEPPE JOHNSSON (m) replik:

Fru talman! Det är väldigt många frågor. Om vi skulle exportera el från vattenkraft eller kärnkraft till exempelvis Polen kanske de kan stänga ett kolkraftverk där. Om man minskar koldioxidutsläppen i Polen – Polen ligger ju på jorden – har hela jorden till godo av detta. Så Karin Svensson Smith är lite fel ute. Man kan inte bara satsa på den del av verksamheten som Karin Svensson Smith tycker extra illa om, nämligen biltrafiken. Däremot kan man satsa annat på biltrafiken. Man kan se till att man har andra drivmedel. Man kan till och med ha elbilar. Karin Svensson Smith vet att det finns ett helt batteri av olika tekniker som man kan använda som inte släpper ut ny koldioxid.

Elektriska järnvägar, fru talman, får strömmen någonstans ifrån. Det kan till och med vara så illa att de får strömmen från ett kolkraftverk i Danmark, Tyskland eller Polen. Så även om det tar mindre energi tar det energi, och det kan faktiskt vara från ett kolkraftverk.

Anf. 290 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jeppe Johnsson och hans allierade saknades när Svensk Bensinhandel nyligen bjöd in till en stor debatt på Cirkus i Stockholm. Där var 500 bensinhandlare representerade. Svensk fordonsindustri fanns där och BIL Sweden, deras organisation, Petroleuminstitutet och alla vi aktörer som sysslar med trafik, fordon och bränslen. De var oroliga för vad som kommer att hända nu med distributionen av förnybara bränslen. Vi hittar ingenting i den här propositionen som talar för att det ska bli lättare att få fram biogas eller några av de andra alternativa drivmedlen. Var finns det samarbete med bilindustrin som behövs för att man på ett gynnsamt sätt ska minska klimatpåverkan?

Och jag frågar igen om kollektivtrafik. Att fler människor åker tillsammans, särskilt i de stora städerna, är faktiskt fullständigt oslagbart om man vill minska klimatpåverkan på trafiken. Du har inte svarat på vad ni vill göra när det gäller det.

Anf. 291 JEPPE JOHNSSON (m) replik:

Fru talman! Kollektivtrafik är alldeles utmärkt. Det fungerar säkert här. Det fungerar säkert i Lund och i Malmö, men det fungerar inte i Kyrkhult och Hörvik där jag kommer ifrån. Där får man faktiskt ha en annan typ av trafik. Det kan inte vara lönsamt att köra med en stor buss med chauffören och en person med och oftast helt tom som det blir där nere.

Nej, Karin Svensson Smith, jag tror på forskning och utveckling. Jag tror att vi kan få fram bilar och fordon som inte släpper ut något nettotillskott, varken av koldioxid eller något annat förorenande.

Anf. 292 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! God morgon, Jeppe! Jag välkomnar uppvaknandet. Efter att i 20 år ha röstat emot varje skarp åtgärd mot klimathotet har insikten om att hotet i alla fall finns kommit till Moderaterna. Någon skarp åtgärd vidtas dock inte, inte i budgeten och inte i Jeppe Johnssons tal. I stället kommer krav på att EU ska vidta åtgärder.

Jag kan berätta för Jeppe Johnsson att EU-kommissionen har bett nationerna att sätta upp klimatmål på mellan 15 och 30 procents minskning av koldioxidutsläppen fram till 2020. Det har Moderaterna motverkat här i kammaren. I budgeten finns inget sådant klimatmål. Då undrar jag, Jeppe: EU är ju inget annat än dess medlemsstater. När ska Moderaterna och den regering där varannan minister är moderat komma till kammaren med ett klimatmål, med ett mål om att minska utsläpp av växthusgaser fram till 2020 som EU begär av oss?

Anf. 293 JEPPE JOHNSSON (m) replik:

Fru talman! Vi är faktiskt en regering som talar med en röst, och den rösten kommer ni att få höra så småningom här. Vi kommer naturligtvis att göra vår del av hemläxan och arbetet. Nu hittar jag inte det för tillfället, men den minskning som ska ske fram till 2012, tror jag det var, har vi satt oss före att klara. Så det är inget nytt uppvaknande när det gäller koldioxiden.

Det är också så, Anders Ygeman, att koldioxiden inte är den enda växthusgasen. Det finns andra växthusgaser också som är betydligt värre än just koldioxiden. Så det finns mycket att göra, och det handlar alltså inte bara om koldioxid.

Anf. 294 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! Det stämmer att det finns andra klimatgaser än koldioxid. Man räknar om dem till koldioxidekvivalenter, och det ingår i det mål som EU vill att vi ska sätta upp och som ni i Moderaterna varje gång det har varit uppe i kammaren har motarbetat.

Nu har vi socialdemokrater lagt en egen budgetmotion och en egen kommittémotion där vi har förslag på att ställa upp det skarpa klimatmål till 2020 som EU kräver av oss. Då har du Jeppe Johnsson chansen att visa färg. Kommer du att ställa dig bakom EU:s klimatmål när vi behandlar det i kammaren under vintern?

Anf. 295 JEPPE JOHNSSON (m) replik:

Fru talman! Vi i alliansen kommer att ha en strategi för att uppfylla de mål som vi har tagit på oss. Svårare än så är det inte. Och vi kommer att tala med en röst i de här frågorna.

Anf. 296 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det är vårt ansvar att bruka naturens rikedomar så att vi lämnar över en värld som är i balans till våra barn och barnbarn. Miljöutmaningarna innebär hot, men samtidigt kan vi göra dem till en hävstång som för vår ekonomi och vårt samhälles utveckling framåt. Det ställer upp utmaningar för oss alla.

Alliansregeringen vänder sig till hela samhället för att inbjuda till ömsesidiga insatser och engagemang. Vi vänder oss till forskare och tekniker som gör grön teknologisk omställning möjlig. Vi vänder oss till näringslivet som genom miljösatningar kan vinna konkurrenskraft och nya marknader i världen. Vi vänder oss till miljörörelsen som med kunskap, engagemang och opinionsbildning ger förutsättningar för tillräckligt radikala förändringar. Och vi vänder oss till riksdagens alla partier för samarbete och bred samling bakom insatser som når verkliga resultat.

Den i särklass viktigaste utmaningen för miljöpolitiken är hotet mot vårt klimat. Låt oss inte hymla. Det är en ödesfråga för mänskligheten, och den berör varenda del av samhället och varje individ. Sverige måste ta en ledande roll, både i det internationella arbetet och i EU samtidigt som vi gör allt vi kan också här hemma. Den förra regeringen bedömde så sent som i våras att utsläppen från Sverige för år 2020 bör vara 25 % lägre än utsläppen 1990, och den förra riksdagen beslutade samtidigt om en tidtabell där klimatmålet ska prövas 2008.

Alliansregeringens avsikt är att flytta fram Sveriges positioner och höja våra ambitioner både nationellt, i EU och internationellt. Regeringen ska också presentera konkreta handlingsplaner så att målen nås. Regeringen har ambitionen att med god marginal hålla den fastställda tidtabellen, samtidigt som vi ska ha beredskap till snabbare besked till exempel ifall processen inom EU skulle kräva det.

Alliansregeringen kommer att arbeta för att EU sätter tydliga mål för att minska användningen av fossil energi och inför regler för maxutsläpp per kilometer för nyttillverkade fordon i EU. Vi vill också utöka det europeiska systemet för handel med utsläppsrätter till att omfatta transportsektorn och för att alltför många länder ska komma med i systemet.

Nästa vecka reser jag till Nairobi för att delta i det andra partsmötet till klimatprotokollet. Mötet blir en etapp på vägen mot vad man kallar en ny klimatregim efter Kyotoprotokollet. Många bedömer att processen kommer att vara i ett avgörande skede under Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009.

Vi ska vara väl förberedda att ta vårt ansvar. Som en del i det arbetet kommer Sverige att i juni nästa år vara värd för ett möte mellan 20–30 miljöministrar som informellt diskuterar klimatförhandlingarna, försöker dyrka upp låsta positioner och lägger grunden för framsteg i de fortsatta förhandlingarna.

Sverige måste byta från fossil till förnybar energi och transportsektorn bli mer miljövänlig. Miljöklassningen av fordon och bränslen ska ses över och miljökraven vid offentlig transportupphandling skärpas. Godstrafiken ska effektiviseras och andelen på vägarna minska. Kraftfulla program för energieffektivisering ska genomföras i bostäderna och i industrin.

Oljekommissionen, som leddes av förre statsministern, tog upp viktiga frågor. Förslagen för att kraftigt minska Sveriges oljeberoende ska skickas på remiss. Jag vill också berömma den förra majoriteten för att man ökade ramarna för miljöanslaget. Alliansregeringen bygger nu vidare på det och ska inom utrymmet öka satsningarna, inte minst för att möta hoten mot vårt klimat och vår havsmiljö.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Jag förstod att Anders Ygeman var repliksugen. Jag välkomnar det. Det är inga problem; vi kommer att ha gott om tid för repliker här i fortsättningen.

I Östersjön och Västerhavet har övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter fått alarmerande konsekvenser. Alla berörda länder måste samverka. Alliansregeringen ska ta initiativ till en havsmiljöstrategi som bland annat ska omfatta

- förbud mot fosfater i tvättmedel,
- ett system för utsläppsrätter för kväve och fosfor till Östersjön,
- åtgärder för att anpassa fisket till långsiktigt hållbart nyttjande,
- ökat stöd till arbetet för att minska jordbrukets näringsläckage,
- miljöbistånd till länder med stora utsläpp från avloppsreningsverk,
- ökade insatser för att identifiera och sanera källor till kadmium och PCB samt
- förbättrad sjösäkerhet på Östersjön, stärkt beredskap för oljeutsläpp och skärpta straff vid avsiktliga oljeutsläpp.

Redan i april kommer regeringen att stå värd för det första miljö- och jordbruksministermötet någonsin kring Östersjön. Mötet i Visby kommer att ha fokus på åtgärder för att minska läckaget från jordbruket.

Om ungefär ett år räknar vi med att tillsammans med de länder som samarbetar inom Helsingforskommissionen ha tagit fram en aktionsplan. Det är viktigt att Ryssland engageras fullt ut i samarbetet. Regeringen anser att alla länder runt Östersjön öppet bör redovisa miljökonsekvensbeskrivningar för all planerad verksamhet som kan ha negativ miljöpåverkan.

Inom ramen för vad EU:s regelverk gör möjligt bör Östersjön bli ett pilotområde för en ny gemensam förvaltningsstrategi där länderna samverkar och säkrar efterlevnaden av ett gemensamt regelverk. Jag tog upp frågan på mitt första möte med EU:s miljöministerråd och har också haft tillfälle att diskutera den flera gånger med mina nordiska kolleger.

Miljömålsarbetet är en viktig del i den svenska miljöpolitiken och centralt i arbetet för att nå hållbar utveckling. De miljökvalitetsmål som riksdagen antagit ligger fast och ska nås. Skyddet av den biologiska mångfalden är en hörnsten i alliansregeringens miljöpolitik. Resurserna inom området ska användas mer effektivt och markägarnas kunskap och engagemang tas till vara.

Mandatperiodens stora lagstiftningsarbete kring miljön gäller plan- och bygglagen och miljöbalken. Regelverket för vilka verksamheter som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska ses över. Totalt ska förenklingsarbetet bidra till att vi når både högre miljöambitioner och målet att minska den administrativa bördan med 25 %.

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. EU:s nya kemikalielagstiftning Reach kommer att ersätta en hel rad lagstiftningar på kemikalieområdet. Renare miljö ska förenas med förenklningar.

Grön teknik kommer att behövas. Politiska beslut ska sikta på miljöeffekter och inte på speciella tekniska lösningar. En långsiktig satsning på miljöforskning är avgörande, och i budgeten satsas drygt 1 miljard kronor på miljöforskningen. Utrymmet för klimatforskning ökar.

Marknadsekonomins institutioner, ekonomiska styrmedel, forskning och ny teknik ska styra mot hållbar utveckling. Alliansregeringen bygger vidare på detta, med utvecklingen av handeln med utsläppsrätter och premien för att stimulera privatpersoner att byta till miljöbil som exempel.

Jag sade att regeringen vänder sig till hela samhället. Till sist vill jag säga att vi också vänder oss till dig. Vad du gör spelar roll. Det spelar roll att du kör bränslesnål bil med miljövänligt drivmedel, att du handlar miljövänligt i affären, att du har energieffektiva hushållsmaskiner hemma och att du lever energisnålt. Det är bra för din egen ekonomi och nödvändigt för våra barn. Det finns ett kinesiskt ordspråk som säger att om många små människor på många små platser gör många små saker så förändras världens gång. Låt oss våga tro på det.

I detta anförande instämde Jörgen Johansson (c).

Anf. 297 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! Vi får väl hoppas att insikten om vikten av det enskilda initiativet också når regeringens ledamöter, av vilka 20 av 22 valt att inte köra miljöbil.

Jag vill ställa en fråga till Andreas Carlgren. Som jag förstår dig står den nya högerregeringen nu bakom den bedömning och den ambition som den tidigare regeringen hade om att minska Sveriges utsläpp av växthusgaser med 25 % till 2020. Då är min fråga: När detta nu kommer upp i kammaren om en månad, på förslag av oss, kommer allianspartierna att ställa sig bakom det målet så att vi ser det i konkret handling och inte bara i prat i tidningar och i talarstolen?

Du säger att ni bygger vidare. Samtidigt monterar ni ju ned många av de satsningar vi gjort för att komma till rätta med klimatproblemen, som satsningen på alternativa drivmedel i mackarna och investeringsprogrammet. Det lokala klimatinvesteringsprogrammet upphör efter 2008. Sammantaget har vi 2–2 ½ miljard kronor mer för att komma till rätta med klimatproblemen.

Anf. 298 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! När det gäller miljömålet är det ingen tvekan: Det är inte bara så att vi vill behålla det, utan som jag sade vill vi flytta fram Sveriges positioner och höja ambitionerna. Nu finns det ett mål antaget. Lägga ni fram era motioner, men det är onödigt att rösta om detta här i riksdagen. Målet gäller tills ett annat beslut är taget. Och som jag sade: Vi ska hålla tidtabellen i den delen också.

Sedan vill jag säga något om pengarna. Här ser vi ett typiskt gammalt oppositionstrick: De 2 miljarder som du pratar om lade ni inte in medan ni satt i regeringsställning – eftersom jag kom till Miljödepartementet och själv kunde se vilka pengar ni hade förberett vet jag att ni inte hade lagt in dessa pengar – utan de dök upp när ni hamnade i opposition. Men

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

vi tänker genomföra förändringarna i verkligheten också, och den klimatmiljard som vi har gett besked om före valet gäller.

Anf. 299 ANDERS YGEMAN (s) replik:

Fru talman! Anledningen till att jag frågar om klimatmålet är att Moderaterna gång på gång har sagt att de inte står upp bakom det. Fredrik Reinfeldt klarade inte ens i den avslutande tv-debatten att stå upp för det. Jeppe Johnsson gjorde det inte för en minut sedan. Då frågade jag om Jeppe Johnsson skulle rösta för det eller inte, och han svarade: Regeringen talar med en röst. Och det är din röst, Andreas Carlgren. Därför måste jag nu fråga dig: Kommer Jeppe Johnsson att rösta för klimatmålet när det om ett par veckor kommer upp här i riksdagen?

Du påstår att vi inte hade beslutat om pengarna före valet. Vi presenterade de 2 miljarderna i en handlingsplan för miljön den 9 september i år. Det är inget som har tillkommit efter valet. Samma sak gäller klimatinvesteringsprogrammet. Det har flera gånger beslutats här i riksdagen. Ni vill avveckla det från 2008 medan vi föreslår att pengarna ska vara kvar. Det är klart att det finns konkreta åtgärder som vi visade upp före valet och som finns i vår budget men saknas i regeringens budget.

Anf. 300 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! När jag tittade på dig, Anders Ygeman, medan du höll ditt anförande tänkte jag att du inte såg ut att vara alltför belastad av vare sig ålder eller erfarenhet. Och ändå var du så ursinnigt förgrämd – så tidigt! Men jag lade också märke till att du verkade gladare efter att jag hållit mitt anförande, och jag hoppas kunna bidra till din glädje i fortsättningen.

Visst, ni pratade om de 2 miljarderna i valrörelsen, men ni hade inte lagt in dem i de ramar ni hade satt för miljöbudgeten i Miljödepartementet, och det är trots allt det som räknas.

Vi kommer att se till att satsningarna på klimat och havsmiljö ökar. Dessutom ska klimatmiljarden genomföras. Det fastställda målet gäller tills nytt beslut har tagits. Vi tänker dessutom flytta fram Sveriges positioner och höja ambitionerna. Vi har ambitionen att hålla tidtabellen för det.

Anf. 301 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag uppskattar att Andreas Carlgren är här. Det är modigt av miljöministern att komma hit och debattera politik för hållbar utveckling och klimat.

Även om jag gillar tonen i det du säger vill jag nog hävda att det är en ulv i fårakläder. Det är kanske en liknelse som inte är så passande för en miljöpartist – vi gillar ju vargar. Men jag undrar hur du går ihop med de andra i regeringen. Carl Bildt representerar fossillobbyn ganska oförblommerat, både när det gäller olja och fossilgas. Mats Odell, som var ordförande i lobbyorganisationen Svenskt flyg ända fram tills han gick in i regeringen, arbetade för mer flyg på de hållbara transportmedlens bekostnad. Jag undrar om du verkligen har pratat om dina ambitioner med din partikollega, infrastrukturminister Åsa Torstensson. Det är väldigt vällovligt med en klimatmiljard, men infrastrukturbudgeten för nästa år

är på 34 miljarder, och hon har annonserat att det ska vara mer till vägar och mindre till järnvägar.

55 lågtrafikerade banor i Sverige är nedläggningshotade för att det finns för lite pengar. Är du som miljöminister beredd att verka för att man ska slippa lägga ned dessa banor?

Anf. 302 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Jag vet att man redan förra mandatperioden ändrade lagstiftningen just när det gällde jakt, så att man får skjuta varg om den har tagit sig in i inhägnaden. Jag förstår att när du nu tycker dig se en ulv, om än i fårakläder, så vill du skjuta. Jag tror dock att det är klokt att lugna sig lite när det gäller den delen. Däremot ska vi inte lugna oss när det gäller miljöåtgärder. Bedöm oss efter våra handlingar, efter hur regeringen agerar.

Det är ingen tvekan om att vi ska se till att Sveriges transportsektor utvecklas för att bli mer miljövänlig. Vi är nog överens om att det finns mycket att göra. Men försök inte sprida missuppfattningen att det vore ett hot mot klimatet att vi också klarar det finmaskiga vägnätet!

Det avgörande är att vi också får fram nya miljövänliga drivmedel. Jag förstår att Karin Svensson Smith är angelägen om det, och det är vi också.

Anf. 303 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Vi kan kanske diskutera varg vid något annat tillfälle. Just nu är jag mer intresserad av att förhindra att de banor där det i dag går godståg upphör att existera för att Banverket inte har råd att underhålla dem.

Det har blivit alltmer populärt att åka tåg, och Banverkets pengar räcker inte för att man ska kunna upprätthålla trafiken. Då blir man väldigt bekymrad när regeringen nu aviserar en omfördelning från järnväg till väg. Det innebär att man på 55 banor, spridda över Sverige, inte kommer att kunna upprätthålla vare sig persontrafik eller godstrafik. Jag har svårt att se logiken, hur detta går ihop med klimatambitionerna.

Sedan skulle jag vilja höra hur miljöministern ser på flyget. Vi är för alla internationella åtgärder, men det här är akut! Vi hade det brittiska trafikutskottet hos oss i våras, och de pratade om en blå politik för en grön miljö. Vi måste ha flygskatt nu för att förhindra de förödande klimatteffekter ökningen av växthusgaser från flyget för med sig. Det är ett marknadsekonomiskt instrument, till skillnad från subventioner. Förorenaren betalar – är du med på det?

Anf. 304 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Till Karin Svensson Smith vill jag säga att det självklart är viktigt att vi bygger ut möjligheterna när det gäller till exempel godstrafiken på järnväg. Det är också därför jag sade att godstrafiken ska effektiviseras och andelen på vägarna minska.

Men det är fortfarande att förvirra människor att påstå att en satsning på exempelvis det finmaskiga vägnätet skulle vara ett hot mot klimatmål eller godstransporter. Vi behöver se till att Sverige klarar transporter också med bil. Just därför är de miljövänliga bränslena så viktiga.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

När det gäller flyget tycker jag att det är viktigt att vi kommer till rätta med miljöproblemen. Flygskatten hade i stort sett ingen styrverkan alls. Det var också därför som Socialdemokraterna övergav det förslaget så snart de hade kommit i opposition. Precis som Oljekommissionen är jag övertygad om att de ökade oljepriserna kommer att förändra prisbilden och driva fram förändringar när det gäller flygskatten. Vi ska se till att hjälpa till också på politisk väg.

Anf. 305 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att hälsa miljöministern välkommen till riksdagen och kammaren. Det var ur flera aspekter ett intressant anförande som miljöministern höll. Det var en global ansats, och återkommande var medlemskapet i den europeiska unionen som det viktiga instrumentet. Det tycker jag är värt att understryka.

Nicholas Sterns rapport, som vi har diskuterat tidigare, har en tydlig politisk måltavla, nämligen den amerikanska opinionen och den amerikanska administrationen. Man vill få Förenta staterna att bekämpa koldioxidutsläppen. Utfallet av kongressvalen i natt ligger väl i linje med denna önskan.

Min fråga är: Vilka initiativ tänker miljöministern ta, eventuellt tillsammans med den brittiska regeringen, som ju står bakom rapporten, för att få Förenta staterna att minska sina koldioxidutsläpp? Går USA med kommer också u-länderna.

Anf. 306 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i det Carl B Hamilton säger om EU:s viktiga roll i arbetet. Jag, liksom hela alliansregeringen, kommer att lägga mycket stor vikt vid arbetet i EU och se till att Sverige är en mycket aktiv part både för dialogen om vad vi kan göra i Europa och när det gäller vad vi kan göra här hemma i Sverige.

Jag instämmer också i hur viktigt det är att vi lyckas övertyga politiker i USA om vikten av klimatfrågan. Jag träffade sir David King, som är Tony Blairs rådgivare. Detta var ett av de viktiga samtalsämnen som vi då tog upp. Jag har också fört flera samtal med mina regeringskolleger, just för att vi i regeringen tillsammans ska se till att föra ut samma budskap. Vi måste också övertyga EU om det. Jag kommer själv att resa till USA för att besöka både Kalifornien, som är viktigt i sammanhanget, och Washington. Jag hoppas få tillfälle att återkomma med nya initiativ på detta område.

Anf. 307 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Det låter utmärkt. Som jag försökte säga avslutningsvis – får man med sig Förena staterna finns det betydligt större möjligheter att få med länder som Kina och andra fattiga länder.

Tidigare hörde miljöministern min argumentation med Anders Yge-man om etanoltullarna, en helt annan fråga. Vad är regeringens hållning? Tullarna är i dag väldigt höga. Det skulle bli betydligt billigare etanol om vi kunde få ned dem.

Är den svenska regeringen beredd att arbeta i Bryssel för att sänka etanoltullarna?

Anf. 308 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Först vill jag när det gäller USA säga att också mitt intryck är att engagemanget ökar i delstaterna. Det kommer att förbättra förutsättningarna för att man kommer in på en mer konstruktiv linje från den amerikanska administrationens sida. Jag tror också att det blir ett hårt tryck inrikespolitiskt, samtidigt som verkligheten tvingar fram förändringar. Jag tror att vi kan se fram emot det och att vi kommer att kunna lyckas, och vi måste lyckas i den delen.

När det sedan gäller frågan om frihandeln och tullarna är det självklart att regeringen står för frihandel som princip. Vi får diskutera den frågan inom EU. Jag tror att det blir en viktig fråga att återkomma till. Jag ska också se till att vi har ett samlat agerande från regeringen i den frågan.

Anf. 309 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag är glad över att höra miljöministern säga att Sverige ska ha en ledande roll såväl nationellt och inom EU som internationellt i klimatfrågan. Då krävs det, som vi tidigare har hört från bland andra Anders Ygeman, att det sätts upp tydliga mål och också läggs fram konkreta förslag. Jag förutsätter att miljöministern kommer att presentera det här i kammaren framöver så att vi kommer att få både höra och se mer om detta.

Jag är nyfiken på om detta gäller alla miljöfrågor. Det har här i debatten sagts att regeringen talar med en röst oavsett parti. Kan vi förvänta oss att miljöministern har med sig alla sina allianskolleger såväl i regeringen som i EU-parlamentet för att kämpa för att substitutionsprincipen kommer med i Reach? Den frågan är nu väldigt angelägen och aktuell. Där har jag lite andra signaler.

Anf. 310 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Först vill jag bekräfta att regeringen kommer att återkomma och göra det i hög takt med de konkreta åtgärderna. Vi kommer också att se till att vi har handlingsplaner som gör att vi verkligen når målen. Mål är viktigt. Men ännu viktigare är handling så att vi når fram till målen.

När det gäller den nya kemikalielagstiftningen Reach har jag talat för hela regeringen. Vi har välkomnat parlamentets inställning. Vi har verkat för substitutionsprincipen. Jag hoppas att den frågan kan avgöras utan att det nu blir parlamentsomröstningar som är avgörande.

Det som förestår är en diskussion med ministerrådet. Där gäller det att inte tappa den gemensamma ståndpunkten. Då kan vi förlora ännu mer mark. Samtidigt måste man bli överens med parlamentet och flytta positionerna i den riktning som parlamentet har företrätt. Det räknar jag med, och där talar jag för hela regeringen.

Anf. 311 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Då kan vi alltså vänta oss att alla svenska EU-parlamentariker och Andreas Carlgrens kolleger kommer att ställa upp bakom substitutionsprincipen framöver?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Anf. 312 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik:

Fru talman! Vi kan räkna med, precis som jag sade, att frågan avgörs i de diskussioner som nu förs mellan å ena sidan miljöministerrådet och å andra sidan parlamentet. Jag har haft flera samtal med min finländske kollega, som ju är ordförande för miljørådet i det här läget. Han har å sin sida talat med sin kollega från Industridepartementet. De driver en samfäll linje.

Vi hade den här frågan uppe när jag företrädde regeringen i det nordiska miljöministerrådet. Där uppmanade vi samfällt ordförandeskapet att driva på i den här frågan. Jag hoppas att vi kan lösa frågan utan att det blir parlamentsomröstningar eller, ännu värre, förlikningar som avgör frågan. Då tappar vi tempo. Det vill inte jag, och det vill inte regeringen.

Anf. 313 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! Jag tycker att det är särskilt värdefullt att miljöministern deltar och att vi här i kammaren har fått ta del av så många klara besked. Jag tror att det har skingrat många dimmor här i kväll.

Under den senaste tiden har vi fått ta del av många viktiga utredningar. Det har också nämnts här i dag. Bland annat har den tidigare chefsekonomen för Världsbanken Nicholas Stern pekat på de stora miljöinvesteringar som i dag skulle kunna genomföras vilket i framtiden skulle innebära enorma vinster. Han förutsätter en sänkning av koldioxidutsläppen på 60–80 % fram till år 2050.

Vi har också fått ta del av det delbetänkande som Klimat- och sårbarhetsutredningen har lagt fram. Man har redovisat tänkbara åtgärder för att minimera framför allt översvämningsskador.

Global uppvärmning har nu i massmedierna framställts som en nyhet. Men klimatförändringen har inte kommit som en överraskning. Forskare har under ganska lång tid presenterat olika scenarier.

Man har exempelvis analyserat temperaturkurvan mer än 350 000 år tillbaka. Från 1850 upptäckte man en radikal variation. Den variationen förstärktes efter 2000, och den tenderar nu att peka rakt uppåt om inga kraftfulla åtgärder vidtas.

Ingen av oss kan längre säga att läget inte är allvarligt. Det är mycket allvarligt. Så sade Nordiska rådets miljöpristagare, forskaren Bogi Hansen, häromdagen när han fick ta emot Nordiska rådets pris för sina viktiga forskningsrön just på detta område.

Det handlar nu om kraftfulla politiska beslut. Men det är också vägval för oss enskilda. Det är vägval som kan handla om vårt sätt att värma våra hus, hur vi färdas – vi har talat om transportpolitik och bilar – och också vad vi äter.

Miljöarbetet måste ske parallellt på två spår. Det ena spåret handlar nu om att hejda den fortsatta accelererande temperaturförhöjningen så att de dramatiska klimatförändringarna hejdas. Då krävs det en koldioxidminskning som är rejäl.

Det andra spåret handlar om en beredskap för att kunna anpassa oss till de klimatförändringar som faktiskt redan är oundvikliga. Det är här Klimat- och sårbarhetsutredningens rön kommer väl till pass.

Vi måste alla vara delaktiga i miljö- och klimatarbetet. Det gäller här i riksdagen, i regeringen, i olika organisationer och nätverk och inte minst i alla internationella forum.

De globala utsläppen riskerar dessutom att öka kraftigt när exempelvis ekonomierna i Kina och Indien kommer i gång på allvar. Det är en utveckling som vi eftersträvar och bejakar. Men vi måste vara med och minimera miljöeffekterna.

Vår utmaning blir att kombinera en ekonomisk utveckling, att ta vara på teknikutvecklingen och internationellt samarbete med kloka ekonomiska styrmedel. Det gäller bland annat handel med utsläppsrätter. Där skulle man kunna inbegripa transportsystemet, som ett exempel. Detta måste åtgärdas för att vi ska få en miljö i balans.

Det var mycket intressant att häromdagen ta del av det professor Carl Folke fört fram. Han skriver att ju större den biologiska mångfalden är, desto bättre klarar ett ekosystem av klimatförändringarna. Mångfalden sprider riskerna och skapar en buffert inför dessa förändringar. Arbetet med att satsa på biologisk mångfald har också en enorm betydelse utifrån dessa aspekter.

Fru talman! Vår allra största utmaning nu i allt vårt engagemang och arbete med att återskapa en miljö i balans är att vi samtidigt med detta livsviktiga arbete ger våra barn och barnbarn ett hopp och en framtidstro. Det är allas vår gemensamma skyldighet.

Anf. 314 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag är inte alldeles förvånad över att Anita Brodén är så insiktsfull när det gäller klimatproblemet. Vi arbetar ju tillsammans i det tvärpolitiska nätverket Globe här i riksdagen, så det visste jag dessförinnan.

Men om man nu är överens om problemet så måste man också försöka närma sig frågan om hur man ska tackla det. Att flytta pengar från järnvägar till vägar – jag förstår inte hur man kan få in det i ett klimatperspektiv! Hur går det ihop att man minskar utrymmet för de transporter som inte påverkar klimatet för att ge mer utrymme för dem som påverkar det negativt?

Miljöministern pratade om att man skulle satsa på det finmaskiga vägnätet. Men det enda vägförslag jag har hört konkret om från alliansen är Förbifart Stockholm för 20 miljarder. Jag vet inte riktigt om det ska räknas som finmaskigt. Det är en väldigt stor maska, i så fall. Jag skulle vilja veta hur Anita Brodén ser på detta. Vilka konsekvenser får insikten om klimathotet för hur vi fördelar pengar mellan vägar och järnvägar?

Anf. 315 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Den första delen, som handlar om biltrafiken, gäller hur bilar framförs. Det handlar om drivmedel. Det har redan förts fram här. Det arbetet måste fortsätta. Teknikutvecklingen måste fortsätta.

Men jag och Folkpartiet delar Karins uppfattning om att vi givetvis också måste arbeta med en satsning på järnväg. Jag menar att vi i alliansen har en process här. Fortsättningsvis kommer vi att arbeta mycket med de här frågorna. Det handlar alltså om både–och, inte antingen–eller.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Anf. 316 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag är mycket nöjd med att höra det svaret. Då kan jag räkna Folkpartiet och Anita Brodén som allierade när vi diskuterar de här frågorna när budgetpropositionens utgiftsområde 22 kommer upp här. Det handlar konkret om detta. Där visar man verkligheten – det som räknas, som miljöministern sade. Det är först när miljökraven ställs mot andra krav som man bekänner färg och visar var man står.

Jag tror tyvärr att vi måste enas över gränserna. Vi måste satsa på det som inte påverkar klimatet; vi har faktiskt inget att välja på. Jag hoppas därför att processen i regeringen fortsätter och att Anita Brodén kan påverka den.

Anf. 317 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Karin Svensson Smith kan vara övertygad om att diskussionen pågår redan nu i alliansen, och den kommer att intensifieras. Detta är ett gigantiskt problem som vi alla har framför oss och som vi gemensamt ska lösa.

Anf. 318 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag trodde att det redan var över! När jag i text-tv kikade på agendan för morgonsofforna häromdagen så fanns där besök av bronsmedaljören i Europamästerskapen för fina skägg. Och i dag kunde vi i public service-versionen se inslag om hur man kan få platt och stark mage på tre veckor. Men den långhårige meteorologen som brukar tala klimat och miljö saknades i sofforna.

Nej, det var inte över. Det för många medier nyvaknade miljöintresset och den omfattande bevakningen fortsätter. Nya forskningsrön och rapporter lyfts fram i radio, tv och morgontidningar. Kvällstidningarna har klimatkampanjer.

Det här innebär fantastiska möjligheter att med bred förankring hos svenska folket gå vidare i det miljöarbete som är avgörande för vilket liv kommande generationer i vårt land och i andra länder har möjlighet att leva.

Jag är glad och förväntansfull inför det förnyade engagemang i miljöfrågorna som nu växer fram. Det gläder mig också särskilt som kristdemokrat. Alliansregeringen prioriterar miljöfrågorna. Som symbol för detta är miljöministern den enda regeringsmedlem som hittills, får jag väl lov att säga, är anmäld till den allmänpolitiska debatten. Heder åt dig, Andreas Carlgren! Och tack för ett mycket bra anförande!

För mig handlar miljöfrågorna om mänskliga rättigheter och frihet för kommande generationer. Det handlar om att vi som lever nu inte begränsar eller kränker våra barns, våra barnbarns och våra barnbarnbarns möjligheter att leva ett rikt liv.

Detta förhållningssätt innebär att vaksamheten måste vara på topp och förslagen effektiva från oss här i riksdagen oavsett vilken regering som sitter vid rodret.

Läget är lika allvarligt och kräver samma uppslutning och gemensamma agerande som under kampen mot kärnvapenkapprustningen eller andra stora säkerhetsmässiga eller ekonomiska kriser genom historien. Det är en avgörande, formativ epok vi är inne i.

Det kanske inte är en relevant jämförelse – kritisera mig gärna. Men gemensamma tag mot miljöförstörelsen måste bli och vara minst lika viktiga som kampen mot exempelvis terrorismen för att undanröja hoten mot vår säkerhet.

Visst hörs flera hoppgivande signaler: Den ökande medvetenheten globalt, nationellt och lokalt, viljan att bidra till minskade utsläpp av olika slag, innovationer och investeringar i ny, hållbar teknik, inte minst för export och så vidare.

Jag är ändå övertygad om att det behövs mycket omfattande överenskommelser och åtaganden tvärs över världsdel-, nations- och partigränser för att högtidstalens visioner och målsättningar ska bli verklighet.

Den senaste tidens rapporter på olika områden stämmer till eftertanke och utmanar till handling. Klimat- och sårbarhetsutredningen beskriver stora skador på landskap och samhällsekonomi till följd av översvämningar orsakade av klimatförändringar.

Världsnaturfonden bedömer att människans konsumtion överskrider vad jorden kan bära med 25 %. Den biologiska mångfalden och ekosystemen undergrävs med en förfärande hastighet.

Vi har hört Nicholas Stern, tidigare chef på Världsbanken, i en rapport till den engelska regeringen visa på den enorma kostnaden för världens ekonomier för klimatförändringarna. Men han visar också att det fortfarande finns lite tid för att vidta de åtgärder som behövs.

FN:s klimatpanel rapporterar om att halterna koldioxid i atmosfären var de högsta någonsin under 2005. Bilderna på minskande glaciärer och tinande permafrost distribueras via olika skärmar och papper.

I den brittiska medicinska tidskriften The Lancet presenterar i dag två av världens ledande forskare fakta om hur olika kemikalier och gifter påverkar hjärnans utveckling. Det är en rapport som bedöms som ett av de största och mest oroande hälsolarmen någonsin.

Fru talman! Oavsett om miljögiftslarmet i The Lancet behöver beläggas ytterligare, även om glaciärbilderna kan vara svårtolkade och klimatscenerierna delvis osäkra, trots att rapporten från Världsnaturfonden kan ha tveksamma beräkningsgrunder i något avseende – trots allt detta har vi tillräckligt med information och kunskap för att bli oemotståndligt utmanade till att agera kraftfullt.

Jag hoppas att vi tillsammans i den här kammaren under den här mandatperioden kan stimulera till personligt ansvarstagande, besluta om ekonomiska styrmedel och lagstiftning, ge tillräckligt stöd till forskning och innovationer och inte minst medverka till långtgående internationella åtaganden.

Detta är insatser som sammantaget ger hopp inför framtiden – insatser som gör att vi när vi ser våra barn och barnbarn i ögonen kan säga: Jag gjorde vad jag kunde.

Anf. 319 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker att det var en väldigt fin redogörelse för vilka problemen är. Med ledning av de här rapporterna om de kemiska hälsoriskerna och den spridning de får för kommande generationer vill jag fråga Sven Gunnar Persson om han är intresserad av att öka Kemikalieinspektionens möjligheter att göra något åt det. Vi har en lagstiftning i Sverige som jag tror vi kan vara rätt så nöjda med jämfört med den dis-

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

kussionsnivå som finns på andra ställen i världen. Men det krävs också resurser för att kunna vidta åtgärder för att se till att lagstiftningen efterlevs. Det är flera som har påtalat att Kemikalieinspektionen inte har tillräckliga resurser. Vi kunde nog ha gjort mer åt detta på den rödgröna sidan när vi hade makten. Jag hittar ingenting i budgeten om att Kemikalieinspektionen får större möjligheter att vidta åtgärder när det gäller de problem vi har. Är du beredd att arbeta för det, Sven Gunnar?

Anf. 320 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Riksrevisionen lade ju fram en rapport om just det som Karin Svensson Smith påtalar. Vi kristdemokrater skrev en motion med anledning av den rapporten där vi stöder Riksrevisionens förslag. Kemikalieinspektionen får ett ökat anslag i relation till tidigare. Det är alltså ingen förändring gentemot det förslag som tidigare regering har lagt. Det innebär en uppräknings för det kommande året, om jag har fattat saken rätt. Det är oerhört viktigt att Kemikalieinspektionen har de resurser som krävs för att kunna utföra sitt viktiga arbete.

Anf. 321 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Så har jag ju inte sett redovisningen i er budget, utan där saknas pengar. Men vi får möjligen möjlighet att reparera det i efterhand, och jag välkomnar ditt engagemang i frågan. Vi delar nog det.

Jag skulle vilja ta upp en annan fråga. Vi försöker göra så gott vi kan här i riksdagen. Du är ju också aktiv i det tvärpolitiska nätverket. Men riksdag och regering kan inte göra allt. Kommunerna spelar faktiskt en mycket viktig roll i klimatarbetet, och de behöver den morot som klimatinvesteringsprogrammet Klimp utgör. Jag har själv erfarenhet från kommunalt miljöarbete, och den extra slant som man eventuellt kan få som bidrag till investeringar för att minska klimatpåverkan i kommunerna är väldigt väsentlig i det avseendet. Jag hittar väldigt lite av detta i regeringens budget också. Då undrar jag om Kristdemokraterna har möjlighet att påverka detta i framtiden. Det är väldigt viktigt att klimatarbetet i kommunerna inte avstannar.

Anf. 322 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Vi har under hela den förra mandatperioden särskilt drivit på i frågan om klimatinvesteringsprogrammet. Vi tycker att det är ett bra program. Vi har haft mer pengar till det än tidigare regering. Om jag förstår saken rätt, har den nya regeringen samma siffror utom för 2009, då man ska återkomma. Det är inte ovanligt att man för år tre, då siffrorna är väldigt preliminära, har en utvärdering och en avstämning och sedan återkommer med nya förslag.

Jag ska göra allt vad på mig ankommer för att påverka regeringen och miljöministern för att klimatinvesteringsspengarna ska finnas med även fortsättningsvis. Jag tycker att de ger mycket bra effekt. Det visar också utvärderingen.

Anf. 323 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Låt mig först uttala min uppskattning över att miljöministern deltar i den här debatten. Jag delar hans ambition om ett brett, progressivt arbete i de här viktiga frågorna.

Människans förbränning av fossila energislag som bildats under loppet av många hundra miljoner år, men som nu mänskligheten förbrukar inom kanske 200 år, är inte långsiktigt hållbar. Den leder till ökade utsläpp av växthusgaser, och det leder i sin tur till en ökning av jordens medeltemperatur, hittills med 0,6 grader sedan slutet av 1800-talet. Den beräknas öka med ytterligare 1,4–5,8 grader de närmaste hundra åren. Det får konsekvenser som stigande havsnivåer, översvämningar, erosion och förändrade nederbördsförhållanden med torka och översvämningar i olika delar av världen. En genomgripande omställning av energisystemet och transportsektorn mot förnybara bränslen och ökad energieffektivitet är helt enkelt ett måste.

Vänsterpartiet var med och utformade klimatpropositionen som antogs av riksdagen i juni. Där sägs att på lång sikt ska hela energitillförseln baseras på förnybara energikällor och förutsättningar skapas för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen för transporter och uppvärmning till 2020.

För Vänsterpartiet är principen om rättvist miljöutrymme central. Jordens begränsade resurser ska vara rättvist fördelade mellan alla människor på jorden inom ramarna för naturens långsiktiga bärkraft. Industrieländernas och utvecklingsländernas utsläpp av växthusgaser per capita måste närma sig varandra. Det kräver att länder i den rika världen går före och kombinerar en radikal miljöpolitik med god välfärd. Här har Sverige en mycket viktig roll att spela.

De internationella instrument som finns för klimatarbetet är FN:s ramkonvention om klimatförändringar och det tillhörande Kyotoprotokollet. Sverige ska vara drivande inom EU för uppfyllandet och förstärkandet av detta samt, och inte minst, för att USA ska ansluta sig till det internationella klimatsamarbetet. Det måste bli ett slut på USA:s strutspolitik. Inte ens världens största militärmakt kan lösa sin framtida energipolitik genom att säkra tillgångarna på fossila bränslen. *The American way of life* måste förändras i grunden. Jag vill uppmana regeringen att framföra detta till företrädare för USA:s regering via sin omhuldade transatlantiska länk.

Vänsterpartiet anser att flera kraftfulla åtgärder krävs i Sverige och att takten i energiomställningen ska öka. En radikal omställning av framför allt transportsektorn är helt nödvändig. Vårt mål är att minska den fossila bränsleanvändningen inom denna med så mycket som 80 % till år 2020.

Vi var också pådrivande vid införandet av klimatinvesteringsprogrammet, som vi har hört tidigare, som utgår till åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser och bidrar till besparing av energi. Enligt Naturvårdsverkets utvärdering beräknas Klimp minska utsläppen av växthusgaser med 203 000 ton per år, vilket motsvarar utsläppen från ca 70 000 personbilar. Vi anser att Klimp bör förstärkas, och vi är starkt kritiska till att regeringen tänker slopa bidraget från 2009.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Transportsektorn är det enda samhällsområde i den icke handlande sektorn där utsläppen ökat kraftigt under senare år, och prognosen visar på en fortsatt kraftig ökning. Prognosen säger nu att de har ökat med ytterligare 9 %. Det är förvånansvärt att regeringen inte föreslår nya konkreta åtgärder. Vi i Vänstern tar vårt ansvar och presenterar ett helt paket med åtgärder. Förslagen berör miljöbilar, förnybara drivmedel, utformning av infrastrukturen med mera. Några av våra förslag är ett stöd från samhället för konvertering av bensinbilar till etanol- eller biogasdrift, höjd skrotningspremie för att få bort de allra äldsta bilarna med stora utsläpp, ökad inblandning av biodrivmedel, borttagande av tullavgiften på importerad etanol, som har diskuterats här tidigare, införsel av kilometerskatt för tunga fordon och ändrad fordonsskatt så att den blir mer koldioxidrelaterad enligt förslag från Naturvårdsverket. Vi vill också ändra förmånsskattesystemet så att det baseras på bilarnas miljöpåverkan. Vi vill ha en handlingsplan för förnybara biodrivmedel. Vi avsätter 300 miljoner kronor under planperioden fram till 2009 för pilot- och demonstrationsanläggningar.

För att kunna ställa om till ett hållbart resande krävs även stimulanser inom kollektivtrafiken. Vi satsar flera miljarder kronor på järnvägstrafiken och kollektivtrafiken. Kommuner bör ges rätt att ta ut trängselavgifter i tätorter, och en sådan ska snarast återinföras i Stockholm och intäkterna användas till kollektivtrafiksatsningar.

Fru talman! I detta inlägg finns ej utrymme att närmare redovisa de åtgärder vi vill föreslå vad gäller energi- och klimatforskning, energiefektivisering med mera. Låt mig bara kort nämna att vi vill höja anslaget för energiforskning med 600 miljoner kronor under planperioden.

Ett är dock säkert. Vänsterpartiet kommer noggrant att följa vad regeringen gör – eller hittills inte har gjort – i dessa frågor, och vi kommer ständigt att återkomma med förslag för en snabbare energiomställning för en hållbar framtid för jordens befolkning.

Anf. 324 GÖRAN PETTERSSON (m):

Fru talman! I dag debatterar vi energi- och miljöpolitiken tillsammans. Det är bra. De två frågorna hör ihop. Men på samma sätt är energipolitiken starkt sammankopplad med ett antal andra politikområden. Vårt näringsliv, och framför allt basindustrin, är helt beroende av de energipolitiska beslut som fattas i den här kammaren. Jag vill bara påminna om att den svenska basindustrin svarar för över en fjärdedel av den svenska exporten. Härigenom bidrar basindustrin till att finansiera den svenska välfärden. Det är inte vi riksdagsledamöter som skapar välfärden. Vi har bara förmånen att här inne i kammaren få fördela den.

Något som har blivit mycket tydligare på senare tid är att vår säkerhet och nationella frihet påverkas i hög grad av energipolitiken. Genom världens stora nettoimport av olja har det skapats ett beroende av ett antal instabila stater i Mellanöstern. Hittills har det dock funnits ett antal stora oberoende leverantörer, bland annat Norge, men vi ser nu hur deras reserver snart är uttunnade. Redan om några år bedöms den stora majoriteten av världens olja komma ifrån länderna Saudiarabien, Iran och Irak.

Även när det gäller naturgas finns det stora säkerhetspolitiska implikationer. Av världens i dag kända naturgasreserver finns hälften i Ryssland. Detta skapar en situation som närmast liknar en monopolsituation. Jag ser vidare med oro att Tyskland bygger fast sig i ett stort beroende av ett fortfarande politiskt omoget Ryssland.

Svensk basindustri har också långtgående planer på att importera stora mängder elenergi från ryska producenter. Detta är inte dåligt bara för miljön – vi har då inte längre kontroll över hur denna elenergi produceras – utan det är också ett säkerhetspolitiskt beklagligt beroende.

I regeringsförklaringen skriver regeringen: "Energipolitiken ska ge långsiktiga spelregler för energimarknadens aktörer. – – Företag och konsumenter ska kunna lita på att det finns energi till internationellt konkurrenskraftiga priser i framtiden. Att säkerställa goda konkurrensförhållanden på energimarknaderna är en viktig politisk uppgift. Regeringen kommer att bjuda in riksdagens partier till en bred och långsiktig energiöverenskommelse som har Allians för Sveriges energiöverenskommelse som grund." Man skriver vidare: "Regeringen bedömer att den samlade energi- och effekttillgången inte kommer att vara tillräcklig under över-skådlig tid."

Det är en bra regeringsförklaring. Men vackra ord räcker inte. Det är resultaten som räknas. Det vilar ett stort ansvar på denna församling att fatta kloka och långsiktiga beslut rörande energipolitiken.

Regeringsförklaringen lyfter fram vikten av att det finns goda konkurrensförhållanden på energimarknaden. Detta uppnås vanligtvis genom en marknadsanpassning och avreglering. Detta har dock endast delvis genomförts på energimarknaden. Såväl forskningen som erfarenheten visar att en halvdan avreglering sällan är ett framgångskoncept. Förhoppningsvis är vi tillräckligt många som minns konsekvenserna av den otillräckliga avregleringen av finansmarknaden på 90-talet. Samtidigt som bland annat kreditmarknaden avreglerades fanns andra regleringar kvar, bland annat i form av den fasta växelkursen.

Vi ser nu tydliga tecken på att energimarknaden inte fungerar tillfredsställande. Detta beror enligt min uppfattning på att samtidigt som handeln med energi avreglerats så är produktionen av energi fortfarande omgärdad av ett omfattande, politiskt styrt regelverk. För att uppnå de långsiktiga mål som regeringen anger i regeringsförklaringen krävs en delvis ny inriktning av energipolitiken. Vi måste se energiproduktionen som en tillgång och inte en belastning. Vi måste börja se möjligheterna. Icke klimatpåverkande elenergi torde kunna bli en stor exportprodukt för Sverige.

I vårt östra grannland Finland byggs i dag ett toppmodernt kärnkraftverk. Bakom projektet ligger bland annat den finska basindustrin. På detta sätt finansierar den finska industrin uppbyggnaden av den finska energiproduktionen och säkerställer samtidigt sin framtida konkurrenskraft. Det förs dessutom diskussioner om att bygga ytterligare en eller två reaktorer.

Jag anser att vi har mycket att lära av hur Finland utvecklar sin energiproduktion. En liknande lösning borde vara möjlig i Sverige.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Slutligen hoppas jag att vi under denna mandatperiod kommer att få vara med och besluta om en bred och långsiktig energiöverenskommelse, en överenskommelse som är framtidsinriktad och ser möjligheterna, en överenskommelse som säkrar den välfärdsskapande basindustrin, en överenskommelse som värnar miljön och tar ett globalt ansvar i klimatfrågan och en överenskommelse som säkrar vårt nationella oberoende såväl gentemot Ryssland som gentemot instabila stater i Mellanöstern.

Anf. 325 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tyckte att det var väldigt intressant att höra den här redogörelsen och den tydliga önskan att inte använda sig av fossilgas i Sveriges energiförsörjning. Det välkomnar vi i Miljöpartiet. Där är vi överens.

Jag begärde ordet för att fråga en sak om basindustrin, nämligen om det är känt vad Klimat- och sårbarhetsutredningen säger om hur det ser ut för basindustrin. Om jag har förstått saken rätt så har antalet dagar med frost i marken minskat drastiskt. Det är mycket påtagligt för skogsindustrin, för då har man färre dagar då man kan köra ut sitt virke och råvarorna till det som väldigt värtaligt beskrivs här som väldigt viktigt för välfärden och för våra exportintäkter. Det är också så att skogen bevisligen påverkas av de extrema väderleksförhållanden, till exempel stormen Gudrun, som kommer att öka i frekvens. Basnäringen påverkas också av översvämningar kring Vänern med flera ställen.

Då undrar jag: Innebär det att alliansen också tänker ta krafttag när det gäller det som påverkar klimatet i negativ riktning? Hur ser det ut med beskattningen av fossila drivmedel i framtiden?

Anf. 326 GÖRAN PETTERSSON (m) replik:

Fru talman! Jag har inte möjlighet att i dag svara för regeringens samlade politik. Jag har varit här en månad, och jag passar på den frågan.

Däremot vill jag ta upp det jag framförde i inlägget om en ökad satsning på icke klimatpåverkande energiproduktion i Sverige. Den bidrar delvis, dock mycket marginellt, till den globala fråga som klimatpåverkan är.

Det är ju också viktigt att vara realist i de här olika frågorna. Om Sverige slutar att förbruka något som helst koldioxidalandande bränsle så kommer det ändå inte att vara det som bidrar till att vi inte får avfrostningen ute i skogen. Problemet med den globala uppvärmningen måste lösas gemensamt globalt, och vi ska vara med och ta vår moraliska del och vårt ansvar i det.

Anf. 327 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Från Miljöpartiets sida har vi absolut inget emot globala åtgärder. Vi är mycket progressiva i det avseendet. Men det viktiga är ju också att vi tar vårt eget ansvar. Vi har lite större trovärdighet i internationella sammanhang om vi själva gör det vi begär att andra ska göra.

Sverige har den bränsletörstigaste vagnparken i hela Europa. Det finns ingen som förbrukar mer energi per kilometer när man åker bil än svensken. För att göra någonting åt det här krävs det en förändring av förmånsbilsreglerna, och det krävs att man vidtar andra åtgärder, till exempel inför en registreringsskatt, som de flesta andra europeiska län-

der har. Faktum är att vi ligger mycket lägre när det gäller beskattning av bilismen, och därför undrar jag: Finns det något intresse från alliansens sida att vidta åtgärder på den sidan? Det är nämligen därifrån klimatutsläppen ökar mest. Det är inte från energiproduktionen.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 328 GÖRAN PETTERSSON (m) replik:

Fru talman! Det finns naturliga skäl till att vi i Sverige har en annan användning av drivmedel, nämligen de avstånd vi har. Därför ser också fordonsparken annorlunda ut.

Jag tror att man måste ha två tidsperspektiv när det gäller konverteringen av bränslen inom transportsektorn. I det korta tidsperspektivet kommer lösningar genom inblandning av etanol och inblandning av jordbruksprodukter i diesel att vara under kanske några decennier. I det längre tidsperspektivet tror jag att man måste se på helt nya bränslen för fordonsparken. Det som då gäller är forskningen kring bland annat bränsleceller. Men för att sådana tekniker ska få genomslag krävs det riklig tillgång på elenergi.

Miljö och energi

Anf. 329 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Det har hittills i debatten sagts många och kloka ord. För egen del ska jag hålla mig till frågor som gäller omställning till förnybara bränslen.

Kunskaperna kring miljöfrågorna och behovet av omställning finns på många håll, men det känns som om inte tillräckligt många inser vad vi står inför. Det senaste stora medieintresset kan naturligtvis bidra positivt, men jag tror inte att alla riktigt insett att det handlar om behovet av en gigantisk omställning för att minska klimatpåverkan.

Oljekommissionens mål, att vi ska klara vår uppvärmning fri från olja fram till 2020, borde vara möjligt att nå. Den riktigt stora utmaningen är emellertid att få fram alternativa och förnybara bränslen till den törstiga fordonspark som vi har här i landet.

Här är det på sin plats att påminna om att det behövs flera spår, flera alternativ, även om etanol från träfiberråvara och nya energigrödor är bland de mest intressanta för närvarande. Det pågår ett mycket intressant arbete vid Bio Fuel Region i Örnsköldsvik just kring forskning och utveckling av ny teknik. Även svartlutsförgasning till syntetisk diesel vid massafabrikerna och biogasanläggningar vid de större tätorterna är exempel på möjligheter att tillverka diesel, vilket nämnts tidigare.

Då det gäller bränsle till värmeverken kan torven fortfarande vara ett delalternativ. Jag upptäckte häromveckan att FN:s klimatpanel, IPCC, tagit bort torven från listan över fossila bränslen. I samma riktning pekade Olof Johanssons utredning, varför en försiktig användning – några promille av de fyra miljoner hektar torvmarker som vi har – borde kunna vara möjlig vad gäller bränsle till värmeverken, givet den prövning som naturligtvis ska ske för varje område.

Fru talman! En vidare satsning på förnybara drivmedel innebär också många fördelar för Sverige som land. Vi har ett unikt försprång då det gäller den framtida tekniken för cellulosabaserade drivmedel, vilket kan ge betydande bidrag till industriell utveckling. Detta gäller Sveriges alla regioner och i synnerhet där arbetstillfällena behövs som bäst.

Vi har också en befintlig fordonsindustri som ger ca 140 000 jobb i Sverige, och genom den snabba utvecklingen av hemmamarknaden för miljöbilar – i år beräknas 30 000 miljöbilar ha registrerats – bygger vi upp en stor kompetens på området. Denna nya marknad har redan engagerat närmare 10 miljarder kronor i investeringsåtaganden för framtida miljöfordonsteknik.

Det är viktigt att ha dessa förutsättningar klara för sig när man planerar för framtiden. Vi har i vårt land en god förutsättning att skapa en slagkraftig industriell plattform för den globala marknaden samtidigt som vi är i ledningen i det internationella klimatarbetet. Vi är också ett föredöme när det gäller att minska det ensidiga importberoendet av olja.

Fru talman! Regeringen har gett uttryck för att den är medveten om att den nya biodrivmedels- och miljöfordonsindustrin blir viktig för sysselsättningen och därmed för Sveriges framtid. Det är en utmaning som vi måste hantera tillsammans.

Omställning till nya fordonsbränslen kräver insikter och nytänkande från alla inblandade. Detta gäller även skattereglerna som måste ge positiva signaler för att få fart på utvecklingen. I det arbetet krävs breda politiska lösningar för att garantera långsiktiga spelregler över mandatperioderna, vilket jag personligen anser vara en grundförutsättning för att stimulera investeringar i den framtidsbransch som omställningen till förnybara bränslen utan tvekan utgör.

Anf. 330 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! I mångt och mycket delar Miljöpartiet visionen om den roll som biobränslena kan spela både för att reducera klimatpåverkan och för att ge industriell förnyelse i Sverige. Det skapas mängder av nya arbetstillfällen när denna teknik tas i anspråk, arbetstillfällen som framför allt är belägna i områden där man i dag kanske har brist på arbetstillfällen. Den delen välkomnar vi verkligen.

Det finns emellertid hos skogsindustrin en berättigad kritik av och oro över hur de ska klara uppdraget att samtidigt bidra till Sveriges exportintäkter genom produktion av papper, sågade trävaror och allt annat som i dag spelar en stor roll för industrin och för exportintäkterna. Inte ens om man använde hela Sveriges biomassatillväxt per år till bilparken skulle det räcka.

Därför undrar jag om Åke Sandström är villig att bidra till en minskad bränsleförbrukning i bilarna och till mer kollektivtrafik. Även om vi ställer om till biobränslen klarar vi nämligen inte av klimatproblemen och inte heller att bibehålla de andra exportintäkterna.

Anf. 331 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Tiden är alldeles för kort för att nu kunna utveckla detta stora och svåra ämne. Ja, självklart måste vi arbeta för att få fram en mycket lägre drivmedelsförbrukning. Vi måste vid sidan av det jobba för fler alternativ, stå på flera ben för att producera bränslen och på olika sätt öka produktionen i skogen. Vi måste tillvarata flera sortiment. Groddsortimentet beräknas ge mellan 5 och 7 terawattimmar. Det är ett exempel.

Anf. 332 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag välkomnar detta. Jag tror att många, även utanför denna kammare, känner till att Miljöpartiet varit ganska proaktivt till den utvecklingen genom ändrade förmånsregler för miljöbilar och genom pumplagen som kräver tillhandahållande av förnybara drivmedel, som allianspartierna tyvärr röstade mot. Man måste också sänka skatten på förnybara drivmedel.

Detta kommer dock inte att räcka, utan man måste vidta fler åtgärder. Lastbilstrafiken är det största problemet vi har ur klimathänseende. Därför undrar jag om Åke Sandström är intresserad av att bidra till att man inför avgifter och möjligheter som stimulerar till en övergång till järnväg och sjöfart. Det talas vackert om detta, men för att det ska bli verklighet krävs ändrade skatteregler och investeringar.

Anf. 333 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Vi måste jobba på alla möjliga fronter. Skattemedlet är en möjlighet. Det förslag som lagts fram i utredningen *Skatt på väg* är vi dock inte beredda att rakt över disk ställa upp på. Konsekvenserna skulle vara förödande för basindustrin i de delar av landet som har långa avstånd.

Som jag ser det måste vi inom hela detta ämnesområde jobba tillsammans. Vi måste finna mängder av lösningar och låta tusen blommor blomma. Detta är en utmaning, och jag anser för egen del – och vi har också hört det från Andreas Carlgren i regeringen – att vi måste ha breda lösningar.

Anf. 334 LARS-ARNE STAXÄNG (m):

Fru talman! Det kommer att ha en avgörande betydelse för både företag och jobb liksom för vanliga människors privatekonomi hur vi hantelar och har hanterat energipolitiken i Sverige. Vi har i detta perspektiv flera utmaningar.

Vi måste få fram tillräckligt mycket energi för att kunna hålla konkurrenskraftiga priser för att våra företag och vår basindustri ska kunna vara kvar i Sverige under rimliga villkor. Vi måste se till att minska miljökonsekvenserna, inte minst, som också kommit fram i den här kammaren på flera olika sätt, genom att växthuseffekten inom den närmaste 15-årsperioden minskar på ett påtagligt sätt.

Det är därför med glädje jag noterar att den nya regeringen, med statsminister Reinfeldt i spetsen, har en stark viljeinriktning att lägga fram förslag om att minska Sveriges oljeberoende fram till 2020. Jag tror att detta är helt nödvändigt. Jag kan också säga att detta viktiga arbete påbörjades redan under den gamla regeringen, så det finns en stark majoritet i riksdagen för att detta arbete är bra. Det är viktigt att poängtera. Sveriges industri är i dag mycket duktig och konkurrenskraftig när det gäller att skapa bra och miljöriktiga lösningar och bör naturligtvis involveras i detta arbete.

Den totala energiförbrukningen i Sverige är på runt 600 terawattimmar per år. Då har vi räknat in alla energislag: olja, gas, kol, el och vedprodukter. Skulle vi enbart räkna elförbrukningen, som kommit fram här flera gånger förut, ligger den på ca 150 terawattimmar per år. Av detta

produceras ungefär 77 terawattimmar av kärnkraftverken. Resten är huvudsakligen vattenkraft.

Varför nämner jag detta? Jo, jag tror att det är viktigt att få perspektiv på hur mycket av den totala elproduktionen i Sverige som kärn- och vattenkraft faktiskt står för.

Den så kallade basindustrin och den elintensiva industrins andel av elförbrukningen i Sverige ligger på ca 57 terawattimmar. Det är en stor del av den totala förbrukningen, trots att denna industri i dag producerar dubbelt så mycket som för 20 år sedan, till samma elförbrukning som då.

Men nu finns det tydliga signaler på att man nått taket för höjningar av elräkningarna. Det är illavarslande nog att privatpersoner har betydande problem med alla höjningar. Men det som är lika illa är att det finns mycket oroande tendenser till att ett antal företag i framför allt basindustrin överväger att dra ned produktionen för gott. Det märks också på det viset att man inte genomför planerade investeringar i mångmiljardklassen som skulle givit Sverige jobb i årtionden framåt.

Därför är det viktigt att den borgliga alliansen har kommit överens i en energiöverenskommelse under mandatperioden. Det är av mycket stor betydelse. Just i dessa frågor är det helt avgörande att det finns breda överenskommelser under en längre tidsperiod.

Därför vill jag hemställa om en bred energiöverenskommelse i Sverige, gärna över blockgränsen, gärna över mandatperioderna, som håller ett bra tag in i framtiden. Det får gärna vara med bra, miljösäkra gröna energikällor som minskar växthuseffekten och klimatpåverkan på ett påtagligt sätt, men också ett antal basinvesteringar som verkligen klarar att i framtiden fasa ut mindre bra energikällor.

Det är heller ingen hemlighet att jag gärna skulle ha sett en finsk lösning med en utbyggnad av ny och modern kärnkraft efter denna mandatperiod, som ett bra alternativ för att kunna dra ned växthusgaserna på ett radikalt sätt. För det fordras en bred majoritet i riksdagen, som förmodligen saknas i dag.

Däremot är det mycket intressant att notera att det internationella och väl erkända energiorganet IEA mycket bestämt framför att regeringarna runtom i världen måste ta ansvar för den globala växthuseffekten på det sättet att man bygger ut ny kärnkraft. Jag tror att denna debatt bara har börjat och kommer att bli än viktigare, även på fler platser än som påbörjats i kvällspressen.

Men den viktigaste signalen vi kan ge Sveriges befolkning och industri för att skapa en stabil och långsiktig miljö och energipolitik är att

- vi måste skapa breda och stabila politiska lösningar,
- vi måste få en bättre långsiktighet som håller in i framtiden och
- vi måste spara mer energi än i dag.

Det är också viktigt att vi får bättre internationella regelverk i dessa miljö- och energifrågor, inte minst inom EU-området.

Anf. 335 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Det finns verkligen ett behov av en blocköverskridande överenskommelse om en säker och miljövänlig energipolitik. Men från

Miljöpartiets sida hävdar vi att kärnkraften inte platsar inom de kriterierna.

Vi hade i somras en situation där fem reaktorer var avstängda av säkerhetsskäl. Nu hände det slumpmässigt på sommaren. Hade detta hänt vintertid hade just basindustrin, som du värnade så varmt, blivit den som fått ta de största smällarna om vi inte hade fått elproduktionen att fungera.

Det fanns en tidigare partikollega till dig som pratade om att man av säkerhetsmässiga skäl måste minska och ändra energiförsörjningen. Jag tycker också, med tanke på vad som händer med kärnkraftsavfallet, att vi knappast kan ta på vårt ansvar att bidra till det hot som kärnvapen innebär i vår värld genom att producera mer kärnkraft. Det tror jag att du har glömt.

Jag tänkte slutligen fråga om Bohusbanan. Den tror jag borde vara lite intressant i din valkrets. Här finns inga extra pengar som gör att Banverket kan trygga att man kan använda den i framtiden. Jag undrar om det finns intresse för att så småningom – det finns ju inga pengar i den här budgeten – tillföra medel som förhindrar att Bohusbanan stängs.

Anf. 336 LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik:

Fru talman! Jag ska försöka svara.

När det gäller kärnkraften var det jag förde fram precis det som IEA också för fram, en ersättning med ny modern kärnkraft för att framför allt kunna minska koldioxiden, växthuseffekten. Detta är det radikalt bästa sättet att kunna få ned koldioxidmängden. Detta säger IEA.

Det är enormt viktigt att vi börjar tänka till därför att framför allt USA men också EU och i första hand Kina i Asien ökar sin förbrukning av oljeproducerade produkter. Därför kommer det att sluta med en skräll om vi inte får ned växthuseffekten. Det enda som håller in i framtiden på kort sikt är att vi använder modern kärnkraft.

Anf. 337 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag ska försöka fatta mig lite kortare, och därför tänker jag koncentrera mig på Bohusbanan. Vi uppmanar ju människor att ta sitt ansvar för att undanröja klimathotet genom att använda kollektivtrafiken mer. Men det förutsätter ju att den finns. För alla som har studerat trafiken på Bohusbanan, som utvecklat sig väldigt positivt, vore det ett dråpslag mot enskilda människors klimatinitiativ om man inte kunde upprätthålla trafiken på banan.

Från Miljöpartiets sida har vi tillsammans med Seko Järnväg deltagit i kampanjer för att vidmakthålla och utveckla Bohusbanan. Jag skulle gärna vilja veta om Moderaterna i det sammanhanget är intresserade av att delta i arbetet för att kollektivtrafiken i Bohuslän ska kunna vara ett alternativ när bilen inte passar.

Anf. 338 LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik:

Fru talman! Jag svarar gärna på det. Och jag tror att det är väldigt viktigt. Järnvägen har en viktig roll. Framför allt i de trakter där det är många människor som behöver fraktas fram och tillbaka är det förmodligen det allra främsta sättet och minst energislukande sättet att transportera människor och även gods. Jag är väl införstådd med detta.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö och energi

Därför träffade vi faktiskt en del av basindustrins företrädare vid framför allt södra Bohusbanan så sent som i går. De vill ha en utbyggd järnväg som de vill föra ned sina varor till Europa på, framför allt för att trafiken på motorvägarna håller på att tätna. Då fanns det stöd hos mig för att kunna fortsätta att utveckla Bohusbanan, framför allt de södra delarna. Den norra delen får vi se om vi kan fortsätta med. Det har att göra med befolkningsunderlaget.

Bostadsfrågor och infrastruktur

Anf. 339 CARINA MOBERG (s):

Fru talman! För de allra flesta människor i vårt land är boendekostnaderna den i särklass största utgiften varje månad. De som köper sin bostad, villa eller bostadsrätt, gör förmodligen sitt livs största investering. Boendet är oerhört viktigt och centralt i människors liv. Redan i dag är många människor oroade över vad ökade räntekostnader skulle innebära för deras strama budget och möjlighet att bo kvar.

Jag tänker ägna min tid i den här debatten åt att uppmärksamma den slakt av bostadspolitiken som den borgerliga regeringen avser att genomföra i de förslag man har lagt fram och inte lagt fram i budgetpropositionen. Detta, fru talman, är den mest genomgripande förändring av bostadsfinansieringen som har genomförts i modern tid i det här landet.

Det är utan tvivel en blå skatteväxling som kommer att genomföras på det bostadspolitiska området. Med blå skatteväxling menar jag det faktum att resurserna som frigörs med hjälp av den borgerliga regeringens förslag kommer att tillföras dem som redan har bäst förutsättningar. Era förslag på sänkningar av förmögenhets- och fastighetsskatter innebär att ni flyttar miljarder till dem som redan har en bra situation på bostadsmarknaden.

I den andra ändan finns ingenting. Det finns inga investeringsbidrag och snart inga räntebidrag. Det finns ingenting som tyder på att den moderatledda regeringen förstår att vi måste ha ett heltäckande bostadsfinansieringssystem – eller också bryr man sig inte. Mats Odell, som tydligen ska kallas bostadsminister, anser att det är den enskilde hyresgästen som ska ta ställning till om hon har råd att bo. Vad är det för typ av uttalande?

De stora behoven på bostadsmarknaden finns någon annanstans än där värdet är som högst. Ni för en genomtydlig nyliberal politik på område efter område, inte minst på det bostadspolitiska området, där förändringarna kommer att slå hårt och skoningslöst mest mot dem som inte har fått in en fot på bostadsmarknaden. Ungdomar och studenter har redan i dag en mycket kärv situation, och deras chanser kommer att försämrats ytterligare.

Det är nu tack och lov inte bara den socialdemokratiska riksdagsgruppen som har uppmärksammat vad som kommer att ske i svensk politik utan egentligen samtliga aktörer och intressenter på svensk bostadsmarknad. Samstämmigt, om än med olika ord, döms den borgerliga bostadspolitiken ut.

Låt mig ta byggföretaget JM:s vd Johan Skoglund som exempel. Skoglund anser att det viktigaste är att politikerna ser till att det finns långsiktiga spelregler.

Regeringens beslut att fasa ut räntebidragen och slopa investeringsstödet leder ofrånkomligen till högre hyror i nyproducerade lägenheter. Enligt beräkningar från Hyresgästföreningen ökar månadshyran för en normallägenhet med 1 200–1 300 kr på sikt som effekt av de slopade stöden. Det ligger i linje med den hyreshöjning på ca 200 kr per kvadratmeter som bland annat Skanska hyresbostäder sagt sig behöva ta ut som kompensation. Det finns många fler exempel.

Inte ens jobbvadraget klarar av att få ekvationen att gå ihop för vanligt folk; höjd hyra, höjd trafikpremie, sänkt a-kassa. 500 kr räcker inte.

Nu ska alltså räntebidragen fasas ut under en femårsperiod, och av totalt 1,7 miljarder kronor försvinner ca 700 miljoner kronor redan nästa år. Byggandet kommer att sjunka till en mycket låg nivå. Priserna på befintligt bestånd kommer att öka. Arbetsmarknadens rörlighet kommer att påverkas negativt. Det kommer att bli stor orättvisa mellan olika upplåtelseformer. Upprustningsbehovet i många av de bostäder som byggdes tidigare, ofta av våra gemensamt ägda kommunala bostadsföretag, allmännyttan, är skriande stort. Vad ska regeringen göra åt det? Ingen vet.

Ovanpå detta vill borgerliga politiker generellt att de som i dag hyr sina lägenheter ska köpa loss dem. Går inte det säljs hela huset. Det är så lätt att riva ned och så förtvivlat svårt att bygga upp. En utsold allmännytta är i princip omöjlig att återskapa. Det kapital som svenska folket gemensamt investerat i bostäder som byggts för att tillgodose kommunens invånare realiseras bort. Man ställer sig frågan: Ska vi inte ha kvar någon allmännytta alls i vårt land och genom det inte heller någon social bostadspolitik? Ska vi inte bygga några nya bostäder som människor med låga och normala inkomster har råd att efterfråga? Ser borgerliga politiker ingen fördel med att kommunen kan ta ett bostadspolitiskt ansvar? Ska upplåtelseformen hyresrätt över huvud taget finnas kvar? Frågorna är många. Svaren är få.

Det minsta man kan begära är stabila och långsiktiga spelregler, utformade utifrån en kunskap om hur vanligt folk har det och hur viktig bostaden är för det stora flertalet. Nu ser vi bara en undermålig beredningsprocess stick i stäv med regeringsformen.

Den moderatledda regeringen föreslår en total slakt av allt vad bostadspolitik heter. Det, fru talman, kommer att leda till vidgade klyftor i det svenska samhället. Vi socialdemokrater tar fullständigt avstånd från den nyliberala blå skatteväxlingen på det bostadspolitiska området – också.

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Birgitta Eriksson, Peter Hultqvist och Christina Oskarsson (alla s).

Anf. 340 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att Carina Moberg inte får glömma bort att den situation vi i dag trots allt befinner oss i, där drygt 100 kommuner har bostadsbrist, inte beror på någon borgerlig bostadspolitik utan beror på den socialdemokratiska regeringens förda politik de senaste tolv åren.

Carina Moberg efterlyser långsiktiga spelregler. Det är precis vad vi från borgerligt håll efterlyste under hela förra mandatperioden. Det som har karakteriserat byggmarknaden är den ryckiga politik som har förts –

ena stunden den ena stimulansen och andra stunden något annat. Marknaden har verkligen saknat de långsiktiga spelreglerna.

Bostadspolitik är ändå en helhet. Det är inte bara fråga om en bidragsdel, utan den övriga bostadspolitiken är också en del i detta.

Anf. 341 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tror säkert att Lars Tysklind känner till, likväl som jag, rapporter som Boverket har lämnat. Boverket är mycket kunnigt i bostadspolitiska frågor. Av de bostäder som har producerats sedan 2002 skulle 70 % inte ha byggts utan det investeringsstöd som den socialdemokratiska regeringen införde och som borgerliga partier hela tiden har varit emot.

Hur tror Lars Tysklind att man i de 100 kommunerna med bostadsbrist nu, helt plötsligt, ska kunna börja producera bostäder för folk med normala och lägre inkomster som de har råd att efterfråga utan att ni över huvud taget med en enda stavelse i er framlagda budgetproposition beskriver hur detta ska gå till? Det skulle vara oerhört intressant att få svar på det, Lars Tysklind.

Anf. 342 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Fru talman! Jag känner till den borgerliga bostadspolitiken. Fastighetsskatten måste tas med i kalkylen. Den sänks. Vi måste jobba för att öka konkurrensen. En del som den förra socialdemokratiska regeringen får ta ansvar för är att överklagandeprocesserna inte har blivit effektivare. Det har i sin tur fört med sig att små byggare inte har orkat med en process. Konkurrensen har alltså varit dålig i Sverige.

När det sedan gäller allmännyttan är inte ideologin att sälja ut i sig, utan ideologin är att ge enskilda människor valfrihet. Det är det som är den borgerliga politiken. Det finns inget egenvärde i att sälja ut. Allmännyttan har naturligtvis en plats på många orter. Men vi anser dessutom att det är en kommunal självstyrelsefråga att bestämma hur man hanterar sina kommunala bostadsbolag.

Anf. 343 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Det var glädjande att höra Lars Tysklind ge sitt stöd till att allmännyttan även framgent kommer att få fylla en funktion. Jag tror att vi kommer att ha oerhört svårt att bedriva en social bostadspolitik utan att dessa företag, som vi alla har varit med om att bygga upp, får finnas kvar, utvecklas och vara ett bra alternativ för människor som vill välja att bo i hyresrätt. Jag tycker att det är oerhört viktigt. Att vi har en valfrihet på bostadsmarknaden innebär också att vi kan välja att hyra vår lägenhet, som det är många fördelar med, eller att äga vår lägenhet om vi har de ekonomiska möjligheterna och om vi så önskar.

Jag skulle vilja säga till Lars Tysklind att jag också anser att vi behöver ha ett nytt bostadsfinansieringssystem. Den socialdemokratiska regeringen lade fram förslag om att vi skulle komma med det innan det nuvarande trappades av. Nu kommer det att bli ett glapp och ett tomt intet, och människor ute i vårt samhälle är oroliga.

Anf. 344 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Det är glädjande att höra Carina Mobergs bekymmer över de höga kostnaderna både för dem som vill hyra och för dem som vill köpa sin bostad. Carina Moberg är säkert fullt medveten om att över 60 % av kostnaden för en nyproducerad lägenhet består av skatter. Det gör att den som har en hyra på 4 000 kr betalar mer än 2 000 av dem direkt till skattesystemet, eller som en konsekvens av de höga skatterna.

Min första fråga är: Är det möjligtvis så att jag får bjuda in Carina Moberg till att diskutera hur vi kan komma till rätta med detta och genom att sänka skatterna på byggandet ta bort en stor del av de kostnader som drabbar många av dem som köper eller hyr sitt boende?

Den andra frågan är ifall du är beredd att verka för att påverka dina kamrater i Stockholm så att de inte längre motsätter sig, på oklara ideologiska grunder, att man möjliggör en ombildning av hyresrätter till bostadsrätter i Stockholms förorter.

Anf. 345 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Jag har ingenting emot en ombildning av hyresrätter till bostadsrätter generellt sett. Jag har själv varit med om att ombilda hyresrätt till bostadsrätt. Jag kan däremot inte påstå att integrationen i det område där jag då bodde har blivit bättre sedan dess. Undersökningar pekar också på att 30 % av de lägenheter som ombildas i den här typen av områden byter ägare inom tre år.

Jag har lite svårt att förstå argumentationen från borgerligt håll att man skulle stabilisera och förstärka områdena enbart genom att låta människor köpa sin bostad.

Ett annat problem i sammanhanget är de människor som inte kan eller vill köpa sin bostad och som då blir hyresgäster hos sina grannar, som inte alltid är fullfjädrade och duktiga fastighetsägare.

Det finns väldigt många problem med det här. Det låter så enkelt på Frederick Federley och hans borgerliga bröder och systrar när de anser att en sådan här reform skulle lösa väldigt många av de problem som vi i dag måste erkänna finns i många områden ute i förorten.

Jag ställer gärna upp på en diskussion om fastighetsskattefrågan.

Anf. 346 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Jag säger inte att det är väldigt enkelt och att det löser alla problem som finns i många av Stockholms förortsområden. Men vi kan ju se tydliga krav från dem som själva bor där och att de är beredda att ta över.

Man har gjort ett för mig ganska grumligt, oklart ideologiskt ställningstagande som säger att man inte är beredd att ställa upp på detta. I historien har Socialdemokraterna värnat att vanligt folk ska kunna äga sin bostad om de vill. Det ska självklart finnas ett brett utbud av olika typer av upplåtelseformer så att man kan avgöra de här sakerna själv.

Jag ser fram emot fortsatta diskussioner om skatterna, inte bara fastighetsskatten utan också en hel del annat, moms och så vidare, som påverkar byggandet i allra högsta grad.

Anf. 347 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Ja, skattediskussionen är en del av helheten, men jag anser att vi också måste ha ett stöd i andra änden. Nu kan inte Frederick Federley svara, men han kan göra det när jag har klivit ned från talarstolen. Visst är det så att det finns grupper i det här samhället som har svårt att finansiera sitt boende utifrån de förutsättningar som vi ser i dag? Där behöver det finnas ett stöd. Det behövs förmodligen också, vilket jag hoppas att den borgerliga regeringen inser så småningom, någon form av investeringsstöd för att vi ska kunna nyproducera hyreslägenheter i det här landet även i framtiden.

Anf. 348 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag kommer till stora delar att instämma i det Carina Moberg pratade om i sitt inlägg.

Alliansregeringen – och, som den gör skäl för att kallas, klyftornas allians – gick till val på att motarbeta utanförskapet, utanförskapet i form av arbetslöshet, bostadslöshet och segregation. Jag delar uppfattningen om vikten av att utanförskapet i alla dess former bekämpas. Men hur trovärdig är regeringen i fråga om att arbeta mot utanförskapet? Det utanförskap som jag kommer att uppehålla mig mest vid är utanförskapet i form av att inte ha rätt till bostad och att inte platsa på bostadsmarknaden.

Den nya regeringen presenterade i sin budget ett antal förslag som är direkt fientliga mot hyresgäster i allmänhet och lågavlönade hyresgäster i synnerhet – förslag som leder till att hyresnivåerna riskerar att höjas med 30 %.

Statsrådet Mats Odell har sagt i en Ekointervju den 23 oktober i år: Ja, var och en måste ta ställning till var man vill bo och vilken standard man vill ha. Logiken i Mats Odells resonemang och alliansens politik är att om det blir för dyrt att hyra ska man flytta, men om det blir för dyrt att bo i bostadsrätt eller egnahem ska det göras mer ekonomiskt fördelaktigt genom avdrag och skattesänkningar. Vad har alliansen emot hyresrätten som boendeform?

För oss vänsterpartister är bostaden en social rättighet. Med det menar vi att alla människor ska ges likvärdiga möjligheter att leva i goda bostäder i bra miljöer till rimliga kostnader. Vid sidan av utbildning, arbete, vård och omsorg utgör bostaden grunden för människors möjligheter att förverkliga sina livsprojekt. Att vara utan bostad är att vara berövad rätten till ett fullgott liv.

Stora grupper befinner sig i fattigdom och hemlöshet. För att förhindra detta krävs verktyg för kommuner och stat för att förebygga bostadsbrist och hemlöshet. Stora grupper har behov av billiga hyresrätter för sitt boende. Vi behöver därför långsiktiga ekonomiska villkor för ett fortsatt bostadsbyggande i Sverige. Det som är avgörande för att lösa problemet är att bygga bostäder som majoriteten har råd att bo i.

Dessutom måste bostadsbidragen fungera på ett sådant sätt att de grupper som av ekonomiska skäl i dag inte kan söka eller behålla bostäder får en rimlig möjlighet att göra detta. Men därutöver krävs regleringar så att bostadsförsörjningen fungerar och bostäder kan fördelas under ordnade och icke-diskriminerande former – något som en fri marknad naturligtvis aldrig kan garantera.

Mot dessa problem har regeringen, som har gått till val på att få bort utanförskapet, inte ett enda konkret förslag på hur rätten till bostad ska stärkas, förutom Vänsterpartiets förslag om hyresgarantier som regeringen har tagit till sig, vilket i och för sig är bra, och förslaget om att bostadslösa ska få bostad genom avdragsrätt för förmögna som hyr ut en del av sin bostad till unga bostadssökande. Rätten till bostad i alliansens Sverige blir rätten att få bli inneboende.

Alliansens politik leder till högre hyresnivåer, försämrade möjligheter till en billig hyresrätt och en ökad bostadssegregation genom utförsäljning av hyresrätter och ombildning till bostadsrätter, som vi ser till exempel här i Stockholm.

Fru talman! Vad vi ser nu, när investeringsstödet och räntebidragen tas bort utan att regeringen anvisar alternativ till dessa bostadsstöd, är att det viktiga bostadsbyggandet och byggandet av hyresrätter runt om i landet äventyras.

Från Skaraborgs horisont kan nämnas att planerat bostadsbyggande av hyresrätter i Lidköping och Skara får svårt att finansieras utan fortsatta bostadssubventioner. I Skövde, min hemstad, uttrycker Centerns kommunalråd att "oron är stor i Sverige", att "slopade räntebidrag leder till högre byggnadskostnader och därmed högre hyror" och att "ett idiotstopp riskerar att få negativa konsekvenser för byggandet". Jag delar definitivt hans oro. Det är bra att det kommer intern borgerlig kritik av regeringens bristfälliga bostadspolitik.

Jag och Vänsterpartiet anser att allas rätt till bostad är en mycket viktig och central rättvisefråga för att komma till rätta med utanförskapet. Vi kommer att fortsätta att driva denna rättighet och en solidarisk och rättvis bostadspolitik här i riksdagen genom de motioner som vi har väckt inom det bostadspolitiska området.

Anf. 349 ANNICKA ENGBLOM (m):

Fru talman! Nu lämnar vi bostadspolitiken en stund och går över till infrastruktur. Det är snart 20 år sedan muren och järnridån föll. Sedan maj 2004 är länderna på andra sidan Östersjön medlemmar i EU. Utvidgningen fortsätter i och med de nya kandidatländerna Bulgarien, Rumänien och Turkiet. Östersjön som tidigare betraktades som en vallgrav som hindrade kontakt är i dag en bro mellan sydöstra Sverige och de nya EU-länderna på andra sidan. Östersjöhandeln har mer än fördubblats det senaste decenniet, och alla prognoser visar på att handeln fortsatt kommer att växa kraftigt.

Den pågående och framtida utvecklingen i Öresundsregionen, Baltikum och östra Europa skapar nya flöden av trafik och handel runt Östersjön. EU:s utvidgning har riktats om några grader åt öster, och därmed får min del av Sverige, Blekinge, med omkringliggande län en väldigt stor betydelse. Den närmaste vägen till de östra delarna av det växande Europa går ju bland annat via Blekinges hamnar från och till Polen och vidare längs E 22:an. Då var det just det här med E 22:an.

Standarden på vägen motsvarar inte alls det krav på bra kommunikationer som kan ställas i ett modernt samhälle. Vägen kan väl räknas som okej från Stockholm ned till Norrköping, men söder därom, ända bort till Malmö, passerar trafikanterna både ett flertal rondeller och 30-sträckor, vilket är fullkomligt oacceptabelt för en Europaväg. Risken finns att de

gynnsamma förutsättningar som finns i Sverige, Öresundsregionen och södra Östersjöområdet går förlorade om inte E 22:an byggs ut.

E 22:an fanns med i den nationella vägplanen ända fram tills för några år sedan då den förra regeringen i stället valde att lägga pengarna på det så kallade Trollhättanpaketet. Det som i dag står skrivet om E 22:an i vägplanen handlar om fläckvisa åtgärder, ett lappande och lagande snarare än det helhetsgrepp som är så nödvändigt. Dessa planer ligger också långt fram i tiden, så långt fram som till 2015.

Uppfattningen om E 22:ans betydelse delas av riksdagsledamöter över partigränserna. Att enbart nöja sig med att lyfta in frågan i vägplanen betyder dock att det kommer att dröja ytterligare upp till tio år innan vi ser ett resultat. Utvecklingen i södra och sydöstra Sverige samt Östersjöhandeln kräver en snabbare utveckling och utbyggnad än så.

Fru talman! Regioner och kommuner längs E 22:an har tillsammans med Sydsvenska industri- och handelskammaren och Östsvenska handelskammaren bildat ett partnerskap för E 22. Syftet är att bygga ut hela E 22 mellan Malmö och Norrköping samt att åstadkomma upprustning av vägen betydligt tidigare än vad nuvarande planer medger. Jag har därför tillsammans med moderater längs hela vägsträckan väckt en motion med förslag på hur man skulle kunna bygga den här vägen med en alternativ finansiering, en så kallad PPP-lösning, som står för *public-private partnership*.

Det går kortfattat ut på att staten via Vägverket handlar upp utbyggnad och drift av den tänkta investeringen. Det bildas ett projektbolag kring den där aktörerna kan vara både offentliga och privata. Man lånar därefter upp pengar i projektbolaget på kapitalmarknaden för en längre tid, 15–30 år. I det avtal som sluts mellan projektbolaget och Vägverket regleras utförande, drift samt betalning, och staten betalar projektbolaget i takt med att vägen används. Betalningen kan baseras på trafikvolym.

Ett flertal kontakter har tagits med regeringen avseende E 22, och intresset för en alternativ lösning är stort. Projektbolaget är bildat. Nu handlar det om att formera styrkorna i regionerna och komma till beslut.

Intresset är också stort från allmänheten. I en opinionsmätning innan valet, beställd av Sydsvenska handelskammaren och utförd av Sifo, ställdes frågan om sydostbornas attityd till E 22. Resultatet blev en klar opinion för att en upprustad E 22 skulle gynna utvecklingen och arbetsmarknaden i sydost och att ett beslut om utbyggnaden borde fattas regionalt, inte i Stockholm. Som kuriosas kan det vara lite kul att notera att 14 % av invånarna dessutom kunde tänka sig att byta parti om det skulle kunna förverkliga en upprustning av E 22. Inte vet jag, men från Blekinge denna mandatperiod är vi två moderater i stället för en.

Fru talman! Det finns väldigt många goda argument för en utbyggnad av E 22:an. En tidigareläggning av utbyggnaden via beskriven PPP-lösning har dessutom stora samhällsekonomiska fördelar. Vi är många som har väntat länge på E 22:ans utbyggnad, närmare bestämt en miljon människor i 20 kommuner. E 22:an är länken till sydöstra Sverige och vidare till kontinenten. Jag vill påstå att E 22:an är vägen till det nya Europa.

Anf. 350 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Annicka Engblom! Nu är det ju du och dina partivänner som har majoritetsställning här i Sveriges riksdag, så nu är det bara upp till bevis. Under mina tolv år här i riksdagen har jag hört borgerliga företrädare prata om dessa PPP-lösningar som ska lösa alla problem, så nu är det väl bara att ni sätter i gång. Men jag skulle vilja fråga dig om du tycker att det är viktigt att man någonstans bibehåller den demokratiska kontrollen över alla dessa PPP-lösningsprojekt som nu kommer att dras i gång över hela landet.

Anf. 351 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Precis som Carina påpekar är det nu så att vi har en majoritetsställning. Regeringen har också uttryckt i sin budgetskrivning att man ställer sig positiv till en PPP-lösning. Det är ju en möjlighet med en alternativ lösning att kunna snabba på en process som är så nödvändig.

Den här viljan och intresset fanns även i den förra regeringen. Som jag sade tidigare finns det en gemensam åsikt att det här är en möjlig väg att gå, framför allt bland de socialdemokratiska riksdagsledamöterna och kommunföreträdarna i Blekinge.

Det finns stora samhällsekonomiska fördelar med att tidigarelägga utbyggnaden. Bland annat har undersökningar visat att tillväxten skulle kunna öka på arbetsmarknaden med upp till 70 % för vissa delar inom östra Skåne och Blekinge.

Anf. 352 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Jag skulle gärna vilja be dig, Annicka Engblom, att ytterligare beskriva fördelarna med PPP-lösningar framför exempelvis lån i Riksgälden. Jag tycker inte riktigt att jag fick något svar av dig vad det gäller om du anser att det någonstans bör finnas ett ansvar för helheten. Det här är inga pengar som lånas upp och sedan inte behöver betalas tillbaka. Vi skjuter ju en låneskuld framför oss. Det är egentligen inga små frågor vi diskuterar. Därför tycker jag att det är viktigt att få höra av dig om du tycker att demokratisk kontroll är viktig när vi investerar statliga pengar i exempelvis vägprojekt.

Anf. 353 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Som jag nämnde i mitt anförande är staten en av medspelarna i det hela. Dessutom kan i projektbolagen kring de olika investeringarna, som jag sade, både privata och offentliga aktörer vara involverade. Så är också tankarna kring E 22:an. Den demokratiska processen hyser jag inga som helst betänkligheter kring.

Du frågade vad det finns för fördelar. Som jag sade kan detta bland annat vara en väg till en offensiv infrastrukturpolitik. Det tidigarelägger utbyggnaden av en väldigt olycksdrabbad vägsträcka. Arbetet kan starta inom 18 månader. Upphandlingsprocessen effektiviseras. Det blir ökad konkurrens i upphandlingsförfarandet. Risktagandet för projektet överförs från staten till projektet och dess finansiärer. Flera investeringar kan också genomföras till en lägre kostnad. Merita Nordbanken har räknat på detta vad gäller E 22:an, och där kan kostnadsminskningarna uppgå till så mycket som 18 %.

Anf. 354 LENNART PETTERSSON (c):

Fru talman! Fysisk planering och boende är frågor som berör alla medborgare och företag i landet. I begreppet fysisk planering kan man också i många sammanhang lägga infrastruktur. Sverige har en areal på ca 450 000 kvadratkilometer – en hyfsat stor yta, men ändå en yta som vi behöver vara rädda om. Frågan är hur denna och kringliggande vatten får och kan användas. Det finns behov av att skydda områden men också behov av att använda mark för utveckling av samhället och dess funktioner.

Ett märkligt fenomen är att vi är beredda att skydda skog, beredda att skydda värdefulla naturområden, beredda att värna stränderna och beredda att skydda fina kulturmiljöer – men vi är inte beredda att skydda värdefull åkermark. Ändå är det åkermarken som producerar vårt viktigaste basbehov, nämligen maten. Ändå är det så att när vi en gång har exploaterat åkermarken är den borta för evigt. Kvaliteten på jorden går inte att återskapa. Då finns det skäl att ställa sig frågan: Är detta rimligt?

En annan delikat fråga är utbyggnadsplaner. Det gäller både vägar och järnvägar, annan infrastruktur och nya bostadsområden. Jag tycker att det finns en obalans i dag mellan egenintresse och allmänintresse. Tyvärr är möjligheten att överklaga ett stort problem. Alltför många är alltför måna om sig själva och sin egen situation och är inte beredda att acceptera en förändring utanför sitt eget boende. Ska vi i fortsättningen kunna erbjuda bra kommunikationer och bygga ut nya bostadsområden behöver överklaganderätten ses över.

Hur planerar vi då för vårt framtida boende? Vi kan börja med att fråga oss om rätten att sova och ha tak över huvudet är att likställa med rätten till mat som basbehov. Om svaret är ja kommer nästa fråga: Vi har halverat momsen på maten för att underlätta för alla att äta sig mätta. Är vi också beredda att ha någon form av ekonomiska lättnader för bostäder? Hur ska de i så fall se ut? Ska de vara i form av subventioner som är riktade mot produktionen, eller ska de riktas direkt mot konsumenterna, de boende? Hur säkerställer vi olika bostadstyper? Hur kan vi ge fler möjlighet att äga sina bostäder, vilket väldigt många vill? Hur skapar vi möjlighet att bygga nya bostäder, i synnerhet flerbostadshus, även utanför de mest överhettade områdena? Klarar vi det med nuvarande hyreslagstiftning, eller behöver vi en friare hyressättning för att göra det möjligt att få lönsamhet på ett nybygge utan att behöva vänta mellan fem och tio år? Det är nästan omöjligt i dag att få privata fastighetsägare att satsa med de nuvarande villkoren. Ska vi ha rätt att kräva förnybar energi till uppvärmning i nya bostadsområden för att underlätta och skynda på energiomställningen? Det är nämligen inte möjligt i dag. Hur ändrar vi fastighetsskatten – den är djupt orättvis i dag – utan att det till exempel blir för stora förmögenhetsöverföringar mellan unga och gamla människor eller mellan dem som bor i attraktiva områden och dem som bor i områden utanför dessa och i andra delar av landet?

Det är många frågor. Svaren är inte givna. Ett är dock solklart, och det är att det krävs förändringar.

Till sist, fru talman, vill jag säga att kommunikationer och övrig infrastruktur kanske är den mest avgörande faktorn för utvecklingen av ett samhälle eller en bygd. Det finns otaliga exempel på att där persontågen stannar, där vägkvaliteten är bra och där el, telefoni och bredband funge-

rar väl kan vi också se en positiv utveckling. Detta kan inte nog poängteras inför de beslut vi har framför oss. Det gäller oavsett om vi pratar om E 22, HH-förbindelsen Helsingborg–Helsingör i Skåne, förbindelserna mellan östra och västra Götaland, Förbifart Stockholm, Botniabanan eller Norrbotniabanan. Alla är av stor, kanske avgörande betydelse för utvecklingen i sina regioner. Samtliga nämnda exempel är också viktiga resurser för hela Sveriges utveckling. Det är det vi ska ha för ögonen när ärenden som inte berör bara vår egen valkrets eller vår egen region kommer upp på dagordningen.

Anf. 355 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Lennart Pettersson tar upp bostadsförsörjningen som en oerhört viktig del i samhällsbyggnadsplaneringen och infrastrukturplaneringen runtom i landet. Är det då inte lite märkligt att den nuvarande regeringen lägger bostadsplaneringspolitiken som en tredje del hos ett statsråd utan bostadsdepartement och också utan konkret planering kring hur bostadsförsörjningen ska ske i landet?

Det är oerhört viktigt att ha en bra samhällsplanering kring dessa frågor för att kunna ha respekt för alla de behov som du själv nämner i ditt anförande. Marknadslösningar skulle ju leda till en helt annan exploatering, dessutom en exploatering av redan överhettade områden.

Anf. 356 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Fru talman! När det gäller organisationen inom Regeringskansliet ser jag inte detta som något problem. Boende är inte isolerat till byggnad. Boende är också miljö. Boende är också fysisk planering. Det gör att man får se detta horisontellt, vilket innebär att många departement kan vara inblandade i denna fysiska planering som berör så många. Jag ser alltså inget problem med detta, utan vi kan hantera det på ett mycket klokt sätt även efter regeringsskiftet.

Anf. 357 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Då hoppas jag verkligen att ni är många som kommer att slåss för bostadsplaneringen trots att den har hamnat på undantag inom regeringens departement.

Sedan tog du upp en annan fråga som jag också vill belysa. Du sade att det inte finns några privata byggare som kan bygga under nuvarande förutsättningar. Vi anser dock att det subventionerade byggande som har varit och den ökade efterfrågan på byggande som skett har lett till att flera aktörer har kunnat bygga, även billiga hyresrätter. Det är ju inte bara kommunala bostadsbolag som bygger; också många privata aktörer kan i dag vara med och bygga på de villkor som finns.

Den icke-bostadspolitik som nu kommer från alliansregeringen innebär att det försvinner mycket byggjobb. Det är också många av de privata byggarna som tyvärr slås ut.

Anf. 358 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Fru talman! Det låter som om vi är överens om att vi vill ha ett byggande, inte minst av flerbostadshus, även framöver. Däremot är jag inte övertygad om att räntesubventioner är rätt väg att gå, i synnerhet inte i ett

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Bostadsfrågor och
infrastruktur*

lågränteläge. I det ränteläge som vi nu haft i flera år har det över huvud taget inte fått någon effekt i det område där jag bor, och det är ändå hyfsat nära den västkånska kusten. Det borde vara ett attraktivt område, men trots räntesubventionerna har det inte räckt.

Det gör att min bild är att vi får söka andra vägar. Vilka dessa vägar är behöver vi diskutera. Man kan rikta det mot konsumenter. Man kan höja garantipensioner, studielån och studiebidrag så att folk får förutsättningar att klara sig och själva betala sina hyror. Det kan också vara en ökad konkurrens på byggmarknaden som krävs, för den är inte helt lysande i dag.

Anf. 359 BIRGITTA ERIKSSON (s):

Fru talman! I regeringsformen, en av våra grundlagar, står det så här: ”Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet.” Det är medborgarnas rättigheter det handlar om – rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning. Jag ska i detta debattinlägg ta upp frågan om alla medborgares rätt till en bostad och vilken bostadspolitik som ska föras i Sverige.

Under förra riksmötet uttalade riksdagen följande om bostadspolitikens mål: ”Alla ska ges förutsättningar för att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet vara grund för verksamheten.” Dessa mål förpliktar.

Det har hittills funnits en ansvarsfördelning när det gäller att nå bostadspolitikens mål. Det har varit riksdagen som har beslutat om lagar och ekonomiska förutsättningar, så att kommunerna har kunnat ta sitt bostadsförsörjningsansvar och bedriva en samhällsplanering. Marknadskrafterna i form av exempelvis markägare, byggbolag och kreditinstitut har i sin tur kunnat agera på denna spelplan.

I ett historiskt perspektiv har denna ansvarsfördelning varit framgångsrik: En stor del av befolkningen har fått möjlighet att bo i goda och ändamålsenliga bostäder. Vi kan vara stolta över detta men naturligtvis inte nöjda, eftersom bostadsbristen återigen breder ut sig över landet. Bostadsbristen innebär att man inte kan flytta till de orter där jobben finns, att vuxna 25–30-åringar bor hemma eller flyttar runt i andra- eller tredjehandsboenden och, inte minst, att svarthandeln med hyresrätter ökar.

Fru talman! Behovet av fler bostäder är därför uppenbart. Framför allt behövs fler nya hyreslägenheter, eftersom det är unga människor som måste ha någonstans att bo. Flertalet av de unga har inte en ekonomi så att de kan köpa sig en bostadsrätt i miljonklassen.

Den socialdemokratiska regeringen drev en bostadspolitik som skulle underlätta byggandet av bra och prisvärda hyresrätter. Den politiken stoppas nu abrupt. Redan vid årsskiftet börjar högeralliansen avskaffa allt statligt stöd till bostadsbyggande. Räntebidragen slopas, och investeringsstödet till nya billiga hyresrätter tas bort helt. Risker för ett idiot-

stopp för bostadsbyggandet är uppenbart, särskilt när det gäller byggandet av billiga och bra hyresrätter.

Den nya borgerliga högeralliansen driver en gammaldags bostadspolitik. Man tror att den så kallade marknaden ska lösa även bostadspolitiken. Så blir det självklart inte. Konsekvensen av alliansens politik blir i stället att byggandet av hyresrätter kommer att avstanna. Redan nu kan vi läsa i tidningarna att byggbolag och fastighetsägare uttryckligen säger att man stoppar sina planer på nybyggnation av hyresrätter.

Att den borgerliga regeringen saknar bostadspolitiska mål och ambitioner stod klart redan vid regeringsförklaringen. I den fanns endast två rader om boendet: ”För att bryta boendesegregationen bör bostadsrättsombildning i storstädernas förorter underlättas och hyresboendet utvecklas.” Med regeringens avsaknad av ambitioner och avskaffandet av alla statliga bidrag kommer framför allt hyresboendet att avskaffas i stället för att utvecklas.

Konsekvenserna av borgarnas politik kommer att bli att människor som inte har råd att köpa eller hyra en bostad till höga kostnader får hålla till godo med sociala bostäder, eller, som det heter i andra länder, *social housing*. Tala om att skapa bostadssegregation i stället för bostadsintegration! Jag är mycket bekymrad över denna utveckling, och jag kan lova er att jag inte är ensam om det.

Fru talman! Det behövs en ny social bostadspolitik – inte en politik som låter sig styras av marknadens nyckfullhet eller där tjockleken på plånboken avgör var du kan bo. Jag efterlyser här och nu högeralliansens ambitioner när det gäller ett av våra viktigaste sociala behov, behovet av en egen hård – någonstans att bo. Det är bråttom!

Anf. 360 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att Birgitta Eriksson gör en något förenklad beskrivning när hon för bostadsbyggandet sätter all sin tillit till statligt investeringsstöd till byggande av hyresrätter. Erfarenheten är ju att i många tillväxtregioner där bostadsbristen är stor och där man har behov av ett omfattande bostadsbyggande är det redan nu många bostäder som inte kvalificerar sig för att komma i fråga för investeringsstödet. Man har ansett dem för dyra.

Varför är de då för dyra? Ja, det är i allmänhet inte för att man har byggt lyxigt. Det beror i stället till exempel på att man i storstadsregioner vill spara på grönmark och därför bygger på gammal industrimark som ofta är förorenad. Man har alltså dyra markberedningskostnader, som visserligen ofta delas mellan kommunen och bostadsbyggarna men som ändå drabbar kostnaderna. Den problematiken har det statliga investeringsstödet inte kunnat lösa.

Jag tror att det är betydligt bättre att göra som den borgerliga regeringen nu har gjort, nämligen att sänka fastighetsskatten för hyresrätter. Det blir ett långsiktigt hållbart stöd till hyresrättsboendet.

Anf. 361 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Fastighetsskatt betalar man inte för nyproducerade hyreslägenheter, så det lär inte innebära någon lättnad i det här fallet.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Bostadsfrågor och
infrastruktur

Boverket, som är ett mycket seriöst verk vars uppgifter kan tas på allvar, konstaterar att de 10 000 nya hyreslägenheter som byggs nu under 2006 aldrig skulle ha blivit byggda om inte de statliga stöden hade funnits.

Hur ska då den borgerliga regeringen kompensera för detta och göra det möjligt för oss att få boenden med olika upplåtelseformer? Jag saknar ambitioner hos regeringen.

Anf. 362 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Fastighetsskatten kommer efteråt. Jag sade just att det är en långsiktig åtgärd. Investeringsstödet eller räntebidraget avvecklas ju, och då drabbas de nybildade bostadsrättsföreningarna av problem senare. Jag tror alltså inte att man hjälper byggandet särskilt mycket med denna typ av åtgärder. Det är i stället de långsiktiga ekonomiska spelreglerna som kan hjälpa till.

Jag tror också att man behöver ha en ordentlig diskussion om markpolitiken och om hur man fördelar kostnader för förorenad mark. Det kan många gånger vara svårt att spåra den som har förorenat marken. Det hela ligger så långt tillbaka i tiden att det inte är möjligt. Det är ett stort problem för bostadsproduktionen i storstadsområden där man samtidigt vill värna sin grönmark.

Anf. 363 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! 60 % av kommunerna har uppgett att man har bostadsbrist, så detta är inte enbart ett storstadsproblem.

Frågan kvarstår: Vem ska se till att de som står utanför bostadsmarknaden har någonstans att bo? Bostadsrättsombildningarna till trots finns det en stor grupp ungdomar som aldrig kommer att ta sig in på bostadsmarknaden för att det inte finns bostäder att hyra. Bara en tredjedel av ungdomarna mellan 21 och 24 år har egen bostad. De lär inte ha råd att köpa nyproducerade bostäder som kostar mycket.

Det är bekymmersamt att det inte finns några mål och ambitioner hos alliansen när det gäller en så stor och viktig fråga.

Anf. 364 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att det var ett lite motsägelsefullt inlägg. Det gäller även det sista som Birgitta Eriksson säger här om att bara en tredjedel av ungdomarna i åldern 21–24 år har en egen bostad.

Samtidigt säger Birgitta Eriksson att den förda politiken är det enda sättet att lösa problemen. De problem som räknades upp i början på anförandet visar ju att den förda politiken inte har fungerat. Då tycker i varje fall jag att det är dags att pröva någonting nytt.

För övrigt vet jag av egen erfarenhet i vår landsortskommun att alla de bidragssystem som finns i dag ofta hanteras väldigt godtyckligt. Man ändrar regelsystem hela tiden. Även normer för byggande och annat krånglar ofta till det. Det är nu dags att pröva någonting nytt. Då kanske vi kan lösa problemen med bostadslösheten för ungdomarna.

Anf. 365 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt inledningsanförande tror jag inte att marknadskrafterna klarar det här på egen hand.

Du tar upp att vi inte har lyckats. Nej, vi har inte lyckats fullt ut. Vi är inte nöjda. Men under år 2006 har det byggts 34 000 lägenheter varav 10 000 nya hyresrätter, och bostadsbyggandet har kommit i gång.

Det jag fortfarande efterlyser är att få veta vad man menar med att pröva nytt. Vad är det för nytt? Jag vill gärna veta på vilket sätt man ska åstadkomma det för ungdomar och andra som står utanför bostadsmarknaden.

Vi ska komma ihåg att 50 % bor i hyresrätt sett till hela bostadsbeståndet. Var ska de bo?

Anf. 366 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag tror fortfarande att om man avreglerar marknaden och låter människor ta egna initiativ och inte reglerar igenom allting så mycket kommer det att komma fram lösningar även för dessa saker. Den förda politiken har i vart fall inte fungerat. Det säger du själv.

Anf. 367 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Du menar att den socialdemokratiska politiken gjorde att vi människor inte har någonstans att bo. Jag håller inte med dig. Vi har drivit en social bostadspolitik. Det är en bostadspolitik där vi ser att det finns ett socialt behov att ha någonstans att bo. Boendet ska inte vara en handelsvara på den öppna marknaden. Det kommer aldrig att fungera. Det kan jag lova dig.

Det som är bekymmersamt är att det fortfarande är så många människor och ungdomar som inte kommer ut på marknaden. De kan inte bilda familj. De kan inte flytta till storstäderna. Det finns ingen rimlighet i att köpa sig en lägenhet, och det finns inga hyresrätter.

Vi måste bygga hyresrätter för ungdomarna. Annars kommer ungdomarna att bli den nya underklassen i Sverige.

Anf. 368 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Samhällsbyggnad och boendefrågorna är viktiga för oss alla. Det är här vi lägger grunden för en bra livsmiljö och en bra hushållsekonomi. Det är också här vi lägger grunden för ett tryggt samhälle, ett samhälle där våldsdåd minimeras. Samhällsplaneringen är alltså en viktig del av den sociala politiken och därmed för samhällets förmåga att bidra till att människor mår gott.

Fru talman! Samhällets insatser i miljonprogrammet har väl knappast varit något föredöme för samhällsplanering och byggkvalitet. Vi har mycket att lära av de misstagen. Samtidigt har dagens fastighetsägare av miljonprogrammets fastigheter ett stort ansvar att omstrukturera områdena till trygga, prisvärda och attraktiva boenden. Det är en av dagens stora utmaningar.

Fru talman! För att kunna skapa det goda samhället krävs instrument som gör det möjligt samtidigt som vi ska undanröja hinder som sätter stopp för den goda utvecklingen. Kommunerna har en nyckelroll i det arbetet och ska så ha.

Planmonopolet med tillhörande processer för att stärka medborgarinflytandet är ett viktigt instrument. Givetvis finns det problem, exempelvis okynnesöverklagningar. Jag förväntar mig att frågan kommer att behandlas på ett mycket tydligt och bra sätt i den kommande hanteringen av plan- och bygglagen.

Ett stort hinder i utvecklingen i många kommuner är nu gällande kulturminneslag. Kravet om arkeologiska utgrävningar i samband med exploateringar måste få en mer verklighetsförankrad framtoning. En kulturbygd kan ge kommuner möjligheter till utveckling samtidigt som det kan lägga en död hand över utvecklingen.

Det är därför viktigt att slå fast principen att ansvaret för kulturarvet och därmed också kostnadsansvaret för dess bevarande bör åvila samma huvudman. I områden som klassas som riksintressanta bör därför staten ha det fulla ansvaret. I områden utanför de riksintressanta områdena bör det i normalfallet åligga exploatören att bekosta utgrävningen.

I det här sammanhanget är det viktigt att betona att öppenheten för så kallade arkeologiska grundläggningar måste vara stort. Så är det inte i dag.

Fru talman! En samhällsutveckling ska stimuleras samtidigt som regler ska finnas för att tillvarata samhällets intressen. En avvägning måste därför göras av utfallet av en arkeologisk utgrävning och kostnad och därtill hörande bortfall av tillväxtbärande faktorer.

I min hembygd ser vi exempel efter exempel på orimligheter på det här området som måste rättas till. Det är exempelvis inte rimligt att den arkeologiska kostnaden överstiger exploateringskostnaden i fall efter fall.

Här behöver såväl en översyn av kulturminneslagen som en mer marknadsinriktad sektor för den som sysslar med utgrävningar införas. I dag förefaller det som om de som hanterar utgrävningar enbart har att rekvirera pengar. Ett sådant system är inte rimligt. Det är utvecklingshämmande och förhindrar möjligheten för många kommuner att skapa det goda boendet.

Jag ser därför fram emot en förändring under kommande mandatperiod på detta område i positiv riktning där boendemiljö och boendekostnader blir rimliga och där trygghet i samhället samt utvecklingen i samhället i stort sätts i förgrunden.

Anf. 369 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Det var väldigt glädjande att lyssna till Jörgen Johansson. Det gäller framför allt den första delen av ditt anförande där du talar dig varm för att vi behöver utveckla miljonprogramsområden. Du talar också om stadsutveckling. Jag tror att det är precis den vägen man ska gå.

Jag undrar om du har möjlighet att utveckla lite mer planerna för hur det ska kunna genomföras snarast. Jag undrar om du också kan redogöra för om tanken är att det ska finnas någon form av statligt stöd för att kunna klara av det oerhört stora arbete som ligger framför oss.

Anf. 370 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Miljonprogrammet byggdes i slutet på 60-talet och början på 70-talet. Det är fastigheter som har kommit rätt så långt i sin avskrivningsprocess. Det är områden som har stora sociala problem i många fall.

Många exempel finns på åtgärder där fastighetsägarna har gått in och gjort förändringar som har skapat mycket attraktiva områden där våldsbrott och liknande har minimerats. Att man har kommit rätt så långt i avskrivningsprocessen innebär också att det finns ett utrymme för fastighetsägaren att finansiera det.

Jag vet att Boverket arbetar med hjälpprogram för de fastighetsägare som håller på med detta. Men att gå in med statliga medel anser jag inte vara nödvändigt. Här ska marknaden, allmännyttan och privata fastighetsägare, klara av situationen på egen bekostnad.

Anf. 371 CARINA MOBERG (s) replik:

Fru talman! Jag vill återigen upprepa att det är väldigt glädjande att höra inte minst centerpartister tala på det här viset. Jag tar det till intäkt för att det finns människor i den nya majoriteten i riksdagen som kommer att kämpa för utvecklingen av allmännyttan.

Anf. 372 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Allmännyttan är en del och också en viktig del av hyresvärdarna på marknaden. Jag ser det inte som en självklarhet att man ska avveckla allmännyttan. Den har en roll att spela likaväl som de privata fastighetsägarna har en roll att spela. Talar man med de båda grupperingarna kan man konstatera att båda värnar varandra. Det tror jag är bra för utvecklingen inför framtiden.

Anf. 373 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag skulle vilja prata lite grann om ett för oss i Dalarna viktigt infrastrukturprojekt. En fungerande infrastruktur, bra kommunikationer, är avgörande för en bygds och en regions utvecklingsförutsättningar.

Regionförstoring är ett begrepp som används i många sammanhang och som sägs vara det som är huvudvägen för att skapa en flexibel arbetsmarknad, pendlingsmöjligheter, närhet till studier och närhet till arbete på annan ort. Det är just vad det här handlar om.

För Dalarna och Västmanland är den så kallade Dalabanan en mycket viktig kommunikationslänk. Den sträcker sig från Mora till Stockholm. Trafikeringen utgör 30–75 tåg per dygn beroende på vilken delsträcka det handlar om. En hög resandefrekvens kan särskilt noteras på delen Stockholm–Dalarna och på pendlingssträckan Sala–Uppsala.

När det gäller de här båda länen måste vi betrakta Dalabanan som en oerhört viktig pulsåder för järnvägstrafiken. Den har stor betydelse för dels regionförstoring, för att skapa större arbets- och bostadsmarknad, dels för möjligheten att använda sig av det studieutbud som finns vid Stockholms universitet, Uppsala universitet, Mälardalens högskola och Högskolan Dalarna.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Bostadsfrågor och
infrastruktur*

Dalabanan är också en viktig och fungerande kommunikationslänk till Arlanda. Den har stor betydelse för turismen, vilket blir särskilt tydligt i samband med olika typer av stora evenemang. Den har också stor betydelse för Sälensområdet, som inte är direkt kopplat till Dalarna.

Förutom persontrafiken finns på delar av banan en stark koppling till godstrafiken. Det som vi kan säga om nuläget när det gäller Dalabanan är att resandet har ökat rejält trots att utbudet och restiderna har försämrats. Resandeunderlaget är som störst söder om Borlänge. Dalabanan har stor betydelse för godstrafiksträckan Mora–Borlänge. Efterfrågan på virkes- och kombitransporter är ökande på banans södra del.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att det är få åtgärder för upp- rustning av banan som vidtas. Dalabanan måste ges en högre standard som minskar restiden. En kortare restid förbättrar naturligtvis möjligheterna till arbetspendling och bidrar till så kallad regionförstoring. I dag är restiden Mora–Stockholm med så kallat Intercitytåg 3 timmar och 52 minuter. För Borlänge–Stockholm handlar det om en restid på 2 timmar och 22 minuter med X 2000.

Det finns en intresseförening som omfattar banans hela sträckning med alla kommuner i både Dalarna och Västmanland samt Uppsala. Den jobbar för en uppgradering av banan. Det handlar om att minska restiden. Man har presenterat olika varianter av investeringsalternativ för att rejält korta restiden. Här handlar det om nybyggnadssträckor för ny hastighetsstandard på 200 kilometer i timmen eller upp till 250. Det handlar om nya spår, om åtgärder för kurvvrättning, om signal- och teleåtgärder och om ombyggnad av befintliga mötesplatser. Det gäller också nybyggnad av långa mötesspår.

En upprustning av Dalabanan leder till en kortare restid, men det krävs stora ekonomiska resurser och att Banverket prioriterar projektet. Om man tittar på andra stora objekt runt om i landet kan man konstatera att ibland finns det stora summor att sätta in för att skapa bra infrastruktur med järnväg och uppgradera olika banor. Här handlar det om en investeringsvolym på i storleksordningen 1,5–5 miljarder kronor. Men det kommer att få positiva effekter för den regionala ekonomin.

Mora och Avesta är de orter som kommer att gynnas mest enligt de utredningar som har gjorts både när det gäller befolkning och arbetstillfällen. För Moras del handlar det om underlättad arbetspendling till Borlångeregionen och för Avestas del handlar det om Uppsalaregionen.

Den här regionen har många små arbetsplatser och arbetsmarknader som också till sin karaktär är ensidiga. Därför är det mycket viktigt att försöka få dessa integrerade i en större arbetsmarknad. Det ökade behovet av godstransporter samt den växande tjänstesektorn skapar underlag för mer av persontransporter och kompetensförsörjning. Det stärker argumenten för en uppgradering av Dalabanan. En konkurrenskraftig tågtrafik med hög frekvens, restider som är punktliga och god komfort skulle ge den här järnvägen en mycket stark ställning. Det skulle stödja näringslivets utveckling i både Dalarna och Västmanland.

Sammanfattningsvis vill jag säga att förbättrade resmöjligheter leder till regionförstoring som breddar arbets- och bostadsmarknaden. Kombinationen av fastighetspriser, löner, arbetslöshet och restider är tydlig. Det är en tydlig drivkraft för att driva på regionförstoringen i Dalabanans sträckning.

Samtidigt är det ett faktum att den här banan används till stor del av kvinnor. 75 % av resenärerna på Dalabanan är kvinnor. En satsning på Dalabanan skulle därmed också bidra till att bredda kvinnors arbetsmarknad.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 374 JAN ERICSON (m):

Fru talman! Detta är mitt första tillfälle att tala i denna kammare – denna välfyllda lokal. Men det kanske är bra med en liten mjukstart.

Jag ska bli lite allvarligare nu och ta upp en fråga som berör mig extra mycket. Samtidigt kommer det att bli en illustration av de negativa effekter som kan uppstå på grund av en alltför stor statlig byråkrati och för lite lokalt och kommunalt inflytande över viktiga samhällsfrågor.

Kanske minns många fortfarande att december 2004 var en sorgens månad i Sverige. Tre skolbarn dog i olyckor på olika platser i landet. Det var olyckor som hade en direkt koppling till skolskjutstrafik. Ytterligare några barn blev svårt skadade. En av de orter som drabbades var min hemby Ubbhult, där en sjuårig pojke avled när han blev påkörd på väg till bussen. En sådan tragedi berör alla i en liten by. Men det kan också skapa en stark sammanhållning och ett starkt engagemang därför att alla vill göra någonting.

I vårt fall ledde människors engagemang till ett antal konkreta och väl genomtänkta förslag för en säkrare trafikmiljö. Det har bland annat handlat om hastighetsbegränsningar, varningsskyltning vid hållplatser och skolor, belysning, vägmarkeringar, förslag om reflexvästar till alla skolbarn och en massa andra saker.

Allt detta engagemang togs till vara av kommunens politiker. I total politisk enighet ställde sig politikerna i kommunfullmäktige, kommunstyrelse och ansvariga nämnder bakom ett antal förslag som skulle öka trafiksäkerheten. Under de senaste åren har dessutom kommunens trafiksäkerhetsråd och andra medborgare kommit med ännu fler trafiksäkerhetsförslag, inte minst önskemål om hastighetsbegränsningar på mindre vägar. Mycket ofta har även dessa ärenden kunnat avgöras i total politisk enighet i kommunen.

När det gäller kommunala gator kan kommunen också själv bestämma en hel del i de här frågorna. När det däremot gäller vägar som Vägverket ansvarar för har det visat sig vara betydligt värre. När kommunens förslag nått dem som har den slutliga beslutanderätten – Vägverket och ibland länsstyrelsen – har det blivit nej till det mesta. Mest svårt att acceptera är det nog att man har sagt nej till kommunens krav på 50-skyltning av vissa vägsträckor förbi förskolor och skolor och på vägavsnitt där många barnfamiljer bor. Lika upprörande tyckte vi nog att det var när vi fick nej till varningsskyltning vid skolor och skolskjutshållplatser med motiveringen att man inte ska skylta i onödan.

Dessa avslag på vad människor anser vara självklara åtgärder har gjort många upprörda. Om kommuninvånare och politiker i total enighet vill öka trafiksäkerheten med enkla åtgärder och till blygsam kostnad är det svårt att acceptera att byråkrater på statliga myndigheter ska få stoppa detta.

Vi politiker talar ofta om hur viktigt det är att ta vara på enskilda människors initiativ. Vi vill att medborgarna ska engagera sig i samhällets utveckling. Av polisens trygghetsmätningar vet vi också att just

*Bostadsfrågor och
infrastruktur*

trafiksäkerhetsfrågor och trafikbrott är frågor som engagerar människor. Jag anser inte att vi har rätt att avfärda människors initiativ i de här frågorna. Vi har helt enkelt inte råd med det. Engagemang måste ge resultat.

Fru talman! Svenska politiker och myndigheter står bakom nollvisionen för antalet trafikdödade. Den nya regeringen har också tydligt uttalat att man vill öka kommunernas självstyre och motverka onödig byråkrati.

Om vi menar allvar med alla dessa mål måste vi ge mer makt till de lokala politikerna när det gäller trafiksäkerhetsfrågorna. Kommunpolitikerna har ofta bättre kontakter med sina invånare och känner väl till vilka trafiksäkerhetsåtgärder som behövs. Beslut som rör trafiksäkerhet blir naturligtvis bäst om de fattas så lokalt som möjligt i samråd med förskolor, skolor, personal, boende och övriga invånare som berörs.

Jag kommer under denna mandatperiod att arbeta för att öka kommunernas inflytande över trafiksäkerhetsfrågorna. Jag hoppas att denna fråga ska kunna få stöd från alla politiska läger. Om man resonerar logiskt behöver det inte bli en politisk stridsfråga.

Fru talman! Det är hög tid att ge makten till dem som påverkas mest av trafiken och låta de lokala politikerna bestämma mer.

Anf. 375 CHRISTINA OSKARSSON (s) replik:

Fru talman! Till Jan Ericson vill jag säga välkommen till debatten i kammaren. Jag lyssnade på ditt inlägg om trafiksäkerhet, och då kom jag att tänka på en annan fråga som ni gick till val på, nämligen den att ni skulle föra över alla kostnader för olyckor som inträffar i trafiken på trafikförsäkringen. I debatten har ni framfört det här som en trafiksäkerhetsfråga.

Jag vill ställa en fråga till Jan Ericson. Tror du att bilförare blir mer ansvarsfulla och undviker olyckor i trafiken bara för att kostnaden för trafikförsäkringen ökar med flera tusenlappar?

Anf. 376 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Hur mycket kostnader kommer att öka råder det lite olika bud om, som bekant. Detta är analyserat, och det har också prövats i andra länder, bland annat Finland, med gott resultat. Där har faktiskt trafikförsäkringspremierna sjunkit. Man har dessutom kommit fram till att det här kan påverka trafiksäkerheten. Tanken med detta är att människor ska tänka mer på trafiksäkerheten och att ett försiktigt trafikbeteende ska motverka höga kostnader. Man ska kunna påverka sin egen försäkringspremie. Jag tror att det finns en god tanke med detta.

Anf. 377 CHRISTINA OSKARSSON (s) replik:

Fru talman! Ska jag tolka Jan Ericson och Moderaterna så att bilister krockar mera bara för att vi i dag har ett annat system som gör att vi solidariskt står upp för de kostnader som uppkommer vid olyckor i trafiken? Vi socialdemokrater tror inte riktigt att det är en trafiksäkerhetsfråga som ni nu tänker genomföra. Vi tror att det mer handlar om ett systemskifte, ett sätt för er att luckra upp de solidariska socialförsäkringarna som omfattar alla och som vi värnar om oavsett om vården behövs efter olyckor i trafiken, olyckor på en fotbollsplan eller olyckor i hemmet.

Min fråga till Jan Ericson är nu: Vad är nästa steg i det här ställningstagandet? Vilken är nästa grupp som ska stå för sina egna kostnader?

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 378 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag tänker egentligen inte debattera frågan om trafikförsäkringspremien innan jag ser hur det förslaget slutligen kommer att se ut. Det finns säkert andra tankar, förslag och funderingar på att gå över till olika försäkringslösningar hos enskilda personer. Men jag tror att det bästa är att bedöma förslagen när de finns färdiga och när man ser vad det är som verkligen läggs på bordet.

Allmänpolitisk debatt

*Bostadsfrågor och
infrastruktur*

Anf. 379 KERSTIN ENGLE (s) replik:

Fru talman! Välkommen i debatten om trafiksäkerhet, Jan Ericson. Förhoppningsvis ska du också kunna övertala dina partikamrater om hur man får resultat när det gäller arbetet med nollvisionen. Det handlar inte om att bygga fler och större vägar. Det är ju hastigheter som dödar. Det handlar inte om att säga nej till obligatoriska alkohols. Ni moderater vill ju att det ska införas på frivillighetens väg. Jag hoppas att du kan engagera dina kamrater på det sättet.

När det gäller trafikförsäkringen vill jag säga att EU-kommissionen har gett siffror på vilka länder som ligger långt framme i trafiksäkerhetsarbetet, och Finland tillhör inte dem. Finland ligger långt ned på listan när det gäller ett lyckat trafiksäkerhetsarbete. På den topplistan finns Tyskland, Frankrike och Sverige bland annat. Det är inget skäl. Jag tycker att ni ska vara ärliga när ni debatterar trafiksäkerhet.

Anf. 380 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag ska erkänna att jag inte har en aning om det finska trafiksäkerhetsarbetet och hur de arbetar. Det är självklart att det inte bara kan handla om hur man har organiserat trafikförsäkringspremien. Det finns så oerhört mycket som man måste göra i trafiksäkerhetsarbetet.

Sedan pratar du om stora vägar. Där har jag helt motsatt åsikt i den frågan. Vi vet ju att de säkraste vägarna att köra på faktiskt är motorvägarna. Där händer minst olyckor och minst dödsfall. Det är faktiskt så att säkra vägar ofta är större vägar. Att bygga ut vägnätet handlar inte bara om att minska trafikbelastning och att komma fram fort, utan det är också en trafiksäkerhetsfråga.

Anf. 381 KERSTIN ENGLE (s) replik:

Fru talman! Eftersom Jan Ericson själv nämnde det finländska arbetet som ett argument för att ändra trafikförsäkringen trodde jag att han var insatt i den här frågan.

Ni moderater pratar också så väl om småföretagen. En fråga som oroar bland annat bussbranschen är att kostnadsutvecklingen ska bli stor när man lägger pålagor på bussbranschen och andra kommunikationsbolag med de här försäkringarna.

Kommunerna har, som du själv nämnde, varit väldigt bra på att jobba med trafiksäkerhet. Det är där man har nått goda resultat genom att bygga cirkulationsplatser och separera gångtrafik och biltrafik. Samarbete är väldigt viktigt. Du känner kanske till att Vägverket just i din reg-

ion, Västra Götalandsregionen, har inlett ett samarbete med en del kommuner. Jag hoppas att vi kan hjälpas åt att få ett lyckosamt slut på det samarbetet.

Anf. 382 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Låt mig återigen säga något om trafikförsäkringspremien. Jag nämnde att man har infört detta system i Finland. Jag påpekade att trafikförsäkringspremien inte alls har utvecklats på det sätt som man hotar med skulle ske i Sverige. När det gäller busspremierna i Sverige såg jag i går siffror på att det kunde kosta 8 000 kr per buss och år. Slår man ut det på antalet passagerare som åker med en buss under ett år handlar det om oerhört lite pengar. Det kan knappast vara avgörande för om man kan bedriva busstrafik eller inte.

Anf. 383 STEN NORDIN (m):

Fru talman! Även jag tycker att det känns högtidligt att stå här för första gången i hjärtat av den svenska demokratin.

Ett hot mot den politik för jobb och mot utanförskap som alliansen är fast övertygad om att driva är en infrastruktur som inte håller måttet och som inte heller byggs ut i tillräcklig omfattning. Vi vet att en bristande infrastruktur riskerar våra livsval, våra möjligheter att välja var vi vill bo och var vi vill och kan arbeta.

Beskrivet med torra siffror har de offentliga investeringarna i Sverige mer än halverats sedan början av 70-talet, och det är just infrastrukturen, inte minst väginvesteringarna, som har tagit stryk av detta. I början av 70-talet motsvarade väginvesteringarna drygt 1 % av bruttonationalprodukten. I dag stannar de på ½ %. Bland EU-länderna hamnar vi på en föga smickrande 24:e plats när det gäller offentliga investeringar. Vi är ingalunda ensamma om den här nedgången, men i vår omvärld ser vi nu hur andra ändrar sin politik. Ett tydligt exempel är Storbritannien som under såväl Thatcher som Blair sedan början på 90-talet satsat på en offensiv investeringspolitik med nya finansieringsformer som ett viktigt redskap.

Vi behöver väl knappast de här siffrorna för att veta hur läget är. Det räcker med att resa i vårt land. De har väl alla nämnts här i dag under debatten, E 22 i Skåne, älvförbindelse i Göteborg, bristen på förbifarter och ringleder i Stockholm, skogslänen som dras med att nära en tredjedel av det statliga vägnätet där fortfarande är grusvägar och att 1 400 mil väg varje år måste stängas av tidvis på grund av tjälskador.

Fru talman! Det är en chimär, för att uttrycka det milt, att de här problemen kan lösas med minskat resande.

Vi behöver bara se på behoven av en alltmer specialiserad arbetsmarknad och vilka krav som de reser. Det blir allt svårare att få arbete nära sin bostad. Många människor söker i dag livskvalitet i ett billigare och naturnära boende samtidigt som man kombinerar det med att jobba i en näralliggande tillväxtregion, storstad eller större tätort. Jämställdheten mellan kvinnor och män ökar, och det ökar kvinnors resande. Kvinnor står i dag ofta tillbaka. Var tredje kvinna har inte tillgång till bil eller körkort. Behovet av resande kommer att öka. I många delar av vårt land kämpar man i dag för att få en rimlig restid just till en näralliggande arbetsmarknadsregion.

Vårt ansvar här i riksdagen är att skapa förutsättningar för ett effektivt, säkert och miljövänligt resande. Redan den lagda budgeten pekar på ökade ambitioner när det gäller vår infrastruktur. Även om jag här har uppehållit mig främst vid vägnätet, för det är ett akut problem, så krävs det ju en rad förbättringar även inom järnvägstrafiken. Tågtrafiken är en del av landets blodomlopp, om man får uttrycka sig så – fråga Stockholms pendlare, och fråga tågresenärerna runtom i landet!

Budgeten pekar också på detta. Men, och det tycker jag är ännu mer framtidsinriktat: Den lyfter äntligen bort den våta filt som tidigare varit lagd över möjligheterna till nya finansieringsformer. Jag tycker att den svenska staten har mycket att lära av såväl våra grannländer som Storbritannien i finansieringsfrågor. Men vi har också en del att lära av arbets-sätten i många kommuner, där man offensivt samverkar mellan det offentliga och näringslivet för att få resultat.

Samverkan mellan offentligt och privat benämns ofta PPP, *public-private partnership*, men modellerna är flera. Det har bara provats i Sverige en gång, med Arlandabanan. Vad vi nu behöver är ett antal nya projekt, där vi dels äntligen kan starta angelägna investeringar, dels kan få ordentliga nationella svenska utvärderingar av den här typen av lösningar. Men de goda erfarenheter som finns från andra länder är så omfattande och så tydliga att vi inte behöver tveka att nu sätta ett antal viktiga projekt. Om detta provas och värderas kan de också bana väg för kommunala eller regionala projekt med finansiell samverkan.

PPP behöver inte vara liktydigt med brukaravgifter. Här kan modellerna vara olika. Men brukaravgifter kan framöver vara möjliga när de tydligt kopplas till den nytta man får tillbaka. Så har ju redan skett i en del projekt, varav Öresundsbron är det mest kända.

Fru talman! Det känns inspirerande att en dålig trend inom investeringspolitiken nu kan förbytas till något offensivt. PPP är ingalunda något trollspö som löser alla problem, men det är ett redskap som vi absolut behöver ta till vara. Nu kan det äntligen ske.

Anf. 384 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Det skulle vara kul att höra om Sten Nordin var här när miljö- och energifrågorna debatterades inklusive den viktiga klimatfrågan, som naturligtvis har bäring också på infrastrukturen, framför allt när det gäller på vilket sätt vi ska transportera oss nu och i framtiden. Naturligtvis finns det möjligheter att se på hur våra kollektivinvesteringar ska göras i framtiden. Det har ju inte varit ett så smidigt sätt att finansiera det via kontantbetalning, men jag vill ändå fråga: Hur kommer det sig att ni så ensidigt från Moderaterna bara pratar om nya finansieringsformer när det gäller nya vägar och att ni inte är lika måna om att slå vakt om en god infrastruktur och god utbyggnad av kollektivtrafiken när det gäller till exempel frågan om Citybanan här i Stockholm, som borde vara mer akut och mer angelägen för både Stockholm och Sverige än att diskutera en kringled med nya finansieringsformer.

Anf. 385 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag följer med stort intresse och engagemang klimatdebatten. För den som tror på att transporter framöver kommer att behöva ske både med kollektivtrafik, tåg och biltrafik så gäller det att följa kli-

matdebatten och vara engagerad i den tekniska utveckling som kan ske för miljövänlighet.

Vägnätet är i en akut situation, och det behöver lyftas fram. Det har funnits klara brister i detta. Men det innebär inte att man ska sätta det i motsatsställning mot tågtrafik. Jag har som kommunalpolitiker varit mycket engagerad i att ta fram även järnvägslösningar, till exempel nya spårvägar i Stockholm, där jag har varit engagerad. För min del är det här inte antingen–eller utan både–och.

Anf. 386 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! När det gäller infrastrukturen och viktiga samhällssatseringar så handlar det ju ändå om balans för att uppnå en god klimatpolitik och för att värna miljön i framtiden – att påverka vilka vägval vi gör, till exempel om vi väljer ensidigt att satsa på nya finansieringsformer och bygga ut ytterligare motorvägar hellre än att också slå vakt om behovet av att ha goda kollektivtrafikmöjligheter och dessutom utökad tågtrafik. Den här balansen måste vara oerhört viktig för att få den här goda infrastrukturen som du själv nämner att vi alla är beroende av i framtiden. Du är tidigare kommunpolitiker i Stockholm och nu också riksdagsledamot och har förhoppningsvis ett inflytande på den nya regeringen. Hur kommer du att kunna påverka att ni fortsätter satsningar på Citybanan i Stockholm?

Anf. 387 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Ja, det inflytandet hoppas jag också att jag har. Översynen av Citybanan kommer sig inte av en negativ hållning gentemot järnvägstrafik eller kollektivtrafik, utan det handlar mer om omsorg om att inte få ett projekt som faktiskt skulle både tekniskt, ekonomiskt och kanske till och med miljömässigt gå fullständigt i baklås. Vi tycker att det behöver en seriös översyn, och dessutom är vi oroliga för att det skulle ta så lång tid innan den efterlängtrade nya kapaciteten äntligen är på plats. Jag tycker att det är väldigt bra att en sådan här översyn görs.

När det gäller nya finansieringslösningar känner inte jag att de bara kan användas till vägar. Nu tror jag att det är där man ligger längst fram i arbetet. Vägverket ligger ganska långt fram i sitt tänkande här. Men framöver är det självklart att även tågprojekt kan finansieras med PPP-lösningar.

Anf. 388 PETER HULTQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag sätter stort intresse till och värde på de synpunkter du har om att vidga arbetsmarknader, billigare och naturnära boende, problem med bristande infrastruktur, regionförstoring och sådana saker. Jag tyckte att det var intressant och bra att du var i kammaren när jag höll mitt anförande om Dalabanan. Vi har precis ett sådant projekt som bidrar till alla de här sakerna. I våras blev vi klara i Dalabanans intresseförening med en slutrapport som kan bana vägen för ett mycket viktigt projekt i storleksordningen 1 ½–5 miljarder.

Du är ledamot i riksdagens trafikutskott, och jag tycker att du verkar ha rätt klart för dig hur det här ska gå till. Är du beredd att med ett aktivt stöd hjälpa oss med att få den här viktiga investeringen för Dalarna och Västmanland till stånd?

Anf. 389 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Peter Hultqvist, jag lyssnade intresserat på ditt anförande om Dalabanan, och jag tycker att du beskrev väldigt väl just betydelsen av regionförstoring. Det är ju så att det är ett ömsesidigt beroende mellan tillväxtregioner, storstadsområden och de regioner som ligger utanför. Det är det som till exempel samarbetet mellan Stockholm och Mälardalen, som jag har varit engagerad i, har visat. Det är ett ömsesidigt beroende. Det är inte så att storstäderna står för allt – långt därifrån.

Jag kan inte lova i dag när Dalabanan kan prioriteras, men som du har beskrivit det låter det definitivt som ett viktigt och intressant projekt.

Anf. 390 PETER HULTQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag får tacka för de synpunkterna, men du är lite glidande i formuleringarna om vad du själv är beredd att bidra med i sammanhanget. Därför vill jag bara notera och markera ordentligt att det här är ett projekt som ligger precis i linje med vad du själv har talat om alldeles nyss, ett projekt som är moget, genomförbart, väldigt väl genomarbetat och kommunicerat med Banverket. Vi förbereder en omfattande lobbyism och aktivitet i det här ärendet, och du har chansen att personligen vara med och bidra från din position som ledamot i trafikutskottet. Det är ju också en prövning av vad ord och annat är värt bland annat i den här lokalen.

Anf. 391 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Det är självklart att jag med intresse kommer att sätta mig in i frågan om Dalabanan liksom andra aktuella angelägna projekt. Jag tror att den öppning som nu gjorts för nya finansieringslösningar väsentligt ökar hoppet för Peter Hultqvists dalabana och andra viktiga projekt, vilket kan göra att denna slogan, Hela Sverige ska leva, blir verklighet.

Utrikes- och försvarsfrågor

Anf. 392 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Kvinnor ska inte behöva dö för att de blir gravida. Det är ett förhållningssätt som vi arbetat intensivt med, inte minst under den senaste mandatperioden. Sverige har ju blivit världsmästare på kvinnors rättigheter, och vår röst har behövts i internationella forum. Dessvärre har vår röst alltför ofta hörts ensam från olika talarstolar. Det kan ha varit i europeiska sammanhang, FN, utanför Europa.

Nu har vi fått en högerregering som prioriterat att kvotera in moderata män och därmed signalerat att man backar från ambitionerna på jämställdhetsområdet. Vi vet att andelen ekonomiskt stöd till kvinnor hänger ihop med hur många kvinnor det finns i beslutande församlingar. Vi vet att andelen kvinnor i en beslutande församling spelar roll för vilka politiska prioriteringar som görs. Därför är det en sorglig signal till kvinnorna i Sverige, men framför allt till många kvinnor i omvärlden som sett en jämställd svensk regering som ett gott exempel och också sett att det kommit ut en bra politik från en sådan regering. De ser med oro på förändringen.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Bostadsfrågor och
infrastruktur*

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Vi har fått ett statsråd, Hägglund, som sagt sig vilja ändra den svenska abortlagen nationellt och lagt lagen, som var klar och som vi väntade på, om utländska kvinnors rätt till abort i en byrålåda. Samtidigt behöver Polens kvinnor mer än någonsin känna vår solidaritet. Polens kvinnor har i dagarna förlorat den lilla springa av hopp de haft, att de i en akut och svår situation kunde få en legal och säker abort beviljad. Vi vet att många kvinnor inte ens fått den rätt som de skulle haft i nuvarande lagstiftning, och nu stängs även denna lilla, lilla öppning. Och Sveriges regering säger ingenting. Dessvärre ger Hägglund en signal åt andra hållet.

Vi har fått en jämställdhetsminister som inte är feminist. Jämställdhetsminister Nyamko Sabuni har tidigare sagt att hon vill ta bort biståndet och därmed också signalerat hur hon ser på stödet till bekämpningen av könsorättvisor inom utvecklingspolitiken, på att genom utvecklingspolitiken stödja de kvinnor som behöver vårt stöd allra mest för att till exempel bekämpa hiv/aids och lyfta kvinnor och barn ur fattigdomen.

I stället har hon sagt att hon vill småprata med Svenskt Näringsliv, och om hon vill implementera den metoden och policyn även på de internationella frågorna blir vi än mer bekymrade. Det hjälper nämligen inte med småprat för att stödja världens kvinnor. Världens kvinnor förtjänar mer än småprat, och vi vet att småprat inte förändrar situationen. Det krävs medvetenhet, konkreta åtgärder och också pengar.

Vi har en utrikesminister, Carl Bildt, som är mer känd som oljeshejk än som förkämpe för kvinnors rättigheter. Tror ni mig inte så gå in på Google och sök på kvinnors rättigheter. Sök på SRHR och ni får inte fram någonting. Helt blankt och tomt är det när man slår på de orden. Och vad har Carl Bildt som utrikesminister sagt om situationen för kvinnorna i Nicaragua? Vi har inte hört någonting så här långt.

Och när han kommit tillbaka från Moskva, från Washington eller för den delen från Bryssel, har ni då hört honom berätta vad han sagt om att stå upp för kvinnors rättigheter, vad han sagt om Sveriges politik, hur vi vill slå vakt om och kämpa, inte alltför sällan, mot den politik som förs av president Bush och hans administration i USA? Ingenting har han sagt. Kvinnors rättigheter finns inte med på agendan.

Vi har en biståndsminister, Gunilla Carlsson, som inte heller gjort sig känd som någon förkämpe för kvinnors rättigheter. Men jag tror på människors förmåga att lära sig av sina och andras erfarenheter och ta intryck av den verklighet man möter när man ställs inför ett ansvar, i detta fall som biståndsminister. Därför tror och hoppas jag att vi från Socialdemokraterna och jag som ledamot i utrikesutskottet kan ha ett gott samarbete med Gunilla Carlsson. Jag tycker att det finns tecken på det, och jag hoppas.

Min oro är dock inte helt ogrundad. Den uppstod när jag läste *Sveriges nordiska, europeiska och globala engagemang i en föränderlig värld*, som presenterades i januari i år. En av författarna var folkpartisten och nuvarande EU-ministern Cecilia Malmström. Vi kunde se att området SRHR inte fanns med i det dokumentet, och när det talades om att bekämpa hiv/aids sades bara att man skulle fortsätta, men inte hur. Den stora, svåra frågan är just hur. Det är ju där det ofta låser sig i internationella sammanhang, i FN, i konfrontation med påven, med katolska konservativa krafter, med islamistiska krafter och inte minst med presi-

dent Bush. Hittills har man inte dementerat det, och jag har heller inte hört Cecilia Malmström säga någonting om Polens abortlag.

Dessvärre har även Cecilia Malmström varit helt tyst. Något tillrättläggande och komplement till det som presenterades i januari har inte kommit. Men det finns utrymme än. Det hade funnits utrymme i dag att komplettera det som man tidigare presenterat genom att säga att det självklart är viktigt att kvinnors rättigheter respekteras, att man självklart ska slåss för SRHR-frågorna. Det finns fortfarande möjlighet till det, men dessvärre ser jag ingen minister närvarande i dag som tyckt att frågan varit tillräckligt viktig, att kvinnors rättigheter varit tillräckligt viktiga för att ta sig hit och förklara, ge sin syn, debattera. Jag hoppas därför att Christian Holm, som är anmäld som talare, ska ta den debatten.

Anf. 393 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! Sverige har varit medlem i EU i snart tolv år. EG-anpassningen inleddes redan i slutet av 80-talet. När man ser till konsekvenserna av EU-anslutningen är det svårt att dra någon annan slutsats än att tolv års EU-medlemskap är tolv år för mycket.

EU-medlemskapet har inneburit en massiv överföring av makt från Sverige, från kommuner, landsting och riksdag, till EU:s institutioner. För oss som anser att makten ska ligga på den nivå där folkstyret är starkast vore det önskvärt att vi kunde ta den tillbaka.

EU är en black om foten för Sverige. Den hindrar oss från att gå före exempelvis på miljöpolitikens område. Den hindrar oss från att gå före och röja väg för framtiden. Den hindrar oss från att gå före och hitta de nya lösningarna.

Om vi lämnade EU, vilket jag tror att vi förr eller senare kommer att göra, skulle vi exempelvis kunna införa torskstopp och därmed rädda torsken från utrotning. Den räddningen verkar tyvärr inte komma med den nuvarande fiskepolitiken. Om vi lämnade EU skulle vi kunna ta bort momsen på ekologisk mat. Om vi lämnade EU skulle vi kunna gå före med hårdare miljökrav på produkter.

En annan stor fördel med att lämna EU vore att vi kunde återupprätta gränskontrollerna. Vi skulle kunna rädda och trygga den solidariska alkoholpolitiken. Ett självständigt Sverige skulle också, om vi så ville – jag är inte helt säker på att den nuvarande regeringen skulle vilja det – kunna föra en egen röst i den internationella debatten och ställa sig på den fattiga världens sida, på förnuftets sida, i de internationella diskussionerna. Ett självständigt Sverige skulle också kunna trygga alliansfriheten i stället för att som nu sakta, sakta glida mot en gemensam EU-armé.

Man kan förstås argumentera för att det skulle finnas nackdelar med att lämna EU. Någon kanske säger att vi kan bli isolerade. Schweiz tackade nej till EES-avtalet. Island har inte ens ansökt om medlemskap. Norge röstade nej till EU. De är inte isolerade. De samarbetar med EU på många områden. EU är vänligt mot sina grannar, och det skulle vara vänligt också mot Sverige.

Vi skulle också kunna fråga om EU kommer att handla med oss om vi går ur. Självklart kommer man att göra det. Det finns frihandelsavtal. Det har EU med sina grannar.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Grönland lämnade EU i mitten av 80-talet. De får 6 % av sin bnp i bistånd från EU. EU är inte bittert mot dem som säger: Nej, ni får ha er union för er själva. Vi vill vara grannar och vänner i stället.

Då kan man komma med det tredje argumentet mot att lämna. Sverige skulle förlora inflytande. Men vilket inflytande har Sverige i EU i dag? Det inflytandet är på marginalen. Frågan är inte om vi skulle förlora inflytande i EU utan frågan är om det inte är så att Sveriges medlemskap i EU leder till att EU påverkar Sverige betydligt mer än vi påverkar dem.

Men det stora skälet till att lämna EU är demokratin. Genom att lämna EU kan vi återföra makten hit till riksdagen, hit till det organ som väljs av Sveriges folk, som Sveriges folk kan påverka. Inget beslut som den här riksdagen skulle kunna fatta skulle kunna vara bättre för Sveriges demokrati än att vi lämnar EU.

Vad är då alternativet till utträde? Det är för ögonblicket högst osäkert. EU har genom historien alltid samlat på sig mer makt på medlemsstaternas bekostnad. Med nej i Frankrike och Holland hackar den processen nu betänkligt. Den traditionella metoden när folket i ett land röstar nej, röstar fel, är att man väntar ett år, sedan utlyser man en ny folkomröstning. Den tidtabellen hålls inte. Det är snart 1 ½ år sedan Frankrike och Holland röstade nej, och någon ny folkomröstning kan inte ens skjñas på avstånd.

Det verkar finnas tre huvudlinjer. I stället för att följa tidtabellen har man utlyst den så kallade tankepausen. Men det har varit mer paus än tanke. Den första av de tre huvudlinjerna verkar vara att försöka stöpa om. Vi förpackar konstitutionen i en förnyad form, samma innehåll men nytt omslag, och hoppas kunna driva igenom den i Frankrike och Holland igen. Den andra huvudlinjen verkar vara att man inte ska ändra ens ett kommatecken i fördraget. Båda dessa verkar ha ganska svagt stöd, så den stora huvudlinjen är ett förvirrat mumlande, ett avvaktande.

Det har hoppats mycket på det tyska ordförandeskapet, men även de har nu signalerat att man bör sänka förväntningarna.

Det här är ett fantastiskt historiskt läge. Regeringspartierna gick till val på att de ville ha ett smalare men vassare EU. Nu har ni chansen att fylla den klyschan med innehåll. Det behövs ett brett initiativ från Sverige, brett förankrat i Sveriges riksdag, för att se till att avlösa EU dess makt. EU ska ägna sig åt färre saker. EU ska ha mindre makt. Jag ser fram emot ett smalare och vassare EU, och jag hoppas att regeringen kommer att ta initiativ till en sådan diskussion.

Anf. 394 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Efter Max inlägg känns det väldigt skönt att vi har en ny regering, en regering som vill utveckla världen och Europa i samarbete med andra länder och folk. Vi kunde ha haft en annan regering. Då hade du varit en av ledamöterna och krävt utträde ur EU, det bästa beslut vi skulle kunna fatta, krävt nya gränskontroller och så vidare. Det hade varit väldigt trist för Sverige med ett fortsatt sådant samarbete, tror jag. Det tror jag att många socialdemokrater här i kammaren också tycker.

Världen blir mindre. Vi handlar mer med varandra. Vi måste öka samarbetet. Du tog miljöpolitiken som ett exempel: Genom att stå isolerade, sätta upp gränsspärrar och sluta med handel kan vi utveckla världen i Sverige. Så resonerade man i Kambodja också en gång i tiden. Vi måste

gå framåt och utveckla världen tillsammans. Det är just genom att vara med i ett samarbete i Europa som växer till alltfler länder som vi kan påverka och driva miljöfrågorna framåt. Sverige har gjort det, även under den förra regeringen. Vi kommer att göra det oerhört starkt nu, vilket miljödebatten tidigare visade, och verkligen gå före.

Det var ett betydande inlägg.

Anf. 395 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag får väl börja med att säga att jag starkt betvivlar att jag skulle ha blivit en av ledamöterna i Sveriges regering om s, v och mp hade vunnit valet. Nog för att det kan gå fort för unga politiker att göra karriär i Miljöpartiet, men så fort går det icke.

Det är alltid intressant när man debatterar med en motståndare som bemöter en helt annan åsikt än den man i själva verket har. Jag har inte förespråkat någon kambodjansk lösning. Jag har förespråkat en schweizisk lösning, en isländsk lösning eller en norsk lösning. Samarbete med EU, samarbete med hela världen i olika former, i olika organisationer. Här kommer du och säger Kambodja. Jag säger: Tack så mycket! Det går att höja debattnivån lite grann.

Anf. 396 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tog i med Kambodja, så jag kan släppa den tanketråden. Det här är ju en debatt.

Men jag är väldigt stark anhängare av att utveckla Europa tillsammans. EU är det redskap som finns och som vi har att utnyttja. Väljer man bort EU står man rätt isolerad. Det är inte genom att göra hängavtal hela tiden som man för miljöfrågorna framåt som vi engagerar oss i båda två.

Jag är övertygad om att vi genom att driva på i EU, ett smalare men vassare EU, för bättre miljö i Europa kan göra vår stora insats. Att säga att vi inte är så stora i EU att vi inte kan påverka är väldigt defaitistiskt. Vi påverkar inte starkare utanför. Jag är glad att Sverige är med i EU. Jag är glad att vi har en regering som vill driva på inom EU för att av alla krafter utveckla Europa till ett bättre Europa. Jag tror inte att en återgång till en isolationistisk linje är ett framtidskoncept.

Hur skulle det ha sett ut om du hade varit ledamot i ett regeringsunderlag i riksdagen?

Anf. 397 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag är helt övertygad om att man påverkar mer genom att faktiskt göra saker, genom att skärpa miljökraven på varor och se till att det utvecklas alternativ. Genom att använda exempelvis makt har vi som rikt land stora förutsättningar att kunna gå före med hårdare miljökrav och se till att alternativen kommer. Jag tror att man utvecklar miljöpolitiken betydligt mer på den vägen, genom att göra något, än genom att se till att det flyttas kommatecken eller skjuts in en eller annan bisats i någon toppmötesdeklaration på EU-nivå. Det handlar om vad man gör, inte om hur man mumlar.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Utrikes- och
försvarsfrågor

Anf. 398 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag ser mig själv som en mycket kritisk EU-vän. Det har jag alltid varit. Jag har alltid försökt att väga för- och nackdelar och varit ganska öppen för både möjligheter och hot med EU. Jag tycker, precis som Max Andersson sade i början, att EU ska göra färre saker, man ska göra rätt saker och inte pilla i sådant som inte är EU-frågor. Tyvärr har det blivit väldigt mycket sådant, inte minst har vi sett vad arbetstidslagen nu ställer till med.

Trots detta finns det faktiskt inget folkligt stöd i Sverige för att lämna EU. De flesta människor inser att vi inte kan lösa vare sig miljöfrågor eller flyktingfrågor i Europa ensamma i Sverige.

Du jämför med de tre länderna Norge, Island och Schweiz. Dem tar man alltid fram som exempel och min motfråga blir alltid: Varför har alla de andra länderna valt att gå med? Island är ett lite konstigt exempel. Det ligger där det ligger. I Norge vet jag att det pågår en mycket tuff debatt om man ska gå med eller inte. Schweiz ligger ändå mitt i Europa.

Jag tror nog att vi tillsammans ska försöka se möjligheterna med EU och inte bara en massa hot.

Anf. 399 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag välkomnar betonandet av kravet på folkligt stöd för förändringar av det konstitutionella läget. Jag hoppas att Moderaterna är beredda, om konstitutionen vaknar, att gå med på en folkomröstning om den ska antas. För Miljöpartiet är det en självklarhet att Sverige ska lämna EU efter en folkomröstning. Det kravet driver vi. Vi förespråkar det och försöker övertyga människor om att vi har rätt.

Över till frågan om ett smalare men vassare EU, framför allt ett smalare EU. Jag hoppas att regeringen verkligen menar allvar med den klyschan. Jag hoppas att regeringen är beredd att ta initiativ för en bred debatt, en överenskommelse mellan partierna, om vad vi vill att EU ska sluta syssla med så att det kan göra mindre men göra det mindre inkompetent.

Anf. 400 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag tycker ibland att debatten om ett smalare och vassare EU är lite oärlig. En del av de partier som säger att vi ska ha ett smalare och vassare EU brukar kritisera oss moderater när vi säger nej till en massa detaljförslag i EU som vi inte tycker att EU ska syssla med. Då får vi äta upp det i andra debatter där man säger att Moderaterna inte bryr sig om den frågan, den frågan eller den frågan. Men det är just på grund av att vi tycker att EU ska vara smalare och vassare som vi inte vill ha de frågorna som EU-frågor.

Även Miljöpartiet driver ibland frågor i EU som man inte borde driva där utan borde hantera här hemma. Om ni använder er kritiska EU-inställning och jag använder min i grunden positiva syn på EU och vi sedan försöker hitta en gemensam väg där EU gör rätt saker blir det betydligt bättre för Sveriges framtid än att driva frågan att vi ska lämna EU. Det kommer vi aldrig att göra.

Anf. 401 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag är glad att den moderata riksdagsgruppen är i besittning av en kristallkula och kan se in i framtiden. Det känns tryggt.

Sedan var det frågan om Miljöpartiets hållning i EU. I och med att EU förhindrar oss från att föra en bra miljöpolitik nationellt på vissa områden, exempelvis vilka varor som ska tillåtas, är det självklart att man försöker använda det verktyg som EU-politiken ändå är för att föra en bra miljöpolitik där den måste föras så länge vi är med i EU.

Miljöpartiet tycker att det behövs överstatliga lösningar när det gäller gränsöverskridande miljöproblem. Det står vi för. Men jag tycker ändå att vi kan enas om att EU inte borde syssla med jordbrukspolitiken. EU borde inte syssla med fiskepolitiken. EU borde inte syssla med försvarspolitiken. Det finns en möjlighet för EU-motståndare och EU-positiva att komma överens om det i Sverige.

Anf. 402 CHRISTIAN HOLM (m):

Fru talman! Jag tänkte ägna min tid i talarstolen åt att diskutera den ständigt aktuella frågan om omvärldens förhållningssätt till länder som har brist på demokrati och frihet, där det inte är möjligt att föra debatten så öppet som här i Sverige. Det är länder som styrs av odemokratiska diktatorer.

Vad kan och vad bör vi göra för att dra vårt strå till stacken för de personer som i dag bor i länder med sådana regimer? De, liksom vi, ska få leva i frihet och utan den ständiga rädsla det innebär att säga eller göra någonting som regimen inte gillar och därigenom riskera fängelsestraff, tortyr eller långtgående förhör.

Men jag vill också tala om hur vi kan arbeta för att förhindra att fler länder hamnar i det läget att de går mot en situation med mindre demokrati och mindre frihet. Det är fråga om länder där fria och demokratiska val är något man endast kan drömma om.

Dessa länder finns över hela världen men också i vår närhet. Jag har själv ett ganska stort engagemang i Vitryssland. Där styr ju president Aleksandr Lukasjenko med järnhand. Man förföljer oppositionen. De fångslas och förtrycks.

Efter Sovjetunionens fall i början av 90-talet hade landet några år av positiv utveckling. Men 1994 valdes Aleksandr Lukasjenko till president, och därefter har utvecklingen varit allt annat än positiv. Oppositionen har motarbetats genom alla valrörelserna. Valresultat har manipulerats gång efter annan. Vi moderater har under lång tid oroats för detta och arbetat för att stödja den demokratiska opposition som finns i landet. Det är glädjande att samtliga partier i kammaren har meddelat att man fördömer den regim som finns i Vitryssland.

Ett land som tyvärr förefaller att gå i en liknande riktning som Vitryssland har gjort under 90-talet är Venezuela. Med förstatligande av företag och begränsad frihet för invånarna leder president Hugo Chávez Venezuela mot en oroande framtid. På samma sätt som Aleksandr Lukasjenko har han också drivit igenom en reform som gör det möjligt för honom att inte bara kandidera för ytterligare en period utan för hur många perioder som helst. Han har även förklarat att han tänker sitta som president "hur länge som helst".

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Det är viktigt att omvärlden reagerar i god tid för att undvika ett nytt Vitryssland i Sydamerika. Här är det tyvärr inte lika glädjande med partierna i kammaren. Inte alla partier tycker att Hugo Chávez är ett problem. Jag har tagit del av några skrivelser från Vänsterpartiet, däribland kommittémotioner, som är uppseendeväckande positiva till Hugo Chávez – och därmed oroande.

Hugo Chávez har goda relationer med såväl Fidel Castro som Aleksandr Lukasjenko. Den senare besökte han i somras. Vid sitt besök i Minsk sade han att han hade funnit en vän och att de borde bilda ett lag tillsammans. Det borde väl vara en varningssignal som manar till eftertanke även för den mest inbitne kommunist eller vänsterpartist. Det är något man bör reagera på.

Just nu pågår röstsammanräkningen efter valet i Nicaragua. Att döma av de rapporter vi har kunnat ta del av i medierna hittills, efter det att rösterna har börjat räknas, ser det ut som om den förre socialistiske revolutionsledaren Daniel Ortega har goda chanser att vinna. Han stöds av såväl Fidel Castro som Hugo Chávez. Det är också ett faktum som borde oroa oss alla som tycker att demokrati och frihet är viktigt.

Att stoppa utvecklingen av de odemokratiska regimerna är ingen enkel uppgift. Men det är dock viktigt att vi tydligt deklarerar att vi tycker att det är oacceptabelt på det sätt man hanterar demokrati och frihet. Vi måste på politisk nivå påtala vikten av demokrati och mänskliga rättigheter. Det vore kul att höra någon kommentar från Vänsterpartiet. Västerterns Internationella Forum bedriver internationella konferenser om deltagande i demokrati, där man tycker att det finns ett bra fungerande exempel i Venezuela. Jag tycker att det är lite oroande om man tycker att det finns en deltagande demokrati i Venezuela.

Anf. 403 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Välkommen, Christian Holm, till debatten.

Nu ska vi se vad du egentligen sade. Du företräder en linje för utökad demokrati i världen. Du gav ett antal exempel, och i några kan jag instämma. Ett exempel var Vitryssland, som behöver en demokratisk utveckling.

Du kritiserade såväl Nicaragua som Venezuela, och du gav Kuba en släng när du ändå höll på. Vad var det egentligen kritiken gick ut på? Jo, kritiken gick ut på att man där hade valt ledare som du ogillar. Nej, det var en kritik till. Man hade nämligen agerat för förstatliganden i Venezuela. Vad är det odemokratiska i sådana åtgärder när det finns en majoritet för dem? Vad är det odemokratiska i att Hugo Chávez i Venezuela vid ett stort antal tillfällen har vunnit demokratiska val? Vad är det odemokratiska i att Daniel Ortega ser ut att kunna vinna makten i Nicaragua?

Man får vara försiktig när det gäller demokrati, inte bara låta förespegla att det är demokrati när de jag gillar vinner. Jag är till exempel kritisk mot ditt partis regeringsinnehav, men det skulle aldrig falla mig in att kalla er valseger en statskupp eller något odemokratiskt.

Betyder demokrati för dig att bara de partier du själv gillar ska vinna?

Anf. 404 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Om det var så Kalle Larsson uppfattade mitt anförande hoppas jag att jag kan förtydliga det. Det var givetvis inte så, och det var inte heller det jag sade.

Det är glädjande att även Kalle Larsson verkar ogilla regimen i Vitryssland. Jag tror inte att man ska direkt jämföra regimen i Vitryssland med den politiska ledning som finns i dagens Venezuela. Jag sade att man nästan kan se en kopia av den utveckling som påbörjades i början av 90-talet efter det att president Lukasjenko valdes i Vitryssland i dagens Venezuela och den politik som Hugo Chávez för. Ja, Kalle Larsson, det handlar om förstatligande av företag. Det handlar om att man skaffar sig egna privilegier och ändrar grundlagar, ser till att man själv kan sitta kvar längre än vad tanken var från början och så vidare.

Jag tycker att det är ett allvarligt hot mot demokratin. Sedan är det givetvis så att alla partier som delar demokratiska uppfattningar ska ha rätt att vara representerade om de är demokratiskt valda. Även Vänsterpartiet är givetvis mycket välkommet här i kammaren.

Anf. 405 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det tackar vi för. Vi hade nog varit här alldeles oberoende av vad Christian Holm ansåg om den saken. Men det är så det ska vara.

Då tror jag att jag förstod dig bättre. Om man väljer personer vars åsikter du ogillar är man ännu inte odemokratisk, men man är på väg mot att bli odemokratisk. Om man till råga på allt har en majoritet i landet för att se till att gemensam egendom utvecklas är man riktigt illa ute, för då har man valt att till och med använda politiska metoder och genomföra förslag som Christian Holm ogillar.

Det är klart att det här är en vinglig demokratidefinition. Den demokratidefinitionen bygger nämligen på att varje steg bort från åsikter som Christian Holm inte gillar också är steg bort från demokratin. Har man den demokratisynen tror jag att man i stället för att kritisera de länder i världen som på många sätt försöker utveckla demokratin till att bli till exempel deltagande bör gå hem och fundera över sin egen demokratisyn.

Anf. 406 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! 65 av de senaste 74 åren har det här landet varit styrt av en regering som jag absolut inte sympatiserar med. Det skulle däremot aldrig falla mig in att kalla den regeringen odemokratisk. När en regering antar olika förslag, till exempel förstatligar ett företag eller två, behöver den givetvis inte vara odemokratisk. Däremot skulle jag tycka att det var fel.

När man summerar alla de här åtgärderna tycker jag att man kan se en oroande trend. Jag kan ta Hugo Chávez som exempel och jämföra med Vitryssland. Om han när han besöker Vitryssland anser sig ha funnit en vän i Aleksandr Lukasjenko som han vill bilda ett team tillsammans med borde till och med du, Kalle Larsson, vara lite oroad över hans demokratisyn.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Anf. 407 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Vi har diskuterat mycket svensk inrikespolitik här i dag, med all rätt, men världen är global och vi har ett gemensamt beroende av och ansvar för den och dess människor.

Jag ska i denna debatt ge en röst åt Afrika och Afrikas ofta fattiga och utsugna bönder och landsbygd. Trots stora biståndsinsatser under flera decennier från inte minst Sverige står Afrikas jordbruk och landsbygd och stampar på en alldeles för låg nivå. Våra insatser rinner delvis ut i sanden eftersom de grundläggande politiska förutsättningarna för tillväxt och utveckling ofta saknas i hög grad. Det ligger en stor tragik i detta, och det måste ske förändringar snarast möjligt i många länder i Afrika och även i Sveriges dialog med sina biståndsländer om detta.

Jag sätter stor tilltro till den nya regeringen och till biståndsminister Gunilla Carlsson. Jag vill här ge dem – och alla som lyssnar – min syn på problemet och på vad som behöver göras.

Fattigdomen och svälten snarast minskar i världen, tack vare ekonomisk tillväxt och en friare handel. Jordbrukets och landsbygdens utveckling går starkt framåt i både Asiens och Latinamerikas länder. Däremot står Afrika i stort sett stilla med oförändrad produktion, fattigdom och ibland svält och svältkatastrofer.

WTO-förhandlingar om ökad handel och mindre tullar har givetvis sin betydelse, liksom till exempel att EU:s exportsubventioner ska avvecklas. Men faktum kvarstår, att med nuvarande handelsmönster och tullar expanderar bevisligen jordbruksproduktionen rejält i utvecklingsländer på andra kontinenter, men står stilla i Afrika.

En grundläggande orsak till denna beklämmande skillnad är att den nationella jordbrukspolitiken i många länder i Asien och Latinamerika i mycket större utsträckning utnyttjar de förutsättningar som finns till att ge jordbruket stabilitet med till exempel produktpriser på åtminstone världsmarknadens nivåer, ibland högre. Det är då som man ger utrymme för jordbrukarna att odla och producera med lönsamhet och utrymme för investeringar. Det sätter skjuts på både produktion och livsmedelsindustri och på landsbygdens utveckling i stort.

I Afrika däremot styrs alldeles för ofta den nationella jordbrukspolitiken av urbaniserade, kortsiktiga krafter, med resultatet att jordbruket och landsbygden sugs ut ekonomiskt, vilket ger fattigdom, svält och stagnation. Det är ett upprörande faktum att Afrikas fattiga bönder i många länder bara erhåller halva eller tre fjärdedelar av världsmarknadspriset för sina produkter. Böndernas sparande och investeringsutrymme blir obefintliga. Produktionen stagnerar, och kan inte länderna importera livsmedel eller erhålla matbistånd väntar ofta hunger och svält.

Erfarenheterna från framgångsrika länder på andra kontinenter visar tydligt på lösningarna. Jordbruket måste ges förutsättningar att utvecklas på en stabil marknadsekonomisk grund, men med regelverk och skatter som ger stadga och inte brandskattning. Även småbönderna måste kunna förbättra sin produktivitet och öka sina inkomster. Det krävs ekonomiska reformer och en nationell jordbrukspolitik som utvecklar landsbygden och inte dränerar den på resurser. Det krävs insatser för att förbättra infrastruktur och rådgivning, utveckling av system med äganderätt och tillgång till krediter.

En svensk forskare, Göran Djurfelt, har tillsammans med andra svenska och asiatiska forskare visat att de asiatiska länderna nästan utan undantag de senaste decennierna har lyckats att dramatiskt öka livsmedelsproduktionen per person, i hög grad med hjälp av en aktiv och rättfärdig jordbrukspolitik.

Mot denna bakgrund har jag två konkreta förslag på hur Sverige i ökad utsträckning måste agera.

1. Sverige ska med de afrikanska länder vars utveckling vi särskilt stöder ta upp en förtroendefull dialog om hur en progressiv nationell jordbrukspolitik bör utformas så att en tillväxt på landsbygden och i jordbruket kan uppnås, liknande den som Asiens länder har lyckats med. En sådan grund är egentligen också nödvändig och grundläggande för att våra betydande biståndsinsatser ska kunna få rimlig effekt. De har inte haft rimlig effekt de senaste decennierna – det tror jag att de allra flesta är överens om.
2. Ett led i detta, för att kunna få de här förutsättningarna, är att det svenska biståndet – som sker och i ökad utsträckning bör ske – utnyttjas till att bidra till uppbyggandet av egna organisationer för landsbygdsbefolkningen, som kan medverka i utformningen av den nationella jordbrukspolitiken, till exempel äganderättsgrundvalar och så vidare. Erfarenheterna från de nordiska ländernas folkrörelseutveckling bör därvidlag tas till vara. Sverige bör gärna samordna sina ansträngningar för Afrikas utveckling mer än i dag med de övriga nordiska länderna.

Sammanfattningsvis: Många tror att mer frihandel och mindre tullar sätter fart på Afrikas stagnerande jordbruksproduktion och koncentrerar debatten till enbart detta. Och visst har det betydelse. Men den nationella jordbrukspolitiken utformning inom givna handelsramar spelar en större roll än många inser, särskilt om politiken inte ger goda förutsättningar för ägande och ansvar och om den brandskattar jordbruket i stället för att stödja rimliga förutsättningar. Asien har lyckats bra, Afrika knappast alls.

Vi måste ta ansvar för att diskutera detta med våra stora biståndsländer i Afrika, i omsorg om dem och deras medborgare, om deras jordbruk och om att våra biståndspengar kan få en rimlig utväxling.

Anf. 408 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Jag är överens om mycket av det som Staffan har sagt. Men jag tycker att analysen av Europas ansvar, framför allt den europeiska jordbrukspolitiken, var ganska enkel. Det enda du nämnde var att det var glädjande att exportsubventionerna tas bort successivt.

Och resten! Vad tycker du om resten av den jordbrukspolitik som vi bedriver i Europa? Är det inte mycket som borde förändras där också?

Anf. 409 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Det handlar om två saker. De industrialiserade länderna har alltid skyddat sin livsmedelsproduktion och har i dag ett för stelt regelverk som behöver fasas ut successivt. Det är en bit, och jag är med på detta. Vi diskuterar en friare handel, mindre tullar och mindre regle-

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

ringar. Men många tror att om vi gör detta inom ramen för WTO, så pang exploderar Afrikas jordbruk och blir livskraftigt.

Så enkelt är det inte alls. Redan inom nuvarande tullar har Asiens länder dramatiskt lyckats utveckla sin landsbygd, sin jordbruksproduktion, medan Afrika inte gör det. Ofta suger man ut landsbygden och ger inte förutsättningar för livskraft och utveckling. Det är därför jag vill lyfta fram att vi gärna kan diskutera hur vi inom WTO ska få en friare handel med jordbruksprodukter och avveckla tullar och exportstöd, men när vi ska utveckla Afrikas jordbruk räcker det inte. Vi måste också se till att länderna har en rättfärdig egen politik.

Anf. 410 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Det är vi helt överens om. Det är klart att även om vi skulle förändra hela vår jordbrukspolitik skulle Afrikas problem inte försvinna. Men det skulle göra något. Det är vad vi kan göra direkt. Det är vad vi borde göra direkt. Du säger att det har gått bra för Asien under rådande omständigheter. Men det hade kunnat gå bättre. Det vet du, och det vet jag, för det finns mängder med historier som till och med har kvantifierat i människoliv vad den europeiska jordbrukspolitiken kostar. Därför borde man också betona den, inte för att förneka den andra delen men för att det här är vårt ansvar, det är vad vi kan göra. Vi borde alltid nämna det. Att avskaffa den europeiska unionens jordbrukspolitik borde vara prioritet nr 1 för oss, för det är det som vi kan göra.

Anf. 411 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! När det gäller hur vi ska utveckla Europas jordbruk är EU:s jordbrukspolitik mycket viktig och nr 1, men när vi diskuterar hur Afrikas länder bäst kan dra nytta av våra omfattande biståndsinsatser och hur vi kan utveckla och ge förutsättningar för Afrikas fattiga bönder och befolkningar att få det mycket bättre genom tillväxt och utveckling på landsbygden är det i vart fall minst lika viktigt att diskutera de nationella förutsättningarna. Om man vill finns det inom dagens WTO-tullar och regler möjlighet att ge utrymme för lönsamhet och investeringar. Asiens länder är ett utmärkt exempel på detta. Afrikas länder är tyvärr ett exempel på att man inte har gett detta fundament. Ofta domineras länderna av urbaniserade krafter i städerna som ser för kortsiktigt, som suger ut landsbygden, som gör att bönderna har priser under världsmarknadsnivå. Det är både–och. Jag instämmer.

Anf. 412 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Staffan Danielsson för att han koncentrerade sig på Afrika. Det är på den kontinenten vi har den största utmaningen när det gäller internationell utveckling mot fattigdom och för en demokratisk utveckling. Replikskiftet visar också att vi har mycket att göra både från Europa och Sverige när det gäller att komma till rätta med Afrikas problem. Samtidigt är Afrika den kontinent där Sverige har satt in stora insatser under de gångna åren. En av de stora biståndsmottagarna finns ju där. Hur ser du, Staffan Danielsson, på den svenska förda biståndspolitiken? Vad finns det för skillnader? Vad kan vi dra nytta av, och vilken kritik finns? Har den varit alltför passiv, eller har den varit inriktad på fel saker?

Anf. 413 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Sverige har velat så väldigt mycket väl med sina stora biståndsinsatser. Människorna som jobbar inom Sida och har varit i Afrika är ju besjälade av detta. Men alla inser nog och erkänner i dag att mycket har fallit på hälleberget. Mycket har inte lett till utveckling. Jag tror att insikten börjar växa om att en grundläggande orsak till att vi inte lyckas är strukturen i de afrikanska länderna. Det gäller äganderätt och alldeles för lite drivkrafter, en politik som beskattar landsbygden och inte stöder och ger förutsättningar för tillväxt utan ser det alltför kortsiktigt. Jag tycker att Sverige och vi i vårt bistånd har varit för passiva under många decennier egentligen. Vi får dela det ansvaret. Jag känner att det växer en allt större insikt om det som vi nu diskuterar, och jag har stort hopp och stor tilltro till den nya regeringen och till biståndsminister Gunilla Carlsson att hon tillsammans med Sida ska kunna hitta nya vägar för att få i gång vårt bistånd på ett bättre sätt och därmed främja Afrikas utveckling.

Anf. 414 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Äganderätten är ju en nyckelfråga och att utveckla ett fritt och självständigt jordbruk i Afrika. Men på vilket sätt kan svensk biståndspolitik medverka till det? Är inte det ett mycket långsiktigt förlopp? Har vi tid att vänta på en sådan utveckling?

Anf. 415 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Afrika har inte tid att vänta. Afrika borde ha utvecklats mycket bättre de senaste 20–40 åren. Det är tragiskt att det är som det är. Så vi har inte tid att vänta. Men vi måste göra vad vi kan. Om vi har insikten om att detta är ett viktigt område att jobba på kan vi säga från regeringen och från Sida att vi, när vi diskuterar med våra samarbetsländer om biståndsinsatser, också i högre grad ska diskutera med dem i en förtroendefull dialog om hur förutsättningarna inom det egna landet bör samverka för att stötta biståndsinsatserna. Jag tror att vi måste våga vara mycket tydligare i vår dialog med länderna. Jag tror att vi har fegat lite ibland, inte velat lägga oss i och trott på många goda ambitioner som egentligen inte haft *basic*. Så här tror jag att vi förtroendefullt måste våga flytta fram positionerna och säga vad vi tror på.

Anf. 416 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! Jag får tacka Staffan Danielsson. Det var ett jättebra inlägg. Som Mauricio Rojas har påpekat ska vi också tänka på att kritisera jordbruksambitionerna inom EU, för de slår ut afrikanska produkter som han sade. Jag skulle ha önskat att du också varit mer kritisk i ditt anförande. Det är ett stort ansvar för oss. Annars håller jag med dig i det mesta du har sagt. Jättebra!

Anf. 417 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Tack för den repliken. WTO-arbetet för en friare handel tror jag också är rätt inriktning. Vi har för komplicerade skyddsstrukturer. Men det blir fel om vi koncentrerar debatten på WTO-arbetet och att avveckla exportsubventioner. Jag tror att vi många är överens om att minska tullar. Det kan mycket väl bli så att vi gör detta och Afrikas jord-

bruk står ändå och stampar. För makten över den nationella politiken ligger hos krafter inom stadsbefolkningen som brandskattar landsbygden på resurser. Om fortfarande världsmarknadspriserna är på halva eller trekvartsnivån i stället för full nivå och även om världsmarknadspriserna höjs kan det vara väldigt tufft. Så jag är med på att det är en viktig fråga att diskutera. Men den andra frågan som jag har lyft fram har kommit bort, och den är nog rätt grundläggande. Den fungerar i Asien. Den fungerar i Europa. Den kommer att fungera i Afrika om vi tar ansvar att diskutera detta.

Anf. 418 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! Vi är överens. Jag hade bara önskat att Staffan Danielsson också hade haft med det. Jag tycker att man ska ha båda perspektiven, att ta bort subventionerna men också, precis som han säger, när det gäller det nationella ansvaret. Jag tror att man ska ha foten i båda och inte bara i det ena eller det andra, för då blir det obalans.

Anf. 419 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag får tacka för den här debatten kring en som jag tycker oerhört viktig fråga utöver den viktiga svenska inrikespolitiken och den debatt vi har haft. Låt oss hoppas att alla goda krafter i riksdagen och i den regering vi har, oavsett vilken regering, med fortsatt rejält bistånd för att stötta Afrika ändå kan ta tag i sådana strukturer som har väldigt stor betydelse.

Anf. 420 NINA LARSSON (fp):

Fru talman! Jag vill till en början instämma i vad som tidigare har anförts om att det känns väldigt hedrande att stå här för första gången.

Vårt försvar och vår säkerhet har i dag två mycket grundläggande problem. Ett är att Sverige inte är medlem i Nato. Det andra är att vi fortfarande dras med ett värnpliktssystem. Det är det senare jag tänkte uppehålla mig vid.

För mig är en tvingande pliktuttagning bara berättigad då vår demokrati står under direkt hot. Våra demokratiska värden måste alltid försvaras, men sättet vi gör det på bör förändras och utvecklas i takt med tiden. Den hotbild som i dag finns gentemot vår demokrati är komplex och ställer väldigt höga krav. Den ställer krav på att vi har ett brett och aktivt säkerhetstänkande inom många områden. Det är också därför som vi har påbörjat en omställning av Försvarsmakten och på ett aktivt sätt bidrar till en ökad säkerhet genom våra internationella insatser. Men vi behöver fortsätta den omställningen.

Pliktuttagningen till dagens försvarsmakt är en kvarleva från en annan tid med andra krav och en annan hotbild. Trots att vi i praktiken nästan avskaffat värnplikten dras vi med det systemfel som pliktssystemet innebär. Tyvärr har det hittills varit svårt att göra en riktig omställning av försvaret.

Det är många missuppfattningar som florerar till höger och vänster. Vissa hävdar att värnplikt automatiskt innebär folkförankring. Visst, om många människor känner till en viss verksamhet finns det goda förutsättningar till folkförankring. Men det har inget att göra med värnpliktssystemet, utan det handlar om att människor tycker att verksamheten bedrivs på ett bra och rimligt sätt och att informationen till medborgarna når fram. I dag är det nästan lika många som berörs av värnpliktssystemet som det skulle vara med ett frivilligt system.

En del hävdar att bara en viss typ av män skulle söka sig till försvaret och att pliktssystemet på något sätt garanterar mångfald. När värnplikten en gång innefattade halva befolkningen skulle man kanske kunna ha hävdat att den innebar någon form av mångfald, men i dag är detta helt missvisande. I dag gör få personer militärtjänstgöring, i huvudsak män och alla i ung ålder. För att nå verklig mångfald behöver de som rekryterats ha politiska riktlinjer och mål som syftar till att uppnå mångfald, och det har inte Pliktverket i dag. I ett frivilligt system kan och bör vi ha höga krav på att Försvarsmakten ska bestå av människor med olika bakgrund, olika kön, olika ålder med mera.

Vi har i dag ett i huvudsak gott demokratiskt ledarskap inom Försvarsmakten. Det finns dock fortfarande en hel del förlegade attityder bland soldater och befäl som hämmar effektiviteten hos förbanden. Dessa attityder gentemot exempelvis kvinnor, invandrare eller HBT-personer har inget att göra med huruvida människor med plikt tas ut till tjänstgöring. Dylika missförhållanden måste vi åtgärda oavsett vilket system vi har.

Försvarsmaktens yttersta uppgift är väpnad strid. Vi använder Försvarsmakten i internationella insatser, förvisso i relativt lugna områden, men vi ska komma ihåg att om internationell trupp befinner sig någonstans är det av en anledning. Läget kan snabbt förvärras. Om vi ska skicka svensk trupp måste den kunna agera fullt ut. Vi kan aldrig planera för att undvika skarpa eldstrider.

Det förekommer en inställning att en ökad professionalitet i Försvarsmakten skulle leda till att svensk trupp lättare skulle använda sig av våld i stället för att hitta andra lösningar, men det är en mycket allvarlig missuppfattning. Det är bara en tidsfråga innan svensk trupp hamnar i eldstrider man helst hade velat slippa, och när detta händer bör vi ha professionella soldater som fullt ut kan hantera sådana situationer. Ju säkrare soldaterna är på sig själva och på sin grupp, desto säkrare blir det nämligen såväl för deras egen del som för de människor de är satta att försvara.

Den svenska utlandsstyrkan är bra, och det är också vida känt internationellt, detta tack vare att vi har en avslappnad men professionell attityd som gör att vi lätt kan samverka med andra nationer, med parter och så vidare. Detta ska vi värna om. Men det har återigen inget att göra med att soldaterna till del är rekryterade från ett värnpliktssystem.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Pliktuttagningen till dagens Försvarsmakt är en kvarleva från en annan tid med andra krav och en annan hotbild. Vi behöver ett frivilligt, flexibelt system med kontraktsanställningar av olika längd, ett system med god demokratisk insyn där vi ställer höga krav på mångfald, där män och kvinnor frivilligt kan söka sig in oavsett om de är 18, 28 eller 37 år, där befälen både utbildar och leder truppen såväl under utbildningstid som i skarpt läge i missionsområdet, där vi får en kontinuitet som löper över hela tiden, där rätt person hamnar på rätt plats, där personen i fråga vill vara där och där Försvarsmakten i fråga också vill ha personen där.

Anf. 421 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Välkommen också till Nina Larsson!

Jag ska börja med att hålla med. Jag förstår att det oroar, men Vänsterpartiet har i många år motionerat om könsneutralitet, att både män och kvinnor bör omfattas av det vi vill ha, nämligen värnpliktssystemet. Där märker kammaren också att vår enighet upphör.

En sak var lite oklar i Nina Larssons anförande, och jag ska be henne utveckla det: Var det frivillighet som systemet skulle bygga på, eller var det professionalism? Ska vi ha ett slags frivilligt värnpliktssystem där man själv får anmäla att man ska delta och så tar vi ut dem vi tycker passar bäst, eller är det en yrkesarmé som förespråkas? Klargör gärna det, för det är ganska stor skillnad på de två modellerna.

Sedan vill jag förstås, eftersom Nina Larsson valde att inte utveckla frågan om Nato men att ändå nämna den, ge en möjlighet att säga varför det skulle vara så bra att svenska soldater, män och kvinnor – det var vi ju överens om – skickades i krig för USA:s intressen runtom i världen. Varför skulle män och kvinnor födda i Sverige försvara amerikanska storföretags intressen i Irak?

Anf. 422 NINA LARSSON (fp) replik:

Fru talman! När det gäller frivilligheten och professionaliteten ser inte jag att de står i motsats till varandra. Vad jag menar är inte att vi ska ha ett yrkesförsvar i den formen att man ska agera som soldat hela livet. Som jag ser det ska vi ha ett yrkesförsvar, eftersom det ändå är ett yrke – man söker sig dit frivilligt och får betalt för det man gör – men då i form av kontraktsanställningar av olika längd. Först har man utbildning och sedan någon form av insats.

När det gäller Natofrågan måste vi se till den verklighet vi i dag lever i. Nato är den organisation som fungerar allra bäst när det gäller att samordna olika nationers försvarsmakter till att bedriva någon form av insats. Redan i dag samverkar vi ju på ett gott sätt i exempelvis Kosovo och Afghanistan.

Anf. 423 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Då förstod vi i alla fall att det inte skulle vara en yrkesarmé. Det finns ju annars företrädare för den linjen även i den svenska försvarsdebatten, alltså att vi även på den punkten skulle ha ett system motsvarande det amerikanska där man i väldigt stor utsträckning är arméanställd eller marinanställd hela sitt liv. Det var bra att vi kunde vara överens på en liten punkt till.

Jag tror dock fortfarande att fördelarna med ett värnpliktssystem, även om det inte är alla som kallas som också tas ut, överväger ganska mycket. Det finns nämligen en demokratisk förankring. Nina Larsson valde att lite raljant svepa förbi det argumentet, men det finns en demokratisk tankegång i att folket utses att försvara sig självt, att vara förberett på detta, och att man inte överlåter det åt dem som är allra mest intresserade av att försvara sig. Det är nämligen som sagt inte alltid de mest lämpade.

Sedan fick jag inget svar på frågan om Nato. Vi fick ett svar om Afghanistan och Kosovo. Det är ju insatser som Sverige deltar i ändå. Det kan man vara kritisk till eller stötta. Men min fråga gällde Irak. Varför skulle det vara bra om svenska män och kvinnor åkte dit och försvarade USA:s storföretags intressen?

Anf. 424 NINA LARSSON (fp) replik:

Fru talman! Nu är ju inte Nato i den formen i Irak. Däremot finns det Natomedlemsländer som befinner sig där. Det gäller att hålla isär de begreppen.

När det handlar om folkförankringen var det inte alls min mening att vara raljant. All denna typ av mycket samhällsviktig verksamhet, och det har vi flera av, är beroende av en demokratisk folkförankring. Detta är dock inte sammankopplat med att man måste tvinga in människor för att de ska inställa sig och bedriva verksamheten. Det går bra på andra håll – polis, äldreomsorg och annan viktig verksamhet – att folk söker sig dit frivilligt, och det borde det göra också i Försvarsmakten.

Migration

Anf. 425 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! De kommer i rangliga båtar. De kommer i containrar där man inte längre kan andas därför att luften har tagit slut. De kommer över hemliga gränsövergångar som få av oss ens känner till. De kommer därför att de måste. De kommer därför att de är tvingade att fly från sina hemländer, från sina närmaste och från sina familjer, tvingade att lämna allt – *tvingade* att lämna allt!

Det finns två sätt att se, minst, på den situation som i dag råder när det gäller världens flyktingar. Man kan välja att välkomna människor hit – säga att det inte bara är en konventionsstadgad rätt att söka och åtnjuta skydd undan förföljelse i ett land som vårt utan att människor också är välkomna att göra det. Jag ska utveckla den ståndpunkten alldeles strax.

Det finns också ett annat sätt att bemöta människor som tvingas fly från sina hemländer. Man kan säga: Bygg högre murar! Låt färre komma hit! Se till att ingen djävel slipper över bron! Tyvärr är det den politiken som alltför länge har fått styra och ställa i det här landet.

Om man väljer den vägen välkomnar man en harmonisering av flyktingpolitiken inom EU. Den medför högre och högre murar. De kan kallas transportöransvar, Dublinkonvention, Schengensystem, kontroller och fingeravtryck. Alla är de brickor i byggandet av de fästningsmurar som just nu omger Europa och EU.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikes- och
försvarsfrågor*

Migration

Man kan längre ned på samma skala – inte i en helt annan värld utan längre ned på samma skala som transportöransvar och höga murar – finna det italienska Lega Nords förslag om att sända kanonbåtar mot flyktingar. Och någonstans i det häradet kan man också finna orden från Sveriges nuvarande migrationsminister om att Sverige med polisiära insatser och med trupper bör delta i att försvara de yttre gränserna mot de människor som söker sig till våra länder för att få skydd undan förföljelse.

Det är majoriteten här i kammaren, bestående av socialdemokrater och moderater, som under alltför många år bevisat att man har velat fullfölja den linjen. Det har handlat om att man har röstat nej till att apatiska flyktingbarn ska få chansen att stanna. Det har handlat om att man här har sagt nej till flyktingamnesti trots att det också innebär att tusentals människor ännu en gång förvisas till en tillvaro på samhällets skuggsida. För även om man fick avslag enligt den tillfälliga lagen kan man för det mesta inte resa hem, som de svenska myndigheterna hade önskat, utan blir än en gång förvisad – till svartarbete, utanförskap och otrygghet.

Det är också den linjen, järnaxeln mellan socialdemokrater och moderater, som har gjort att Sverige, föga smickrande, i dag har världsrekord i fällningar i FN:s tortyrkommitté. Sverige fälldes faktiskt i dag i FN:s människorättskommitté för att ha kränkt tortyrförbudet. Mohammad Alzery, en av de två som greps av amerikanska militärer på Bromma flygplats och behandlades kränkande och förnedrande på svensk mark, har i dag också fått den upprättelsen att Sverige än en gång har fällts i ett internationellt forum.

Den hårda linjen gör att färre får chansen att komma hit, och den förpassar så många av dem som söker sig hit till en tillvaro i förnedring eller till ett tillbakavisande till tortyr.

Men det finns också en annan kraft, som förra året samlade in 160 000 namnunderskrifter till stöd för en allmän flyktingamnesti. Det har tidigare i denna kammare – hur situationen är numera är lite oklart – funnits fem partier som gemensamt har kämpat. Vi har lyckats få Utlänningsnämnden nedlagd och lyckats få igenom en tillfällig asyllag, som även om en del fick avslag trots allt innebar att 17 000 människor kunde få chansen att bygga en framtid i Sverige – en framtid som de annars inte skulle ha haft. Denna majoritet, som vi ibland har lyckats erövra, har också inneburit att barns asylskäl nu ska väga tyngre i asylprocessen.

Så ser det ut i svensk flyktingpolitik. Den oheliga alliansen mellan socialdemokrater och moderater har varit rådande. Min oro är att den ska bestå. Jag ser inga tecken på annat från de borgerliga partier som kallas flyktingvänliga. Släpper man fram en moderat till posten som migrationsminister är det också ett val.

Jag noterar att ingen borgerlig företrädare är anmäld till debatten längre. Det fanns en anmäld borgerlig företrädare på den talarlista som delats ut i kammaren, men han har visst dragit sig tillbaka. Jag hoppas att det faktum att det nu är två flyktingvänliga partier som är de enda talarna i den här debatten inte är en talande tystnad från den borgerliga sidan.

Anf. 426 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Kalle Larsson, du kan vara lugn. Vi fortsätter att tycka och tänka på samma sätt som före den 17 september. Folkpartiets linje är oförändrad i asyl- och flyktingfrågan.

Jag vill ta upp en annan sak. I början av ditt anförande pratade du om de människor som kommer till Europa i båtar, i containrar och på andra sätt. Du gjorde dem alla till asylsökande, till flyktingar. Jag tror att det är ett slarvigt sätt att hantera olika situationer. De är alla mycket begripliga och mycket mänskliga, men de är inte likadana. Faktiskt är det så att bland dem som får stanna i Spanien, som är ett av de stora mottagarländerna, är ungefär 97 % ekonomiska flyktingar, om vi vill kalla dem så, eller helt enkelt människor som vill komma dit för att arbeta. Det säger de öppet, och det är inget annat de vill.

Anf. 427 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Mauricio Rojas säger att jag ska vara lugn, och då blir jag förstås allt annat än lugn. Den folkpartistiska linjen har ju under en period varit lite vinglande. Senast kammaren debatterade och fattade beslut om generell flyktingamnesti röstade Folkpartiet emot. Man hade visserligen ett annat förslag som också det var bättre än den politik som regeringen företrädde – det rådde det ingen tvekan om – men man röstade ändå emot generell flyktingamnesti.

Det är lite förvånande att Folkpartiet ändå försöker göra gällande att man driver samma politik som man alltid har gjort. Man har börjat flytta sig också i den här frågan.

Mauricio Rojas påpekar alldeles riktigt att alla människor inte har skyddsskäl. Det har heller aldrig påståtts, vare sig av mig eller av någon annan. Det är rätt att människor ibland söker sig till vår del av världen för att arbeta. Vi har, som ett av de första partierna i kammaren eller kanske till och med det första – definitivt före Mauricio Rojas parti – förespråkade arbetskraftsinvandring.

Anf. 428 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Jag tackar dig, Kalle, för din ärlighet. Vi hade ett bättre förslag. Därför röstade vi emot det förslag som ditt parti, Miljöpartiet och Socialdemokraterna drev igenom. Det var inget konstigt med det. Konsekvenserna av det förslag som ni drev igenom har vi sett nu, och du klagar på dem. Alldeles för många människor har fått nej. Det är en konsekvens av det förslaget. Med vårt förslag hade detta inte inträffat. Det konstiga är att ni gick på det sämre förslaget, trots att ni visste att det var sämre. Det är ert ansvar.

En annan sak är att vi måste kunna förhålla oss till den stora massa som vill lämna exempelvis Afrika på ett annat sätt än att göra allt till flyktingpolitik. Nu säger du att det inte var det du gjorde i ditt anförande, men om du läser ditt anförande i protokollet senare kan du se att det var precis vad du gjorde.

Anf. 429 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att reda ut det sista missförståndet. Jag talade om människor som kommer hit i båtar och containrar. Många av dem är flyktingar. Jag valde att inte nämna de andra. Jag anser nämligen att det jag nu förespråkar i första hand är en förändrad flyktingpolitik, asylpolitik.

Sedan kan Mauricio Rojas och jag eller vem som helst som önskar det i kammaren ha en debatt om arbetskraftsinvandring – om hur människor ska kunna söka sig till andra delar av världen för att arbeta. Jag menar att det är ett stickspår i asyldebatten att hänvisa till att människor i stället för att få sina skyddsbehov tillgodosedda bör kunna få komma hit och arbeta. Jag kommer inte att gå med på en omskrivning av asylpolitiken som innebär att man i stället låter den gälla rätten till arbete.

Det är faktiskt inte riktigt sant att de två alternativ som fanns vid senaste kammaromröstningen var antingen Folkpartiets förslag eller förslaget om den tillfälliga lag som sedan genomfördes. Det stämmer inte. Den första omröstningen gällde flyktingamnesti eller Folkpartiets förslag. Du röstade i det läget tillsammans med kollegerna från Folkpartiet mot generell flyktingamnesti.

Anf. 430 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag känner att jag måste försvara den moderata fanan här. Jag ska inte gå in på själva frågan om flyktingamnesti.

När jag hör Kalle tala om detta med containrar och så vidare tycker jag att det finns en antydning till godtrogenhet, att tro att alla människor som kommer hit på det sättet kommer hit för att de flyr från någonting hemma.

Jag råkar ha ganska bra insyn i detta via mycket kontakter med polisen, eftersom jag hemma i fyra år också har varit ordförande i Brottsförebyggande rådet. Tyvärr finns det ganska många skrupelfria personer som utnyttjar människor genom fagra och falska löften och hanterar människor på ett ganska hemskt sätt.

Reglerna om transportöransvar och annat kan också förebygga problem. Jag tycker inte att du bara ska se det som någonting hjärtlöst att man ställer krav på transportörerna. Man ska ställa krav så att möjligheten att ta sig till Sverige inte missbrukas.

Anf. 431 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Man ska inte missbruka möjligheten att ta sig till Sverige. Men ska man ha möjligheten över huvud taget? Genèvekonventionen säger att man har rätt att söka och åtnjuta skydd undan förföljelse i de länder som har undertecknat.

Vilken möjlighet har man egentligen till det om man är asylsökande i dag? Om Jan Ericson kan ge exempel på vilka lagliga vägar som finns in i EU och till Sverige skulle jag vara tacksam för det, för de är väldigt få. Många människor hänvisas därför till människosmugglare, skrupulösa eller icke, eller till frivilligt hjälpende händer.

Transportöransvaret är inte alls ett stöd för en generösare politik, som Jan Ericson tycks tro. Det är precis tvärtom. Man ger ju transportörerna, flygbolagen och båtbolagen, uppgiften att vara de som kontrollerar om en

person har rätt till asyl eller inte, eftersom de blir återbetalningsskyldiga för hemfärden om personen inte befinns ha asylskäl.

Prot. 2006/07:17
8 november

Anf. 432 JAN ERICSON (m) replik:

Fru talman! Jag tror precis som jag sade förut när vi talade om EU-frågor att det viktiga är att Europa samarbetar i de här frågorna. Jag kan hålla med dig om att diskussionerna om det yttre gränsskyddet ibland kanske tar lite överdrivna former. Det kan vi nog tycka allihop. Men det är väldigt viktigt att länderna i Europa jobbar tillsammans. Jag tror inte heller i den frågan att varje land kan driva en helt egen linje.

Vi får inte vara för godtrogna. Vi kan inte lita på att alla de människor som i dag "hjälpas" människor att ta sig till andra länder gör det av välvilja. Jag råkar också veta att en del personer som luras till Sverige för att söka asyl gör det för att de tror att de ska få en bättre ekonomisk tillvaro. I själva verket kanske de hade mått bättre av att vara kvar i sin egen miljö för både sin egen och familjens skull.

Det finns många bottnar i detta. Jag tror inte att man bara kan se det ur en synvinkel.

Anf. 433 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jan Ericson gör det lätt för sig. Han förutsätter att jag ser det ur en synvinkel. Så är inte fallet.

Jag är väl medveten om att det finns människor som försöker lura andra människor. Jag är väl medveten om att det finns människor som söker sig till Sverige och andra EU-länder i hopp om att få en bättre ekonomisk framtid. Jag ser i och för sig inga problem eller några fel i att göra det.

Där måste vi öppna vägen så den som vill komma hit för att arbeta också ska ha den möjligheten. Men det ska vara på lika villkor, med samma rättigheter och med permanent uppehållstillstånd i landet om man söker sig hit.

Harmoniseringen i allmänhet som princip inom EU har inte hjälpt någon. Det är precis tvärtom. Det finns inte ett enda exempel på att harmoniseringen av flyktingpolitiken inom EU har inneburit några förbättringar för människor som söker sig hit. Det är precis tvärtom.

Hade man velat göra det som Jan Ericson påstår sig vilja, nämligen se till att vi ska få en förbättrad politik, hade man i stället rivit fästningsmurarna. Det är det alternativ vi förespråkar.

Anf. 434 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman, och övriga som är kvar här i salen! Kalle och jag är väldigt överens i många frågor. Jag visste på ett ungefär vad Kalle skulle tala om. Därför har jag valt att ha ett lite annat fokus på det jag kommer att tala om.

I en solidarisk och rättvis värld behöver ingen fly. I en sådan värld kan vem som helst av oss flytta vart vi vill. Vi kan gifta oss med någon från ett annat land, och ingen ifrågasätter det. Vi kan jobba i ett annat land. Vi kan åka och studera i ett annat land. I en solidarisk och rättvis värld kan alla folk leva på det de själva producerar, på sin export och import, sin handel och sina tjänster.

Allmänpolitisk debatt

Migration

När vi talar om migration är det så lätt att vi bara talar om migrationen till Sverige eller möjligtvis till EU och om de problem som vi ser just nu i vårt närområde. Men vi måste också se sambandet med orättvisor eller krig, fattigdom, hunger och flykten. Det är vad Kalle talade om. Man tvingas faktiskt att flytta från sitt hemland eller den plats där man bor.

Vi måste förhålla oss till hur det ser ut i de flyktingproducerande länderna oavsett om vi har egna intressen i landet eller om vi har skrivit på olika avtal med landet i fråga, för sådana finns ju också.

Vad är ett flyktingproducerande land? Det är inte någonting som är statistiskt. Det land som i går var fattigt är i morgon rikt och kanske om hundra år fattigt igen. Vi har sett hur det var i Sverige en gång i tiden.

Det var inte så länge sedan som Sverige drabbades av massutvandring. Det är bara omkring hundra år sedan. Då var det cirka en miljon människor som lämnade landet dels på grund av religiös förföljelse här, dels på grund av fattigdom.

Jag läste att vi år 1990 fortfarande inte hade kommit upp i samma summa invandring som vi då hade haft utvandring. Det kanske vi har nu. De flesta har säkert sett filmerna om utvandarna och allt de gick igenom.

Vi vet att de inte hade det särskilt lätt. Det var inte lätt för dem när de kom till det nya landet. Många dog på vägen i de skrangliga båtarna över Atlanten. Men ändå lämnade människor fortfarande Sverige. De reste ändå. Varför gjorde de det? Jo, därför att alternativet var ännu värre. Det var att stanna kvar här i armod och misär.

När vi ser tillbaka på utvandarna är de nästan som hjältar. Vi tycker inte att det var något fel de gjorde. Det gjorde rätt. De lämnade fattigdomen och sökte sig en bättre tillvaro någon annanstans. Men när andra försöker göra samma sak försöker vi i stället att stoppa dem. Jag tror att vi alla här i landet har någon släkting som lämnade landet och reste till USA, eller vi kanske är vallonättlingar, det vill säga importerad arbetskraft.

Men det är inte bara svenskar som har gett sig av. Efter världskrigen och inbördeskrig i Europa var det många som flyttade också till Sydamerika. Där kom en salig blandning. Det var krigsförbrytare, nazister, regimkritiker och diverse andra fattiga som lämnade sitt land.

Människor som flydde diktaturer i södra Europa fick en fristad i norr, och när vi hade ont om arbetskraft började vi också importera.

I helgen som gick var det iberookerikanskt toppmöte i Uruguay. Ett huvudtema var migration och USA:s bygge av en mur vid Mexikos gräns. Den fick massiv kritik. Den bolivianske presidenten Evo Morales uttryckte att när migrationen gick från nord till syd byggdes det inga murar. Men nu när det är tvärtom byggs de.

Visst har Morales rätt. För att vi i den rika världen ska slippa dela med oss av vår välfärd inskränker vi rätten för människor i andra länder att komma in i Sverige och Europa genom att förbehålla den enbart dem som vi har skyldighet att ta emot på grund av konventionen eller som anhöriga.

Som Kalle talade om har vi bara gjort det allt svårare att ta sig in här. När vi inte lyckas med administrativa hinder och gränskontroller bygger vi murarna. Det är en skrämmande utveckling.

Sverige var en gång i tiden känt för att vara ett solidariskt land, men nu har vi blivit ett främlingsfientligt. Det är så både i Sverige och på många andra håll i Europa. Vi har partier som går till val på att inte släppa in några utlänningar och slänga ut dem som redan är här, och de vinner alltmer terräng. Det är skrämmande.

Vi som är folkvalda måste se helheten. Vi kan inte bara gå på de populistiska budskapen. Vi måste hela tiden tänka i ett vidare perspektiv. Det är vi valda att göra.

Då kan man fråga sig: Vad är helheten? Hur ser framtiden ut? Vilka är framtidens flyktingar, eller migranter, och varför lämnar människor sina hem? Det är jättesvårt att svara på det.

Jag menar att framtidens migranter kommer att vara helt andra än de som vi har i dag. De kommer fortfarande att fly från krig, misär och förföljelse, och många kommer som anhöriga. Men vi kommer att se en ständig ström av klimatflyktingar.

Det är ingen som kan ha undgått alla larmrapporter som har kommit under de senaste månaderna och som visar att klimatpåverkan faktiskt är reell och att det är bråttom. Vi har också sett de farkoster som kommer till den spanska och sydeuropeiska kusten. Och det här är bara början.

Det är vi i den rika delen av världen som är huvudorsaken till klimatpåverkan. Det är därför det är vårt ansvar att se till att den befolkningen drabbas så lite som möjligt. Vi har pratat mycket om Afrika. Det är den kontinent som är allra mest drabbad.

Anf. 435 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Jag förstod inte riktigt ditt förslag, Bodil, angående de människor som gärna vill lämna mycket fattiga länder. Ska vi verkligen öppna gränserna för alla och få en fullständigt oreglerad invandring? Är det det du menar? Jag blev lite konfunderad över vad du egentligen vill ha. Ska vi ha några regler? Ska vi välja några? Eller vad ska vi göra?

Anf. 436 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag tackar för det inlägget eftersom det ger mig möjlighet att prata färdigt. Vi har tidigare pratat om bistånd. Det finns både bra och dåligt bistånd, naturligtvis. Vi ska ta till oss det som har varit bra bistånd och fortsätta med det. Men vi måste också ha en mycket generösare syn på vilka människor som får komma in. Det är legalt att fly också fattigdom enligt mitt sätt att se det.

Jag tycker också att vi måste slopa EU:s fiskeavtal med länderna utanför Afrikas kust eftersom man köper rätten till människors föda för att vi själva ska kunna äta fisken.

Det finns mycket vi kan göra. En sak som vi måste tänka på är att vi ska hjälpa till att anpassa livsmiljöer i de länder som är drabbade av klimatpåverkan så att det ska vara möjligt att bo där också i framtiden. Vi måste alltså hjälpa till med den fysiska planeringen, med infrastruktur, vattenförsörjning etcetera. Och vem vet – i morgon är det kanske vi som är framtidens klimatflyktingar om Golfströmmen vänder och vi får ett jättekallt klimat här. Vi måste tänka i flera scenarier.

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Migration

Anf. 437 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Allt det där vill jag inte diskutera. Vi måste göra många olika saker. Det jag syftade på var vad du sade om migration. Tidigare var det fritt fram från norr till söder och nu borde det också bli fritt fram från söder till norr, om jag förstod dig rätt.

Som du mycket väl vet finns det en miljard människor som lever på mindre än en dollar per capita om dagen. Du säger att fattigdom borde ge rätt att komma till de rika länderna. Vad menar du egentligen? Är det på riktigt som du säger detta? Ska vi verkligen börja ta emot några miljoner fattiga människor? Är det det du menar?

Anf. 438 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Om du hade lyssnat på vad jag sade från början, Mauricio, hade du hört att jag sade att i en rättvis och solidarisk värld behöver inte människor fly. Naturligtvis ska man förebygga flyktingströmmarna. Det är ju grunden för att vi ska få den här rättvisa världen där alla människor kan flytta dit de själva vill.

Men i övrigt anser jag att vi måste vara mycket mer generösa. Vi måste ta emot de människor som behöver vår hjälp här oavsett om de är flyktingar enligt Genèvekonventionen eller om de är ekonomiska flyktingar. Jag anser att vi måste ha en mycket generösare bedömning av de människor som kommer hit. Men i första hand ska vi förebygga att flyktingströmmarna uppstår. De flesta vill inte fly.

Anf. 439 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Integration är en fråga som i allra högsta grad handlar om jämställdhet och fattigdomsbekämpning. Det finns tre grundstenar i välfärdspolitiken. De är arbete, bostad och utbildning. Dessa områden är också de som behöver ökade insatser för att bryta utvecklingen mot ett alltmer segregerat samhälle. Det är det som delar upp inte minst stora delar av våra storstadsområden.

I Sverige bor nästan nio miljoner kvinnor och män, unga och gamla från hela världen. Mångfalden är en tillgång som vi måste lära oss att ta till vara. Utanförskapet har flera orsaker. Segregation i boendet, utbildning och språkkunskaper är bara några exempel. Fördomar och förutfattade meningar finns överallt i samhället – på jobbet, i skolkorridoren, på fotbollsträningen eller i kön i mataffären. Fördomar finns i vardagen och därför måste också många av problemen lösas i vardagen.

I detta sammanhang borde ökade arbetsmarknadspolitiska insatser vara en självklarhet. Att dra ned på dessa insatser skapar varken jämställdhet eller fattigdomsbekämpning. De försämringar som den moderatledda regeringen vill driva igenom när det gäller a-kassan och som kan komma att införas från den 1 januari 2007 är rent förödande. De slår stenhårt mot de deltidsanställda, vilka ofta är kvinnor. De slår mot dem som jobbar på obekväm arbetstid och de slår mot dem som har osäkra jobb och är de som oftast är mest utsatta i samhället. Debatten om a-kassan lär vi återkomma till senare i veckan då vi har såväl en särskild a-kassadebatt som en diskussion om arbetsmarknadspolitiken i den allmänpolitiska debatten.

Fru talman! Jag tycker att resurser borde satsas på snabba värderingar av invandrades kunskap, kompetens och språkutbildning i arbete eller praktik. Genom att ta till vara invånarnas resurser och erfarenheter kan vi trygga den framtida rekryteringen av arbetskraften. Detta kan ske genom att man erbjuder vidareutbildning och kompetensutveckling samt genom att kvalificera dem som i dag står långt från arbetsmarknaden.

Det är en grundläggande mänsklig rättighet att bli bedömd i arbetslivet oberoende av vad man har för etnicitet eller religion. Det är därför underligt att integrationsfrågan inte tycks vara viktig för den nya regeringen. Det framkommer i tydliga, konkreta bevis genom bland annat viljan att utrota hyresrättens boende genom omvandling av hyresrätter till bostadsrätter. Bara för att man äger sin bostad innebär inte detta integration per automatik.

När det gäller jobben ökar lönedumpningen det segregerade samhället. Värderingen av jobben och människors lika värde är faktorer där den borgerliga alliansen nu visar sin syn på människor och därmed också bristen på jämställdhet.

Det handlar om utbildningen – vuxenutbildning, kompetensutveckling, komvux, praktikplatser, utbildningsvikariat och det livslånga lärandet. Det är andra viktiga ingredienser.

Regeringens nedläggning av Integrationsverket den 1 juli 2007 är fullständigt förödande. Regeringens medverkan till försämrad arbetsmiljö genom till exempel avvecklingen av Arbetslivsinstitutet är en annan del.

Här i Stockholm kan vi också se ett minskat inflytande för medborgarna genom nedmonteringen av stadsdelsnämnderna i Stockholms kommun och därmed nedmontering av närdemokratin.

Det står klart, fru talman, att alliansen har inlett en klappjakt på organisationer och institutioner som arbetar aktivt för integration. Här kan man inte göra annat än att än en gång nämna förslaget att Integrationsverket ska avvecklas per den 1 juli 2007. Integrationsverket belyser bland annat de problem som ett segregerat samhälle innebär. Verkets rapporter har haft stor betydelse.

Den samlade kunskapen, informationen och utbildningen vill man nu ta bort. Det är ett hån i kampen mot det klasslösa samhället. Verket ger värdefull kunskap om hur integrationen fungerar och ger underlag för politiken. Blir integrationen bättre med mindre kunskap?

Regeringens nya jobbpolitik med satsningar på nya underklassjobb får ett likartat resultat. Vem ska ta dem? Inte är det den medelålders mannen från Täby. Nej, det kommer i många fall att vara våra nya medborgare, och därmed riskerar de att fastna i låglönesektorn.

Fru talman! Integration kräver resurser. Nu har vi ett integrationsdepartement utan några pengar och verktyg. Det säger allt om vilken framtid vi går till mötes.

I detta anförande instämde Ann-Christin Ahlberg och Christina Axelsson (båda s).

Anf. 440 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Sylvia Lindgren glömde den allra viktigaste orsaken till utanförskap och segregation i Sverige. Det är det långvariga socialdemokratiska regeringsinnehavet och den brist på jobbpolitik som har präglat

Sverige under åtminstone de senaste tolv åren. År 1986 fanns det lika många jobb som det finns i dag i Sverige, men nu finns det 500 000 människor till i arbetsför ålder. De flesta av dem har invandrat hit. Då finner de ingen plats. Då hamnar de i utanförskap. Därför är jobbpolitiken A, B och C vad gäller integrationspolitiken. Det är där ni fallerade. Det är där vi inte kommer att falla.

Anf. 441 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Jag är fundersam över om inte Mauricio Rojas hörde vad jag sade. Jag sade att jobben har en oerhört stor betydelse. Allas rätt till arbete är kärnan i den socialdemokratiska politiken. Därför är också kampen mot arbetslösheten den viktigaste frågan, eftersom arbete leder till ökad frihet och utgör en bas för utveckling och delaktighet i samhället.

Men när det gäller integrationsfrågorna vet vi också att det behövs utbildning, kompetensutveckling, vikariat och så vidare för att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Det finns många positiva exempel. Ett är bland annat att 20 % av de nya företag som startades förra året startades av invandrare. Det tycker vi är oerhört viktigt. Därför måste man fortsätta på den inslagna vägen i stället för att gå tillbaka och skapa svårigheter och försämra möjligheten till jobb, utbildning och boende.

Anf. 442 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Vi är överens om att arbetet är mycket viktigt, Sylvia Lindgren. Det är just därför ni förlorade valet. Ni kunde inte leverera jobb. Kan du påstå att det Sverige som ni lämnade nu i september 2006 är mindre segregerat än det Sverige som fanns när ni tog makten? Kan du påstå att invandrarna har det bättre, att de jobbar mer, att de är mer integrerade och att det har blivit bättre i detta Sverige? Om du kan göra det är du helt omedveten och har inte läst den statistik som finns. Ni misslyckades grundligt och totalt vad gäller integrationspolitiken för ni misslyckades vad gäller jobbpolitiken. Det borde du erkänna.

Anf. 443 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Mauricio Rojas är väldigt hård i sin bedömning. Jag tycker att det är oerhört viktigt att titta på vilka jobb som invandrarna ska ha. För mig handlar det fortfarande om en kompetensutvecklande del i ett kunskapssamhälle i den värld som vi lever i. Att skapa möjligheter till låglönedumpningar, att behöva ta låglönejobb, att försämra a-kassa och dylikt slår blint mot de här grupperna. Det kan vi socialdemokrater inte ställa upp på. Vi tycker att i ett integrerat samhälle är det viktigt att behandla alla människor lika. Då ska man inte ha de klassklyftor som en sådan politik leder till.

Anf. 444 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Jag kan dela mycket av Sylvia Lindgrens kritik av integrationspolitiken och de växande klyftorna i vårt samhälle. Därför förvånar det lite grann att receptet för att komma till rätta med det är mer av det gamla. Finns det inte en anledning att titta bakåt och vara lite självkritisk när det gäller den politik som har förts? Utgångspunkten verkar

vara en integrationspolitik som ska vara livet ut och en arbetslöshetspolitik som låser fast folk i arbetslöshet. Är det mer av det gamla Sverige behöver för att få en bättre integration?

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Integration

Anf. 445 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Då har man helt missuppfattat poängen i en omställningspolitik, en omställning för att se till att de nya jobben kommer fram och att servicejobb och dylikt inte dumpas ned. Det finns väldiga faror i en sådan utveckling. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vuxenutbildningen får mer flexibilitet för att sfi, komvux och yrkesutbildningar ska kunna gå in. Det är viktigt att kunna erbjuda kompetensutveckling på deltid så att möjligheter finns att kombinera arbete och utbildning. Det är också viktigt att bredda samarbetet mellan skola och näringsliv, ge fler människor möjligheter att få sin yrkeskompetens validerad, placera aktiva program och profilera dem i olika skolor och dylikt och att ge allmännyttiga bostadsbolag ett ökat ansvar för att på så vis också komma till rätta med dessa frågor. Det finns mängder av sätt att gå till väga på, men det ska ske i en utveckling, inte i en avveckling och inte i gamla traditionella klassmönster. Det är där vi skiljer oss åt.

Anf. 446 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Vi kan konstatera hur den gamla politiken har fungerat. Det skulle vara mycket intressant att veta vad som är nytt i det Sylvia Lindgren nu räknar upp. Vad skiljer den politik som räknas upp mot den gamla misslyckade politiken? På vilket avgörande sätt har Socialdemokraterna lärt sig av den utveckling som har varit i Sverige under det senaste decenniet?

Anf. 447 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Det finns i alla fall en positiv utveckling. Det går åt rätt håll. Att ta steg tillbaka, som man nu gör med försämring av a-kassan, med neddragningar av antalet utbildningsplatser, vikariat, praktikplatser, komvuxutbildningar och dylikt, leder till en negativ utveckling. Dessutom vill man sälja ut allmännyttan, och när man gör det leder det till ett segregerat boende. I den här delen av landet har man till exempel inte en chans att köpa en bostad i innerstaden. Det gynnar inte integrationssamhället. En ganska stor inflytelserik grupp kommer tyvärr alltid att ha goda löner, ibland sanslöst goda löner, frihet, utvecklande arbete, kunskap och hemvist i internationella nätverk och miljöer. Men det är den andra gruppen som vi måste hjälpa. Då kan man inte köra med skattesänkningar och försämrade a-kassa.

Anf. 448 ELISABETH SVANTESSON (m) replik:

Fru talman! Man ska fortsätta på den inslagna vägen, säger Sylvia Lindgren. Ändå representerar hon ett parti som har haft makten under väldigt många år, under de år då segregationen faktiskt har ökat. Vad är då lösningen från Sylvia Lindgrens sida? Jo, det är mer arbetsmarknadspolitik. Hon nämner institutionerna. Men den här vägen har inte fungerat och kommer inte att fungera. Alliansen har en tydlig arbetspolitik. Vi tycker att arbete är viktigare än flera arbetsmarknadsåtgärder.

Sylvia Lindgren nämner också Integrationsverket. Vi måste ändå våga ställa frågan: Har Sverige blivit mer integrerat på grund av Integrationsverket? Mycket av det som sker där är bra och kommer att fortsätta men under andra myndigheter och i andra former. Det som inte fungerar ska inte vara kvar. Det kommer att tillsättas en utredning nu som kommer att se till att det som är bra kommer att fortsätta.

Anf. 449 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Det är just det som jag tycker sker i en väldigt felaktig ordning. Det är klart att man hela tiden ska se över integrationspolitiken och Integrationsverkets roll.

Det var ju också en anledning till att den förra socialdemokratiska regeringen 2005 tillsatte en parlamentarisk kommitté, som ska lämna sitt slutbetänkande den 1 juni 2007. Men visst är det väl märkligt att man inte inväntar det och tittar på vad man ska göra i stället. Nej, man gör precis tvärtom. Man säger först: Lägg ned Integrationsverket, så får man väl se vad det blir i stället!

Då tar man inte till vara den kunskap och kompetens som finns.

Anf. 450 ELISABETH SVANTESSON (m) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis inte okänt vad som sker på Integrationsverket. Det är inte okänt vilken kunskap och vilken kompetensbank som finns där. Därför tycker jag inte att det är fel väg att gå.

Jag vill ändå komma tillbaka till varför Sylvia Lindgren tycker att det är så viktigt med mer arbetsmarknadspolitik och institutioner för invandrare. Talar du för hela gruppen invandrare som står utanför arbetsmarknaden? Jag tror inte att det är mer arbetsmarknadspolitik de är mest intresserade av. Jag tror att det är viktigare att vi kommer i gång med nystartsjobb till exempel. Jag tror att det är viktigare att vi kommer i gång med satsningar på riktiga jobb. När jag möter människor från andra länder som är utanför arbetsmarknaden så är det ju arbete och inte praktik och mer satsningar på arbetsmarknadspolitik de vill se.

Anf. 451 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Snälla rara – man behöver ju faktiskt försöka komma in i arbetsmarknaden. Det är en oerhört viktig del. Det är inte tu tal om det. Men man ska däremot inte göra så att invandrare och de som inte har utbildning och dylikt ska vara de som ska ta låglönejobben, dumpningar av arbete och dessutom osäkra jobb genom att man inte heller längre ska se till att man har tillsvidareanställningar i samma utsträckning. Det blir andra, otrygga arbeten, och jag tycker att invandrare är alldeles för goda för att ha en sådan utveckling. Därför är jobben en oerhört viktig del i integrationsarbetet, men inte på det sätt som den borgerliga alliansen vill göra detta, med försämrade a-kassor, med lönedumpningar, med sämre utbildningsmöjligheter, med försämrade bostadsmöjligheter och utförsäljningar av allmännyttan. Det är dåliga recept för integrationspolitiken.

Anf. 452 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! När jag hör Sylvia Lindgren tänker jag så här: Hennes lösning på integration är att skapa mer jobb eller mer utbildning för invandrare.

Jag kan berätta om en kompis till mig. Han pratar perfekt svenska. Han äger ett eget företag. Han är musikproducent. Varje gång han ska köpa dyra märkeskläder blir han stoppad i affären, därför att han har ett Visakort, och man tror inte att det är hans Visakort bara för att han är svart.

Det är så här det är i Sverige. Man blir diskriminerad hela tiden.

Jag tror inte att mer arbete, bättre språkkunskaper eller någonting sådant gör att människor integreras i samhället, utan det är diskrimineringen som är problemet, och det är det vi vill komma åt. Jag har inte hört någonting om det här. Det skulle vara jättebra om du kunde klargöra det.

Anf. 453 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Jag håller helt med Karla López. Det är oerhört viktigt att komma till rätta med diskriminering, och det måste också göras underifrån från det lokala perspektivet. Det var det jag försökte säga i mitt anförande också: Väldigt mycket av integrationspolitiken sker i vardagspolitiken, och där måste man naturligtvis agera såväl nationellt som regionalt men inte minst lokalt för att komma till rätta med det. Diskrimineringsfrågorna är naturligtvis oerhört viktiga – det försökte jag också säga – oavsett etnicitet eller religion, men det går heller inte att komma ifrån att tre väldigt stora stötestenar, tre stora ben i integrationspolitiken, är jobb, bostäder och utbildning. Naturligtvis finns det mängder av faktorer att lägga in där också. Att ha ett utländskt namn försvårar i många fall möjligheten att få jobb, och det måste man komma åt med andra åtgärder.

Anf. 454 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! Sylvia Lindgren, jag förstår inte vad du menar med att det ska komma lokalt och underifrån. Har inte staten något ansvar? Det är det första.

Det andra är detta med arbete, utbildning och bostad. Jag kan inte hålla med dig helt. Många invandrare, framför allt bland dem som kommer från länder utanför Europa, som har jobb, som har utbildning och som har bostäder känner sig otroligt diskriminerade i samhället och känner sig som andra klassens medborgare. Personligen har jag en bra utbildning, och nu har jag ett bra jobb, men lik förbannat blir jag diskriminerad när jag går ut på stan. Du kan inte säga att det har med det du tar upp att göra.

Vi får diskutera sakerna där de är. Det finns människor här i Sverige som blir behandlade som andra klassens medborgare, och det är ett stort problem som vi måste arbeta emot. Därför är det någonting som vi måste ta tag i på statlig nivå också, inte bara på lokal nivå.

Anf. 455 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Ja, det ena behöver väl i det sammanhanget inte utesluta det andra. Jag tror att det är oerhört viktigt, var än diskriminering pågår och var den än dyker upp, att man ska slå blint mot den. Diskriminering ska inte få förekomma – absolut inte.

Jag vet också att det förekommer. Det har gjorts mängder av insatser, bland annat när det gäller människor som besöker krogar och dylikt här i stan, och det är helt oacceptabelt att diskriminering förekommer.

Det är också helt oacceptabelt att man ska bli ifrågasatt om man har ett annat namn, en annan hudfärg eller dylikt, på väldigt lösa boliner. Det måste man komma åt.

Integrationspolitik måste beröras på flera olika håll, och vi måste komma till rätta med detta så att vi blir av med klassklyftor. Det är ingen tvekan om att integration handlar väldigt mycket om just dessa frågor som har med klassfrågor att göra. Det är en förkastad del. Det är en skam att vi ska behöva diskutera det år 2006.

Anf. 456 STEFAN TORNBERG (c):

Fru talman! Jag hade egentligen anmält mig för att tala om öppenhet och tolerans, men det var ett ämne som var lite svårt att passa in i riktlinjerna för den allmänpolitiska debatten. I samråd med kammarskansliet ändrade jag rubriken till ”Yttrandefrihet”, men tydligen var det bara jag som var intresserad av att diskutera yttrandefrihet under den allmänpolitiska debatten, vilket i sig är rätt anmärkningsvärt eftersom det ju är den som har sett till att vi har valts in i den här kammaren och gett oss möjlighet att prata här.

Samtidigt finns det nu starka krafter i vårt samhälle, både till höger och till vänster, som agerar för att begränsa yttrandefriheten. Närmast i tiden tänker jag på fullmäktigesammanträden som kunnat genomföras endast under stark polisbevakning och partigruppsmöten som attackerats med stenar och tillhyggen.

Nu kan vi tänka att det här bara handlar om Sverigedemokraterna och deras representanter. Nej, det gör det inte. Det handlar om oss alla. Det handlar om grunderna för vår demokrati, om yttrandefriheten och den med den sammanhörande respekten för även andra åsikter än den egna.

Det är inte heller Sverigedemokraterna som är problemet. Problemet är det utanförskap som många i vårt land lever i, ett utanförskap som är en reell grogrund för den rädsla och de motsättningar som ger näring åt främlingsfientliga krafter.

Därför är det, fru talman, viktigt att vi tar den här debatten och att vi vågar ta debatten om både utanförskapet och mot Sverigedemokraterna. Det är inte hållbart att blunda och tro att det går att sopa vare sig problemen eller debatten under mattan.

Fru talman! Sverige behöver en politik för jobb och företagande, en politik med öppenhet och respekt för dem som söker skydd i Sverige men också en politik som öppnar för dem som vill komma hit för att arbeta och bygga en framtid för sig själva och för sin familj.

Jag bor i Luleå, en stad med förhållandevis många invånare med utomnordisk bakgrund – inte jämfört med Stockholm men ur ett norrländskt perspektiv. Självklart finns det problem med integration även i Luleå – utanförskapet och bidragsberoendet är stort – men min uppfatt-

ning är ändå att vi har kommit rätt långt. Förhållandevis många utrikes födda har jobb, och det har självklart en positiv betydelse för såväl de enskilda personernas integration som det omgivande samhällets attityder.

Inte minst har den internationella prägeln på Luleå tekniska universitet stor betydelse. När jag går till Konsum på Björkskatan kan jag inte veta om det är en professor i maskinteknik eller en kvotflykting jag möter i kön. Det visar också att invandrare inte är något homogent kollektiv. Därför menar jag att en större arbetskraftsinvandring kommer att ha en positiv betydelse även för de människor som flytt till Sverige undan våld och förföljelse.

Fru talman! Alla som lever i Sverige måste respekteras som individer. Sverige behöver därför en politik som bättre tar till vara sina nya invånares kompetens och erfarenhet. Det som sker i dagens Sverige är ett enormt resursslöseri. Många fastnar i ett bidragsberoende i stället för att få ett jobb och egen försörjning. Konsekvenserna ser vi i utanförskap och en systematisk diskriminering. Därför är den viktigaste integrationspolitiska åtgärden en politik för jobb och företagande.

I själva mottagandet är tiden den viktigaste faktorn. Ju fortare en person kan gå från det första mottagandet till ett självständigt liv desto bättre är det. Därför är det glädjande att regeringen vill öppna för att det ska bli bättre möjligheter att kombinera språkstudier med arbete. Språket är viktigt, för att inte säga avgörande, och det är lättast att tillägna sig i ett sammanhang som är bekant och meningsfullt.

Många av dem som söker fristad i Sverige har erfarenheter från krig och förtryck. Det innebär ofta obearbetade trauman som det är oerhört angeläget att snabbt komma till rätta med. Redan vid det första mottagandet måste de ges tillgång till stress- och traumabehandling. Min uppfattning är att kommunerna och landstingen på ett bättre sätt måste kompenseras för de extra kostnader som flyktingmottagandet medför. Därför välkomnar jag förslaget i budgetpropositionen om att höja schablonersättningen till kommunerna med 6 % utöver den normala årliga uppräkningsen. Samtidigt är det viktigt att även landstingen bättre kompenseras för de ökade sjukvårdskostnader som flyktingmottagandet medför. En enskild kommun eller ett enskilt landsting ska inte själv tvingas bära de kostnader som flyktingmottagandet innebär. Det är självfallet en nationell angelägenhet.

Fru talman! Efter den första tiden i Sverige ska det inte behövas någon särskild politik för invandrare. Det vi alla behöver är en politik som ger förutsättningar för försörjning och makt över det egna livet. Det är en politik för jobb och företagande, en politik som river hinder och ger möjligheter.

Anf. 457 MAURICIO ROJAS (fp):

Fru talman! Sverigedemokraternas framgångar vid senaste valet borde inte ha överraskat någon. I ett Sverige som plågas av ett växande utanförskap är ett sådant partis framgång given. Och vi kan vara ganska säkra på att det 2010 sitter en hel del Sverigedemokrater i denna kammarom vi inte snabbt och bestämt agerar för att vända på den utveckling som slår ut så många invandrade svenskar och skapar oro och rädsla hos så många infödda svenskar.

Integration handlar om jobb, kampen mot diskrimineringen, skolor som fungerar och bra möjligheter att lära sig svenska. Men integration handlar också om hur ett bra mångfaldssamhälle ska byggas upp, ett samhälle med stor mångfald men även med ett starkt gemensamt fundament, ett pluralistiskt samhälle som är något mer än en ansamling främningar förenade av ett gemensamt pass.

Detta har viktiga konsekvenser för integrationspolitiken. Under decennier har det talats vitt och brett om mångfald, men mycket lite om det som ska hålla mångfalden ihop. Det berikande i den mångfald som invandringen för med sig har betonats, men det har sällan nämnts att det är utifrån svenska historiska och kulturella förutsättningar denna mångfald ska utvecklas. Det har lett till förvirring och försvårat invandrarnas integration. Därför behöver vi en ny integrationspolitik som bejakar mångfalden, men som lika bestämt utgår från det arv av erfarenheter, kultur och språk som svensk historia gett oss.

För att röra oss i den riktningen måste vi göra upp med två integrationspolitiska återvändsgränder, nämligen assimilationspolitiken och multikulturalismen. Assimilationspolitiken som idé bygger på en förkastlig strävan efter att utplåna det som är annorlunda. Assimilationspolitiken är dessutom fullständigt verklighetsfrämmande i en globaliserad värld såvida man inte är beredd att ta till talibanmetoder, som skulle göra hela samhällslivet till ett fängelse. Därför var det ett stort framsteg när assimilationen förkastades på 1970-talet som mål för invandrapolitiken.

Det beklagliga i sammanhanget var att den integrationspolitiska pendeln slog mot den motsatta ytterligheten, det vill säga ett förbehållslöst bejakande av mångfalden och en blindhet inför behovet av gemenskap och delade grundvärderingar. Det öppnade dörren för multikulturalismen.

Multikulturalismen bygger på en utopisk syn på ett mångkulturellt samhälle där inga grundläggande konflikter kan uppstå mellan olika värdesystem och kulturer. I ett sådant perspektiv uppfattas alla kulturella yttringar som både likvärdiga och berikande. En sådan föreställning inspirerade den invandrapolitik som Sverige antog i mitten på 1970-talet. Den kulturella valfriheten blev nyckelbegreppet i denna politik. Inga preciseringar av denna valfrihet gjordes, och inga eventuella värdekonflikter antydde. Det reflekterades inte ens över den uppenbara konflikt som kan uppstå mellan kulturella traditioner förankrade i förmoderna samhällssystem och det sekulariserade, jämställda och demokratiska samhällets värdegemenskap.

Läget förbättrades knappast med skiftet från invandrapolitik till integrationspolitik i slutet av 1990-talet, där en opreciserad mångfald upphöjdes till samhällsgemenskapens grund. Så devalverades de facto det svenska språket och Sveriges kulturarv till ett bland många andra. Det var som om landet plötsligt hade blivit ett oskrivet blad som nu skulle fyllas av alla upptänkliga kulturella inslag. Det var en välmenande vilja att bejaka det som kommer utifrån, som på detta sätt omvandlades till en kontraproduktiv självförnekelse av det som Sverige har varit och fortfarande är.

De som mest har förlorat på detta är invandrarna själva. Det är de som inte fått tillräckliga redskap för att integreras. Men denna politik har också skapat en rädsla bland många "etniska svenskar", som i mångfal-

den och invandringen kommit att se ett förnekande i stället för en positiv utveckling av deras historia och kulturarv.

Fru talman! I Sverigedemokraternas framgångar har vi sett en antydan till hur denna rädsla kan komma att kanaliseras, och vi kan vara säkra på att ett sådant parti inte kommer att kunna stoppas enbart med hjälp av fördömande ord. För att kunna göra det är det avgörande att bryta utanförskapet och skapa ett Sverige med plats för alla dess invånare. Men det handlar också, som sagt, om att bejaka mångfalden utan att förneka det mest självklara, att det är i Sverige och utifrån svenska förutsättningar denna mångfald ska byggas.

Anf. 458 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Mycket av det som vi diskuterat, när vi talat om integrationsfrågor, har handlat om jobb, bostäder, utbildning och så vidare. Men om man tittar på innehållet i den nya integrationspolitik som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2007 liknar den den integrationspolitik som Socialdemokraterna fört. Med andra ord är varken inriktningen eller innehållet i integrationspolitiken något nytt. Det enda nya är den symboliska handlingen att lägga ned Integrationsverket.

Min fråga blir därför: Ska integrationspolitikens nuvarande ambition och inriktning, som uttrycks genom mål, ändras, eller är det Mauricio Rojas uppfattning att den ska bestå?

Anf. 459 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Om det som vi sagt och skrivit liknar det som Socialdemokraterna sagt och skrivit är det mycket illa. I så fall måste vi rätta till det ordentligt. Det som ni gjorde fungerade nämligen inte, och om vi håller på att upprepa vad ni gjorde, då är det något som är fel.

Jag tror att målsättningarna för integrationspolitiken måste förändras på flera sätt. Jag har i mitt tal pekat på att den svenska grunden för mångfalden måste betonas mycket mer. Vi har ett land med människor från många olika länder, med många olika kulturer. Det enda vi kan ha gemensamt är den svenska grunden, det svenska språket. En värdegemenskap som formats genom historien här i Sverige har inte betonats tillräckligt mycket.

Sedan måste vi göra det som ni inte gjorde, det vill säga skapa jobb. Det är så vi kan integrera invandrarna. Däri ligger den stora skillnaden mellan er och vår integrationspolitik.

Anf. 460 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Jobben har vi berört, och vad som är den rätta medicinen i det sammanhanget, om det handlar om att satsa på låglönejobb och otrygga arbeten, lär vi återkomma till i flera olika debatter.

Men det är väl ingen tvekan om att Integrationsverket och den verksamhet som man där bedriver med forskning, med rapporter, med kunskap och med underlag har en väldigt stor betydelse för att både påpeka saker och komma framåt i integrationspolitiken. När jag undrar om det som man har uttryckt i mål ska bestå eller inte får jag närmast svaret att det ska det inte göra. Men vem är det då som ska jobba med dessa frågor, om det inte ska vara Integrationsverket? Eller är det så att man inte ens

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Integration

vill satsa resurser på detta när det gäller integrationen från alliansens sida?

Anf. 461 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Det är två olika punkter. Du nämnde också i ditt anförande att vi ville skapa osäkra jobb eller låglönejobb. Man kan benämna det på många olika sätt. Ni hade skapat relativt säkra bidrag och ett bidragsberoende som var så säkert att det varade hela livet för många människor. Jag föredrar hundra gånger jobb, även om man inte tjänar så mycket. Men det är en början till någonting. Med er politik började man aldrig, och det är den stora skillnaden. Hellre osäkra jobb än säkra bidrag, för jobb är faktiskt mycket bättre än bidrag.

Integrationsverket: Kunskap ska inte produceras på olika statliga verk. Den ska produceras av universitet och högskolor där oberoende forskare under helt andra premisser ska bedriva kunskapsproduktionen. Den politiserade kunskapsproduktion som ni har skapat genom att ålägga verken den typen av uppgifter är felaktig.

Anf. 462 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! Jag känner inte igen Mauricio Rojas bild av att Sverige är en självförnekande nation, alltså att man förnekar sig själv. Det går inte in i min världsbild. Jag tycker att det är skitbra att man har börjat prata om mångfald och att man ökar toleransen. Men att säga att man förnekar sig själv är jättehemskt.

Självklart kommer det alltid att finnas värdekonflikter när man träffar människor från olika kulturer och med olika förutsättningar. Men det ska man lösa genom kommunikation. Att säga att det ska vara en svenskhet och att den ska vara normgivande – det är redan så. Det har inte förekommit något självförnekande. Det är jättebra att samhället har öppnats för många. Jag tycker själv att samhället är alldeles för stängt. Det borde vara mer öppet.

Anf. 463 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Vi kanske har olika meningar om det svenska är självförnekande eller inte. Det finns en mycket bra bok som har just den titeln som en etnolog har skrivit, men det är en annan sak.

Ett typiskt exempel på att vi inte har betonat den gemensamma grunden är språket och de bristfälliga satsningar vi har gjort på att alla människor som bor i Sverige, inte minst ungdomarna, lär sig svenska på ett bra sätt. Vi har ett fenomenalt misslyckande vad gäller till exempel svenska för invandrare. Det vet alla. Inte ens hälften klarar sig. För barn med invandrarbakgrund går det väldigt dåligt i skolan. Det är bara ett exempel av många där vi inte har varit självförnekande, vi har förnekat andra tillgången till grundläggande redskap för att kunna fungera i Sverige.

Anf. 464 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Fru talman! Du som liksom jag kommer från ett spansktalande land borde veta att när man lär sig ett nytt språk lär man sig det bäst när man pratar med andra människor. I Sverige har man försökt lära människor språket i skolbänken och inte genom att prata. Ett problem som tyvärr

hör lite till den svenska kulturen är att folk är lite försynta och inte tycker att man ska prata så mycket. Då blir det mycket svårare för personer som kommer från andra länder att lära sig språket. De tvingas prata med andra människor som inte pratar språket så bra. Där tror jag att det finns en diskussion man borde ta, liksom hur mycket vi ska prata och så vidare.

Men sedan spelar det ingen roll om man pratar språket perfekt. Man blir diskriminerad och behandlad som en andra klassens medborgare ändå. Den diskussionen ska tas. Jag vet inte om man ska säga att man ska ha samma värdegrund. Jag tycker att det är bra att tolerera. Där värdegrunden kommer i konflikt ska man ha kommunikation.

Anf. 465 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Det finns saker som varken du eller jag är beredda att tolerera, hederskultur, att förakta kvinnor eller slå barn. Det kan vara hur kulturellt som helst men vi är inte beredda att tolerera det. Vi måste markera att det finns en värdegemenskap som är det toleranta, det öppna samhällets värdegemenskap, och vi strider mot dem som inte delar detta. Vi måste försvara just den värdegemenskapen.

Sedan har jag funderat mycket på hur vi ska bygga en gemenskap, inte utan mångfald men med mångfald, om vi inte delar något med varandra. Hur ska vi undvika att samhället splittras i en mängd subkulturer och parallella samhällen? Hur ska vi få solidaritet oss emellan om vi inte har den grunden? Jag tror att det problemet är oerhört viktigt, och det är ett stort problem för den framtida integrationspolitiken. Vi måste skapa gemensamma grunder för att kunna ha ett fungerande samhälle.

Anf. 466 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Egentligen har vi en gemensam värdegrund för oss alla. Det är den svenska lagen. Det är den som gäller här och som alla som bor i landet också rättar sig efter, förhoppningsvis. Både svenskar och invandrare gör inte det ibland, men förhoppningsvis är det vår gemensamma värdegrund.

En sak som jag ville fråga dig om är något som jag upplever är ett problem många gånger när det just handlar om integrationen. Det handlar inte bara om integration eller mångfald, svenskar och invandrare. Vi har så många olika grupper av invandrare som inte kommer överens sinsemellan, som inte integreras sinsemellan i den egna språkgruppen eller från det egna landet. Människor som kommer från ett visst ställe kanske inte alls funkar ihop. Det här är ju ett annat problem. Du tog inte upp någonting alls om det i samband med integrationen. Det är kanske ett ännu större problem många gånger än det mellan svenskar och gruppen invandrare.

Anf. 467 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Vi är helt överens. Rasism och konflikter människor emellan är ofta mycket starkare mellan olika invandrargrupper än mellan svenskar och invandrare. Jag har besökt kristna syrianer och muslimer, och vad de tycker om varandra och vad kurder tycker om turkar är inte roligt att höra. Därför måste vi skapa något nytt, något gemensamt. Vi måste ge människorna som kommer utifrån en förankring, en historia som inte är deras men som är Sveriges historia. Det kan vara vår gemen-

samma historia också, inte för att utesluta det andra men för att ha något gemensamt.

När en syrian sitter med en turk och en turk med en kurd ska de kunna prata om det nya landet, om en historia som inte är deras men som kommer att bli deras och deras barns. Jag tror att det är bra för allihop.

Lagen är inte en värdegrund. Lagen är lagen. Vi kan acceptera den, men alla kanske inte delar grunden för lagen. Det är lite mer än så som jag tror finns. Bakom lagen finns normer, moraliska och etiska. De är alla mycket viktiga.

Anf. 468 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! När jag läste juridik fick jag lära mig att grunden för den svenska lagstiftningen egentligen var tio guds bud. Utifrån dem har man sedan arbetat, och ungefär samma värdegrund finns i andra religioner. Vi pratade om Sverigedemokraterna tidigare. Problemet är att det finns en främlingsfientlighet. Vi som är infödda här eller som kom hit för länge sedan på 70-talet släpper faktiskt inte in de nya. Jag ser många gånger att problemet ligger där.

Jag upplever att vi inte har lärt oss att vi är en massa människor som kommer från olika platser på jorden men att vi finns här och måste acceptera varandra precis som vi är. Vi är rädda för det som är nytt. Där är problemet. Vi kan inte hitta på en ny värdegrund – en historia – som vi alla ska ha gemensamt. Den kommer om vi inte stöter bort den.

Anf. 469 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Jag tror, Bodil, att gemenskap som ett behov – en grund – för ett samhälle är viktigt. I en globaliserad värld där så mycket förändras är det oerhört viktigt att människor får trygghet någonstans.

Sverigedemokraterna vinner röster inte för att de är bra eller förträffliga politiker. De är urusla som politiker och har ett uruselt partiprogram. De vinner röster på människors besvikelse. Det är en protest.

De saknar något. De saknar gemenskap. De saknar förmågan att hålla ihop med andra människor som de ser men inte känner igen. Vi måste skapa gemenskap för att kunna navigera i mångfalden och globaliseringen.

Det här är ett stort tema. Jag funderar mycket på detta. Jag är orolig för att om vi inte hanterar detta bra kommer andra att vinna på att vi inte har gemenskapen.

Anf. 470 ELISABETH SVANTESSON (m):

Fru talman! I mitt allra första anförande i riksdagen vill jag tala om något som gör mig bekymrad men som också engagerar mig mycket. Det handlar om att många av de flyktingar som kommer till Sverige får en dålig introduktion.

Det finns många orsaker till utanförskap hos utrikes födda. Diskriminering är något som har nämnts och som är tydligt. Men jag vill också hävda att de första åren i Sverige har en enorm betydelse för fortsatt etablering i landet. Jag vill till och med påstå att dagens system ofta ger inläsningseffekter för många som kommer från andra länder. Det gör mig därför bekymrad att riksdagen inte har ställt tillräckligt tydliga krav på kommunernas introduktionsverksamhet. Det leder till att många flykting-

är och andra invandrare riskerar att få det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Stora summor har betalats ut från staten till kommunerna de senaste 20 åren för att kommunerna ska ansvara för introduktionen.

Vi vet egentligen lite om hur effektivt dessa skattepengar används. Vi har all anledning att vara oroad och tvivla när vi ser resultaten. Efter två och ett halvt till tre år har inte ens 20 % av flyktingarna eller invandrarna – inte ens var femte – ett arbete.

Fru talman! Jag skulle vilja ge ett typexempel. Vi kan tänka oss en högskoleutbildad utrikes född kvinna. Hon tvingas fly politisk förföljelse. Hon kommer till Sverige. Hon hamnar på en flyktingförläggning någonstans i den mellersta delen av landet. Tiden går, och på just den här flyktingförläggningen finns det inte särskilt många aktiviteter som stimulerar en snabb integration eller ger en bra introduktion till det svenska samhälls- eller arbetslivet. Kvinnans asylprocess blir långdragen, men så till slut efter två och ett halvt år har hon fått ett uppehållstillstånd. Hon har på egen hand lärt sig en hel del svenska under sin långa väntan.

Så kommer hon till en kommun som hon själv inte har valt. Kommunen har svårt att erbjuda henne en bra introduktion. De övertygar henne därför om att det nog är bra för henne att gå på grundvuxenutbildning, det vill säga egentligen gå igenom hela det svenska utbildningssystemet igen. Kvinnan ifrågasätter om det verkligen är meningen. Men handläggaren säger att det är det hon erbjuds. En högskoleutbildad stark kvinna som har flytt politisk förföljelse hamnar nu i en liten kommuns grundvuxenutbildning.

Den här berättelsen handlar inte om någon särskild kvinna, men det är en berättelse som många nyanlända kan känna igen sig i. Många flyktingar får en bristfällig eller till och med felaktig introduktion. Dessutom är den ofta lång.

Fru talman! Vad vet vi om den kommunala introduktionen? Vi vet att i målen för introduktionen står det att *individen* ansvarar för introduktionsprocessen. Kommunen ska vara ett stöd. Men i verkligheten är det ofta så att trots att många kommuner menar sig ha lämnat socialtjänstperspektivet och säger att man nu har ett arbetslinjeperspektiv lägger få kommuner ett reellt ansvar på individen. Vi vet också att tanken är att varje individ ska ha en reell kontakt med arbetsmarknaden under sin introduktion. Men låt mig ge ett exempel. Fyra av tio kvinnor får ingen som helst kontakt med arbetsmarknaden under sin introduktion. Det är helt oacceptabelt.

Fru talman! En individ som har varit i en asylprocess i ett par år och sedan hamnar i en kommun som har en dålig introduktion kan få vänta i fem sex år innan individen anses ha fått en tillräcklig introduktion. Det ger en inlåsnings effekt som är helt oacceptabel och orättfärdig. Vi vet att det inte får gå för lång tid innan en individ får kontakt med arbetsmarknaden. Då riskerar individen att bli bidragsberoende.

Om vi dessutom jämför individer som har deltagit i kommunala introduktionsprogram med dem som inte har gjort det, har det visat sig att gruppen som inte har deltagit faktiskt arbetar i betydligt högre utsträckning än gruppen som har deltagit – på kort sikt.

Många kommuner har kommit på detta. Många kommuner ger ett ansvar till individen. De skräddarsyr en bra introduktion. Men det är tur för den invandrare som hamnar i den kommunen. Det kan inte vara slump

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Integration

eller tur som ska avgöra vilken introduktion man får. Men så är det till stor del i dag.

Regeringen har nu lagt fram en mängd förslag för att göra de första åren ännu mer inriktade på arbetslinjen. Vi har nystartsjobb och lärlingsintroduktion. Det är bra. Men jag tror inte att det räcker. Vad ska man då göra? Jag tänker ge några förslag.

För det första måste en bra introduktion börja tidigare. Redan innan man har fått uppehållstillstånd måste en person komma i gång med bra svenskundervisning och bra kontakt med arbetsmarknaden.

För det andra ska ett större ansvar läggas på individen. De allra flesta människor vill ta ansvar. Ett ta-hand-om-perspektiv fungerar inte.

För det tredje måste vi ställa krav på kommunerna att se till att individerna erbjuds arbetsmarknadskontakt. Vi kan dessutom börja diskutera om kommunerna verkligen ska ha hela huvudansvaret för introduktionen. Kanske bör de dela ansvaret med offentliga och privata platsförmedlingar, bemanningsföretag och så vidare.

För det fjärde vill jag föreslå att man i skollagen ska förbjuda att vuxna högutbildade placeras i grundvux.

Det här var en liten del av mitt förslagsbatteri. Jag kommer att återkomma i frågan så länge det finns utrikes födda som i vissa kommuner blir bundna i ineffektiva kommunala introduktionsprogram.

Anf. 471 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m) replik:

Fru talman! Jag tackar Elisabeth Svantesson för hennes anförande. Jag är själv invandrare. Jag har en fråga där jag gärna vill ha ett förtydligande.

Jag var själv hänvisad till sfi när jag kom till Sverige. Jag tror att många av mina studiekolleger hade haft mer utbyte av en anpassad introduktion, men de fick inte det. Jag själv fick bra svenskundervisning tack vare att min man hade så mycket tålamod med mig och satt med mig kväll efter kväll och lärde mig svenska.

Jag skulle vilja veta vad du tror att man nu kan göra efter regerings-skiftet i Sverige för att det ska gå lättare för oss som var hänvisade till sfi att få introduktionen.

Anf. 472 ELISABETH SVANTESSON (m) replik:

Fru talman! Tack för frågan. Jag nämnde inte sfi, och det borde jag ha gjort.

Sfi fungerar i många kommuner väl. I andra fungerar den dåligt. Än en gång handlar det mycket om den tur man som invandrare ska ha och i vilken kommun man hamnar.

Jag tror att pressen måste öka på de kommuner där det inte fungerar. Man måste samverka. I många små kommuner finns det problem att ge en bra anpassad sfi. Då måste man samverka mellan kommuner för att få det att fungera. Det går också att köpa in kompetensen från andra om man inte själv har den. Det är oerhört viktigt. Språket är A och O. Men det måste bli mycket bättre än i dag.

Anf. 473 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Riksdagsledamöter och ni som lyssnar på debatten! Det talas alldeles för lite om konsumentfrågor här i kammaren, och ändå är de så viktiga. Det talas mycket om tillväxt, men tillväxt, jobb och konsumtion hänger ihop. En ökad konsumtion skapar jobb som leder till ökad tillväxt. Samtidigt måste konsumtionen vara i balans. Vår generation får inte överkonsumera våra naturresurser så att kommande generationer inte har något att konsumera. Konsumtionen ska vara uthållig. Därför behövs engagemang i konsumentfrågor och en vass konsumentpolitik.

Det måste också finnas en balans mellan producenter och konsumenter. Det är här politiken kommer in. Men när den borgerliga regeringen lade fram sin regeringsförklaring sade de inte ett ord om konsumenter.

Konsumentfrågor intresserar alla, fru talman. De ligger nära var och en och berör människor i vardagen. När min mormor var med och bildade Konsumentgillesförbundet för snart 100 år sedan handlade det mycket om pris, kvalitet och tillgång på livsmedel. I dag är konsumentfrågor inte längre bara diskussioner om var mjölken är billigast och bäst, utan i dag handlar det framför allt om kunskap och makt – kunskap att veta hur varor och tjänster produceras, av vem de produceras och av vad de produceras, och makt att påverka hur produkterna eller tjänsterna påverkar bland annat miljön, både när de används och efter att de är använda, som sopor.

Fru talman! När jag då försöker hitta vilken konsumentpolitik den borgerliga regeringen ämnar föra får jag leta länge. Jag hittade den moderata riksdagsmotionen från förra året. Det är inget arv från de gamla Moderaterna, utan jag förmodar att det är den politik som kommer att gälla. Jag slås av den övertro som ligger i att konkurrensen och marknaden ska se till att konsumenterna får det de efterfrågar och behöver, men ingenting om hur de har tänkt sig att information och kunskap ska spridas så att konsumenterna får makt att påverka med sina köp. Ska det ske genom producenternas annonser?

Märkning är ett sätt att informera, men då måste det finnas någon opartisk som ser till att det märks på rätt sätt. Vi har till exempel rättvisemärkta varor från länder långt borta, men det kanske snart blir dags att införa en liknande märkning på varor och tjänster här hemma. Rättvisemärkning av hushållsnära tjänster med barnflickor vore väl något för överklassen och flera av regeringsmedlemmarna att ta till sig. Eller ännu hellre: Rättvisemärk arbetsgivarna! En sådan märkning skulle visa att en arbetsgivare följer lagar och avtal, betalar moms, arbetsgivaravgifter och pensionskostnader – henne kan vi göra affärer med!

Ensam är sällan stark, fru talman. Det gäller även i vår roll som konsumenter. Den som inte har tiden, resurserna eller erfarenheter att jämföra och kontrollera olika alternativ eller kunskaper om sina rättigheter som konsument blir mer utsatt än andra för marknadens krafter.

Allmänpolitisk debatt

Konsumentpolitik

Vi socialdemokrater vill ha ett samhälle där ingen lämnas efter. Därför ser vi också behovet av rådgivning före köp och hjälp om något har blivit fel. Vi behöver någon att fråga och ha någonstans att klaga. Då behövs en tydlig konsumentlagstiftning med konsumenterna i fokus. Det behövs konsumentrådgivning, opartisk information om varor och tjänster och andra insatser från samhället. Vi vill därför ha konsumentrådgivare i alla kommuner.

Men i min valkrets, Stockholms län, har var femte invånare inte tillgång till konsumentrådgivning i den egna kommunen, fru talman. De kommuner som inte ger denna viktiga service är bland annat Täby, Vaxholm och Danderyd – alla starka moderatfästen.

Hur kommer det att bli med konsumentrådgivningen för framtiden?

Avslutningsvis, fru talman, behövs det också verktyg för konsumenternas eget engagemang. Vi behöver aktiva folkrörelseorganisationer med aktiva och kunniga konsumenter som kan påverka utbud av och produktionssätt för varor. Det visar till exempel omställningen av tillverkning av vitt papper, som numera framställs utan att klorblekas. De folkrörelser som nu växer fram inom konsumentområdet måste därför uppmuntras och ges stöd.

Det spelar roll för kommande generationer hur vår generation konsumerar. För en uthållig konsumtion, fru talman, behövs kommunal rådgivning, konsumentverk och aktiva folkrörelser.

I detta anförande instämde Ann-Christin Ahlberg och Sylvia Lindgren (båda s).

Anf. 474 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Det är ett mycket viktigt ämne som tas upp här, konsumentpolitik. Jag kan dela mycket av det som sägs om att vi som konsumenter har makt men också har möjligheter att få makt genom att kunna välja rätt produkter. Därför tror jag att vi behöver både fundera på en obligatorisk märkning och få producenter att förstå vad den frivilliga märkningen kan betyda. Det finns ett ökat intresse av det.

Däremot förstod jag inte riktigt om talaren raljerade över utökningen av rättvisemärkningen. Det finns anledning att ta frågan om märkning på ett betydligt större allvar, och vilka produkter och tjänster vi ska märka. Det är en mycket viktig fråga.

Det är många människor i Sverige i dag som lever på marginalen, och det är då viktigt att se till att människor får ett jobb, kommer i innanförskap och får en lön som gör att de har möjlighet att avgöra vilka produkter de ska välja.

Nu kommer en skattesänkning för låg- och medelinkomsttagare efter årsskiftet. Hur ser ni på det? Vilka möjligheter kommer det att ge konsumenterna att i större utsträckning påverka sitt konsumentval?

Anf. 475 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Tack för det, Stefan Tornberg. Ja, inte kommer det att påverka att konsumenterna får mer att konsumera för, om du tänker på de konsumenter som inte har så mycket att röra sig med i dag. Där behövs ännu mer av rådgivning för att de ska kunna vända på sin slant inte bara två gånger, som i dag, utan också tre gånger. Vi kommer ju samtidigt att få en höjning av a-kasseavgifterna. Vi kommer att få en höjning för dem som har bil genom att de ska betala en dyrare försäkring. Och så vidare. Det kommer också att medföra väldigt många kostnadsökningar som man inte räknar in i den kalkyl som Stefan Tornberg visar oss.

Anf. 476 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Fru talman! Samtidigt visar samstämmiga beräkningar att konsumtionsutrymmet totalt kommer att öka. Men framför allt kommer många människor som har små marginaler att få ett ökat utrymme att konsumera och då också möjlighet att använda sin konsumentmakt.

Jag delar uppfattningen att det måste kombineras med information. Men möjligheterna att välja kommer att öka för många låginkomsttagare som lever på marginalen. De kommer inte att tvingas välja vissa produkter utan kan välja produkter av god kvalitet.

Anf. 477 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! De beräkningar som Stefan Tornberg här nämner har inte jag sett. Jag har tvärtom sett att det egentligen kommer att bli mindre pengar över när man räknar med de kostnadsökningar som den moderata politiken för med sig.

Men jag är glad att en som deltar i regeringsbildningen säger att det är viktigt med konsumentrådgivning. Då hoppas jag att Stefan Tornberg också är med och röstar för att vi ska ha mer av konsumentinformation i alla kommuner.

(forts. prot. 18)

Prot. 2006/07:17
8 november

Allmänpolitisk debatt

Konsumentpolitik

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2006/07:2 till skatteutskottet

2006/07:5 till finansutskottet

2006/07:7 till skatteutskottet

2006/07:9 till justitieutskottet

2006/07:10 till socialförsäkringsutskottet

2006/07:13 och 14 till skatteutskottet

2006/07:16 till kulturutskottet

2006/07:17 till utbildningsutskottet

Skrivelse

2006/07:8 till skatteutskottet

4 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2006/07:6 Kompletterande bestämmelser till EG-förordningen om konsumentskyddssamarbete

Redogörelse
2006/07:JO1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

5 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 7 november

2006/07:46 Behovet av tvångsmedel

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:47 Nedskärningar i kommunal vuxenutbildning

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:48 Elevinflytande

av *Rossana Dinamarca* (v)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 november.

6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 8 november

2006/07:87 Ny Afrikapolitik

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:88 Sexhandel vid fotbolls-VM i Sydafrika

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:89 Fria entréer på de nationella museerna

av *Nikos Papadopoulos* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:90 Arbetslivsbibliotekets framtid

av *Jan Lindholm* (mp)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:91 Makt och inflytande

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:92 Samhällsplanering och höga vattenflöden

av *Carina Hägg* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:93 Död i ensamhet

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 14 november.

Prot. 2006/07:17
8 november

7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 8 november

2006/07:62 Indexering av bensinskatt

av *Peter Hultqvist* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:70 Byggstart för E 4 Syd i Sundsvall

av *Ulrica Messing* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:71 Vård av tunga narkomaner

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:72 Bohusbanans framtid

av *Karin Svensson Smith* (mp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:73 Riksutställningars etablering på Gotland

av *Anne Ludvigsson* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:75 Nationellt prestationscenter i Växjö

av *Lars Wegedal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:76 Förföljelse av anhängare till regimkritiker i Turkmenistan

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:81 Situationen i Zimbabwe

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:83 FN-resolution för Burma

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:84 Hälso- och idrottscentrum i Växjö

av *Lars Wegedal* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

Prot. 2006/07:17
8 november

2006/07:85 Hyresgarantier

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:86 Nationellt Resurscentrum för kvinnor

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 november.

8 § Kammaren åtskildes kl. 22.09.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 2 § anf. 77 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med anf. 168 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med anf. 216 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med anf. 226 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med anf. 231 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 298 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med anf. 364 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 435 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Avsägelse.....	1
2 § Allmänpolitisk debatt	1
<i>Näringsliv, jord- och skogsbruk.....</i>	<i>1</i>
Anf. 1 ALF ERIKSSON (s).....	1
Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	2
Anf. 3 ALF ERIKSSON (s) replik	3
Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	3
Anf. 5 ALF ERIKSSON (s) replik	3
Anf. 6 CECILIA WIDEGREN (m) replik	3
Anf. 7 ALF ERIKSSON (s) replik	3
Anf. 8 CECILIA WIDEGREN (m) replik	4
Anf. 9 ALF ERIKSSON (s) replik	4
Anf. 10 KENT PERSSON (v)	4
Anf. 11 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	6
Anf. 12 KENT PERSSON (v) replik	6
Anf. 13 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	6
Anf. 14 KENT PERSSON (v) replik	6
Anf. 15 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	6
Anf. 16 KENT PERSSON (v) replik	7
Anf. 17 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	7
Anf. 18 KENT PERSSON (v) replik	7
Anf. 19 PER BOLUND (mp)	7
Anf. 20 HANS ROTHENBERG (m).....	9
Anf. 21 PER BOLUND (mp) replik	11
Anf. 22 HANS ROTHENBERG (m) replik	11
Anf. 23 PER BOLUND (mp) replik	11
Anf. 24 HANS ROTHENBERG (m) replik	12
Anf. 25 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	12
Anf. 26 HANS ROTHENBERG (m) replik	12
Anf. 27 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	12
Anf. 28 THOMAS ÖSTROS (s) replik	12
Anf. 29 HANS ROTHENBERG (m) replik	13
Anf. 30 THOMAS ÖSTROS (s) replik	13
Anf. 31 HANS ROTHENBERG (m) replik	13
Anf. 32 BERIT HÖGMAN (s)	14
Anf. 33 CHRISTER NYLANDER (fp) replik.....	15
Anf. 34 BERIT HÖGMAN (s) replik	15
Anf. 35 CHRISTER NYLANDER (fp) replik.....	16
Anf. 36 BERIT HÖGMAN (s) replik	16
Anf. 37 INGE GARSTEDT (m) replik.....	16
Anf. 38 BERIT HÖGMAN (s) replik	17
Anf. 39 INGE GARSTEDT (m) replik.....	17
Anf. 40 BERIT HÖGMAN (s) replik	17
Anf. 41 GÖRAN MONTAN (m)	17
Anf. 42 PER BOLUND (mp) replik	19
Anf. 43 GÖRAN MONTAN (m) replik	19

Anf. 44	PER BOLUND (mp) replik.....	19
Anf. 45	GÖRAN MONTAN (m) replik.....	20
Anf. 46	TINA EHN (mp).....	20
Anf. 47	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	21
Anf. 48	TINA EHN (mp) replik.....	21
Anf. 49	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	21
Anf. 50	TINA EHN (mp) replik.....	22
Anf. 51	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m).....	22
Anf. 52	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	23
Anf. 53	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	23
Anf. 54	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	24
Anf. 55	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	24
Anf. 56	PER BOLUND (mp) replik.....	24
Anf. 57	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	25
Anf. 58	PER BOLUND (mp) replik.....	25
Anf. 59	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	25
Anf. 60	KARIN ÅSTRÖM (s) replik.....	25
Anf. 61	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	26
Anf. 62	KARIN ÅSTRÖM (s) replik.....	26
Anf. 63	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	26
Anf. 64	KENT PERSSON (v) replik.....	26
Anf. 65	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	27
Anf. 66	KENT PERSSON (v) replik.....	27
Anf. 67	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik.....	27
	<i>Ekonomi och skatter</i>	28
Anf. 68	LARS JOHANSSON (s).....	28
Anf. 69	LENNART HEDQUIST (m) replik.....	29
Anf. 70	LARS JOHANSSON (s) replik.....	29
Anf. 71	LENNART HEDQUIST (m) replik.....	30
Anf. 72	LARS JOHANSSON (s) replik.....	30
Anf. 73	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	30
Anf. 74	LARS JOHANSSON (s) replik.....	31
Anf. 75	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	31
Anf. 76	LARS JOHANSSON (s) replik.....	31
Anf. 77	MARIE ENGSTRÖM (v).....	32
Anf. 78	LENNART HEDQUIST (m) replik.....	33
Anf. 79	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	33
Anf. 80	LENNART HEDQUIST (m) replik.....	33
Anf. 81	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	34
Anf. 82	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	34
Anf. 83	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	34
Anf. 84	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	35
Anf. 85	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	35
Anf. 86	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	35
Anf. 87	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	35
Anf. 88	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	36
Anf. 89	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	36
Anf. 90	FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	36
Anf. 91	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	37

Anf. 92	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	37
Anf. 93	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	37
Anf. 94	HELENA LEANDER (mp)	37
Anf. 95	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	39
Anf. 96	HELENA LEANDER (mp) replik	39
Anf. 97	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	40
Anf. 98	HELENA LEANDER (mp) replik	40
Anf. 99	ANNICKA ENGBLOM (m) replik	40
Anf. 100	HELENA LEANDER (mp) replik	40
Anf. 101	FREDRIK SCHULTE (m) replik	41
Anf. 102	HELENA LEANDER (mp) replik	41
Anf. 103	FREDRIK SCHULTE (m) replik	41
Anf. 104	HELENA LEANDER (mp) replik	41
Anf. 105	ULF SJÖSTEN (m)	42
Anf. 106	MONICA GREEN (s) replik	43
Anf. 107	ULF SJÖSTEN (m) replik	43
Anf. 108	MONICA GREEN (s) replik	44
Anf. 109	ULF SJÖSTEN (m) replik	44
Anf. 110	LARS JOHANSSON (s) replik	44
Anf. 111	ULF SJÖSTEN (m) replik	45
Anf. 112	LARS JOHANSSON (s) replik	45
Anf. 113	ULF SJÖSTEN (m) replik	45
Anf. 114	HANS OLSSON (s) replik	46
Anf. 115	ULF SJÖSTEN (m) replik	46
Anf. 116	HANS OLSSON (s) replik	46
Anf. 117	ULF SJÖSTEN (m) replik	46
Anf. 118	HELENA LEANDER (mp) replik	47
Anf. 119	ULF SJÖSTEN (m) replik	47
Anf. 120	HELENA LEANDER (mp) replik	47
Anf. 121	ULF SJÖSTEN (m) replik	47
Anf. 122	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	47
Anf. 123	ULF SJÖSTEN (m) replik	48
Anf. 124	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	48
Anf. 125	ULF SJÖSTEN (m) replik	48
Anf. 126	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	49
Anf. 127	ULF SJÖSTEN (m) replik	49
Anf. 128	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	49
Anf. 129	ULF SJÖSTEN (m) replik	50
Anf. 130	FREDRICK FEDERLEY (c)	50
Anf. 131	LARS JOHANSSON (s) replik	51
Anf. 132	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	52
Anf. 133	LARS JOHANSSON (s) replik	52
Anf. 134	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	52
Anf. 135	MONICA GREEN (s) replik	53
Anf. 136	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	53
Anf. 137	MONICA GREEN (s) replik	54
Anf. 138	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	54
Anf. 139	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	55
Anf. 140	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	55

Anf. 141	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	55
Anf. 142	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	56
Anf. 143	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	56
Anf. 144	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	56
Anf. 145	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	57
Anf. 146	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	57
Anf. 147	GUNNAR ANDRÉN (fp)	57
Anf. 148	LARS JOHANSSON (s) replik	59
Anf. 149	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	59
Anf. 150	LARS JOHANSSON (s) replik	60
Anf. 151	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	60
Anf. 152	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	60
Anf. 153	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	61
Anf. 154	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	61
Anf. 155	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	61
Anf. 156	MONICA GREEN (s) replik	62
Anf. 157	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	62
Anf. 158	MONICA GREEN (s) replik	62
Anf. 159	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	63
Anf. 160	LENNART SACRÉDEUS (kd)	63
Anf. 161	MONICA GREEN (s) replik	65
Anf. 162	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	65
Anf. 163	MONICA GREEN (s) replik	65
Anf. 164	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	66
Anf. 165	LARS JOHANSSON (s) replik	66
Anf. 166	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	66
Anf. 167	LARS JOHANSSON (s) replik	67
Anf. 168	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	67
Anf. 169	ULLA ANDERSSON (v) replik	67
Anf. 170	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	68
Anf. 171	ULLA ANDERSSON (v) replik	68
Anf. 172	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	68
Anf. 173	AGNETA GILLE (s)	68
Anf. 174	HANS WALLMARK (m) replik	70
Anf. 175	AGNETA GILLE (s) replik	70
Anf. 176	HANS WALLMARK (m) replik	71
Anf. 177	AGNETA GILLE (s) replik	71
Anf. 178	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	71
Anf. 179	AGNETA GILLE (s) replik	72
Anf. 180	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	72
Anf. 181	AGNETA GILLE (s) replik	72
Anf. 182	MATS SANDER (m)	72
Anf. 183	ULLA ANDERSSON (v)	74
Anf. 184	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	76
Anf. 185	ULLA ANDERSSON (v) replik	76
Anf. 186	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	76
Anf. 187	ULLA ANDERSSON (v) replik	77
Anf. 188	HANS WALLMARK (m) replik	77
Anf. 189	ULLA ANDERSSON (v) replik	77

Anf. 190	HANS WALLMARK (m) replik.....	78
Anf. 191	ULLA ANDERSSON (v) replik	78
Anf. 192	HANS WALLMARK (m).....	78
Anf. 193	MONICA GREEN (s) replik.....	80
Anf. 194	HANS WALLMARK (m) replik.....	80
Anf. 195	MONICA GREEN (s) replik.....	81
Anf. 196	HANS WALLMARK (m) replik.....	81
Anf. 197	ULLA ANDERSSON (v) replik	81
Anf. 198	HANS WALLMARK (m) replik.....	82
Anf. 199	ULLA ANDERSSON (v) replik	82
Anf. 200	HANS WALLMARK (m) replik.....	83
Anf. 201	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	83
Anf. 202	HANS WALLMARK (m) replik.....	83
Anf. 203	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	83
Anf. 204	HANS WALLMARK (m) replik.....	84
Anf. 205	KARL SIGFRID (m).....	84
Anf. 206	MONICA GREEN (s) replik.....	85
Anf. 207	KARL SIGFRID (m) replik.....	85
Anf. 208	MONICA GREEN (s) replik.....	85
Anf. 209	KARL SIGFRID (m) replik.....	86
Anf. 210	ULLA ANDERSSON (v) replik	86
Anf. 211	KARL SIGFRID (m) replik.....	86
Anf. 212	ULLA ANDERSSON (v) replik	86
Anf. 213	KARL SIGFRID (m) replik.....	87
<i>Regionalpolitik.....</i>		87
Anf. 214	KRISTER ÖRNFJÄDER (s).....	87
Anf. 215	GUNILLA WAHLÉN (v)	88
Anf. 216	ROLF K NILSSON (m)	90
Anf. 217	GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	92
Anf. 218	ROLF K NILSSON (m) replik.....	92
Anf. 219	GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	92
Anf. 220	ROLF K NILSSON (m) replik.....	92
Anf. 221	Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c).....	93
Anf. 222	GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	94
Anf. 223	Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	94
Anf. 224	GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	95
Anf. 225	Andre vice talman BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	95
Anf. 226	VERONICA PALM (s).....	95
Anf. 227	HANS WALLMARK (m) replik.....	97
Anf. 228	VERONICA PALM (s) replik.....	97
Anf. 229	HANS WALLMARK (m) replik.....	97
Anf. 230	VERONICA PALM (s) replik.....	98
Anf. 231	SOLVEIG ZANDER (c)	98
Anf. 232	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	99
Anf. 233	SOLVEIG ZANDER (c) replik.....	99
Anf. 234	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	99
Anf. 235	SOLVEIG ZANDER (c) replik.....	100

Anf. 236	MARIA ÖBERG (s).....	100
Anf. 237	LEIF JAKOBSSON (s).....	101
Anf. 238	EMMA HENRIKSSON (kd)	103
Anf. 239	CARIN JÄMTIN (s)	105
Anf. 240	FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	106
Anf. 241	CARIN JÄMTIN (s) replik.....	107
Anf. 242	FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	107
Anf. 243	CARIN JÄMTIN (s) replik.....	107
Anf. 244	KARL SIGFRID (m) replik	107
Anf. 245	CARIN JÄMTIN (s) replik	108
Anf. 246	KARL SIGFRID (m) replik	108
Anf. 247	STEN NORDIN (m) replik	108
Anf. 248	CARIN JÄMTIN (s) replik	108
Anf. 249	STEN NORDIN (m) replik	109
Anf. 250	CARIN JÄMTIN (s) replik	109
Anf. 251	SOLVEIG ZANDER (c) replik.....	109
Anf. 252	CARIN JÄMTIN (s) replik	109
Anf. 253	SOLVEIG ZANDER (c) replik.....	109
Anf. 254	CARIN JÄMTIN (s) replik	110
Anf. 255	MIKAEL DAMBERG (s).....	110
Anf. 256	FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	112
Anf. 257	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	112
Anf. 258	FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	113
Anf. 259	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	113
Anf. 260	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	113
Anf. 261	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	114
Anf. 262	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	114
Anf. 263	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	114
Anf. 264	FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	115
Anf. 265	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	115
Anf. 266	FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	115
Anf. 267	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	116
Anf. 268	STEN NORDIN (m) replik	116
Anf. 269	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	116
Anf. 270	STEN NORDIN (m) replik	117
Anf. 271	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	117
Anf. 272	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	117
Anf. 273	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	118
Anf. 274	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	118
Anf. 275	MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	118
Anf. 276	CHRISTINE JÖNSSON (m).....	119
	<i>Miljö och energi</i>	120
Anf. 277	ANDERS YGEMAN (s).....	120
Anf. 278	CARL B HAMILTON (fp) replik.....	121
Anf. 279	ANDERS YGEMAN (s) replik.....	121
Anf. 280	CARL B HAMILTON (fp) replik.....	122
Anf. 281	ANDERS YGEMAN (s) replik.....	122
Anf. 282	KARIN SVENSSON SMITH (mp)	122
Anf. 283	CARL B HAMILTON (fp) replik.....	124

Anf. 284	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	124
Anf. 285	CARL B HAMILTON (fp) replik	124
Anf. 286	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	124
Anf. 287	JEPPE JOHNSON (m)	125
Anf. 288	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	126
Anf. 289	JEPPE JOHNSON (m) replik	127
Anf. 290	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	127
Anf. 291	JEPPE JOHNSON (m) replik	127
Anf. 292	ANDERS YGEMAN (s) replik	128
Anf. 293	JEPPE JOHNSON (m) replik	128
Anf. 294	ANDERS YGEMAN (s) replik	128
Anf. 295	JEPPE JOHNSON (m) replik	128
Anf. 296	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	128
Anf. 297	ANDERS YGEMAN (s) replik	131
Anf. 298	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	131
Anf. 299	ANDERS YGEMAN (s) replik	132
Anf. 300	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	132
Anf. 301	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	132
Anf. 302	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	133
Anf. 303	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	133
Anf. 304	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	133
Anf. 305	CARL B HAMILTON (fp) replik	134
Anf. 306	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	134
Anf. 307	CARL B HAMILTON (fp) replik	134
Anf. 308	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	135
Anf. 309	CARINA OHLSSON (s) replik	135
Anf. 310	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	135
Anf. 311	CARINA OHLSSON (s) replik	135
Anf. 312	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c) replik	136
Anf. 313	ANITA BRODÉN (fp)	136
Anf. 314	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	137
Anf. 315	ANITA BRODÉN (fp) replik	137
Anf. 316	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	138
Anf. 317	ANITA BRODÉN (fp) replik	138
Anf. 318	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	138
Anf. 319	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	139
Anf. 320	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	140
Anf. 321	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	140
Anf. 322	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	140
Anf. 323	JACOB JOHNSON (v)	141
Anf. 324	GÖRAN PETTERSSON (m)	142

Anf. 325	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	144
Anf. 326	GÖRAN PETTERSSON (m) replik	144
Anf. 327	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	144
Anf. 328	GÖRAN PETTERSSON (m) replik	145
Anf. 329	ÅKE SANDSTRÖM (c)	145
Anf. 330	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	146
Anf. 331	ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	146
Anf. 332	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	147
Anf. 333	ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	147
Anf. 334	LARS-ARNE STAXÅNG (m)	147
Anf. 335	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	148
Anf. 336	LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik	149
Anf. 337	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	149
Anf. 338	LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik	149
	<i>Bostadsfrågor och infrastruktur</i>	150
Anf. 339	CARINA MOBERG (s)	150
Anf. 340	LARS TYSKLIND (fp) replik	151
Anf. 341	CARINA MOBERG (s) replik	152
Anf. 342	LARS TYSKLIND (fp) replik	152
Anf. 343	CARINA MOBERG (s) replik	152
Anf. 344	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	153
Anf. 345	CARINA MOBERG (s) replik	153
Anf. 346	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	153
Anf. 347	CARINA MOBERG (s) replik	154
Anf. 348	EGON FRID (v)	154
Anf. 349	ANNICKA ENGBLOM (m)	155
Anf. 350	CARINA MOBERG (s) replik	157
Anf. 351	ANNICKA ENGBLOM (m) replik	157
Anf. 352	CARINA MOBERG (s) replik	157
Anf. 353	ANNICKA ENGBLOM (m) replik	157
Anf. 354	LENNART PETTERSSON (c)	158
Anf. 355	EGON FRID (v) replik	159
Anf. 356	LENNART PETTERSSON (c) replik	159
Anf. 357	EGON FRID (v) replik	159
Anf. 358	LENNART PETTERSSON (c) replik	159
Anf. 359	BIRGITTA ERIKSSON (s)	160
Anf. 360	STEN NORDIN (m) replik	161
Anf. 361	BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	161
Anf. 362	STEN NORDIN (m) replik	162
Anf. 363	BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	162
Anf. 364	JAN ERICSON (m) replik	162
Anf. 365	BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	163
Anf. 366	JAN ERICSON (m) replik	163
Anf. 367	BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	163
Anf. 368	JÖRGEN JOHANSSON (c)	163
Anf. 369	CARINA MOBERG (s) replik	164
Anf. 370	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	165
Anf. 371	CARINA MOBERG (s) replik	165
Anf. 372	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	165

Anf. 373	PETER HULTQVIST (s)	165
Anf. 374	JAN ERICSON (m)	167
Anf. 375	CHRISTINA OSKARSSON (s) replik	168
Anf. 376	JAN ERICSON (m) replik	168
Anf. 377	CHRISTINA OSKARSSON (s) replik	168
Anf. 378	JAN ERICSON (m) replik	169
Anf. 379	KERSTIN ENGLE (s) replik	169
Anf. 380	JAN ERICSON (m) replik	169
Anf. 381	KERSTIN ENGLE (s) replik	169
Anf. 382	JAN ERICSON (m) replik	170
Anf. 383	STEN NORDIN (m)	170
Anf. 384	EGON FRID (v) replik	171
Anf. 385	STEN NORDIN (m) replik	171
Anf. 386	EGON FRID (v) replik	172
Anf. 387	STEN NORDIN (m) replik	172
Anf. 388	PETER HULTQVIST (s) replik	172
Anf. 389	STEN NORDIN (m) replik	173
Anf. 390	PETER HULTQVIST (s) replik	173
Anf. 391	STEN NORDIN (m) replik	173
<i>Utrikes- och försvarsfrågor</i>		<i>173</i>
Anf. 392	CARINA HÄGG (s)	173
Anf. 393	MAX ANDERSSON (mp)	175
Anf. 394	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	176
Anf. 395	MAX ANDERSSON (mp) replik	177
Anf. 396	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	177
Anf. 397	MAX ANDERSSON (mp) replik	177
Anf. 398	JAN ERICSON (m) replik	178
Anf. 399	MAX ANDERSSON (mp) replik	178
Anf. 400	JAN ERICSON (m) replik	178
Anf. 401	MAX ANDERSSON (mp) replik	179
Anf. 402	CHRISTIAN HOLM (m)	179
Anf. 403	KALLE LARSSON (v) replik	180
Anf. 404	CHRISTIAN HOLM (m) replik	181
Anf. 405	KALLE LARSSON (v) replik	181
Anf. 406	CHRISTIAN HOLM (m) replik	181
Anf. 407	STAFFAN DANIELSSON (c)	182
Anf. 408	MAURICIO ROJAS (fp) replik	183
Anf. 409	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	183
Anf. 410	MAURICIO ROJAS (fp) replik	184
Anf. 411	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	184
Anf. 412	STEFAN TORNBERG (c) replik	184
Anf. 413	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	185
Anf. 414	STEFAN TORNBERG (c) replik	185
Anf. 415	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	185
Anf. 416	KARLA LÓPEZ (mp) replik	185
Anf. 417	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	185
Anf. 418	KARLA LÓPEZ (mp) replik	186
Anf. 419	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	186
Anf. 420	NINA LARSSON (fp)	186

Anf. 421	KALLE LARSSON (v) replik.....	188
Anf. 422	NINA LARSSON (fp) replik	188
Anf. 423	KALLE LARSSON (v) replik.....	188
Anf. 424	NINA LARSSON (fp) replik	189
<i>Migration.....</i>		<i>189</i>
Anf. 425	KALLE LARSSON (v).....	189
Anf. 426	MAURICIO ROJAS (fp) replik	191
Anf. 427	KALLE LARSSON (v) replik	191
Anf. 428	MAURICIO ROJAS (fp) replik	191
Anf. 429	KALLE LARSSON (v) replik.....	192
Anf. 430	JAN ERICSON (m) replik	192
Anf. 431	KALLE LARSSON (v) replik.....	192
Anf. 432	JAN ERICSON (m) replik	193
Anf. 433	KALLE LARSSON (v) replik.....	193
Anf. 434	BODIL CEBALLOS (mp)	193
Anf. 435	MAURICIO ROJAS (fp) replik	195
Anf. 436	BODIL CEBALLOS (mp) replik	195
Anf. 437	MAURICIO ROJAS (fp) replik	196
Anf. 438	BODIL CEBALLOS (mp) replik	196
<i>Integration.....</i>		<i>196</i>
Anf. 439	SYLVIA LINDGREN (s)	196
Anf. 440	MAURICIO ROJAS (fp) replik	197
Anf. 441	SYLVIA LINDGREN (s) replik	198
Anf. 442	MAURICIO ROJAS (fp) replik	198
Anf. 443	SYLVIA LINDGREN (s) replik	198
Anf. 444	STEFAN TORNBERG (c) replik	198
Anf. 445	SYLVIA LINDGREN (s) replik	199
Anf. 446	STEFAN TORNBERG (c) replik	199
Anf. 447	SYLVIA LINDGREN (s) replik	199
Anf. 448	ELISABETH SVANTESSON (m) replik	199
Anf. 449	SYLVIA LINDGREN (s) replik	200
Anf. 450	ELISABETH SVANTESSON (m) replik	200
Anf. 451	SYLVIA LINDGREN (s) replik	200
Anf. 452	KARLA LÓPEZ (mp) replik	201
Anf. 453	SYLVIA LINDGREN (s) replik	201
Anf. 454	KARLA LÓPEZ (mp) replik	201
Anf. 455	SYLVIA LINDGREN (s) replik	202
Anf. 456	STEFAN TORNBERG (c).....	202
Anf. 457	MAURICIO ROJAS (fp)	203
Anf. 458	SYLVIA LINDGREN (s) replik	205
Anf. 459	MAURICIO ROJAS (fp) replik	205
Anf. 460	SYLVIA LINDGREN (s) replik	205
Anf. 461	MAURICIO ROJAS (fp) replik	206
Anf. 462	KARLA LÓPEZ (mp) replik	206
Anf. 463	MAURICIO ROJAS (fp) replik	206
Anf. 464	KARLA LÓPEZ (mp) replik	206
Anf. 465	MAURICIO ROJAS (fp) replik	207
Anf. 466	BODIL CEBALLOS (mp) replik	207

Anf. 467 MAURICIO ROJAS (fp) replik	207	Prot. 2006/07:17
Anf. 468 BODIL CEBALLOS (mp) replik	208	8 november
Anf. 469 MAURICIO ROJAS (fp) replik	208	
Anf. 470 ELISABETH SVANTESSON (m).....	208	
Anf. 471 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m) replik.....	210	
Anf. 472 ELISABETH SVANTESSON (m) replik	210	
<i>Konsumentpolitik</i>	211	
Anf. 473 CHRISTINA AXELSSON (s).....	211	
Anf. 474 STEFAN TORNBERG (c) replik.....	212	
Anf. 475 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	213	
Anf. 476 STEFAN TORNBERG (c) replik.....	213	
Anf. 477 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	213	
(forts. prot. 18).....	213	
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	213	
4 § Bordläggning.....	214	
5 § Anmälan om interpellationer.....	214	
6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	214	
7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	215	
8 § Kammaren åtskildes kl. 22.09.....	216	

Elanders Gotab, Stockholm 2006